

ORTA DOĞU TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
MIDDLE EAST TECHNICAL UNIVERSITY

FEN - EDEBİYAT FAKÜLTESİ
FACULTY OF ARTS AND SCIENCES

ORTA DOĞU TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

FEN EDEBİYAT FAKÜLTESİ

ODTÜ'NÜN 60. YILINDA FEN EDEBİYAT FAKÜLTESİ

Tel: +90 (312) 210 31 01
Fax: +90 (312) 210 31 00
<http://www.fef.metu.edu.tr>
E-mail: fehd@metu.edu.tr

İçindekiler

ÖNSÖZ	7
BİYOLOJİK BİLİMLER BÖLÜMÜ	9
Yeni Yüzyılın İlk Çeyreğinde Biyolojik Bilimler Bölümü.....	9
2000-2005	9
2005-2010	9
2010-2015	10
2015-2020	11
FELSEFE BÖLÜMÜ	12
2005-2009 Dönemi	12
I. Eğitim	12
II. Araştırma.....	14
III. Topluma Hizmet	15
2010-2015 Dönemi	16
I. Eğitim	17
II. Araştırma.....	19
III. Topluma Hizmet	21
Sonuç ve 2020'ye Yönelik değerlendirme:.....	21
FİZİK BÖLÜMÜ	24
Eğitim:.....	25
Araştırma:	27
Topluma Hizmet:	28
2020 Yılı Vizyonu:	29
İSTATİSTİK BÖLÜMÜ.....	32
2005-2015 Yılları Arasında Lisans Programının Değerlendirilmesi	32
Bölüm 1	32
Bölüm 2.....	38
Bölüm 3.....	43
KİMYA BÖLÜMÜ.....	45
Sunuş.....	46
Öğrenci sayıları ve kontenjanlardaki değişimler, bölüm imkanları, puanlama sistemindeki değişikliklerin eğitime olan yansıması.....	49
Akademik Personel Sayısındaki Değişim ve Araştırma Çıktılarının Karşılaştırılması	55
Lisans Eğitim Programında Yapılan Düzenlemeler ve Yansımaları	61

2005-2015 Yıllarında Kimya Bölümü Yüksek Lisans ve Doktora Eğitim Programlarında Yapılan Düzenlemeler	74
2005-2015 Yıllarında Kimya Bölümü Yüksek Lisans ve Doktora Kabul Puanları ile İlgili Düzenlemeler	75
2005-2015 Yıllarında Kimya Bölümü Doktora Yeterlilik Sınavında Yapılan Düzenlemeler..	76
Altyapı Çalışmaları, Durum ve İhtiyaçlar.....	79
Toplumsal Hizmet Çalışmaları	90
EK 1. 2000 ile 2015 yıllarında mezun olan öğrencilerin yıllara göre mezuniyet ortalama histogramları:	95
MATEMATİK BÖLÜMÜ	98
2005-2015 Dönemi	98
Eğitim.....	98
Araştırma.....	101
2020 beklentileri	106
PSİKOLOJİ BÖLÜMÜ	109
Psikoloji Bölümü Genel Bilgiler.....	109
Eğitim Faaliyetleri	113
Araştırma Faaliyetleri	115
Eğitim ve Araştırmaya Destek Sağlayan Alt Yapı	118
Topluma Hizmet Faaliyetleri	122
SOSYOLOJİ BÖLÜMÜ	126
Sosyoloji Biliminin İlgil Alanı Nedir ve Bölümün Kısa Tarihi.....	126
Sosyoloji Bölümünün Misyonu	126
Sosyoloji Bölümünün Vizyonu	127
Sosyoloji Bölümünün Akademik İlgi Alanı/Alanları ve Yeterliliği	127
Eğitim Öğretim	127
Lisans:	127
Yüksek Lisans ve Doktora:	128
Öğretim Üyeleri Sayıları ve Değişimi	130
Araştırma Olanakları.....	130
Akademik Faaliyetler, Yayınlar, Konferanslar	132
Topluma Hizmet	133
Sosyoloji Bölümünün Güçlü Yönleri.....	133
Geleceğe yönelik beklentiler ve iyileştirilmesi gereken alanlar	133
TARİH BÖLÜMÜ	135

Giris.....	135
Eğitim.....	136
Araştırma ve Yayınlar.....	139
Mevcut Ders Programı, Müfredat Değişiklikleri ve Uluslararası Hareketlilik.....	140
Araştırma Destek Yöntemleri	142
Topluma Hizmet Faaliyetleri	143
Sonuç.....	144

ÖNSÖZ

Kurumlar, geleneklerini oluşturabildikleri ve bu geleneklerini nesilden nesile aktarabildikleri boyutta ayakta kalırlar. Kurumsal hafızanın oluşması ve aktarılması bu çerçevede büyük önem taşımaktadır. Orta Doğu Teknik Üniversitesi (ODTÜ) kuruluşundan bu güne değin geçen 60 yıllık süre içerisinde çok kısaca “ODTÜ Ruhu” dediğimiz kavram içerisinde bu gelenekleri oluşturmuş ve günümüze taşımıştır. Üniversitemizin kuruluşundan hemen 3 yıl sonra 1959 yılında kurulmuş olan Fen Edebiyat Fakültesi (FEF) de doğal olarak bu süreçte çok önemli bir rol oynamış ve kendi gelenekleri ve katkılarıyla ODTÜ’nün temel taşlarından birisi olmuştur.

ODTÜ’nün 60. Kuruluş yılını kutladığımız 2015-2016 Akademik döneminde, Fakültemiz bölümleri son 10 yılı baz alarak bir öz değerlendirme yapmışlar ve ayrıca 2016-2020 yıllarında nasıl bir bölüm görmek istediklerini içeren bir rapor hazırlamışlardır. Tüm bölümlerimiz 2005-2010 ve 2010-2015 yılları arası beşer yıllık dönemlerdeki eğitim, araştırma ve topluma hizmet başlıkları altında yapmış oldukları çalışmaları, program ve müfredat değişikliklerini, geliştirdikleri araştırmaya destek yöntemlerini, araştırma ve eğitim çıktıklarını baz alarak raporlarını büyük bir titizlikle hazırlamışlardır. Her bölüm olumlu ve olumsuz yanlarını değerlendirerek kendilerini Türkiye ve Dünya örnekleriyle karşılaştırmış ve 2020 yılında nasıl bir bölüm beklentisinin olduğu çalışmasını yapmıştır. Bu rapor bölümlerimizden gelen bu çalışmaları kayıt altına alarak bir bütün halinde 60. Yılda Fen Edebiyat Fakültesi Raporu olarak siz değerli ODTÜ’lülerle paylaşmak ve tarih sayfasında yerini alması için hazırlanmıştır.

Saygılarımla

Prof.Dr. Ersan Akyıldız

Dekan

Fen Edebiyat Fakültesi

Ekim 07, 2016

BİYOLOJİK BİLİMLER BÖLÜMÜ

Yeni Yüzyılın İlk Çeyreğinde Biyolojik Bilimler Bölümü

2000-2005

Biyolojik Bilimler Bölümü bünyesinde kurulan ve 1996 yılında eğitime başlayan Moleküler Biyoloji ve Genetik programımızın ilk mezunlarına Milenyumun ilk yılında diplomalarını verdik. Bu programın ilk mezunları gibi takip eden mezunlarımızın çoğu da ABD, Almanya, Hollanda, Danimarka ve İsviçre gibi ülkelerin saygın üniversite ve araştırma merkezlerinde lisansüstü öğrenim faaliyetlerini sürdürdüler. Bu kapsamda doktora öğrenimlerini tamamlayan öğrencilerimizin önemli bir kısmı Türkiye'ye dönerek bölümümüzde ve diğer yurtiçi saygın üniversitelerde öğretim üyesi olarak hizmete başladılar.

Bölümümüz 2003 yılında yeni binasına taşındı. Böylece oldukça geniş mekanda araştırma ve eğitim faaliyetleri hızla gelişti. Yeni mekanımız bölümün proje ve yayın faaliyetleri üzerine çok olumlu etki yaptı. Eski binamızda ofis, laboratuvar ve derslik yetersizliği çekiyorduk. Hocalarımız ofislerde ikişer kişi oturuyordu. Bölümde kendilerine ofis mekanı bulunamayan hocalarımızın ofisleri Beşeri ve Fizik binalarındaydı. Dahası Biyoloji Bölümünde ofisi olan bazı hocalarımıza ise ancak Beşeri binasının bodrum katında laboratuvar bulunabilmişti. Orada da yeterli yer olmadığından Beşerideki bu laboratuvarlar teknik olarak çok farklı temalar üzerine çalışan hocalarımız tarafından paylaşılacak durumda kalıyordu. Öğrenci laboratuvarlarından bir kısmı yine Beşeri Binasının bodrumundaki büyük laboratuvar alanında yapılıyordu. Hocalarımız, asistanlarımız, lisansüstü öğrencilerimiz yıllar boyu ellerinde tepsiler ve sepetlerle Biyoloji ve Beşeri binaları arasında mekik dokudular. Yaz, kış, yağmur, kar, sıcak, soğuk, buzlanma her ne olursa mekik hiç durmadı. Eski bölümümüzde 45 kişilik tek bir gerçek derslik vardı. En üst kattaki bir oda en fazla 20 kişinin sığabileceği bir derslik haline getirilmişti. Bu yüzden 2003 yılına kadar derslerimizi Beşeri, Matematik, Fizik, Kimya, Mimarlık ve idari binalarında yapmak durumunda kaldık. Bölümdeki tek sınıfımız kıdemli hocaların derslerine ayrılırdı. Küçük sınıf lisansüstü dersleri için kullanılırdı. Daha az kıdemli ve genç hocalar derslerini hep başka bölümlerde yaparlardı. 2003 yılı Biyolojik Bilimler için en mutlu yıl oldu. Artık araştırma için ve ders vermek için kendi mekanımız olmuştu.

Bu periyotta öğretim üyesi sayımızda artış oldu. Ekibimize dört hocamız daha katıldı. Böylece yeni dersler açıldı ve yeni araştırma alanlarında faaliyete geçildi. Bölümümüze bu periyotta kazandırılan öğretim üyelerimiz, Biyolojik Bilimlerdeki en güncel araştırma konularını, dersleri ve metodolojileri getirdiler. Bunun sonucu olarak yapısal biyoloji, moleküler immunoloji, moleküler endokrinoloji, ileri düzeyde kanser araştırmaları başladı.

2005-2010

2007 yılında bölümümüzde bir SWOT analizi yapıldı. Bu analiz sonucunda bölümümüzün üstün yönleri ve geliştirilmesi gereken yönleri ortaya çıktı. İhtiyaçlar belirlendi. Bu tarihten sonra bölümümüz gelişmesini dinamik bir plan dahilinde gerçekleştirmeye devam etti. Planın

dinamikliği ortaya çıkan yeni gelişmeleri plana entegre ederek sürekli işler tutmamızın bir sonucuydu.

2008 yılında Moleküler Biyoloji ve Genetik Lisansüstü Programının açılması için çalışmalar başladı. Bu uzun ve meşakkatli bir yolculuk oldu. Bölümümüz bu program için büyük çabalar harcadı. Programın kabulü ve açılması 7 yıl gibi bir süre aldı. Bölümümüzde bir önceki 5 yıllık periyotta araştırma faaliyetlerine başlayan yeni alanlar lisans ve lisansüstü öğrencilerinin büyük ilgisini çekti. Lisansüstü öğrenci sayımız ve dolayısıyla proje ve makale sayılarımızda büyük artış oldu. Özellikle TUBITAK ve Avrupa Birliği Projelerinde dikkate değer araştırma fonlarına ulaştık. Bu sayede Bölümümüz Fakültemizin Fen kanadında birinci sıraya yükseldi.

Ayrıca bu projelerin önemli bir getirisi olarak bölümümüz alt yapısında ve cihaz parkında önemli kazanımlar oldu ve iyileştirmeler yapıldı. Bölümümüz bu dönemde üniversitemizin çok önem verdiği disiplinlerarası programlar dahilindeki Biyoteknoloji, Biyokimya, Biyomedikal gibi programlarının kurucu üyesi ve katılımcısı oldu, yanı sıra Yer ve Sistem Bilimleri, Arkeometri, Nörobilim ve Nöroteknoloji, Jeodezi ve Coğrafik Bilgi Teknolojileri, Biyoinformatik gibi programlara artan desteğine devam etti. Bu programlar bölümümüzün araştırma kabiliyet ve kalibresini yükseltti. Bölümümüz Fen Bilimleri Enstitümüne bağlı bölümler içinde disiplinlerarası programlara en çok katkı sağlayan bölüm haline geldi.

Bölümümüz üniversitemizin bütün bölümlerine açık Genel Biyoloji dersini vermeye devam edegelirken, bu periyotta Genetiğe Giriş dersi de bütün bölümlere açık statüde tekrar canlandırıldı. Bölümümüz Mühendislik Fakültesinin (Gıda ve Kimya Müh.), Eğitim Fakültesinin (Fen Bilgisi Öğretmenliği) ve Fakültemizin Psikoloji Bölümünün zorunlu Biyoloji ve Biyokimya derslerini vermeye başladı ve vermekte olduklarını hedef kitleye göre revizyondan geçirerek, iyileştirdi.

2010-2015

Bu periyotta bölümümüz üç yeni eleman kazandı. Bunlar arasında ABD'nin dünyaca saygın Harvard Üniversitesinden doktoralı bir elemanda bulunmaktaydı. Ekibimizin yeni elemanlarıyla moleküler evrim, popülasyon genetiği ve epigenetik gibi güncel alanların temsili sağlanmış oldu.

Bölümümüz Üniversitemizin desteklediği ve yakın zamanda bir merkezinde kurulduğu fen, mühendislik ve beşeri alanlarının yakınsaması politikalarına paralel olarak son beş yılda Sosyoloji, Psikoloji, Felsefe bölümlerince verilen bazı dersleri öğrencilerimiz için teknik seçmeli ders kategorisinde değerlendirmeye başladı. Beşeri derslerine kazandırılan bu statü özellikle nörobiyoloji ve davranış biyolojisi konularına eğilim gösteren öğrencilerimizce çok iyi karşılandı. Bu son beş yıllık dönemde Moleküler Biyoloji ve Genetik programı öğrencilerinin fizyoloji dersine yüksek eğilim gösterdiği saptandı. Öğrencilerimiz moleküler düzeyde nörobiyoloji ve gelişim biyolojisi öğrenmek ve bazıları da bu dalda uzmanlaşmak istediklerini belirttiler. Bilimde ileri ülkelerdeki durumu inceleyen bölümümüz üyeleri diğer derslerdeki iyileştirmelerle artık gereksiz hale geldiğine kanaat getirdiği bir zorunlu ders yerine öğrencilerimizin moleküler nörobiyoloji ve gelişim biyolojisi ileri çalışmalarında baz olarak kullanacakları bilgilerin verildiği fizyoloji dersini koydu. Bu da öğrencilerimiz tarafından beğeniyle karşılandı.

Bölümümüz 2010 yılından başlayarak IGEM takımını destekledi ve desteğimiz devam etmektedir. Hocalarımız takıma danışmanlık, mekan ve materyal sağladılar. Bölüm, Dekanlığımız

ve Rektörlüğümüzün ayırdığı fonlara ek olarak kendi bütçesinden de mümkün olduğunca destek verdi.

2014 yılında Moleküler Biyoloji ve Genetik Lisansüstü programımız Biyolojik Bilimler Bölümüne bağlı olarak yürürlüğe girdi. Program yüksek vasıflı öğrencilerin tercihi olacağından bölümümüz üyeleri ve bize yakın kaynaklar tarafından büyük memnuniyetle karşılandı.

Bölüm öğretim üyelerimizden biri yeni kurulmakta olan bir üniversiteye kurucu Rektör oldu. Bölümümüz üyeleri Sürekli Eğitim Merkezinde halka açık ücretsiz dersler ve seminerler verdiler. Yine bu son dönemde bölümümüzden dikkate değer sayıda ÖYP öğrencisi doktora derecesi aldı. ÖYP doktorantlarımız üniversitelerinde öğretim üyesi olarak eğitim ve araştırma faaliyetlerine başladılar. Bölümümüz DOSAP'a katkısına devam etti. Üniversite-sanayi işbirliğine katılmakta olan üyelerimiz içinde Teknokent'te firma kuranlar, ilaç sanayi ile ilaç geliştirme ortaklıkları olanlar, aşı üretiminde aktif çalışanlar vardı ve bunlar teknoloji ağırlıklı projelerine devam etmektedirler. Saydıklarımızın yanı sıra içinde yaşadığımız topluma katkılarımızdan biri ve bizce de oldukça soylu olanı bölümümüz öğretim üyelerince İLKİYAR tarafından üniversitemize davet edilen çocuklara dersler verilmesi ve laboratuvar çalışmaları yaptırılmasıydı. Böylece bu guruptaki küçükler bilimsel çalışma ve düşünme ortamıyla tanıştırıldılar ve biyoloji konularında bilgi görgü sahibi oldular.

Bunca kazanım ve ilerlemenin yanı sıra son beş yıllık periyotta olumsuz bir durumda ortaya çıktı. İki öğretim üyemizi kaybettik ve 5 öğretim üyemiz emekli oldu. Bu yüzden bu hocalarımızın temsil ettikleri biyoloji alanlarında zayıfladık. 2005-2010 periyodunda 28 olan öğretim üyesi sayımız, şimdi itibarıyla 22'dir.

2015-2020

2015-2020 için bir projeksiyon yaptığımızda 2016 da emekli olacak iki hocamızla birlikte öğretim üyesi eksikliğimiz 9 u bulacak. İki programın ders ve laboratuvarlarıyla yürütülmekte olduğu ve yüksek teknoloji kullanılan en modern yaklaşımlarla araştırmaların sürdürüldüğü bölümümüz için öğretim üyesi eksikliği ne yazık ki kaygı uyandırıyor. Modüler ve adaptif kadromuz zor koşullarda dahi yüksek kaliteli bilim üretmekten ve eğitim faaliyetlerimizden ödün vermemek için, çözümler üzerinde çalışmalarını sürdürmektedir.

Bitirirken başa dönerek varoluş nedenimizi hatırlamayı ve hatırlatmayı faydalı bulduk. Bölümümüz 1975 yılında Kimya bölümü bünyesinde Modern Biyoloji Programı olarak başladı. Bu çok anlamlıydı, çünkü moleküler biyoloji denen büyüğü alan organik kimyadan türemiştir. Program Türkiye'de çağdaş anlamda moleküler biyoloji öğreniminin ve araştırma faaliyetlerinin başlangıcıdır. Programın ilk müfredatı bile DNA'nın yapısını bularak Nobel ödülü alan James Watson'la birlikte hazırlanmıştı.

Kuruluşundan bu yana modern biyoloji konularında araştırma ve eğitim faaliyetlerinin sürdürüldüğü bölümümüz bugün olduğu gibi 2015-2020 periyodu ve ötesinde de hep modern kalma çabasını sürdürecektir. Modern Biyolojinin ülkemizde kök salmasını başlattığımız gibi gelişmesini sürdürmekte bizim misyonumuzdur.

FELSEFE BÖLÜMÜ

2005-2015

ODTÜ Felsefe Bölümü, öğrencilerine lisans derecesine ek olarak Yüksek Lisans ve Doktora dereceleri sunmaktadır. Bölümümüzde çift anadal programı ve iki yandal programı (Mantık ve Bilim Felsefesi, Felsefe Tarihi) bulunmaktadır. 2002 yılında II. Eğitim Bünyesi'nde açılmış olan Uygulamalı Etik Tezsiz Yüksek Lisans programımız 2008 yılına kadar aktifti; ancak şu anda program askıya alınmış durumdadır.

2005-2009 Dönemi

I. Eğitim

Çalışmalar

2005-2009 döneminde senede, lisans düzeyinde ortalama 120, yüksek lisans ve doktora düzeyinde 100 öğrenciye (yaklaşık 60 yüksek lisans, 40 doktora öğrencisi) eğitim verdik.

Bu dönemde bölümümüzde eğitim veren tam zamanlı kadrolu öğretim elemanı sayısı 11 kişi idi: Ahmet İnam, Yasin Ceylan, David Grünberg, Erdinç Sayan, Ayhan Sol, Halil Turan, Elif Çırakman, Samet Bağçe, Barış Parkan, John Bolender, Tahir Kocayigit. Andrea Rehberg öğretim üyesi olarak bölümümüze 2009 sonbahar döneminde katılmıştır. Bölüm kurucumuz Teo Grünberg de kısmi zamanlı olarak ders vermeye devam etmiştir.

ODTÜ Felsefe Bölümü, başarılı yüksek lisans öğrencilerine araştırma görevlisi olma olanağı tanımaktadır. 2005-2009 döneminde bölümümüzde görev yapan kadrolu araştırma görevlisi sayısı yılda ortalama 8'dir. Bunun yanında ÖYP ve 35. Madde kapsamında bölümümüzdeki araştırma görevli sayısı ortalama 17'dir. Bölümümüzde diğer bölümlere oranla çok fazla sayıda ÖYP öğrencisi bulunmaktadır. Bu duruma ilişkin bir değerlendirme *Eğitim Çıktıları ve Topluma Hizmet* bölümlerinde verilmiştir.

2005-2009 döneminde senede ortalama 39 lisans, 14 yüksek lisans, 11 doktora dersi açılmış; 61 adet yüksek lisans, 4 doktora tezi yazdırılmıştır. Bunun yanı sıra, psikoloji ve sosyoloji bölümlerinde zorunlu ders olan PHIL 108 (2) kodlu *Felsefeye Giriş* dersi her sene düzenli olarak verilmiştir.

Aynı zamanda Erasmus Staff Exchange kapsamında da karşılıklı öğrenci ve öğretim üyesi değişimi yapılmıştır. Yabancı uyruklu öğrenci sayımız senede ortalama 13'tür.

Yukarıda verilen rakamlarda görüldüğü gibi, bölümümüzde yaklaşık 10 öğretim üyesine karşılık yaklaşık 100 kayıtlı yüksek lisans ve doktora öğrencisi vardır. Öğretim üyesi başına düşen öğrenci sayısı nedeniyle iş yükümüz çok fazladır. Özellikle tez öğrencisi sayısının çok fazla olması, sıklıkla bu tez öğrencilerinin İngilizcelerinin de geliştirilmesi gerekmesi nedeniyle, öğretim üyelerimiz tez yazma aşamasında çok fazla mesai harcamak zorunda kalmaktadır. Bu durum ise,

özellikle felsefede çok gerekli olan “felsefi argüman geliştirme” ve “felsefi makale yazma” gibi konularda, lisans öğrencilerinin eğitimine yeterince zaman ayıramamamıza neden olarak bir kısır döngüye yol açmıştır. Aynı durum hem açılan seçmeli ders sayımızı artırmamıza, hem de bölüm üyelerimizin daha fazla araştırma ve yayın yapmasına da engel olmaktadır.

Bu yoğunluğa karşı öğrencilerimizle ilişkilerimiz son derece olumlu ve sıcaktır. Öğretim üyelerimiz tez danışmanlığı için yoğun mesailer harcamakta, mezun olan öğrencilerin akademik gelişimiyle ilgilenmeye devam etmekte, yurtdışı kongrelere giderken, öğrencilerin yurtdışı deneyimini artırmak amacıyla, onları da dahil ettikleri paneller hazırlamaktadırlar. Elif Çırakman 2006 yılında Yılın Eğitimcisi Ödülü’nü almıştır. Bölümümüzdeki lisans ve yüksek lisans öğrencileriyle iletişimimizde onların düşünce ve ihtiyaçlarına duyarlı, demokratik ve yatay bir yaklaşım egemendir.

Değişiklikler:

2007-2008 ikinci dönemi itibariyle doktora programına 2410655 (Research Problems in Philosophy of Science) dersi zorunlu ders olarak eklenmiştir.

2008 yılından itibaren Phil 552 (Advanced Logic II) ve Phil 501 (Research Methods) zorunlu ders olarak müfredattan çıkarılmış; yerine seçmeli dersler konulmuştur.

Ayrıca, 2008 yılında, Phil 492 (Computer Use in Philosophy II) adlı zorunlu ders, bilgisayar kullanımının toplumda genel olarak yaygınlaşması ve bu nedenle bu derse gerek kalmadığı gerekçesiyle, 2008-2009 I. Dönemden itibaren geçerli olmak üzere müfredattan kaldırılmıştır. Yerine bölüm içi seçmeli ders konulmuştur. Müfredatta Phil 491 kodlu aynı isimli bir ders mevcuttur.

2002 yılında II. Eğitim Bünyesi’nde açılmış olan Uygulamalı Etik Tezsiz Yüksek Lisans programımız 2007 sonbahar dönemine kadar aktifti. Ancak Uygulamalı Etik Programı’nı sürdürmekte hem programa kayıtlı öğrenci sayısının, hem de ders vermek isteyen öğretim üyesi sayısının (kısmen öğrenci sayısının az olması, kısmen de araştırma ve uzmanlık alanlarının Uygulamalı Etik olmaması nedeniyle) çok az olması nedeniyle, programı sürdürmek gittikçe olanaksız hale gelmeye başladı. Dolayısıyla, az sayıdaki mevcut öğrencilerimizi mezun ettikten sonra, 2008 yılında programa öğrenci alımını durdurduk. Ancak, gelecekte ülkemizde uygulamalı etik alanının tanınırlığının ve saygınlığının artabileceğini göz önünde bulundurarak, programı kapatmadık. Barış Parkan 2008 yılı boyunca bu program kapsamında Business Ethics dersleri açmaya devam etti ve bu derslere diğer bölümlerin tezsiz yüksek lisans programlarından katılan öğrenci sayısı oldukça yüksekti (dönem başı 30 kişi civarı). Ne var ki, bu durumda da, diğer tezsiz yüksek lisans programı yöneticilerinin çeşitli sebeplerle bu tip bir uygulama ile ilgili hoşnutsuzluklarını dile getirmeleri sebebiyle, Business Ethics dersini açmayı da bıraktık.

Eğitim Çıktıları

Verdiğimiz mezun sayısı lisans düzeyinde yılda ortalama 25, yüksek lisans düzeyinde 60’tır. 2005-2009 yılları arasında bölümümüzden doktora derecesi ile mezun olan öğrenci sayısı ise yılda

ortalama 4'tür. Yüksek lisans ve doktora öğrencilerimiz tezlerini tamamlayıp mezun olmakta olağan süreyi biraz aşmaktadır. Fakat yüksek lisans ve doktora öğrencilerimizin birçoğu nitelikli tezler üretmiştir.

Öğrencilerin not ortalamaları yüksektir. Öğrencilerimizin yarısından fazlası mezun olduktan sonra ODTÜ'de ve diğer üniversitelerde yüksek lisans programlarına kabul edilmiştir. Ayrıca lisans ya da yüksek lisans derecesini aldıktan sonra felsefe alanında eğitim almaya devam etmek isteyen birçok öğrencimiz Amerika Birleşik Devletleri ve Avrupa'nın Leuven, Scuole Normale gibi önde gelen üniversitelerine başvurmuş ve kabul almış; eğitimlerine bu üniversitelerde devam etmiş ya da etmektedirler. Yurtdışına doktora öğrencisi gönderen bölümler arasında Türkiye'de en önde gelen iki felsefe bölümünden biri olduğumuzu söyleyebiliriz.

Türkiye'nin yeni kurulan üniversitelerinde görev almak üzere öğretim üyesi yetiştiren ÖYP programı kapsamında verdiğimiz eğitim de, bölümümüzün Türkiye'deki rolünü ve önemini pekiştirmektedir. Yukarıda belirttiğimiz gibi, bölümümüzde diğer bölümlere oranla çok fazla sayıda ÖYP öğrencisi bulunmaktadır. Bölümümüzden mezun olan ÖYP öğrencileri halen Türkiye'nin Isparta, İzmir gibi birçok ilindeki üniversitelerde (Süleyman Demirel Üniversitesi, Ege Üniversitesi gibi) hizmet vermektedir. Diğer mezunlarımız da Mimar Sinan Üniversitesi, Maltepe Üniversitesi gibi önemli üniversitelerinde bilimsel faaliyetlerini sürdürmektedir.

2008 yılının Mayıs ayında bölümümüzün kuruluşunun 25. yılını kutlamak amacıyla eski mezunlarımızın da katıldığı bir toplantı düzenlenmiş, ODTÜ Felsefe Bölümü'nde öğretim üyeleri ile öğrenciler arasında bulunan, yakın ilgi ve karşılıklı sevgi, saygıya dayanan ilişkiler tazelenmiş ve pekiştirilmiştir.

II. Araştırma

Bölümümüz, üzerinde çalışılan felsefi alan ve dönemler açısından çok yönlülüğü bir değer olarak benimsemiştir. Öğretim üyelerimizin çalışmalarında "Analitik" yaklaşımın yanı sıra "Kıta Felsefesi" yaklaşımını da görmek olanaklıdır.

Çalışmalar

2005-2009 yılları arasında bölüm üyelerimiz mantık, metafizik, epistemoloji, modern felsefe gibi geleneksel felsefe alanlarının yanında iş etiği, çevre felsefesi, din ve siyaset felsefesi gibi güncel konularda da araştırma ve yayınlar yapmış, bunların bir kısmı dünyanın önde gelen, SSCI, AHCI gibi endekslerde taranan uluslararası dergilerinde yayımlanmıştır.

Öğretim üyelerimizin katıldığı toplam bilimsel faaliyet sayısının yıllık ortalaması 100'ün üzerindedir. Bölümümüz öğretim üyeleri, ülkemizde düzenlenen konferanslarda çekim merkezi olmaktadır. Uluslararası yayın yapma zorunluluğu nedeniyle ulusal yayın sayımız olabileceği kadar yüksek olmasa da, bölümümüzdeki birçok öğretim üyesinin ulusal tanınırlığı ve saygınlığı çok yüksektir. Bölümümüzün deneyimli hocalarının güncel ve popüler konulardaki görüşleri medyada yer almaktadır.

Ahmet İnam'ın *Yaşamla Yoğrulmuş Bilgi* adlı kitabı 2006 yılında Say Yayınları tarafından yayımlanmıştır. Ahmet İnam'ın, Cengiz Güleç'le beraber yazdığı *Metaforla Saadet Olmaz* adlı kitabı, yine 2006 yılında Say Yayınları tarafından, Cengiz Güleç'le beraber yazdığı *Muhabbet Şifadır* adlı kitabı ise Nar Yayınları'ndan çıkmıştır. Ahmet İnam 2005, 2006 ve 2007 yıllarında 3 kez ODTÜ Ödülü'ne layık görülmüştür.

Öğretim üyelerimizin bireysel çalışmalarının yanı sıra, ODTÜ Felsefe Bölümü, 2006 Ekim'de 2. *Ulusal Uygulamalı Etik Kongresi*'ni düzenlemiştir. Kamu Görevlileri Etik Kurulu ile işbirliği içinde, uluslararası katılımlı olarak düzenlenen bu kongreye, Amerika Birleşik Devletleri, İngiltere, Romanya, Slovenya, Norveç ve Portekiz'den davetli konuşmacılar katılmış, medya etiği, kamu kurumlarında yozlaşmayı önleme, etik eğitimin akademik programla bütünleştirilmesi gibi konularda panellerin yanı sıra, tıp etiği, teknoloji etiği, iş etiği gibi çok çeşitli konularda oturumlar yapılmıştır. Bu kongrede sunulan bildirilerin tamamı *II. Ulusal Uygulamalı Etik Kongresi Bildiriler Kitabı* adı altında 2007 yılının Eylül ayında yayımlanmıştır. Kongre esnasında yayımlanan *Bildiri Özetleri Kitabı* da bu kongrenin çıktıları arasındadır.

Yine 2006 yılının Kasım ayında da, bölümümüz SANART ile birlikte *Türkiye Estetik Kongresi*'ni düzenlemiştir. Bu kongrede de estetik konusu, estetik yargı, kent estetiği, estetiğin teknoloji ile ilişkisi, Türkiye'de estetik anlayışı gibi teorik ve pratik birçok boyutuyla, müzik, tiyatro, sinema, mimari, fotoğraf ve mizah ile ilişkisi içinde ele alınmıştır. Bu kongrede sunulan bildiriler de bir kitap halinde yayımlanmıştır.

Son olarak ODTÜ Felsefe Bölümü 2008 Aralık'ta *Anlam Kongresi*'ni düzenlemiştir. Bölümümüzün kuruluşunun 25. yılını kutlamak amacıyla düzenlenen etkinlikler kapsamında yer alan bu kongrede, anlam kavramı, bölüm kurucumuz Teo Grünberg'in anlambilime yaptığı katkıların ışığında belirlenmiş konuların yanı sıra, semantik, teleosemantik, mantıksal, varoluşçu, pragmatist, yapısalcı ve postyapısalcı yaklaşımlarla ele alınmıştır. Kongre çıktıları yine bir kitap halinde derlenmiştir.

Bu 5 yıllık dönemde Ahmet İnam yitirdiğimiz Türk Felsefeciler hakkında belge toplamaya dayalı bir projeyi yürütmüştür. "Çağdaş Türk Felsefecilerinin Tanıtımı" başlıklı bu proje 2008 yılında tamamlanmıştır.

III. Topluma Hizmet

ODTÜ Felsefe Bölümü üyeleri ulusal ve uluslararası dergilerde yayın kurulu üyeliği, hakemlik gibi çeşitli görevler yürütmektedir. Andrea Rehberg *The Journal of The British Society for Phenomenology* dergisinin yardımcı editörü ve *British Society for Phenomenology*'nin yönetim kurulu üyesidir. Öğretim üyelerimizin yayın kurulu üyeliği, hakemlik ve danışmanlık yaptığı diğer ulusal ve uluslararası yayınlar arasında *Journal of Business Ethics*, *Yeditepe'de Felsefe*, *Felsefe Tartışmaları*, *Felsefe Dünyası* gibi dergileri ve *Felsefe Ansiklopedisi*'ni sayabiliriz.

ÖYP açısından bölümümüz Türkiye'nin en önde gelen felsefe bölümlerinden biri, hatta en önde gelenidir. ÖYP mezunlarımızın ülkemizin diğer bölgelerinde ve Kıbrıs'ta ODTÜ kültür ve değerlerini yaşatmalarını sağlaması, bölümümüzün ÖYP ağırlıklı çalışmalarının olumlu bir getirisi olmuştur. Ayrıca ÖYP öğrencileri hem insan kaynağı olarak hem de ekonomik olarak bölümümüzün güçlenmesini sağlamıştır. Ancak bu süreçlerde YÖK'ün talimatlarına bağlı kalınması, talep edilenden daha fazla kadro verilmesi ve bu kadrolara alınan asistanların seçiminde bölüm görüşünün dikkate alınmaması gibi etkenler kendi ölçütlerimizin tam olarak programa yansıtılamamasına neden olmuştur.

Kamu kuruluşlarıyla aramızdaki hedef ve yaklaşım farklılıklarının, Uygulamalı Etik Programı çerçevesinde yürüttüğümüz çalışmalara da olumsuz etkileri olmuştur. Uygulama ve hizmet faaliyetlerinin oluşturulmasında ve yürütülmesinde paydaşlardan (kamu kurum ve kuruluşları, sivil toplum kuruluşları, endüstri) beklenen destek ya sağlanamamış, ya da bu destek verildiğinde, beraberinde öne sürülen koşullar işbirliğini sürdürmek konusunda tereddüt etmemize yol açmıştır.

2010-2015 Dönemi

Bu 5 yıllık dönemde bölümümüzün kaliteli eğitim vermeyi sürdürmesinin ve araştırma ve yayın alanında performansını geliştirmesinin önündeki en önemli engelin öğretim üyesi sayısının yetersizliği olduğu saptanmıştır.

2012'de bölümümüz bu açığı kapatmak için önemli adımlar atmaya başlamıştır. 20 Ekim 2012 tarihinde uluslararası e-posta listesi PHILOS-L'de iki iş ilanı verilmiş ve bu duyurulara cevaben bölümümüze çok sayıda, çoğu yabancı uyruklu, genç ve nitelikli öğretim üyeleri başvurmuştur. Ancak özellikle bürokratik sürecin uzunluğu ve belirsizliği nedeniyle, kabul ettiğimiz yabancı adaylar bu süreçte diğer iş tekliflerini kabul ettikleri için bu çabalarımız sonuç vermemiştir.

Bölümüze 2012 Mayıs ayında 2 yeni öğretim üyesi (Aziz Fevzi Zambak ve Erhan Demircioğlu), 2013 Eylül'de de Aret Karademir başvurmuş ve kabul edilmiştir. Aziz Zambak ve Erhan Demircioğlu 2013 bahar döneminde, Aret Karademir ise 2014 bahar döneminde bölümümüzde tam zamanlı öğretim üyesi olarak çalışmaya başlamıştır.

Fakat bu arada, 2010 yılında John Bolender bölümümüzden ayrılmıştır. 2014 Temmuz'da Ahmet İnam, 2014 Kasım'da ise Erdinç Sayan emekli olmuştur. 2015 yılının Ağustos ayında da Erhan Demircioğlu bölümümüzden ayrılmıştır. Dolayısıyla öğretim kadromuza yeni genç elemanların alınmasına rağmen, öğretim üyesi açığımızı kapatamamış durumdayız.

2014'te Web sayfamızda "İş Olanakları" başlığı altında 2016 yılına kadar kadromuzu genişletmek için bir CV havuzu oluşturmak istediğimiz duyurulmuştur. 2020 senesine kadar bölümümüze yaklaşık 7 öğretim üyesi almayı hedefledik. Ancak henüz sadece 2 başvuru için kadro isteyebildik.

I. Eğitim

Çalışmalar

2010-2015 döneminde kontenjanların artmaya devam etmesiyle beraber, öğrenci sayımız ortalama olarak lisans düzeyinde yılda 150'nin üzerinde seyretmektedir. Bu bölümün *Değişiklikler* kısmında açıklayacağımız gibi, 2013 yılından itibaren, eğitim ve araştırma düzeyimizi koruyabilmek için, bölüme kabul ettiğimiz yüksek lisans ve doktora öğrenci sayısını düşürmeye çalışmaya başladığımız için, yüksek lisans ve doktora sayımız ile ilgili ortalama bir rakam verememekle beraber, bir fikir vermesi açısından, bu sayının 2011'de **163** (109 yüksek lisans, 54 doktora), 2012 yılında **126** (74 yüksek lisans, 52 doktora) olduğunu belirtebiliriz.

Buna karşılık, yukarıda açıkladığımız sebeplerle, kadrolu öğretim elemanı sayımızda bir değişiklik olmamıştır (11). 100'ün üzerinde (2013'te 200'e yaklaşan) yüksek lisans ve doktora öğrencisinin tez danışmanlıkları nedeniyle iş yükümüz son derece yoğundur.

2010-2015 döneminde bölümümüzde görev yapan kadrolu araştırma görevlisi sayısı yılda ortalama 6'dır. Bunun yanına ÖYP ve 35. Madde kapsamında bölümümüzdeki araştırma görevli sayısı ortalama 18 kişidir.

ÖYP programının 2005-2010 dönemi değerlendirmesinde tartıştığımız olumlu ve olumsuz yanları ve bölümümüzün kurumsal özelliklerini belirlemede oynadığı başat rol göz önüne alındığında, önümüzdeki dönem ÖYP'nin kaldırılacak olması bölümümüzün geleceğini planlamamız açısından belirsizlik yaratmaktadır. Bu durumun işgücü kaybına yol açarak, zaten çok ağır olan iş yükümüzü daha da artırmasından endişe etmekteyiz.

Halihazırda Bölümümüzde 25 zorunlu, 21 seçmeli ders vardır. Senede açılan ortalama ders sayısı lisans düzeyinde 30'un üzerindedir.

Bu 5 yıllık dönemde Erasmus Programı'yla öğrenci ve öğretim üyesi değişimimiz de artarak devam etmiştir. 2014 yılında Mevlana Programı kapsamında da bir öğretim üyesi (Manas Üniversitesi'nden Umut Asanova) bölümümüzü ziyaret etmiştir.

Ayrıca, Erasmus Intensive Programı bağlamında Yüksek Lisans düzeyinde Avrupa'dan 6 üniversitenin katılımıyla (Tilburg Üniversitesi yönetiminde) 3 yaz 2-haftalık yoğunlaştırılmış eğitim seminerleri verilmiştir. Bunlardan ilkinde (*Democracy and Religion*) 2012'de ODTÜ Felsefe Bölümü ev sahipliği yapmıştır. Bölümümüz 2013 ve 2014 yıllarında Hollanda ve Romanya'da düzenlenen eğitim seminerlerine de (ikisi de *Democracy and Cosmopolitanism* konulu) bölümümüz öğretim üyesi ve öğrencileriyle katılımda bulunmuştur.

Öğretim üyelerimiz aynı zamanda yurtdışı üniversitelerde (The University of Amsterdam, Scuole Normale gibi) yazılmakta olan doktora tezlerine de ikinci danışmanlık (co-supervisor) yapmış ya da yapmaktadırlar.

Değişiklikler

2011-2012 I. Dönemden itibaren geçerli olmak üzere Phil 182 (Introduction to History of Science) zorunlu dersi müfredattan çıkarılmış, yerine serbest seçmeli ders konulmuştur. Müfredatta Phil 282 kodlu bir Bilim Tarihi (History of Science) dersi daha mevcuttur. Bu dersin 1. sınıfta kaldırılmasının nedeni kısmen ders verecek öğretim üyesi eksikliğine bağlanmalıdır. Ancak bu değişiklik, öğrencilerimizin ilgi alanlarının çeşitliliğini artırmak açısından da uygun görülmüştür.

Bu 5 yıllık dönemde müfredatta 20'ye yakın yeni ders tanımlanmıştır.

Ayrıca 2014 yılında, yüksek lisans eğitim seviyemizi yükseltmek amacıyla öneriler getirecek bir komisyon oluşturulmuştur. Bu komisyonun önerileri doğrultusunda, doktora yeterlik sınavında, öğrencilerin sınava hazırlanmasında daha az ezber yapmalarını, daha çok literatür taramalarını ve yorumlamalarını sağlamaya yönelik değişiklikler yapılmıştır. Yine aynı komisyonun önerileri doğrultusunda, yüksek lisans ve doktora öğrenci alımında kriterlerin yükseltilmesine ve dolayısıyla daha seçici davranılmasına karar verilmiştir. Bu amaçla, yüksek lisans öğrenci alımında sözlü mülakatın yanına yazılı sınav da eklenmiştir. Son olarak, araştırma görevlilerinin görev tanımları, ders verme sürecine daha çok dahil olmalarını sağlayacak şekilde daha ayrıntılı olarak belirlenmiştir.

Eğitim çıktıları

Verdiğimiz mezun sayısı lisans düzeyinde yılda ortalama 25, yüksek lisans düzeyinde 10'dur. 2010-2015 yılları arasında bölümümüzden doktora derecesi ile mezun olan öğrenci sayısı yılda ortalama 6'dır.

Öğrencilerimizin yarısından fazlası mezun olduktan sonra ODTÜ'de ve diğer üniversitelerde yüksek lisans programlarına kabul edilmiştir. Ayrıca lisans ya da yüksek lisans derecesini aldıktan sonra felsefe alanında eğitim almaya devam etmek isteyen birçok öğrencimiz University of Memphis, University of Florida, King's College gibi Amerika Birleşik Devletleri ve Avrupa'nın önde gelen üniversitelerine başvurmuş ve kabul almış; eğitimlerine bu üniversitelerde devam etmiş ya da etmektedirler. Yurtdışına doktora öğrencisi gönderen bölümler arasında Türkiye'de en önde gelen iki felsefe bölümünden biri olduğumuzu söyleyebiliriz.

Bölümümüzü dünyadaki diğer felsefe bölümleriyle karşılaştırabilmemiz için elimizde yeterli veri bulunmamakla beraber, Erasmus temalarımız ve öğrencilerimizin yurtdışında elde ettikleri başarılar ışığında, bölümümüzün Avrupa standartlarında eğitim verdiğini söyleyebiliyoruz.

Türkiye'nin yeni kurulan üniversitelerinde görev almak üzere öğretim üyesi yetiştiren ÖYP programı kapsamında verdiğimiz eğitim de, bölümümüzün Türkiye'deki rolünü ve önemini pekiştirmeye devam etmiştir. Bölümümüzden mezun olan ÖYP öğrencileri halen Türkiye'nin, Konya, Nevşehir, Kastamonu, Van, Erzurum gibi çok çeşitli yörelerindeki üniversitelerde (Necmettin Erbakan Üniversitesi, Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Kastamonu Üniversitesi, Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Atatürk Üniversitesi) hizmet vermektedir.

II. Araştırma

Çalışmalar,

Öğretim üyelerimizin yayın ve araştırma alanları, 2010-2015 yıllarında aramıza katılan yeni öğretim üyelerinin çalışmalarıyla zenginleşmiş, mantık, metafizik, epistemoloji, modern felsefe, etik, din ve siyaset felsefesi, iş etiği gibi alanlardaki çalışmaların yanı sıra, toplumsal cinsiyet teorileri, azınlık ve ayrımcılık çalışmaları, yapay zeka felsefesi, formal ontoloji, dil felsefesi gibi alanlarda da araştırmalar yapılmıştır.

Bu araştırmalar yazılan tezlerin de çeşitliliğini artırmıştır. Bölümümüzde Kıta felsefesi, mantık, fenomenoloji, varoluşçuluk, siyaset felsefesi gibi alanların yanı sıra bilişsel bilimlerle ilintili alanlarda (örneğin episodik bellek) da tezler yazılmaktadır.

Öğretim elemanlarımız ve araştırma görevlilerimiz ulusal ve uluslararası kongrelere katılmaya ve ulusal ve uluslararası yayınlar yapmaya devam etmektedir. Bu yayınların bir kısmı *Cultura*, *Synthese* gibi dünyanın önde gelen, AHCI ve SSCI gibi endeksli dergilerinde yapılmıştır. 2014'te bölümümüzden Erhan Demircioğlu, 2015'te de Aret Karademir ODTÜ Geliştirme Vakfı'nın verdiği Başarılı Genç Araştırmacı Ödülü'nü almıştır.

Öğretim üyelerimizin katıldığı toplam bilimsel faaliyet sayısının yıllık 70'dir.

2005-2010 döneminde, bölümümüz daha çok teorik felsefe üzerinde yoğunlaşması nedeniyle ar-ge çalışmaları formasyonuna sahip değildi. Ancak 2010-2015 döneminde bölümümüze ar-ge faaliyetlerinde de çalışabilecek yeni öğretim üyelerinin alınmasını hedefledik.

2013 yılının Mart ayında bölümümüzde öğretimin üyesi olarak çalışmaya başlayan Aziz Zambak, 1 Ekim 2014 tarihinden başlamak üzere MODSIMMER bünyesinde yer alan Berimsel Ontoloji Laboratuvarı'nı [*Laboratory for Computational Ontology*] kurmuştur. Bu laboratuvar da matematik, bilgisayar mühendisliği, felsefe, dilbilim, fizik, bilişsel bilimler ve biyoteknoloji alanlarında lisansüstü çalışmalarını sürdüren toplam 15 öğrenci yer almaktadır. Bu öğrencilerden 12'si bursludur. Bu öğrenciler Aziz F. Zambak'ın yürütücülüğünde beş ayrı projede çalışmaktadırlar. Bu projelerden üçünden alınan çıktılar çeşitli dergi ve konferanslara sunulmuştur. İleride bu çıktılarının arttırılması ve başka türden projelerin (TÜBİTAK gibi) alınması düşünülmektedir.

Daha önceki yıllarda çok az proje çalışması yapılmışken, bu 5 yıllık dönemde bölümün öğretim elemanlarımız (Halil Turan, Ahmet İnam, Aziz Zambak) araştırmacı ve proje yöneticisi olarak proje çalışmaları yapmaya başlamıştır. Halil Turan "Anadolu'da Epikürosçuluğun İzleri: Bulgular ve Çözümlemeler Işığında Oinoandalı Diogenes'in Yazıtı ve Epiküros Felsefesine İlişkin Bir İnceleme ve Tanıtım Çalışması"nı 2011 yılında tamamlamıştır; bu projenin çıktısı olarak "Oinandalı Diogenes: Devasa Yapboz" (Gigantic Jigsaw Puzzle) başlıklı bir belgesel film çekilmiştir. Aziz F. Zambak 2013 yılında "Çerçeve Problemi için Çok Geçişli Mantık Modeli Önerisi" başlıklı BAP Projesini tamamlamış ve proje çıktısını Uluslararası bir kitapta makale haline getirip yayımlamıştır. Bölümümüzün diğer bölümlerle işbirliği içinde yürüttüğü diğer projeler arasında tarih bölümüyle birlikte yürütülen geleneksel Doğu tıbbi ve eski Yunan tıbbi arasında tarihsel ve uygulama

karşılaştırmaları sayılabilir. Hindistan ve Türkiye'nin toplumsal ekonomik tarihsel ve siyasal karşılaştırmasını içeren "Hindistan ve Türkiye: Gelişmenin Dinamikleri, Yeni Tahayyüller ve Geleneksel Anlayışlar" başlıklı çalışma da 2014 yılında tamamlanmıştır.

Bu dönemde uluslararası ilişkilerimizi geliştirmek için de özel çaba sarf ettik. Düzenli olarak yaptığımız Pazartesi seminerleri arasında dünyanın Sorbonne, Warwick, Vanderbilt, Cambridge, Lund gibi saygın üniversitelerinden konuşmacılar davet edilmiştir. Bu konuşmacılar Pazartesi seminerlerinin yanı sıra lisansüstü öğrencilerimizle workshop'lar düzenlemiştir. Bu 5 yıllık dönemde 17 adet yabancı konuşmacı bölümümüzce ağırlanmıştır.

ODTÜ Felsefe Topluluğu 2013 yılında *Teoloji Sempozyumu*'nu düzenlemiştir.

Son olarak Kasım 2015'te uluslararası katılımlı *Metafizik ve Dil Sempozyumu* (Metaphysics and Language Symposium) düzenlenmiştir. Bu sempozyumun düzenlenmesinde Erasmus değişim programıyla Macaristan'a giden araştırma görevlimiz Argun Abrek Canbolat'ın Central European University'deki öğretim üyeleriyle kurduğu akademik ilişkiler belirleyici bir rol oynamıştır.

Araştırma çıktıları

Bölümümüze genç öğretim elemanlarının da katılmasıyla, SSCI ve A&HCI gibi endekslerde yer alan dergilerde yayınlanan makalelerin sayısında artış sağlanmıştır. Bu yıllarda önceki yıllarda yayımlanan makalelerimizin de uluslararası görünürlüğü artmış, bu makaleler uluslararası endeksli dergilerde yayımlanan diğer makalelerde ve uluslararası kitaplarda atıflar almıştır.

2010-2015 yılları arasında bölümümüz öğretim üyelerinin kitapları çeşitli ulusal ve uluslararası yayınevleri tarafından yayımlanmıştır. 2009 yılında Ayhan Sol, yüksek lisans ve doktora öğrencilerimizle beraber Elliott Sober'in *Biyoloji Felsefesi* adlı kitabını çevirmiştir. Bu kitap İmge yayınları tarafından yayımlanmıştır. 2011 yılında Yasin Ceylan'ın *Din Ya da Politika Neden Felsefe* adlı kitabı Phoneix Yayınevi tarafından, Barış Parkan'ın *Marx* adlı kitabı Say Yayınları tarafından basılmıştır. Yine bu dönemde Teo Grünberg ve David Grünberg *Metafizik ve Bilim Felsefesi* başlıklı 2 kitap yayımlamıştır. Bu kitapların ilki 2010, ikincisi 2011 yılında Anadolu Üniversitesi Yayınları tarafından basılmıştır. Yine 2011 senesinde, Andrea Rehberg'in derlediği *Nietzsche and Phenomenology* adlı kitap Cambridge Scholars tarafından yayımlanmıştır. Dünyanın tanınmış Nietzsche uzmanları bu kitaba makaleleriyle katkıda bulunmuştur.

Bölümümüz öğretim üyelerinin uluslararası görünürlüğü de artmaktadır. 2015 yılında Andrea Rehberg Latin Amerikan Uluslararası Fenomenoloji ve Bilişsel Bilimler Derneği tarafından üyelik daveti almıştır. Bu davet bölümümüzde araştırmaların gittikçe daha disiplinler arası ve bütünleştirici bir yaklaşım ile yapılmakta oluşunun da altını çizmektedir.

III. Topluma Hizmet

ODTÜ Felsefe Bölümü üyeleri ulusal ve uluslararası dergilerde yayın kurulu üyeliği, hakemlik gibi çeşitli görevler yürütmeye devam etmektedir.

Öğretim üyelerimiz aynı zamanda “Açık Ders Malzemeleri” gibi TÜBA projelerinde görev almıştır.

Bölüm üyemiz Andrea Rehberg 2011 yılında *The Society for European Philosophy*'de, 2014 yılında ise *Friedrich Nietzsche Society* ve *The Society for European Philosophy*'de yönetim kurulu üyeliği yapmış; 2012-2013 akademik yılında da Türk öğrencilerin Almanya'da doktora yapmasını teşvik eden DAAD değişim programında uzman değerlendirmeci (expert assessor) olarak hizmet vermiştir. Bu dönemde Ahmet İnam Türk Felsefe Derneği başkanlığı yapmıştır. Ahmet İnam aynı zamanda Türkiye Üstün Zekalılar ve Üstün Yetenekliler Vakfı Bilim Danışma kurulu üyesidir ve Uğur Mumcu Araştırmacı Gazetecilik Vakfı'nda da dersler vermektedir.

2015 yılında Üstün Zekalılar ve Üstün Yetenekliler Vakfı'nın talebi üzerine, bölüm üyelerimiz ve araştırma görevlilerimiz üstün zekalı ve üstün yetenekli öğrencilere felsefe dersleri vermiştir.

Öğretim üyelerimizin Uygulamalı Etik Araştırma Merkezi ile çalışmaları da artarak sürmüştür. Öğretim üyelerimiz, Uygulamalı Etik Araştırma Merkezi'nin Yönetim Kurulu'nun yanı sıra, Uygulamalı Etik Araştırma Merkezi Bünyesi'nde yer alan Hayvan Deneyleri Etik Kurulu, İnsan Araştırmaları Etik Komisyonu, Yayın Etiği Komisyonu gibi etik kurullarında görevlerini sürdürmektedirler. Canan Özgen'in emekli olmasından sonra UEAM başkanlığını geçici olarak Psikoloji Bölümü'nden Canan Sümer üstlenmiştir. Ancak uzun vadede bu merkezin başkanlığını üstlenecek kimse bulunmamaktadır. Uygulamalı Etik'in felsefenin bir alt dalı olması nedeniyle, bu görevi Felsefe Bölümü'nden birinin üstlenmesi uygulamalı etik çalışmalarının ve Tezsiz Yüksek Lisans programının bölümümüzde tekrar canlanmasını da sağlayabilir. Ancak şu anki iş yükümüzle ve uygulamalı etik alanında araştırma yapan öğretim elemanı sayımızın azlığı nedeniyle, bu alanda bir atılım yapmamız şu anda çok gerçekçi görünmemektedir.

Sonuç ve 2020'ye Yönelik değerlendirme:

Ülkemizde ve dünyadaki diğer üniversitelerin felsefe bölümlerinde genel eğilim Kıta Felsefesi ve Analitik Felsefe gibi ayrımları pekiştirerek uzmanlaşma yoluna gitmek iken, ODTÜ Felsefe Bölümü, tüm akım ve yöntemlerle bütünlüklü bir şekilde ilişki kuran, çoğulcu, interdisipliner ve birleştirici bir yaklaşım geliştirmiştir. Bölümümüzün, bu çok yönlülüğü ve öğrencileri ve mezunlarıyla kurduğu sağlam ve kalıcı ilişkileri ile hem ülkemizde hem dünyada özel, farklı bir yeri olduğuna inanıyoruz.

Geçtiğimiz senelerde bölümümüzün en güçlü yanlarından biri çok sayıda tez yazdırmasıydı. Fakat bu öğretim üyelerine çok fazla iş yükü getirmekteydi. Kontenjanların da artmasıyla, hem lisans hem yüksek lisans düzeyinde öğrenci sayısının çok fazla olması, öğretim üyelerimizin

araştırma ve yayın yapma olanaklarını azaltmanın yanı sıra, zaman içinde lisans ve lisansüstü öğrencilere verdiğimiz eğitimin ve yazılan tezlerin kalitesinin düşmesine de neden olma riski taşıdığı için, yüksek lisans ve doktora programlarına öğrenci alımında daha seçici davranma yoluna gittik. Böylece bölümümüzün en güçlü yanı özellikle niceliksel açıdan eğitim çıktıları, en geliştirilmeye açık yanı ise uluslararası endeksli dergilerde yayın iken, araştırma ve yayın alanında güçlenmeyi, uzun vadede eğitim çıktılarında da daha faydalı olacağına inanarak, biraz daha ön plana çektik.

2020'ye yönelik hedeflerimiz:

Önümüzdeki 5 yıl içinde bölümümüzün hedeflerini gerçekleştirebilmesi için öncelikle öğretim elemanı sayımızın artması zorunludur.

Bu koşulda, 2020 için hedeflerimizi arasında:

- post-doc programı;
- daha çok uluslararası faaliyet ve ulusal ve uluslararası düzeyde yayın;
- ulusal ve uluslararası, disiplinler arası işbirliğini (olanaklı olduğunda TÜBİTAK, AB gibi ulusal ve uluslararası araştırma kurumları tarafından desteklenen projeler bağlamında) geliştirmek;
- değişim programlarıyla, Avrupa'nın yanı sıra, ABD ve Asya ülkeleriyle de daha yoğun işbirliği yapabilmek
- uluslararası tanınırlığı yüksek olan öğretim üyelerini misafir öğretim üyesi olarak uzun dönemli olarak ağırlayarak, bölümümüzün eğitim sürecine katkıda bulunmalarını sağlamak;
- (özellikle lisansüstü düzeyde) daha çok sayıda yabancı öğrenci için çekim merkezi olmak;
- Uygulamalı Etik Programı'nı yeniden canlandırmak;
- öğrencilerimizin İngilizce dışındaki yabancı dilleri (örneğin Almanca, Fransızca, klasik diller) öğrenmelerini sağlamak

bulunmaktadır.

Ayrıca Lisans giriş puanımızın düşmemesi için önlemler almalıyız. Bunun için kontenjanın artırılmaması, burs olanaklarının ve eğitim kadrosunun geliştirilmesi gerekmektedir.

Bölümümüzün bulunduğu Sosyal Bilimler Binasının fiziki altyapısı zamanla yetersiz kalmıştır. Derslik alanımız 125 metrekaaredir. Gerek ÖYP ve 35. madde araştırma görevlileri, gerekse kadrolu öğretim elemanları için ofislerimiz ve derslikler sayı ve alan bakımından yetersiz hale gelmiştir. Bölümümüzce de kullanılabilecek yeni bir bina yapılmasının bu sıkıntıları hafifleteceğini düşünüyoruz.

İnsan kaynaklarımız ve fiziksel olanaklarımız sınırlı kaldığı sürece de, nicelik kadar niteliğe de önem veren, çoğulcu, Türkiye'nin her yöresine nitelikli eleman yetiştiren bir bölüm olarak çizgimizi korumayı amaçlıyoruz.

FİZİK BÖLÜMÜ

ODTÜ Fizik Bölümünün 2005-2015 Döneminin Değerlendirmesi

Üniversitemizin kuruluşunun 60. yılını kutlarken, başarılarımız ve deneyimlerimizle son on yılın eğitim, araştırma ve topluma hizmet başlıkları altında bölümümüzün genel bir değerlendirmesini yaptık. Türkiye'nin lider Fizik Bölümü olarak kalabilmek için yapılmasını gerekli gördüğümüz ve hedeflediğimiz değişimleri aşağıdaki yazımızda belirtiyoruz.

Bölümümüz, fon destekli araştırma konularının çeşitliliği açısından değerlendirildiğinde, Türkiye'deki Fizik bölümleri arasında en çok çeşitliliğe sahip, bütün temel ve disiplinlerarası dallarında ayrı ayrı sivrilmiş ve baskın olarak öne çıkan tek bölümdür. Nitekim, yüksek lisans ve doktora öğrencilerine sunulan araştırma konusu seçenekleri yedi farklı başlık altında sıralanabilir:

- 1) Teorik ve deneysel yüksek enerji ve parçacık fiziği
- 2) Teorik ve deneysel katı hal fiziği
- 3) Teorik ve deneysel plazma fiziği
- 4) Teorik nükleer fizik
- 5) Matematiksel fizik
- 6) Lazer, optik ve fotonik
- 7) Astrofizik

Bu sıralanan başlıkların altında, bölümümüzde işlevsel olarak aktif durumda birçok kemikleşmiş, yani çalıştıkları konularda özelleşmiş ve alt yapı oluşturmuş laboratuvarlarımız bulunmaktadır. Bunlar arasında GÜNAM (Güneş Enerjisi Araştırma Merkezi), Thermally and Optically Stimulated Luminescence (TOSL) Lab, Terahertz Lab, Plasma Lab, Scanning Probe Microscopy and Graphene Lab, Nano Optik Lab sayılabilir. Bu laboratuvarlardan TOSL ve Plasma Lab. hariç diğerlerinin tamamı son on yılda kurulmuştur.

Beşi 2005-2010 arasında, altısı ise 2011-2015 arasında olmak üzere bölümümüze son on yılda onbir yeni öğretim üyesi katılmıştır. Bu öğretim üyelerinin biri Profesör kadrosunda, diğerleri ise Yardımcı Doçent kadrosunda işe alınmışlardır. 2005-2015 arasında 24 öğretim üyemiz ise emekli olmuştur. Uzun yıllar yurtdışı deneyimine sahip olan bu değerli yeni öğretim elemanlarının da katılımıyla bölümümüzün yurtdışı yayın çıktısı katlanarak çoğalmıştır. ISI Web of Science'a göre, 2005-2010 yılları arasında, içinde bölüm elemanlarımızın adının geçtiği 420 adet, 2011-2015 yılları arasında ise tahmini 500 kadar uluslararası makale yayınlanmıştır. Bölümümüz elemanlarından beş tanesi CERN şemsiyesi altındaki ATLAS, CMS, AMS ve OPERA gibi çeşitli gruplarda aktif olarak çalışmalarını sürdürmektedirler. Yılda yaklaşık 100 makale yayınlayan bölümümüz, CERN ortaklı çalışmaların ürünü makalelerin de dahil edilmesi ile, özellikle CERN LHC'nin çalışmaya başladığı 2011-2015 döneminde makale sayısını 80-90% oranında arttırmıştır.

Bölümümüzde 2005-2015 yılları arasında da çok sayıda TÜBİTAK ve Avrupa Birliği projesi yürütülmüştür. Her dönem en az iki ya da üç proje eklenmesiyle sayısı gittikçe çoğalan bu projelerden bazıları halen yürütülmektedir. Son beş yılda özellikle sanayi ile yapılan yine TÜBİTAK

ve Savunma Bakanlığı destekli projeler artmıştır. Deneysel katı hal, optoelektronik ve nanobilim gibi başlıklar altında uygulamalarda alınan projelerin birçoğunda üniversitemizin diğer bölümleri ve farklı üniversitelerden öğretim üyeleri ile de ortaklıklar kurulmuştur. Yine bölümümüzde disiplinlerarası çalışmalara verilen önemle ilgili olarak belirtmeliyiz ki, 2005 yılından itibaren Fen Bilimleri Enstitüsü'ne bağlı olarak faaliyet gösteren Mikro ve Nanoteknoloji (MNT) programında 10'a yakın öğretim üyemiz aktif olarak görev almıştır.

Bu perspektif içerisinde bölümümüzün hem eğitim hem de araştırma başlıkları altında son yıllar için değerlendirmesini yaparken, önümüzdeki beş yıl için nasıl bir beklenti ve değişim içerisinde olduğumuzu da detaylandırdık.

Eğitim:

Bölümümüz son 10 yıl içinde hem kadrosunda yaşadığı azalma nedeniyle hem de verdiği servis derslerindeki öğrenci sayısındaki artışla, eskisine göre daha fazla emek gerektiren yoğun bir çalışma içine girmiştir. Her dönem bölümümüzden yirmiyi aşkın öğretim üyemizin görev dağılımı ve katılımı ile 2500 civarındaki mühendislik, temel bilim, ve eğitim fakültesi öğrencisine giriş seviyesinde servis dersi verilmektedir. Her grupta genelde yaklaşık 100 kadar öğrenci bulunması öğrenci-öğretim üyesi etkileşimini de ayrıca etkilemektedir. Bu durumu daha iyi bir seviyeye taşımak ya da en azından önümüzdeki yıllarda emekli olacak öğretim üyesi sayımızı da göz önünde tutarak, muhafaza edebilmek için, için bölümümüze düzenli olarak kaliteli yeni öğretim üyelerin alınması şarttır. Ayrıca belirtmeliyiz ki, bu servis derslerimiz yanında, bölümümüzdeki araştırma görevlilerinin de yardımlarıyla, her öğrenciye bir deney düzeneği düşecek şekilde ayarlanan laboratuvarlarımızda, bu derslerin uygulamaları yapılmaktadır. Öğretim laboratuvarlarımız 2014-2015 yıllarını içinde bölümümüzün kendi imkanları ve üniversite yönetiminin de katkılarıyla yeniden düzenlenip geliştirilerek modern standartlar seviyesine getirilmiştir. Ancak su götürmez bir gerçek ki öğrenci laboratuvarlar derslerinin uluslararası standartlarda tutulabilmesi için “bakım ve onarım” ’dan çok, “sürekli yenileşme” şarttır.

Lisans eğitim düzeyinde bölümümüz İTÜ ve Boğaziçi Üniversiteleri ile birlikte, Türkiye'nin en iyi Fizik Programı; Yüksek Lisans ve Doktora eğitim düzeyinde de ülkenin Bilkent ve Boğaziçi Üniversitesi ile birlikte en iyi üç Fizik Programı'ndan birisidir. Bölümümüzde verilen lisans düzeyindeki eğitimi, dünya genelinde verilen Fizik lisans eğitimleri ile karşılaştırsak, temel konularda verilen dersler daha kapsamlı ve yüksek bir seviyede işlenmektedir. Bunun yanında güncel konuların da ders olarak işlenmesi bölümümüzün değerini daha da yükseltmektedir. Bu iki unsur nedeniyle lisans düzeyinde ülkemizdeki diğer programların önündeyiz.

Bölümümüzün geleneksel olarak kuramsal yönden güçlü alt yapısı, son 10 yılda, çağın değişimlerine göre farklı uygulamalara da yer verecek şekilde güçlendirilmiştir. Fizik lisans eğitimi seviyesindeki laboratuvarlar derslerine 2011-2015 yılları arasında üç yeni (iki temel seviyede ve bir de atomik kuvvet mikroskopisi olarak) ekleme yapılmıştır. Laboratuvar derslerini destekleyecek yeni düzenekler de bu sayede bölümümüzün altyapısına eklenmiştir.

Günümüzde hem akademik hayatın hem de çalışma hayatının ayrılmaz bir parçası olan bilgisayar kullanabilme yetisi 2010-2015 yılları arasında bölümümüzün eğitim felsefesine de yansıtılmıştır. 2010-2015 yılları arasında iki adet bilgisayarlı fizik dersi açılmıştır. 2015 yılında PHYS200 kodlu bilgisayar dersi, tüm ikinci sınıf Fizik öğrencilerine mecburi ders yapılmıştır. Bölümümüz teknisyenlerinin yardımlarıyla yeniden düzenlenen PC bilgisayar laboratuvarımızda PHYS200 dersi tüm fizik öğrencilerin birebir katılımı ile uygulamalı olarak yapılmaktadır. Bununla ilgili olarak ODTÜ Rektörlük BAP projelerinden 12×16 işlemci kapasitesine sahip bir bilgisayar kümesi bölümümüzde 2015 yılında kurulmuştur. Yakında bu sistem hayata geçirilecektir.

Bölümümüz 1991-92 öğretim yılında başlattığı ‘Advanced Physics’ programı altında başarılı ve iddialı öğrencileri küçük gruplar halinde ayrı olarak ve daha genişletilmiş ve ileri bir müfredatı takip ederek eğitmiştir ve bu öğrenciler daha sonraki akademik ve iş hayatlarında oldukça başarılı olmuşlardır. Önceleri ÖSS’deki başarı sıralamaları ve kendi istek ve arzularına göre birinci sınıftan itibaren bu müfredata seçtiğimiz öğrencilerimizi, son iki yıldır birinci sınıftaki başarılarına göre değerlendirip ikinci sınıftan itibaren bu programa dahil etmekteydik. Son iki yılda bu programa sadece 7-8 kişi kaydolmuş ve 4 sene sonunda mezun olan öğrenci sayımız 3-4 kişiye düşmüştür. Önceki yıllarda bu sayı çok daha fazlaydı. Gerek istekli öğrenci sayısının azalması, gerekse Fizik bölümünü tercih eden öğrencilerimizin başarı düzeyleri arasındaki farkın kapanması, aynı zamanda öğretim üyesi sayısındaki ciddi azalmadan ve aşağıda açıklanan yeni müfredata geçmek gibi nedenlerden dolayı bu programımıza gelecek öğretim yılından itibaren bir süre öğrenci almayacağız.

Bölümümüzde 2013 sonrasında kapsamlı bir müfredat yenileme ve güncelleştirme çalışması yapılmıştır. Değişen ihtiyaç ve öğrenci profili göz önünde bulundurularak ders programı yeniden düzenlenmiş, temel derslerde verilen kavramların öğrenciler tarafından daha kalıcı bir şekilde öğrenilmesi için kimi derslerin süresi uzatılmıştır. Bu şekilde ders programımız güncel ve uluslararası düzeyde geçerli olabilecek bir hal almıştır.

Bölümümüzde öğrencilere, temel fizik ve zorunlu fizik derslerinin yanısıra yukarıda sınıflandırdığımız, adı geçen branşlarda da çok sayıda seçmeli ders sunulmaktadır. Eğitim konusunda verilen bütün bu ekstra çabalara rağmen, bölüm mezunlarımızın genel not ortalamalarında da eskiye göre bir düşüş yaşandığını gözlemliyoruz. Bu durumun nedenin temel bilimler ve özellikle fizik ve kimya ana bilim dallarında genel olarak yaşanan erozyona bağlı, bölümümüzün öğrenci aldığı dilimdeki değişime paralel olduğu görüşündeyiz. Belirtmek lazım ki, son beş yıl içinde bölüm olarak Türkiye’deki diğer üniversitelerdeki Fizik Bölümlerine kıyasla kendimizi daha iyi koruyabildik.

Lisans başarı durumu, yüksek lisans ve doktora programlarına da yavaş yavaş yansımaktadır. Yüksek lisans/doktora düzeyindeki eğitiminin ve genel olarak bölümümüzün bu programlarda sunduğu imkânların eksik kalmasının en büyük nedeni, “Fizik alanında yüksek Lisans/Doktora” eğitiminin ülkemizdeki tanımı ve beklentisidir. Dünyada da benzer bir gerileme ve düşüş temel bilimler konusunda yaşanmaktadır ancak bu durumla başedebilmek için Amerika ve Avrupa’daki en iyi üniversiteler eğitim programlarında köklü ve cesur değişikliklere gitmiştir. Bölümü tercih edip etmemek konusunda karasız kalan yetenekli öğrencileri cezbedebilmek için

eğitim programlarını daha esnek hale getirmişler, mecburi ders miktarını azaltarak seçmeli derslerin sayısını arttırmışlardır. Mühendislik, malzeme bilimi, tıp ve biyoloji gibi bölümler ile ortak disiplinler arası konularda dersler açmışlar ya da açılmış bu tip programlardan seçmeli ders almalarına sıcak bakmışlardır.

Temel bilimler 19. ve 20. yy değerler dizisi olarak fizik, kimya ve biyoloji ana dallarına ayrılmışken günümüzde tersine bir akış ile bu dallarda bir kaynaşma yaşanmaktadır. Bilimsel çalışma alanları da niceliklerine göre ayrılmıştır ve fotonik, nanoteknoloji, mikroelektronik, biyomekanik gibi isimler sık duyulan alan isimleri haline gelmiştir. Bu durumla ilgili görüş ve önerilerimizi 2020 Vizyonumuz altında daha detaylı olarak açıkladık.

Araştırma:

Ülkemizde Fizik alanının teorik bir alan olarak sınıflandırılmış olması tamamıyla olanakların kısıtlı olmasından kaynaklanmaktadır. Genel olarak Türkiye'deki bir çok okulda temel bilimler denilince hem işlenen ders konuları hem de yapılan araştırmalar temel konular ile sınırlı, ve popüler konulardan uzakta kalmaktadır. Bu durum bizleri Teorikçi ve Deneyci dediğimiz bir tanım karmaşasının ve kutuplaşmanın içerisinde bırakmaktadır.

Son 10 yılda yurtiçi ve yurtdışından kazanılan araştırma fonlarına, alınan araştırma ödüllerine, başlayan proje sayısı ve yayınlanan makale sayısına bakacak olursak bölümümüzün başarısı tartışılmaz. Ancak, yaklaşık olarak 2008 ve sonrasında bütün dünyayı saran, kimi zaman orta kimi zaman şiddetli sarsan çok sıkıntılı ekonomik buhranlar arasındayken, Avrupa'nın kendi ekonomisinin güçlenmesi adına sürekli yeniden yazdığı pazar bazlı bilim politikaları Türkiye'yi derinden yaralamaktadır. Bu durum belki yüzyıllardır bilimle uğraşan Avrupa'nın gelişmiş ülkeleri için problem oluşturmayıp tam tersine ekonomik bir ümit gibi görünüyor olabilir ancak bizim gibi henüz "Gelişmiş Ülke" ile "Gelişmekte Olan Ülke" kavramları arasında sıkışmış ülkeler için, birçok temel bilim konusundaki farklı çalışmalarda özveri gösterip asla frontier yani keşif sahasında rol alamayacağının yenilgisini kabul etmek anlamına gelmektedir.

Ülkemiz henüz yeni yeni "kendi" bilim politikalarını oluşturmaya doğru giderken, Avrupa'nın belki ekonomik precaution (önlem) olarak takındığı tavır bizde temel bilimlerden uzaklaşan genel bir bilim politikasına dönüşmektedir. Bu durum süregiden ya da öngörülen deneysel temel bilimler araştırmalarından uzaklaşarak daha çok üretim yani pazar bazlı bir bilime yönelmek adına, mühendislik bilimlerinde bir yığılmaya yol açıp, Fizik, Kimya, Biyoloji ve Matematik gibi bölümlerdeki kritik kütlenin giderek azalmasına sebep olmaktadır.

Bizler Lisans eğitimi veren Türkiye'nin en iyi Fizik bölümü olarak bu kutuplaşmalardan uzak bir bakış açısında, gelişmekte olan ülkemizin hem bilimsel bütünlüğünü destekleyen hem de bilimsel mükemmeliyetçiliği de ön plana çıkartacak şekilde hareket etmeye çalışıyoruz. Ancak son yıllarda deneysel çalışmalara verilen destek artmış olsa da genel olarak bu destekler ürün odaklı çalışmalara verildiğinden Fizik bölümünde çalışan bilim insanları gerektiği gibi gelişmemektedir. Gelişmiş ülkelerde Fizik bölümlerinde çalışan bilim insanları genelde uç konuların aydınlatılması (bu tip konuların olası çıktıları 20-30 yıl gibi bir uzun süre gerektirebilir)

için çalışmalarını yoğunlaştırıp bu alanlarda destek almak ve çalışmalar yapabilmek için projeler etrafında kritik bir insan kütlesi oluşturarak çalışmalarına devam etmektedirler. Bu kritik insan kütlesini oluşturmak için bölümün altında tanımlanan öğretim üyesi, araştırma görevlisi, bursiyer ve öğrenci tanımların yanı sıra sözleşmeli olarak nitelikli teknisyen, bilim insanı ve postdoc gibi ek personel tanımları yurtdışında bu ekibe dâhil edilmektedir. Benzer şekilde tanımlı ek personellerin bölümümüzde 10 yıl içinde istihdam edilmesi için gerekli çalışmalar başlatılmalıdır. Bu yapıldığı takdirde gereken uzun vadeli deneysel çalışmaları yapabilmemiz için kritik insan kütlesine ulaşabileceğiz. Alınacak bu ek elemanlar bölümdeki öğretim üyelerin ve araştırma grupların belirleyeceği önemli uzun vadeli çalışmalar kapsamında değerlendirilmelidir. Bu ek personel alımı gerçekleştikçe bölümümüzde matematik ve bilgisayar alanlarına yakın çalışan ve teorik model, benzetim ve benzeri çalışmalarda yoğunlaşan öğretim üyelerinin çalışmalarını bölümde yapılan bu uzun vadeli deneysel çalışmalara yönlendirmeye destek olacaktır. Keşif konularındaki deneysel alandaki çalışmaların önemi arttıkça, yapılan deneyler dünya bilimine katkı sağlayacak nitelikteki çalışmalara dönüştükçe öğrencilerin ve YL/doktora adayların Fizik bölümüne olan bakış açıları değişecek ve daha kaliteli öğrencileri uzun vadede bölümümüze çekmeyi başarabileceğiz.

Topluma Hizmet:

Topluma hizmet içinde eğitim ve araştırmayı barındıran bir konudur. Bölüm olarak son 10 yılda topluma hizmet eden “ODTÜ Fizik Bölümü” etiketli bir uygulama maalesef geliştiremedik. Ancak “ODTÜ Fizik Bölümü” etiketli birçok temel araştırmaya ve “ODTÜ Fizik Bölümü” etiketli birçok lisans, yüksek lisans ve doktora diplomasına imza attık. Bu anlamda topluma doğrudan olmasa da dolaylı olarak iyi hizmet ettiğimizi söyleyebiliriz. Verdiğimiz diplomaların toplumda aldıkları yolu gelecekte takip ederek bölümümüzün topluma olan katkısını daha iyi değerlendirebileceğimizi düşünmekteyiz.

Son 3 yıldır doktora yeterlilik sınavı komitesinden edinilen izlenimler şu ki: Sınavın verildiği düzey dünya çapında en üstlerde yer almaktadır. Ülkemizde doktora programı sunan diğer üniversitelerde verilen sınavların genel olarak düşük seviyelerini düşündüğümüzde bu sınavdan kalan öğrenciler ile doktorayı sadece verilen sınavın zorluğundan ve yüksek kriterlerimizden dolayı almak istemeyen öğrenciler için üzülmekteyiz. Bu öğrenciler doktora derecelerini tamamlayarak yine son derece önemli konumlarda ülkemizin geleceğini katkı sağlayabilirler. İleriki 5 sene içinde bu öğrencileri kaybetmemek ve yeni öğrencileri doktora programına kazanmak için hem kaliteyi düşürmeden hem de bölümümüze pozitif izlenim yaratacak bir çözüm önerisi olarak başka bir devlet üniversitesi ile birleşik bir Fizik doktora programı oluşturulması gerektiğini düşünmekteyiz. Bu programda kayıtlı öğrenciler iki programın öğretim üyelerin belirleyeceği ortak yeterlilik sınavını almakla beraber her iki bölümden de dersler alabilecektir. Toplam ders yükünü tamamladıkları takdirde, kendi seçtikleri öğretim üyesi ile tez yaparak iki bölümün verdiği ortak doktora diplomasını alabilecektir. Bu tür bir programa özellikle öğrenci sayısı az olan özel veya devlet üniversitelerindeki doktora diploması veren Fizik bölümleri destek verecektir.

2020 Yılı Vizyonu:

Bölümümüzün, özellikle son 5 yılda yapılan yayın ve araştırma projeleri konularında disiplinler arası çalışmaların ağırlığı artmaktadır. Dünyadaki genel değişime paralel bir çizgi izlenmektedir. Son 10 yıl içinde akademik kadromuzun yayın sayısı yüksek olmasına rağmen yayın-akademisyen dağılımı oldukça dengesizdir. Gerek dünya sıralaması açısından olsun, gerek ODTÜ misyonundan olsun her öğretim üyesinin araştırma ve yayına katkıda bulunması gerekmektedir. Yeni başlayan öğretim üyelerinin ilk bir iki yılı hariç, geri kalan bütün öğretim üyelerimizin yılda en az bir ya da iki makale yayınlamasını hedef almalıyız ve gerekli teşvikleri sağlamalıyız.

Fizik Bölümü tanınırlığında da ciddi iyileştirmelere ihtiyacımız var. Yapılan araştırmaların sonuçlarının toplumda ses getirir nitelikte olanları bile yeterince popüler hale getirilememektedir. Bölümümüz için yapabileceğimiz en iyi reklam araştırma konusunda başarılarımızdır ancak bu potansiyeli son 10 yıldır çok iyi değerlendiremediğimizi düşünüyoruz. Bilimin keşif alanlarında bizleri öne taşıyacak, iyi eğitim almış yeni nesiller yetiştirmeyi hedeflememiz gerekiyor. Bu kapsamda ülkemizin de katılıp ön saflarda yer almak istediği günümüzün keşif alanı olarak da görülen enerji, fotonik ve ışık/madde etkileşimleri tabanlı çalışmalara öncelik göstererek yeni uygulamalı dersleri müfredatımıza ekleyip, bunların öğrencilere çok soyut (abstract) olarak görünen bazı temel teorik çalışmalarla ilgilerini ve bağlılıklarını vurgulamaya başlamalıyız. Böylece daha iyi ve başarılı bir öğrenci kitlesini kendi alanımıza çekmemiz ve bizimle tutmayı başarmamız mümkün olacaktır.

Ülkemizin ekonomik durumu ve araştırma geliştirme destek mekanizmaları ODTÜ gibi kurumlara muhtaçtır. Eğittiğimiz öğrenciler birçok farklı kesime hizmet edebilmektedir. Kısa vadede son derece yararlı olabilmektedirler. Bir Fizikçi olarak yapmak istediğimiz deneysel çalışmalar ile ülkede belirlenen ihtiyaçlar örtüşmese de temel bilimlerde eğitilen aydın bilim insanlarının ülkemizdeki kurum ve kuruluşlarda görev yapması gerektiğine inanıyoruz. Fizik bölümü olarak bu ihtiyaca destek olmalıyız. Şu anki yüksek lisans ve doktora programlarımız bu amaçtan uzak kalmaktadır. Verilen dersler ve bu seviyede sunulan son derece zayıf deneysel imkânlar ülkenin ihtiyaçlarından uzaktır. Ek olarak teorik olarak Fizik derslerin ağır işlenmesi kaliteli öğrencilerin bölümümüzü seçmesinde bir engel oluşturmaktadır. Ülkemizin şu an önemli bulunduğu nanoteknoloji, fotonik ve enerji alanlarındaki eleman ihtiyacına destek olmalıyız. Bu kapsamda ilk 5 yıl içinde teorik dersler yerine uygulamalı derslerin ağır olduğu sanayi odaklı yüksek lisans programı başlatmalıyız. Bu programa dâhil olan öğrenciler tez yerine bitirme projesi ile derecelerini alabilmeliler. Bu program sayesinde Ankara dışından kaliteli öğrencileri bölümümüze çekebileceğiz. Doktora çalışmalara devam etmeseler bile bu girişimimiz bölüm adına ArGe odaklı kamu kurum ve kuruluşlarda son derece pozitif bir izlenim yaratacaktır. Bu program altında deneysel imkânlar arttırılmalıdır. İlk 5 sene içinde yüksek lisans öğrencilerin sadece alabileceği/kullanabileceği bir İleri Teknoloji Deney-Araştırma Laboratuvarı kurulmalıdır. Bu laboratuvar da yapılacak deneysel çalışmalar sanayi sektöründen ilgili kişilerin katkıları ile belirlenmelidir. Bu laboratuvarın oluşturulması için gerekli maddi destek sene bazında 5 sene boyunca ODTÜ Rektörlük tarafından sağlanmalıdır.

Ayrıca bölümümüzdeki ana bilim dallarında bulunan öğretim üyelerin sayısını gelecek 10 yıl içinde korumak gerekmektedir ve emekli olacak hocalarımızı düşünerek genç hocaları bu bilim dallarını takviye edecek şekilde kadro alımları gecikmeden gerçekleşmesi gerekmektedir.

2020'li yıllarda bölümümüzün, yetkin genç öğretim üyelerinin katılımı ile, dinamik ve fiziğin tüm dallarında yurtdışında bulunan araştırma grupları ve araştırmacılar ile işbirliklerini daha da genişletmiş ve güçlendirmiş bir pozisyona varmasının ana hedeflerimizden biri olması gerektiği görüşündeyiz. Hem kaliteli hem de günceli yakalayan bilimsel araştırmaların bölümümüzde sürdürülebilir şekilde yapılabilmesi için tüm araştırmacıların uluslararası devinimini artırdığı ve bilgi ve deneyimlerini genç araştırmacılara, gerek araştırma konularını tanıtan yeni dersler ya da kısa ders serileri, gerekse çalıştaylar yada toplantılar ile olsun etkin bir şekilde aktardığı ortamların güçlendirilerek devam ettirilmesi ile 2020'li yıllara ilerlenmesinin yerinde olacağını düşünüyoruz.

Lisans ve lisansüstü eğitimde bölümümüzün ülkemizde sağladığı en yüksek standartların ödün vermeden korunması ve daha da güçlendirilmesi eğitim faaliyetlerimiz açısından 2020'li yıllar için temel amacımız olması gerektiği görüşünü taşıyoruz. Bölümümüzün bir diğer misyonunun da ülkemizde bilimsel bulgulara ve sonuçlara olan duyarlılığı artırmak ve temel bilimlerde yapılan araştırmaların, tüm bilimsel ve teknolojik gelişmeleri besleyen ana damarlar olduğu olgusunu, genç nesiller öncelikli olmak üzere, toplumumuzun ulaşabildiğimiz tüm bireylerine aktarmaya çalışmak olması gerektiği düşüncesindeyiz. Bunları başarmak için,

- Tanınırlığımızın artmış olması ve üniversite sınavında tercih edilme dilimimizin ilk 10000'e yükselmiş olması ve 50-60 öğrenci ile sınırlandırılması, gerekirse başarılı öğrenciler yetiştiren belli başlı liselerde (Fen Lisesi, Anadolu Lisesi vb. olsun) tanıtımlar düzenlenmesi,
- Kendilerini disiplinler arası konularda eskisine göre daha fazla geliştirebilmiş olan mezunların iş bulma konusunda daha az kaygıda olmaları, gerekirse yüksek lisans ve doktora programlarının disiplinler arası hale getirilmesi,
- Servis ders yükü ve öğrenci miktarının azalarak eğitim hizmetinin öğretim üyeleri arasında dengeli dağılmış olması,
- ERC ödülü almış en az bir öğretim üyemizin bulunması,
- Öğretim üyelerimizin her birinin son 5 yılda toplam en az 5 yayınının bulunması,
- Her öğretim üyesinin 4. sınıf öğrenciler arasında proje için aynı miktarda tercih edilebilecek cazibede kendi yaptığı çalışmaları tanıtılabilmeleri ve tanıtım amaçlı son 5 yılda en az 2 adet bölüm içi seminer vermiş olması,
- Alınan ödül, yapılan bilimsel proje ve yayınların bölüm başkanlığınca takip edilerek son 5 kariyer fuarında reklam aracı olarak kullanılmış olması,
- Mezunların durumlarının takip edilerek bölüm başarısının topluma hizmet ayağının etkin bir şekilde analiz edilmiş ve bölümün varoluş misyonu doğrultusunda gösterdiği çabaları karşılığı toplumda aldığı pozisyonun belirlenmiş olması, bu analiz sonuçlarının akademik kurullarda rutin olarak tartışılıyor olması, bölüm öğretim üyelerine geri beslemede bulunan etkin bir faaliyet mekanizması güdülüyor olması gerekmektedir.

Değerlendirme Komisyonu üyeleri:

Doç. Dr. Hakan Altan, Doç. Dr. Seçkin Kürkçüoğlu, Doç. Dr. Hande Toffoli, Doç. Dr. Alpan Bek, Doç. Dr. İsmail Turan, Doç. Dr. Mehmet Atakan Gürkan, Y.Doç. Dr. İlker Uzun-Kaymak, Prof. Dr. Altuğ Özpineci ve Prof. Dr. Mehmet T. Zeyrek

İSTATİSTİK BÖLÜMÜ

2005-2015 Yılları Arasında Lisans Programının Değerlendirilmesi

Bölüm 1

İstatistik bölümü, tüm dünyada istatistik teorisi, olasılık teorisi ve olasılık süreçleri, uygulamalı istatistik, istatistiksel bilgi sistemleri gibi alt ana başlıklardan oluşur. Mezun olduklarında İstatistik bölümü öğrencilerinden, belirtilen bu ana başlıklar konusunda genel bilgilere sahip olmaları beklenir. Böylelikle, mezun olduklarında çalıştıkları iş kollarına göre branşlaşabilecekleri temel alt yapıları oluşmuş olur.

ODTÜ İstatistik bölümü de, dünyadaki örnekleri gibi, lisans programı kapsamında ana başlıkların öğrencilere yeterli düzeyde verilmesini hedeflemektedir. Bu hedef doğrultusunda, geçtiğimiz on yıl içerisinde, gerek öğrenci geri bildirimleri gerekse öğretim üyelerinin görüşleri doğrultusunda müfredatımız bir kaç kere güncellenmiştir.

Bu bölümde, uygulanan müfredat değişiklikleri, açılan-kapanan dersler ve nedenleri, bu uygulamaların olumlu olumsuz yanları, son on yıl içerisinde bölüm kadrosuna katılan öğretim üyeleri ve bölüme olan katkıları madde madde ayrıntılandırılacaktır.

I. 2005-2010, 2010-2015 yılları arasında uygulanmış olan ders programları

2005-2007

First Year

Probability 1, Principles of Statistics, Calculus 1, Development of Reading and Writing Skills 1, Introduction to Information Technologies and Application, Probability 2, Statistical Methods Calculus 2, Development of Reading and Writing Skills 2, Introduction to C Programming

Second Year

Mathematical Statistics 1, Statistical Computing 1, Advanced Calculus in Statistics, Intro. To Differential Eqns., Academic Oral Presentation Skills, Principles of Kemal Atatürk 1, Mathematical Statistics 2, Probability Theory, Statistical Computing 2, Basic Linear Algebra, Principles of Kemal Atatürk 2

Third Year

Computational Statistics, Linear Models 1, Survey Sampling Techniques, Non Departmental Elective, Advanced Communication Skills, Statistical Data Analysis, Linear Models 2, Survey Research Methods, Turk 303 Turkish 1, Stochastic Processes, Turkish 2

Fourth Year

Statistical Design of Experiment, Nonparametric Statistics, Multivariate Analysis 1, Stat 466 Multivariate Analysis 2, Undergraduate Research or Departmental Elective Departmental Elective, Non Departmental Elective, Non Departmental Elective

2007-2009

First Year

Probability 1, Probability 2, Principles of Statistics, Statistical Methods, Calculus 1, Calculus 2, Development of Reading and Writing Skills 1, Development of Reading and Writing Skills 2, Introduction to Information Technologies and Application, Introduction to C Programming

Second Year

Mathematical Statistics 1, Mathematical Statistics 2, Statistical Computing 1, Probability Theory, Advanced Calculus in Statistics, Statistical Computing 2, Basic Linear Algebra, Non Departmental Elective, Academic Oral Presentation Skills, Principles of Kemal Atatürk 2, Principles of Kemal Atatürk 1

Third Year

Computational Statistics, Statistical Data Analysis, Linear Models 1, Linear Models 2, Survey Sampling Techniques, Survey Research Methods, Intro. To Differential Eqns., Stochastic Processes, Advanced Communication Skills, Turkish 2, Turkish 1

Fourth Year

Statistical Design of Experiment, Nonparametric Statistics, Multivariate Analysis 1, Stat 466 Multivariate Analysis 2, Undergraduate Research or Departmental Elective, Departmental Elective, Non Departmental Elective, Non Departmental Elective

2009-2013

First Year

Probability 1, Probability 2, Principles of Statistics, Statistical Methods, Calculus 1, Math 120 Calculus 2, Development of Reading and Writing Skills 1, Development of Reading and Writing Skills 2, Introduction to Information Technologies and Application, Introduction to C Programming

Second Year

Mathematical Statistics 1, Mathematical Statistics 2, Statistical Computing 1, Statistical Computing 2, Intro. To Differential Eqns., Advanced Calculus in Statistics, Basic Linear Algebra, Non Departmental Elective, Academic Oral Presentation Skills, Principles of Kemal Atatürk 2, Principles of Kemal Atatürk 1

Third Year

Computational Statistics, Statistical Data Analysis, Linear Models 1, Linear Models 2, Survey Sampling Techniques, Survey Research Methods, Probability Theory, Stochastic Processes, Advanced Communication Skills, Turkish 2, Turk 303 Turkish 1

Fourth Year

Statistical Design of Experiment, Nonparametric Statistics, Multivariate Analysis 1, Multivariate Analysis 2, Undergraduate Research or Departmental Elective, Departmental Elective, Non Departmental Elective, Non Departmental Elective

II. DERS PROGRAMLARINDAKİ MÜFREDAT DEĞİŞİKLİLERİ VE NEDENLERİ

Bölüm I'de verilmiş olan ders programları değişiklikleri öğrencilerin zaman içerisindeki ihtiyaçlarından, uygulamadan çıkan zorluklardan ve bölümün hedefleri doğrultusundaki ihtiyaçlardan doğmuştur. Bu değişiklikleri ve nedenleri aşağıda yıl bazında sunulmuştur:

2007-2009

İkinci yıl, ikinci dönem alınması uygun görülen MATH260 dersi ikinci yıl, ilk döneme kaydırılmıştır. Onun yerine, ikinci yıl, ikinci dönemde bölüm dışı seçmeli ders alınması uygun görülmüştür. İkinci yıl ilk dönem alınan Math219 dersi üçüncü yıl ilk döneme kaydırılmıştır.

Bu değişikliğin sebebi, 2006'da değiştirilmiş olan ders programındaki Math 260'dan başarısız olan öğrencilerin bağlantılı dersleri alamaması nedeni ile eğitimlerinin yarım dönem uzamasıdır.

2009-2011

Üçüncü yıl ilk dönem alınan Math 219 dersi ikinci yıl ilk döneme alınmıştır. Math 250 dersi ikinci yıl ilk dönemden ikinci yıl ikinci döneme kaydırılmıştır. Stat 290 dersi kapanmış, yerine aynı içerikli Stat 391 Probability theory dersi açılmıştır. Stat 391 dersinin üçüncü yıl ilk dönem alınması uygun görülmüştür.

Bu değişikliğin sebebi, STAT 290 ders içeriğinin birinci sınıfta verilen Probability I&II ders içeriğinden çok farklı olamaması ve üst sınıfta seviyesi ağırlaştırılarak verilebileceği düşüncesidir.

2011-2013

Bu programda zorunlu olan 4. Sınıf derslerinden STAT 465 kodlu Multivariate Statistics I dersine, dersi veren öğretim üyesi ve öğrencilerimizin tavsiyesi dikkate alınarak, 2 saat problem çözme saati eklenmiştir.

III. Açılan /Kapatılan dersler:

Stat 290 Probability Theory dersi kapatılarak yerine aynı içerikli Stat 391 kodlu Probability Theory dersi açılmıştır. Bunun nedeni STAT 290 ders içeriğinin birinci sınıfta verilen Probability I&II ders içeriğinden çok farklı olmaması ve üst sınıfta seviyesi ağırlaştırılarak verilebileceği düşüncesidir. Bu sebeple dersin kodu değiştirilmiştir. Stat 444 kodlu ders bölüm içi seçmeli ders olarak açılmıştır.

IV. AÇILAN, KAPATILAN DERSLERİN KATKILARI VE BÖLÜMÜN GENEL DEĞERLENDİRMESİ

2006 yılından itibaren kullanılan bu programda, nedenleri Bölüm II'de belirtilen, bazı akademik aksaklıklar olduğu saptanmıştır. Bu durum yeni bir ders programı ihtiyacı doğurmuş ve bu nedenle 2013 yılında yeni ders programı çalışmalarına başlanmıştır. Söz konusu yeni programın için gerekli çalışmalar tamamlanmak üzeredir.

V. Eleman Alımları/Bölüme Katkıları:

2005-2015 Yılları arasında Bölüme dahil edilen öğretim elemanları ve bölüme olan katkıları Tablo 1’de verilen şekilde olmuştur.

a) Tablo 1. Bölüme alınan öğretim üyeleri

Öğretim Üyeleri	Verilen Dersler	İdari Görevler
Ceylan Talu Yozgatlıgil (2006-)	Stat512,Stat518,Stat271,Stat511,Stat272, Stat153,Stat460,Stat497,Stat551, Stat201, Stat 221, Stat 356, Stat 154	2008-2012, 2013-2014 Bölüm Başkan Yardımcısı
Zeynep Kalaylıoğlu (2007-)	Stat462, Stat482, Stat519, Stat460, Stat271, Stat 603, Stat272, Stat292, Stat604, Stat291, Stat 567, Stat 391	2015- Bölüm Başkan Yardımcısı
B. Burçak Başbuğ Erkan (2007-)	Stat487, Stat499, Stat463, Stat363, Stat364, Stat155, Stat154, Stat499, Stat153, Stat457, Stat 376, Stat480	
Vilda Purutçuoğlu (2007-)	Stat 153, Stat201, Stat154, Stat202, Stat221, Stat466, Stat 565, Stat391, Stat465, Stat466, Stat460	
Ceren Vardar Acar (2015-)	Stat391, Stat601, Stat 379, Stat602	

Son 10 yılda bölüm kadromuza 5 öğretim üyesi katılmıştır. Ancak bir öğretim üyemiz Prof. Dr. H. Öztaş Ayhan emekli olmuştur. Kendisi halen bölümümüzde Survey Sampling Techniques ve Survey Research Methods derslerini vererek bölümümüze katkı vermeye devam etmektedir. Bunun dışında 3 öğretim üyemiz, Prof. Dr. Ali Uzun (2009 yılında), Prof. Dr. Bilgehan Güven (2008 yılında) ve Y.Doç.Dr. Evrim Oral (2007 yılında) bölümümüzden ayrılmıştır. Şu an öğretim üye sayımız 8 dir.

TÜBİTAK Konuk Bilim Adamı ve ODTÜ Sözleşmeli Yabancı Uyraklı Öğretim Elemanları Programı ile Bölümümüzü Ziyaret Eden Öğretim Üyeleri ve katkıları

- Prof. Moti Lal Tiku: 2005-2010 yılları arasında, ODTÜ sözleşmeli Yabancı Uyraklı Öğretim Elemanlarının Görevlendirilmesi programı ile bölümümüze katılmış, ders vererek, Y. Lisans ve Doktora programımızda tez danışmanlığı yaparak ve bölüm öğretim üyelerimiz ile akademik çalışmalar yürüterek bölümümüze çok değerli katkılarda bulunmuştur.
- Doç. Dr. Alexander Rosales De Leon: 2013-2014, Doç. Dr. Recai Yücel: 2014-2015, Prof. Dr. Michael Greenacre: 2010-2011, 2013-2014, Prof. Dr. Walter Zucchini: 2013-2014.

ODTÜ, Yabancı Uyruklu Öğretim Elemanları programı ve TÜBİTAK'ın Konuk Bilim Adamı programının bölümümüz için çok verimli ve yararlı olduğunu düşünmekteyiz. Öğrencilerimiz kendi alanlarında tanınmış öğretim üyelerinden bizzat ders alma fırsatı bulmuştur. Konuk öğretim üyeleri daha çok lisansüstü dersler vermiş, bazı öğrencilerimiz kendileriyle akademik çalışmalar yapmıştır. Bu program gelecek yıllarda da bölümümüz için yararlı olacaktır.

VI. Öğrenci Sayılarımız:

- a) 2005-2015 Yılları arasında bölümümüzde bulunan öğrenci sayıları, sırası ile yıl ve dönem bazında

2005-1:193, 2005-2:190, 2006-1:184, 2006-2:183, 2007-1:193, 2007-2:166, 2008-1:188, 2008-2:189, 2009-1:197, 2009-2:195, 2010-1:200, 2010-2:199, 2011-1:205, 2011-2:202, 2012-1:207, 2012-2:201, 2013-1:210, 2013-2:268, 2014-1:330, 2014-2:277, 2015-1:330 şeklindedir.

- b) 2005-2015 Yılları arasında bölümümüzden mezun olan öğrenci sayıları, sırası ile yıl ve dönem bazında

2005-1:4, 2005-2:35, 2005-3:8, 2006-1:1, 2006-2:28, 2006-3:4, 2007-1:1, 2007-2:38, 2007-3:3, 2008-1:3, 2008-2:38, 2008-3:1, 2009-1:1, 2009-2:32, 2009-3:3, 2010-1:0, 2010-2:34, 2010-3:1, 2011-1:3, 2011-2:38, 2011-3:4, 2012-1:3, 2012-2:36, 2012-3:2, 2013-1:2, şeklindedir.

Bu tablo incelendiğinde son 2 yıl içerisinde öğrenci sayılarımızda 30-40 kişilik bir artış olduğu söylenebilir. Bu durumun üniversite ile ilişkin kesilmesi durumunun yasal olarak kaldırılması ile ilişkili olduğu düşünülebilir. Başarısız olan öğrenciler sistem içinde kaldığından öğrenci sayısında artışa neden olabilir.

VII. Eğitim Çıktıları:

İstatistik bölümü öğrencilerinden mezun olduklarında, çalışabilecekleri alanlarda ortak olarak hedeflenen bazı beceriler göstermeleri beklenmektedir. Bu beceriler sırası ile:

1. Matematik ve bilgisayar bilgilerini istatistik problemlerine uygulayabilme, analitik çözümler getirebilme becerisi.
2. Gerçek hayatta karşılaşılan ve belirsizlik içeren problemleri tanımlama, modelleme, çözme ve sonuçları yorumlama becerisi.
3. Veri toplamak için deney, gözlem, anket veya simülasyon tekniklerinden birine karar verme ve onu uygulayabilme becerisi.
4. Toplanan küçük ve büyük boyutlu verileri analiz etme ve sonuçları yorumlama becerisi.
5. İstatistik uygulamaları için gereken güncel teknikleri ve bilgisayar yazılım ve donanımlarını kullanabilme, gerektiğinde özel problemler için yazılım geliştirebilme ve sayısal çözümler getirebilme.

6. Disiplin içi ve disiplinler arası takım çalışması içinde yer alabilme, zamanı etkin kullanma, lider pozisyonunda sorumluluk alabilme ve girişimci olma becerisi.
7. Bireysel çalışma sırasında sorumluluk alabilme ve özgün çözümler önerebilme.
1. 8. İstatistik bilimini ilgilendiren güncel gelişmeleri, yayınları takip edebilme, araştırma yapabilme, yeniliklere açık olma ve eleştirel düşünebilme becerisi.
8. İstatistiksel problemleri tanımlama, analiz yapma ve sonuçları yorumlama amacıyla, etkin bir biçimde yazılı ve sözlü olarak Türkçe ve İngilizce dillerinde iletişim kurabilme becerisi.
9. Mesleki ve etik sorumluluk bilincine sahip olabilme.
10. Analitik olarak çözümlenemeyen istatistik problemlerine bilgisayarları kullanarak hesaplamalı çözümler üretme becerisi.
11. İstatistiksel teorik alt yapıya sahip olma ve yeni teori geliştirebilme ve teorik bilgi ile pratik bilgi arasında ilişki kurabilme becerisi.
12. Alanı ile ilgili sahip olduğu bilgi birikimini toplumun yararına kullanabilme

şeklinde dir.

Bölümümüzde tüm öğretim üyelerinin ortak hedefi yukarıda sıralan becerileri öğrencilere kazandırmaktır. Bölümümüz mezunlarının yukarıda belirtilen donanımlara sahip olarak mezun olduğuna inanıyor ve daha iyi seviyelerde mezunlar vermek için gerekenleri yapıyor olacağız. Öğrencilerimiz, derslerde gerçek veriler üzerine yaptıkları çalışmalarını kolokyumlarda sunmaktadır.

Bu eserlerden örnekler:

Nabız Sayısı Üzerine İstatistiksel Deney Tasarımı(2010), Regresyon Modelleri Türlerinin Arabalar ile ilgili Çeşitli Veri Setlerinde Kullanılması ve Geri Analizleri(2010), Regresyon Analizlerinin Farelerin Akciğerlerinde Mukozal Miktarına Etkisi Üzerinde Uygulanışı (2011), Serbest Hatırlamanın Seri Konumu Etkisi Deneyi (2013), Lord of the Games(2014)

Öğrencilerimiz bu sayede İstatistik camiası ile tanışıp, diğer bölümlerin hangi konularda çalışmalar yaptığını görüp kendi çalışmalarını değişik bir seyirci kitlesine sunma deneyimi yaşamaktadırlar. Bölüm olarak öğrencilerimizi bu konuda cesaretlendirmekte ve teşvik etmekteyiz.

VIII. Bölüm içi seçmeli dersler: Bu kısımda bölüm içi seçmeli dersler (kaç defa açıldıkları)'i bulabilirsiniz

Advanced Statistical Computing (3), System Simulation (7), Biostatistics (2), Reliability (4), Operations Research (1), Statistical Decision Analysis (4), Statistical Quality Kontrol (4), Linear Programming (1), Application of Statistical Techniques in Socio-Economic Research (4), Categorical Data Analysis (3), Insurance and Actuarial Analysis (3), New Horizons in Statistics (2), Applications in Statistics (10), Applied Time Series Analysis (5), Undergraduate Research

Bölüm 2

İSTATİSTİK LİSANS MÜFREDATLARININ TEMEL UNSURLARI AÇISINDAN, ODTÜ İSTATİSTİK BÖLÜMÜ VE BAZI DİĞER İSTATİSTİK BÖLÜMLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI

Bugün Amerika’da lisans derecesi veren İstatistik Bölümleri’nin büyük bir bölümü, opsiyonlar ya da yol haritaları aracılığı ile alanında uzman eleman yetiştirecek şekilde tasarlanmıştır. Aşağıdaki karşılaştırma için, ODTÜ İstatistik Bölümü ile uyumlu olması açısından müfredatlarında bu tip ayırım olmayan bölümler baz alınmıştır.

Karşılaştırma için İstatistik Bölümleri müfredatında geçerli olan 3 temel unsur baz alınmıştır. Bunlar sırasıyla:

- Birinci sınıf istatistik dersleri
- Müfredattaki seçmeli ders sayıları
- Zorunlu İstatistik derslerinin üç kategoriye göre dağılımı: Teorik; hesaplamalı; yöntemsel (theoretical/computational/method)

Bu raporda bahsedilen karşılaştırmalar, verilere dayalı, nicel ve nitel karşılaştırmalardır. ABD İstatistik bölümleri ile yapılan karşılaştırmada, internet sayfalarında gerekli bilgilere ulaşılan bölümler kullanılmıştır.

Burada incelenen alanlarda yapılacak olan bilimsel bir çalışma i) çalışmaya katılacak üniversitelerin istatistiksel yöntemlerle seçimi, ii) çalışma için seçilen üniversitelerin istatistik bölümlerinin lisans müfredatlarına dair tam ve net bilgilerin elde edilmesi vb. ile mümkün olacaktır ve bu ayrı bir araştırma konusudur. Bu metindeki çalışma başlangıç seviyesindedir ve büyük resme dair yansız bir bilgi verebilecek nitelikte olduğu düşünülmektedir.

Bu çalışma 5 bölümden oluşmaktadır. Bölüm 1’in odak noktası lisans birinci sınıflarında okutulan İstatistik derslerinin niteliğidir. Seçmeli derslerle ilgili olan bölümler ise Bölüm 2 ve 4’tür. ODTÜ İstatistik Bölümü, seçmeli ders sayısı ve dağılımı açısından sırasıyla ABD İstatistik bölümleri (Bölüm 2) ve ODTÜ’deki diğer bölümler (Bölüm 4) ile karşılaştırılmıştır. Bölüm 3, yukarıda bahsedilen 3. temel unsur olan zorunlu İstatistik derslerinin dağılımı ile ilgilidir. Çalışmanın sonuçları Bölüm 5’de verilmiştir. Bölüm 6 ise öneriler ve yol haritasıdır.

1. BİRİNCİ SINIF İSTATİSTİK DERSLERİ

Bu bölümün amacı şu sorulara yanıt bulmaktır: 1. İstatistik bölümlerinde birinci sınıflarda olasılık (probability) dersi içerilmektedir mi?, 2. Birinci sınıflarda ne tür istatistik dersleri yer almaktadır? Bu bağlamda, internette bilgilerine ulaşılabilen bölümler ve birinci sınıf istatistik dersleri aşağıdaki gibidir:

NCSU: Statistics by example;

University of Washington: Elements of statistical methods (basit dağılımlar, hipotez testi yöntemleri vb.)

Wright State University: Statistical concepts

Stanford: Introduction to statistical methods

University of California-Berkeley: Concepts of statistics

University of Canterbury: Statistics (an introduction to the ideas, techniques and applications of statistics and probability)

University of Iowa: Statistics and Society

Virginia Tech: First year experience in learning from data (history of statistics; key role of statisticians in the field; exploring data sets)

Burada görüldüğü üzere, birinci sınıf istatistik dersleri kavramsal veya basit temel istatistiksel tekniklere yönelik derslerdir. Olasılık dersine rastlanmamıştır.

2. SEÇMELİ DERSLER

Bu bölümde, ABD'deki İstatistik bölümlerinin müfredatında yer alan seçmeli dersler incelenmiştir. İnternette bu konuda net veya kısmen net bilgilerine ulaşılan bölümlere dair veriler ve ODTÜ İstatistik Bölümü'nün ilgili verileri Tablo 1'de verilmiştir. Tablo'da üst indis ile ilgili gerekli açıklamalar tablodan sonra verilmiştir.

Tablo 1. Seçmeli ders sayı ve dağılımları – ABD Üniversiteleri

ÜNİVERSİTE	İSTATİSTİK	SCIENCE	FREE	DİĞER
NCSU	1	4 ^{NCSU1}	1	5 ^{NCSU2}
FLORIDA STATE	5			
UNIVERSITY OF MINNESOTA	14 KREDİ			
DUKE	7 ^{DUKE}			
UNIVERSITY OF ILLINOIS	5 ^{ILLI}			
ODTÜ	2		1	2

NCSU1: Doğa bilimlerinden (natural sciences) 4 seçmeli ders

NCSU2: Diğer kategorisinde listelediğimiz seçmeli derslere, NCSU İstatistik Bölümü'nde *major elective* diyorlar. Biyoloji, kimya, işletme, istatistik, bilgisayar bilimleri, ekonomi, ormancılık, psikoloji, sosyoloji vb bölümlerden toplam 5 seçmeli ders.

DUKE: Duke Üniversitesi İstatistik Bölümü'nde, İstatistik seçmeli dersi olarak geçen dersler sadece İstatistik Bölümü'nde açılan seçmeli dersler değil, mühendislik, matematik, doğa bilimleri, nicel ve sosyal bilimler bölümlerinde açılan istatistik içerikli dersleri de kapsıyor.

ILLI: Burada açılan istatistik seçmeli dersleri şöyle sıralanmış: statistical analysis; biostatistics; categorical data; **statistical consulting**; statistical computing; time series; **statistical data**

management; professional statistics; advance data analysis; data science foundations. Bu listede dikkati çeken ve ODTÜ İstatistik Bölümün'de olmayan dersler koyu renkle işaretlenmiştir. Tablo 1'de görüldüğü gibi, yukarıdan aşağıya listelenen ABD üniversiteleri İstatistik bölümleri programlarında sırasıyla 11, 5, 14 kredi, 7 ve 5 seçmeli ders bulunmaktadır. NCSU dışındaki bölümler için İstatistik-olmayan-seçmeli ders sayısına ulaşamamıştır. ODTÜ İstatistik Bölümü'ndeki toplam seçmeli ders sayısı 5'tir. İstatistik yani bölümsel seçmeli ders sayısı ise 2'dir. Bu sayılar, tabloda verilen diğer sayılardan epey azdır. Bu konuyla ilgili daha fazla bilgi, Bölüm 4'de de verilmiştir.

3. ZORUNLU İSTATİSTİK DERSLERİNİN DAĞILIMI

Zorunlu İstatistik derslerinin teorik/hesaplamalı/yöntemsel istatistik olarak dağılımı sayı ve yüzde olarak (parantez içerisinde-yukarı yuvarlanmış) Tablo 2'de verilmiştir. Her sırada (yani her üniversite için), en fazla dersin olduğu istatistiksel alan koyu renkle verilmiştir. Tablodaki derslerle ilgili önemli açıklamalar, tablodan sonra verilmiştir.

Tablo 2'ye göre, University of Illinois hariç, en fazla zorunlu istatistik dersleri yöntem (metot) dersleridir. Yöntem ve teorik ders oranları arasındaki farkın %10'dan fazla olduğu 4 bölüm vardır (NCSU, Uni of Minnesota, Duke, Rutgers). Bu farkın %10'dan az olduğu 2 bölüm vardır (University of Pittsburgh, ODTÜ).

Tablo 2. Zorunlu İstatistik derslerinin dağılımı – ABD Üniversiteleri

ÜNİVERSİTE	TEORİK	HESAPLAMALI	YÖNTEM	DİĞER
NCSU	2 (0.25)	1 (0.13)	5 (0.63)	
FLORIDA STATE	1 (0.50)	1 (0.50)		
UNIVERSITY OF MINNESOTA	1 (0.17)	1 (0.17)	3 (0.50)	1 (0.17)
DUKE	2 (0.40)	3 (0.60)		
UNIVERSITY OF ILLINOIS	3 (0.60)	2 (0.40)		
RUTGERS	2 (0.29)	2 (0.29)	3 (0.43)	
UNIVERSITY OF PITTSBURGH	4 (0.40)	5 (0.50)	1 (0.10)	
ODTÜ	7 (0.33)	3 (0.14)	9 (0.43)	2 (0.10)

NCSU:

Teorik dersler = math stat 1 ve 2

Hesaplamalı dersler = introduction to statistical computing and data management

Yöntem = statistical methods; regression analysis; introduction to experimental design; statistical methods for quality and productivity improvement; introduction to survey sampling

Florida State:

Teorik dersler = math stat or probability

Hesaplamalı dersler = SAS for data and statistical analysis

Uni of Minnesota:

Teorik dersler = math stat

Hesaplamalı dersler = introduction to statistical computing

Yöntem = regression and correlated data; applied stat 1 ve 2

Diğer = communication for statisticians

Duke:

Teorik dersler = probability; math stat

Yöntem = regression anlysis; Bayesian and modern statistics, case studies in the practices of stat

University of Illinois Urbana Champaign

Teorik dersler = statistics; prob 1 and 2,

Yöntem = methods of applied statistics; applied regresion and design

Rutgers:

Teorik dersler = theory of probability; theory of statistics,

Hesaplamalı dersler = computing for statistics (SAS); computing and graphics in applied statistics

Yöntem = statistical analysis; regression methods; experimental design

University of Pittsburgh:

Teorik dersler = introduction to probability; introduction to mathematical statistics, intermediate prob; intermediate math stat

Hesaplamalı dersler = computing for statistics (SAS); computing and graphics in applied statistics

Yöntem = applied statistical methods; applied regression methods; bunların arasından 3 yöntem dersi (applied nonparametric; applied categorical data analysis; applied experimental design; applied sampling; statistical quality control; topics in applied statistics; applied multivariate; applied time series)

Diğer = 1 tane bunların arasından (yöntem ve teori karışık = Bayesian; linear regression; nonlinear regression; stochastic processes; applied prob theory; game theory; topics in prob and stat)

ODTÜ:

Teorik dersler = probability 1 and 2; math stat 1 and 2; multivariate analysis 1 and 2; stochastic processes

Hesaplamalı dersler = statistical computing 1 and 2; computational statistics

Yöntem = Priciples of statistics; Statistical methods; Linear models 1 and 2; survey sampling techniques; survey research methdos; statistical data analysis; statistical design of experiments; nonparametric statistics

Diğer = Undergraduate research

4. ODTÜ'DEKİ BAZI İLGİLİ BÖLÜMLER VE İSTATİSTİK BÖLÜMÜ SEÇMELİ DERS SAYILARI

ODTÜ İstatistik Bölümü lisans müfredatındaki seçmeli ders sayısı aşağıda tekrar verilmiştir (Ayrıca bkz. Tablo 1).

2 departmental + 2 non-departmental + 1 free = 5

Bu bölümün amacı, bu sayıyı üniversitemizin diğer bölümlerinin lisans müfredatlarında içerilen seçmeli ders sayıları ile karşılaştırmaktır. Bu bağlamda incelenen bölümler aşağıda görüldüğü gibi iki kategoride incelenmiştir.

a. FEF Fen Bilimleri Bölümleri: Bu bölümler Fizik, Kimya, Matematik, ve Biyoloji Bilimleri Bölümleri'dir.

Fizik: 10

Kimya: 4 restricted + 2 technical + 2 non-technical = 8

Biyoloji: 10 technical (en az 6si bolumden) + 1 non-technical = 11

Matematik: 8 departmental + 2 non-departmental + 4 free elective = 14

b. İstatistik Bölümü ile mezunlarının iş buldukları alanlar açısından benzerlik gösteren bölümler:

Endüstri Mühendisliği: 4 technical + 3 non-technical + 1 free = 8

İşletme: 15 technical (en az 12 tanesi bölümden) + 3 free = 18

İktisat: 12 (en az 6 tanesi bölümden)

Yukarıda a ve b bölümlerinde görüldüğü gibi, İstatistik bölümü seçmeli sayısı ile diğer ilgili bölümlerin (7 bölüm) seçmeli ders sayısı arasında çok büyük farklar vardır.

5. SONUÇLAR

Bu değerlendirmede elde edilen sonuçlar aşağıda sıralanmıştır.

1. Bölüm 1'de incelenen İstatistik bölümlerinde, birinci sınıfta Olasılık dersi yer almamaktadır.
2. İstatistik lisans eğitiminde temel 2 ana amaç vardır: öğrencilerin 1. İstatistik anlamında yetkin, pratik, bilgisini mezun olduktan sonra iş hayatına atılıp kullanmaları, 2. Akademik çalışmalarına lisansüstünde devam etmeleri. Birinci amaç adına, yöntem dersleri; ikinci amaç adına ise teorik dersler daha dominanttır. ODTÜ İstatistik Bölümü gibi her sene 40 öğrencinin alındığı bir bölümde, mezuniyet sonrası tüm öğrencilerin iş hayatına atılacağı veya tümünün lisansüstüne devam edeceği düşünülemez. İki amaca birden yönelik eğitim verebilmek gerekir. Bunun tek yolu, temel teorik (4 ders: prob 1 ve 2; math stat 1 ve 2), temel yöntem, ve temel hesaplamalı (stat comp 1 ve 2) derslerin dışında, yeterli sayıda seçmeli ders vermektir.

Bölüm 2 ve 4'de yapılan karşılaştırmalarda açıkça görüldüğü gibi ODTÜ İstatistik Bölümü'ndeki seçmeli ders sayısı, İstatistik bölümleri idealinden ve ODTÜ felsefesinden çok uzaktır ve yeterli değildir.

ODTÜ'de seçmeli ders sayıları ile ilgili olarak Demir ve Ok (1996) makalesindeki bulgular baz alınabilir. ODTÜ'de yaptıkları araştırmada, hem öğretim üyelerinin, hem öğrencilerin seçmeli derslerin amaçları ve kapsamı konusundaki ortak görüşleri "*Programda yer alan zorunlu ders sayısı azaltılarak seçmeli ders sayısı arttırılmalıdır*" olarak ortaya çıkmıştır.

6. ODTÜ İSTATİSTİK BÖLÜMÜ LİSANS PROGRAMI İÇİN ÖNERİLER

Bu çalışmada ortaya çıkan sonuçların ışığında, aşağıdaki öneriler verilmiştir. Bunların yanısıra, American Statistical Association'ın İstatistik Lisans Programı için Guideline kitapçığı da kullanılabilir (2014).

- a. Zorunlu derslerden bazıları seçmeli ders haline getirilsin. Bunlar: stochastic processes, nonparametric statistics, computational statistics, probability theory.
- b. Probability 1 ve 2, 1. sınıf programından çıkarılıp, 2. sınıfa taşınsın.
- c. Math stat 1ve 2, 2. sınıftan 3. sınıfa taşınsın.
- d. Birinci sınıfa Statistical thinking ve Statistics by example gibi 2 ders eklensin.
- e. Survey sampling ve survey research birleştirilip tek 1 ders olsun
- f. 1. sınıftaki Principles of Statistics ve Statistical Methods dersleri Statistical Methods 1 ve 2 olacak şekilde düzenlensin.

KAYNAKLAR

- Demir, A. ve Ok, A. (1996), Orta Doğu Teknik Üniversitesi'ndeki öğretim üye ve öğrencilerinin seçmeli dersler hakkındaki görüşleri, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 12, 121-125.
- American Statistical Association Undergraduate Guidelines Workgroup (2014), Curriculum guidelines for undergraduate programs in statistical sciences. Alexandria, VA: American Statistical Association.

Bölüm 3

2020 YILI PROJEKSİYONU

Bölüm içerisindeki uygulamalar, değişiklikler ve yukarıda verilen karşılaştırmalar doğrultusunda 2020 yılında nasıl bir lisans eğitimi vermeyi planlıyoruz:

Bölümümüz her sene kontenjanını dolduran ve Türkiye'deki İstatistik bölümleri arasında ilk sırada tercih edilen bir bölümdür, ancak raporumuzda verilen değerlendirmelerden de görüleceği üzere bir takım akademik iyileştirmelere kesinlikle ihtiyaç duyulmaktadır.

İhtiyaç duyulan bu iyileştirmeler, özet olarak

- öğretim üyesi alımı,
- lisans programında yeni düzenlemeler,

- seçmeli ders çeşitliliğinin artırılması

başlıkları altında toplanabilir. Bu başlıklar gerek bölüm içi dinamikler (öğrenci sayısı, öğretim üyesi sayısı, uygulamalarda karşılaşılan zorluklar, vb) gerekse, dünya örnekleri ile karşılaştırmalar sonucu göze çarpar.

Bu kapsamda, 2020 yılında düzenlemiş olmayı hedeflediğimiz maddeler,

- 1) Alan farkı gözetmeksizin, öğretim üyesi sayısının artırılması
- 2) Seçmeli derslerin çeşitlendirilip, sayılarının artırılması
- 3) Lisans programının, öğrencilerin programlama dilindeki eksikliklerini giderecek ve seçmeli ders açıklarını kapatacak şekilde ayrıca teorik 1. Sınıf derslerinin 2. Sınıfa kaydırılması ve bunu takip edip değişimlerin uygulanması şeklinde değiştirilmesidir.

KİMYA BÖLÜMÜ

2005 – 2015 Yılları Arası Faaliyet, Durum ve Değerlendirme Raporu

Bu rapor ODTÜ Kimya Bölümü öğretim üyelerinden oluşan kurul tarafından *29 Ocak 2016* tarihinde hazırlanıp bilgilerinize sunulmuştur.

Kurul Üyeleri:

Prof. Dr. Cihangir Tanyeli, Bölüm Başkanı
Doç. Dr. Okan Esentürk, Bölüm Başkan Yardımcısı
Doç. Dr. Gülay Ertaş
Doç. Dr. Fatih Danışman
Doç. Dr. İrem Erel Göktepe
Yrd. Doç. Dr. Salih Özçubukçu

İletişim:

ODTÜ Kimya Bölümü
Üniversiteler Mahallesi,
Dumlupınar Bulvarı No:1
06800 Çankaya Ankara/TURKEY
(312) 210 3203
kimya@metu.edu.tr

Sunuş

Bu raporda 2005-2015 yılları arası beş yıllık dönemler temel alınarak eğitim, araştırma ve topluma hizmet başlıkları altında ODTÜ Kimya Bölümü'nün yapmış olduğu çalışmaları, program değişikliklerini, bölüm ve üniversitenin araştırmaya katkısı, araştırma ve eğitim alanında Kimya Bölümü çıktıları sunulmaktadır. Raporda ayrıca bölümün üretkenliğinin devamlılığı için gerekli olan altyapı ve araştırma desteğine de vurgu yapılmıştır. Akademik üretkenliğimizin devamı, mevcut eğitim sistemimizdeki eksiklikler ve hem araştırma hem de eğitim kalitesinin devamlılığı için yapılması gerekenler de ayrıca belirtilmektedir.

Hazırlamış olduğumuz rapor 2005-2015 yılları arasındaki değişimi beş ana başlıkta ele almaktadır:

1. Öğrenci sayıları ve kontenjanlardaki değişimler, bölüm imkanları, puanlama sistemindeki değişikliklerin eğitime olan yansıması,
2. Öğretim üye ve asistan sayılarındaki değişimler ve araştırma çıktılarıımıza yansımaları,
3. Eğitim programındaki gelişmeler/değişiklikler ve yansımaları,
4. Eğitim ve araştırma olanaklarında ki değişimler ve yansımaları,
5. Toplumsal ve kurumsal hizmetler.

Bahsi geçen konulardaki özet bilgiler bu kısımda verilirken detaylı çalışmalarımızın sonuçları takip eden bölümlerde verilmektedir.

2005-2015 yılları arasında öğrenci kontenjanları ve taban ve tavan puanları incelenmiştir. 2005 yılından itibaren özellikle üniversite giriş sınavı ve puanlama sistemlerinde yapılan değişiklikler nedeniyle Kimya Bölümü'nü tercih eden öğrencilerin sıralamalarında ciddi düşüşler olduğu görülmektedir. 2005 yılında Bölümümüz üniversite seçme sınavında 11395. kişi ile 19209. kişi arasından öğrenci kabul ederken, 2015 yılına gelindiğinde 32844. kişi ile 61692. kişi arasından öğrenci kabul eder hale gelmiştir. Anılan süreçte en dikkat çekici sıralama düşüşü ise Mühendislik ile Fen Bilimleri Bölümleri tercihlerinin 2010 yılında ayrılması sonucunda gerçekleştiği istatistiki verilere bakıldığında görülmektedir. Bu düşünün olumsuz yansıması, bölümümüzü tercih eden öğrenci profilinde ciddi değişim olarak ortaya çıkmıştır. Lise eğitiminde altyapısı zayıf olarak gelen öğrencilerin bölümümüzde yüksek standartlarda verilen eğitimde zorlandığı ve başarı seviyesinin düştüğü net olarak görülmektedir. Yüksek şeref ile mezun olan öğrenci sayımız her geçen gün azalırken, özellikle birinci sınıf öğrencilerimizin geçer not (CGPA > 2.00) almakta büyük zorluk çıktıkları görülmektedir. Değişen profile uygun olarak öğrencilerimizin eğitim altyapılarını kuvvetlendirebilmek amacı ile çeşitli çalışmalar yapılmaktadır. 2010 yılı puanlama sisteminde yapılan değişikliğin temel bilim alanlarına olan olumsuz etkisinin bir an önce giderilebilmesi için YÖK nezdinde çalışmalar üniversitemiz yönetimi öncülüğünde yapılmalıdır.

Öğretim üyesi sayımız yaş sınırı nedeniyle mecburi emekliliklerin olması ve yerine istenilen hızda öğretim üyesi alınamaması nedeniyle hızla azalmaktadır. 2005 yılında 42 olan öğretim üyesi sayımız 2015 yılı sonunda 33'e kadar düşmüştür. 2016 yılında da yeni öğretim üyesi alınamaması durumunda 5 öğretim üyemizin daha emekli olmaları sonucunda sayımız 28 olacaktır. Bu durumda bölümümüzün özellikle eğitim faaliyetlerinin sağlıklı bir şekilde yürütülebilmesi mümkün görülmemektedir. Bunun doğal yansıması olarak araştırma faaliyetlerinde de çok

önemli, ciddi kayıplar beklenmektedir. Benzer şekilde asistan sayılarımızda da ciddi azalmalar olmuştur. 2011 yılına kadar ortalama 61 olan asistan sayımız 2014 yılında ciddi bir düşüşle 40'a gerilemiştir. Bu olumsuz durumun giderilmesine yönelik fakültemiz ve üniversite yönetiminin çabaları neticesinde 2015 yılında asistan sayımız 52 olmuştur. Ancak 2016 yılında mezun olacak veya iş bulup ayrılacak asistanların yerine yenilerinin eklenememesi durumunda ciddi bir düşüş yaşanacaktır. Özellikle mühendislik fakültesi bölümlerinde olmak üzere öğrenci kontenjanlarındaki artış nedeniyle temel bilim dersi laboratuvarlarındaki asistan ihtiyacı 70-80 arasındadır. Asistan sayısının yetersizliği nedeniyle her bir asistanımızın yükü arttırılmak zorunda kalmış ve ek görevler verilmesi zorunlu hale gelmiştir. Bu durum, araştırma ve tez çalışmalarına gerekli zamanı ayıramamalarına neden olmaktadır. Aynı şekilde öğretim üyesi sayısındaki azalma da ders yüklerinin ve diğer akademik görevlerinin artmasına neden olmaktadır. Tüm bunlar bölümümüzün akademik ve araştırma alanlarındaki üretkenliğini olumsuz etkilemektedir. ODTÜ Kimya Bölümü olarak 2005-2015 yılları arasında yılda ortalama 100'ün üzerinde yayın yapılmıştır. Bölümümüz yayın sayısı üniversite toplam yayın sayısının yaklaşık %10'u gibi ciddi bir kısmını oluşturmaktadır. Ancak bu oran son yıllarda öğretim üyesi sayısındaki azalmanın giderilememesi nedeniyle düşüş göstermektedir. Kısa zamanda önlem alınmaması durumunda azalma devam edecektir. Bu da, hem araştırma hem de eğitim alanında Kimya Bölümü'nün üniversitemize yapmakta olduğu çok önemli katkıların azalmasına neden olacaktır.

ODTÜ Kimya Bölümü dinamik yapısı ile yeni neslin ihtiyaçları ve aynı zamanda eğitim ve bilim camiasındaki son gelişmeleri de göz önüne alarak eğitim programını periyodik olarak değerlendirmektedir ve önde gelen üniversite uygulamaları incelenmektedir. Bu çalışmalar ortalama olarak her 5 yılda bir yapılmaktadır. Sonuncusu 2015 yılı yaz döneminde tüm öğretim üyelerimizin katılımı ile yapılmıştır. Bu çalışmada Kimya alanında ilk 100'e giren üniversitelerin eğitim programları incelenmiş ve bölümümüz eğitim programı ile karşılaştırılmıştır. Ayrıca şu anki durum ve üniversite seçme sınavında yıllar içerisinde yapılan değişikliklerin öğrenci profiline yansımaları da göz önünde bulundurulmuştur. Bunun sonucunda ders düzeni ve öğrenci destek programlarında değişiklikler yapılmış olup, çalışmalar halen devam etmektedir.

Eğitim ve araştırma olanaklarındaki gelişmeler yine 2005-2015 yılları arasında incelenmiş ve detayları takip eden bölümde verilmiştir. Bölümümüz eğitim altyapısı ve araştırma olanaklarının iyileştirilmesi için destek vermiş olan Rektörlüğümüze, Dekanlığımıza ve bu aşamalarda emeği geçen bölüm öğretim üyelerimize teşekkür ederiz. 2005-2015 yılları arasında eğitim altyapısındaki iyileştirmeler öğrenci laboratuvarlarının ve kullanılan ekipmanların yenilenmesi/iyileştirilmesi veya yeni cihazların satın alınması, öğrenci laboratuvar güvenliğinin arttırılması, öğrenci çalışma alanlarının iyileştirilmesi veya yeni alanların yapılması ve sınıflarda yapılan son derece sınırlı iyileştirmelerdir. Bunların yanında aynı yıllar arasında kimyasal ve gaz tanklarını güvenli taşımak amacıyla yapılan asansörler, sızıntıların engellenmesi amacıyla çatı kaplamalarının yenilenmesi, öğrenci tuvaletlerinin iyileştirilmesi gibi birçok iyileştirmeler/tadilatlar yapılmıştır. Ancak tüm bu iyileştirmeler/tadilatlar genelde bölümümüzün ihtiyaçlarının karşılanmasına kalıcı çözümler sunamamaktadır. Maalesef Rektörlük ve Dekanlık bütçesinin çok kısıtlı olması ve desteklerin hızlı ve verimli şekilde yapılamaması, ihalelerin çeşitli sebeplerle iptal edilmesi vb. nedenlerle öğrenci ve çalışanlarımıza verilen hizmetlerde aksamalar

olmaktadır. Bunların bir kısmı aciliyet gerektirmesi nedeniyle bölüm bütçesinin farklı kalemlerine ayrılan harcamalardan aktarılarak yaptırılmaktadır.

Bölümümüz eğitim, araştırma ve bina altyapısının Rektörlüğümüz ve Dekanlığımızın hızlı ve etkin desteğine ihtiyacı vardır. Dikkat çekici olanların bazıları özetle şöyle sıralanabilir. Birincisi bölümümüz mevcut dersliklerinin tamamındaki oturma yerlerinin ve önemli bir kısmının ise yeniden tasarlanarak tefrişinin en kısa zamanda yapılmasına ihtiyaç vardır. İkincisi öğrenci laboratuvarlarında Rektörlüğümüzün de bilgisi dahilinde olan acil tadilat ihtiyaçları bulunmaktadır.

Üniversitemizin en çok yayın yapan bölümlerinden (yaklaşık olarak toplam yayının %10'u) biri olan Kimya Bölümü yeni öğretim üyelerinin alanlarında edindikleri tecrübeleri burada devam ettirebilmeleri adına ortak kullanımda olan ve yüksek meblağlı SEM, XPS, XRD, Raman gibi yeni cihazlarla birlikte halen kullanımda olan ancak yakın zamanda ömrünü dolduracak olan NMR gibi cihazlara şiddetle ihtiyaç duyulmaktadır. Maalesef özel kullanım ihtiyaçları nedeniyle Merkezi laboratuvarlarda bulunan ekipmanlar bu ihtiyaca cevap verememektedir. Bu ekipmanların ODTÜ Kimya Bölümü araştırma olanaklarına kazandırılabilmesi adına bölüm öğretim üyeleri tarafından çalışmalar yapılmaktadır. Rektörlüğümüzün bu çalışmalara maddi ve manevi desteğinin önemini burada bir kez daha şiddetle vurgulamak isteriz.

Bölümümüz bina altyapısının 2016 yılında mutlaka elden geçmesi gerekmektedir. Bunların içerisinde özellikle elektrik tesisatlarının güncellenmesi en önemli kalemlerden bir tanesidir. Bu konuda 5 yılı aşkın bir süredir talepler yapılmaktadır. Bir diğer önemli konu ise laboratuvar ısıtma sistemlerinin çok eskimiş olması ve sürekli toz üretmesi ve özellikle araştırma deneyleri olmak üzere öğrenci deneylerinde de sürekli kirliliğe neden olmasıdır. Isıtma sistemlerinin acilen elden geçmesi ve gerekli güncelleme/yenilemelerin yapılması gerekmektedir. Yumuşak zemin nedeniyle Bölüm içerisinde araştırma alanları ve öğrenci laboratuvarlarında yaşanan çökmeler güvenlik sorunu oluşturmaktadır. Bölüm içerisinde bazı bloklarda uzun yıllardır yapılamayan tadilatlar nedeniyle eskimeler olmuştur. Bunların da bir an önce giderilmesi önem arz etmektedir. Yukarıda bahsedilen konulara temel teşkil eden veriler ve değerlendirmeleri takip eden bölümlerde bilgilerinize sunulmaktadır.

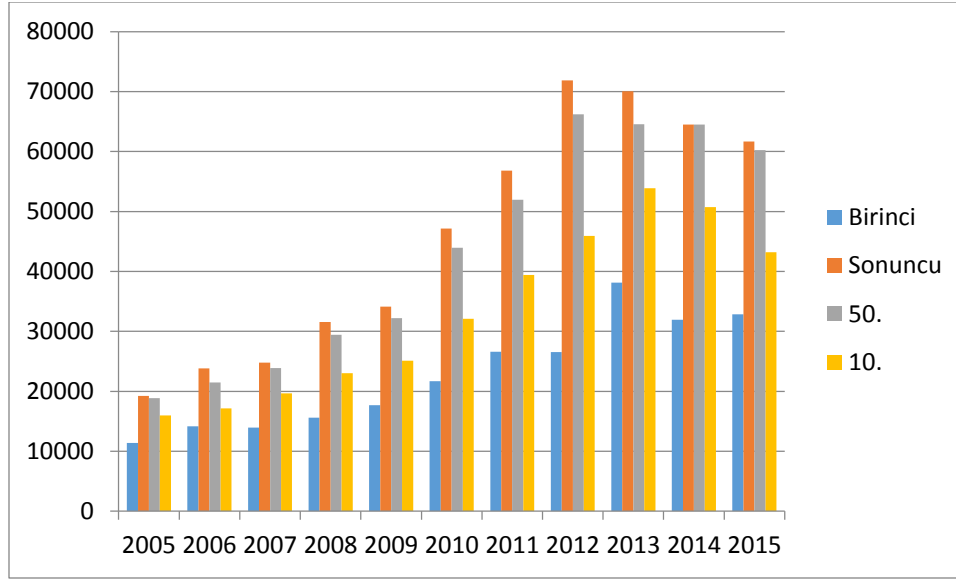
Öğrenci sayıları ve kontenjanlardaki değişimler, bölüm imkanları, puanlama sistemindeki değişikliklerin eğitime olan yansıması

2005-2015 yılları arasında ODTÜ Kimya Bölümü'ne gelen öğrencilerin sıralamaları ve kontenjanlar şu Tablo 1'de verilmektedir.

Tablo 1.1. ODTÜ Kimya Bölümü'nü 2005-2015 yılları arasında üniversite sınavında tercih yapan öğrencilerin sıralamaları ve bölümün yıllara göre kontenjanları.

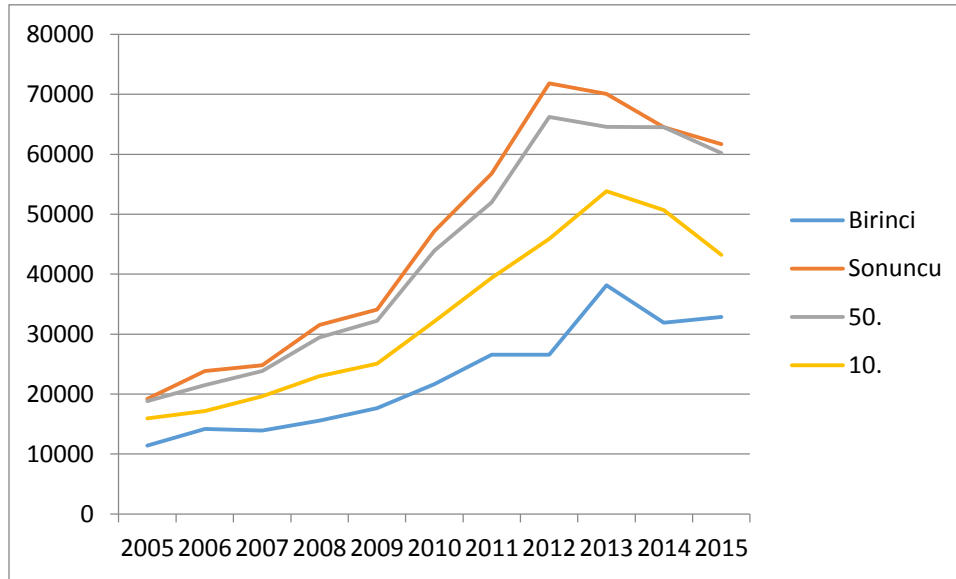
Yıl	Tavan	Taban	50. kişi	10. kişi	Kontenjan
2005	11395	19209	18846	15963	60
2006	14167	23846	21481	17165	80
2007	13921	24806	23851	19638	60
2008	15598	31555	29441	23011	67
2009	17681	34102	32219	25075	65
2010	21679	47158	43938	32102	65
2011	26592	56795	51970	39404	67
2012	26554	71841	66208	45907	70
2013	38132	70058	64570	53865	70
2014	31909	64518	64518	50702	50
2015	32844	61692	60222	43197	70

2005 yılında sıralamada 11 bin-20 bin arasında bulunan öğrenciler gelirken, bu durum her geçen yıl daha da kötüleşerek gelen öğrencilerin sıralamaları hep gerilemiştir. Aşağıdaki grafikte de daha iyi görüleceği üzere, özellikle 2010 ve 2012 yıllarında diğer yıllara oranla daha büyük bir gerileme olmuştur. 2009 ve 2010 yıllarının taban sıralamasında 13 bin, 2011 ve 2012 yılları arasında da 15 bin gerileme olmuştur. 2012 yılından sonra görece olarak bir ilerleme olmuş gibi görünse de hala 2011 yılının bile gerisinde kalınmaktadır. Bundan 7 yıl önce üniversite giriş sınavı sıralaması ile bölüme yerleştirelemeyen bir öğrenci 2015 yılında bölüme birinci sıradan yerleşebilmektedir. (Tablo 1, Şekil 1.1 ve 1.2)

Şekil 1.1. 2005-2015 yılları arasında Kimya bölümüne gelen öğrencileri sıralamaları.

Şekil 1.2’de 2005-2015 yılları arasında Kimya Bölümü’ne yerleştirilen öğrenci sıralamaları farklı bir şekilde gösterilmektedir.

Şekil 1.2. Yukarıdaki 1.1. numaralı şeklin değişimlerin daha iyi görülebilmesi için farklı gösterilişi.

2010 yılındaki gerileme ile üniversite sınav sistemi puan uygulamasındaki değişikliğin aynı yıla denk gelmesi ise bir tesadüf değildir. Halen mevcut üniversite yerleştirme sınavında uygulanmakta olan sisteme göre Kimya Bölümlerine gelen öğrenciler MF-2 puan türüne göre seçilmektedir. Farklı MF puanlarının hesaplanış yöntemleri aşağıdaki tabloda gösterilmektedir.

MF (SAYISAL) PUAN TÜRLERİ

PUAN TÜRÜ	TESTLERİN AĞIRLIKLARI (% OLARAK)								
	TÜRK	TEMEL MAT	SOSYAL Bİ.	FEN BİL.	MAT.	GEO.	FİZİK	KİMYA	BİY
MF-1	11	16	5	8	26	13	10	6	5
MF-2	11	11	5	13	16	7	13	12	12
MF-3	11	11	7	11	13	5	13	14	15
MF-4	11	14	6	9	22	11	13	9	5

MF-1 Puan türü: Aktüerya, İstatistik, Matematik, Matematik Öğretmenliği, Matematik Mühendisliği, Astronomi ve Uzay Bilimleri gibi bölümler için kullanılacak.

MF-2 Puan türü: Biyoloji, Fizik, Kimya bölümleri, Biyoloji, Fizik Öğretmenlikleri, Fen Bilgisi Öğretmenliği, Su ürünleri Mühendisliği, Bahçe Bitkileri ve Zootekni gibi bölümler için kullanılacak.

MF-3 Puan türü: Tıp, Diş Hekimliği, Eczacılık, Genetik ve Biyomühendislik, Moleküler Biyoloji ve Genetik, Beslenme ve Diyetetik, Odyoloji, Gerontoloji ve Veteriner gibi bölümler için kullanılacak.

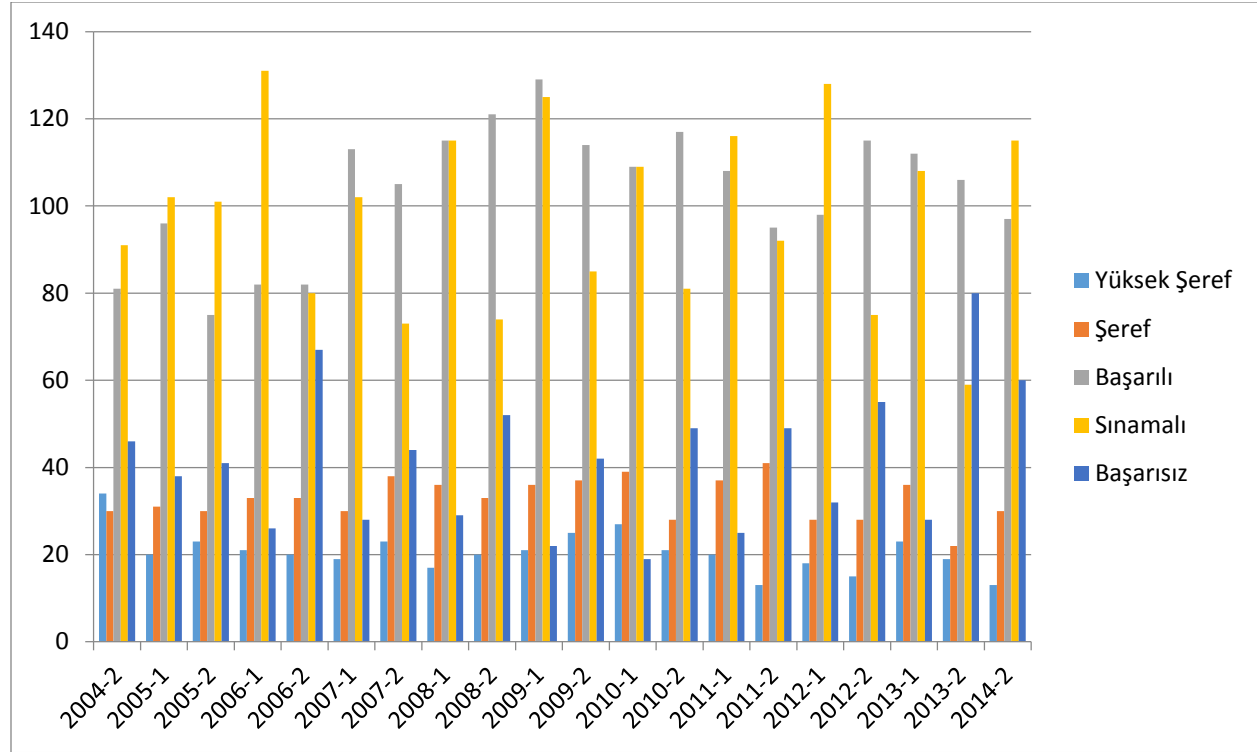
MF-4 Puan türü: Bilgisayar, Bilgisayar sistemleri, İnşaat, Makine, Çevre, Deniz Ulaştırma, Gıda, Elektrik, Elektronik, Mimarlık, İç Mimarlık, Endüstri, Gemi İnşaatı Mühendislikleri gibi bölümler için kullanılacak.

Şekil 1.3. 2010 yılından beri kullanılmakta olan MF puan türlerinin hesaplanış cetveli ve bölümlerin hangi MF puanlarına göre aldığını gösteren çizelge.

Şekil 1.3'te görüldüğü üzere Kimya Bölümüne gelen öğrenciler, mühendislik bölümü öğrencilerine göre daha az matematik katkısı ile hesaplanan puanlarla gelmektedirler. MF-4 puan türünde Matematik ve Geometrinin yüzde olarak ağırlığı $14+22+11 = \%47$ iken, MF-2 puan türünde, $11+16+7 = \%34$ 'dür.

Yıllara göre kontenjanlarda 2006 yılındaki 80 öğrencilik ve 2014 yılındaki 50 öğrencilik kontenjan dışında büyük bir değişiklik olmamış ve Kimya Bölümünün kontenjanı 60-70 arasında kalmıştır. Şekil 1.1'de gri renkli çubuk ve Şekil 1.2'de gri çizgi ile gösterilen, kontenjanın 50 kişi ile sınırlanmış olması durumundaki taban sıralamalarının da gerçek taban sıralamalarından çok farklı olmadığı görülmektedir. Yani kontenjanın 50'lere çekilmesi de taban sıralamasına büyük bir etki yapmayacaktır. Daha dramatik bir etki için kontenjanın 10'a düşürülmesi gibi hayali bir senaryo durumunda (sarı çubuk ve çizgi) ise hala 40-50 binlerden öğrenci alıyor durumda olduğumuz da görülmektedir.

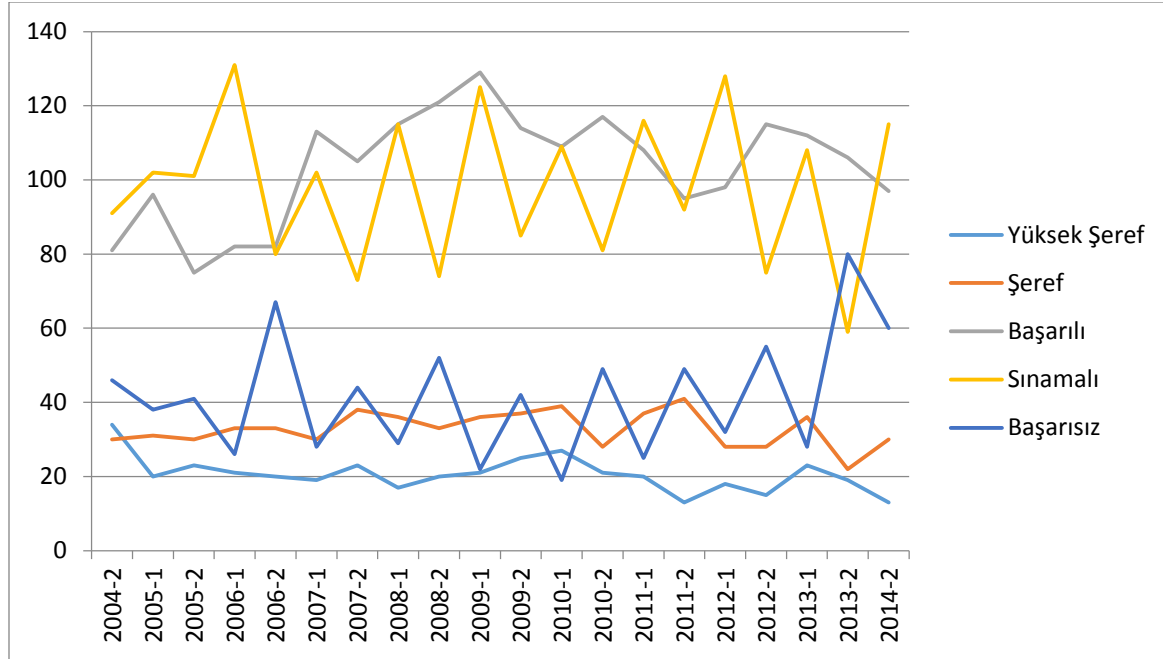
Bölümdeki öğrencilerin 2005-2015 yılları arasındaki başarı durumlarına bakıldığında ise aşağıdaki gibi bir grafik ortaya çıkmaktadır.

Şekil 1.4. 2005-2015 yılları arasında kimya bölümü öğrencilerinin her dönem sonundaki başarı grafiği.

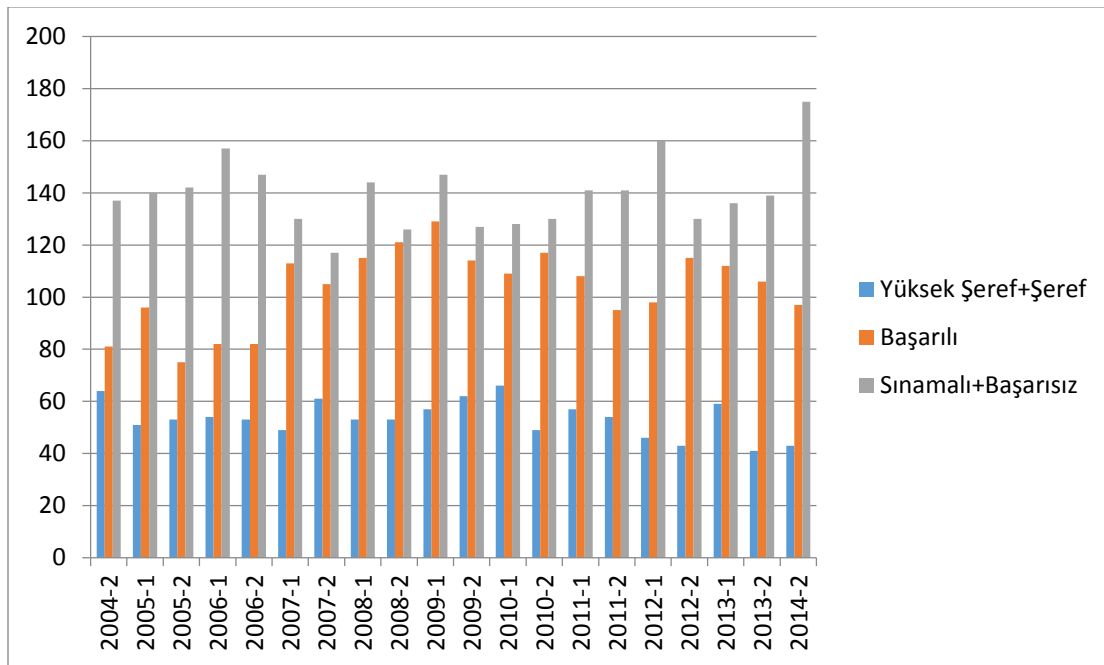
Şekil 1.4’de sırasıyla yüksek şeref, şeref, başarılı, sınamalı ve başarısız öğrencilerin sayılarının dönemlere göre değişimi görülmektedir. Yüksek şeref ile dönemi bitiren öğrencilerin sayılarına bakıldığında 2005’den 2014’e kadar ki dönemde belirgin bir azalış eğilimi net olarak görülmektedir.

Ayrıca dönemsel bakıldığında (Şekil 1.5) güz dönemlerinde başarısız öğrenci sayısı azalırken sınamalı öğrenci sayısı artmakta, bahar döneminde de tam tersi bir durum söz konusu olmaktadır ve başarısız öğrenci sayısı azalıp, sınamalı öğrenci sayısı artmaktadır.

Şekil 1.5. 1.4. numaralı şekildeki başarı grafiğinin, değişimlerin daha iyi anlaşılması için farklı gösterilişi.

Sadece başarısız ve sınamalı öğrencilerin sayısına bakıldığında, bu inişli çıkışlı grafikten yorum yapılabilmesi zor olmaktadır. Bu nedenle şeref ve üstü birlikte ve sınamalı ve başarısız ise birlikte incelenerek Şekil 1.6 hazırlanmıştır. Grafikte, yüksek şeref ve şeref öğrencilerinin toplam sayısı, başarısız ve sınamalı öğrencilerinin toplam sayısı verilmiştir. Başarılı öğrenciler olduğu gibi bırakılmıştır.

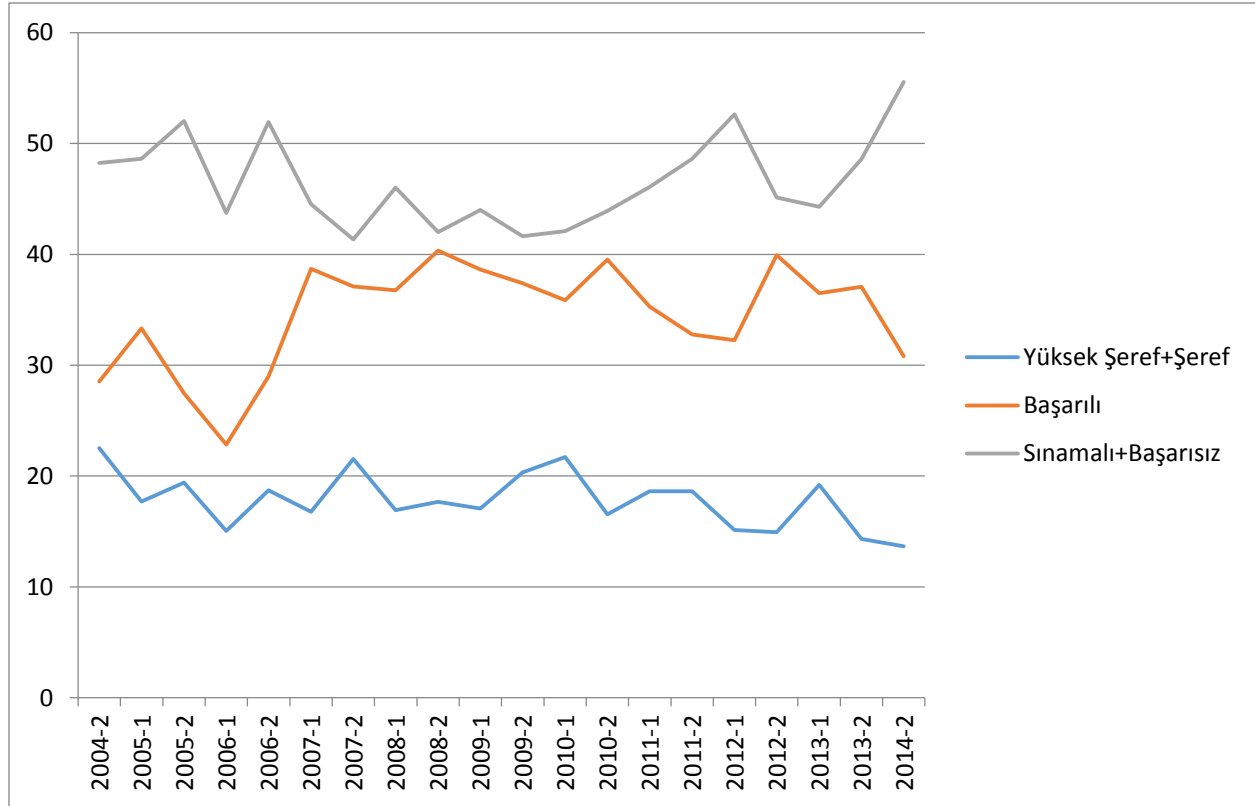
Şekil 1.6. 1.4. numaralı şekilde verilen başarı grafiğinin, daha iyi anlaşılabilmesi için bazı başarı durumlarının gruplarda toplanarak gösterilişi.

Bu grafikte daha net bir şekilde görülmektedir ki, başarısız+sınamalı öğrenci sayılarında aradaki dalgalanmaları ihmal edecek olursak belirgin bir artış görülmemektedir. Buna karşın yüksek şeref+şeref öğrencilerinin sayısı ise azalmış ancak başarılı öğrencilerin sayısı da artmıştır. Yani genel olarak başarıda bir azalmanın olduğu net olarak ortaya çıkmaktadır.

Genel anlamda başarısız+sınamalı öğrenci sayıları son 10 yılda belirgin bir değişiklik göstermezken, yüksek ortalamaya (>3,00) sahip öğrencilerimizin sayısında bir azalma gözlemlenmiş bunun sonucunda ortalama öğrenci sayısında artış olmuştur.

Ancak başarısız öğrencilerin sayısına yıllara göre bakıldığında 2005'den 2008 yıllarına doğru hafif bir azalma görülürken 2008 yılından günümüze kadar dalgalanmalar olmasına rağmen genel bir artış görülmektedir.

Bu durumu daha iyi gösterebilmek için toplam öğrenci sayısı içindeki yüzdeleri ile aynı grafiği normalize ettiğimizde de şu şekilde bir grafik çıkmaktadır:

Şekil 1.7. 1.6 numaralı şekildeki başarı grafiklerindeki değişikliklerin daha iyi görülebilmesi için farklı gösterilişi.

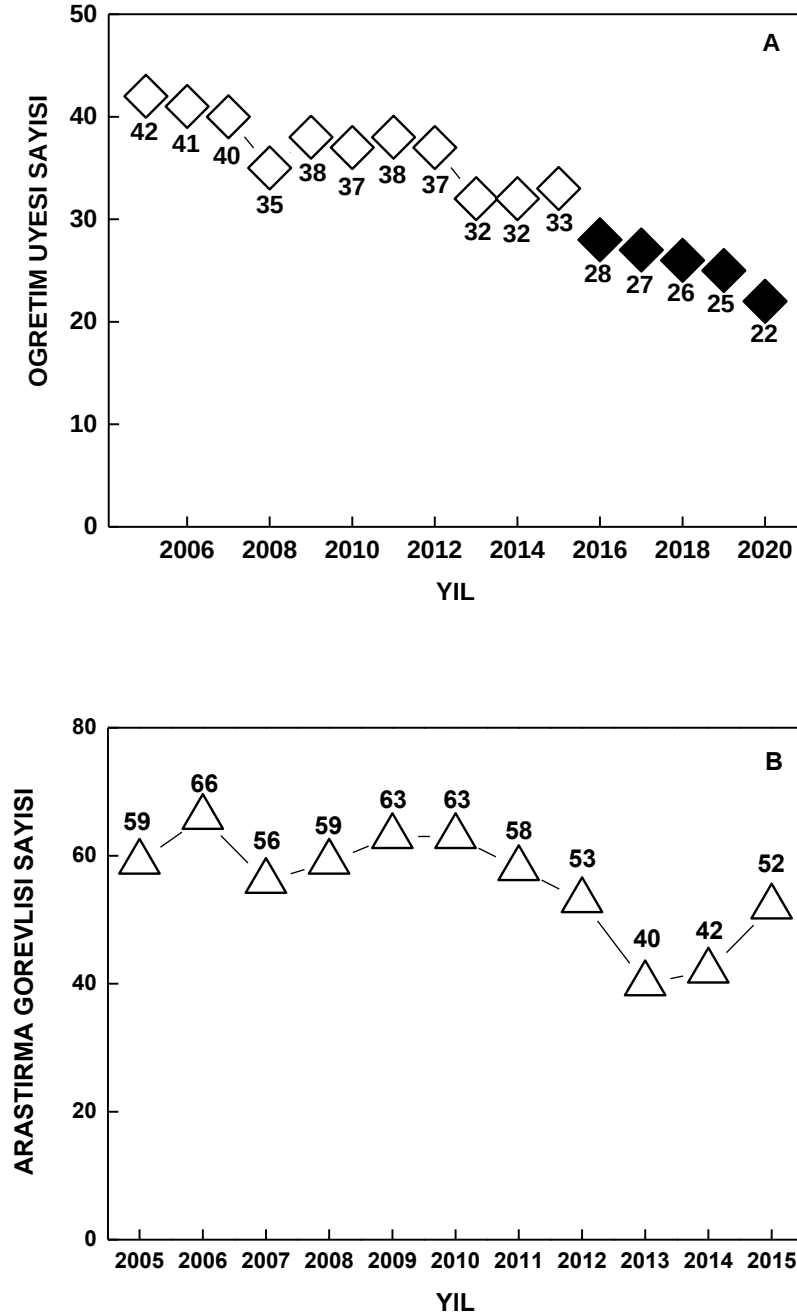
Genel olarak inişli çıkışlı ilerleyen, birçok parametreye bağlı olan başarı grafiğine, eğitim sisteminde yapılan minör değişikliklerin etkisini belirgin bir şekilde görmek mümkün olmamaktadır.

Akademik Personel Sayısındaki Değişim ve Araştırma Çıktılarının Karşılaştırılması

Kimya Bölümü, bölüm ders yükün dışında, Fen-Edebiyat, Eğitim ve Mühendislik Fakültelerinden gelen çok sayıda öğrenciye genel kimya, fizikokimya, organik kimya, analitik kimya gibi çeşitli kimya dersleri vermektedir. Bölüm içi ve bölüm dışı verilen derslerin birçoğunun ayrıca laboratuvar dersleri de mevcuttur. Ağır ders yüküne sahip bir bölüm olan Kimya Bölümü'nün yeterli sayıda öğretim üyesi, araştırma görevlisi ve idari personel istihdam etmesi, üniversitedeki işleyişin devam ettirilmesi konusunda önemlidir. Ancak, Şekil 2.1'de açıkça görüldüğü gibi, 2005-2015 yılları arasında bölümümüzün öğretim üyesi ve araştırma görevlisi sayısında önemli bir düşüş gözlenmektedir. Örneğin, 2005 yılında 42 olan öğretim üyesi sayımız, 2008 yılında 35'e düşmüştür. 2008-2012 yılları arasında 35-38 arasında değişen öğretim üyesi sayısı, 2013 yılı itibarıyla 32'ye kadar gerilemiştir. Günümüzde 33 öğretim üyesi bölümümüzde görev yapmaktadır. Bölümümüze yeni öğretim üyeleri istihdam edilemediği takdirde önümüzdeki 5 yıl içerisinde bu sayı 22'ye kadar düşecektir. Benzer şekilde 2005-2015 yılları arasında araştırma görevlisi sayısında da önemli bir düşüş olmuştur. 2006 yılında 66'ya ulaşan araştırma görevlisi sayısı 2013 yılında 40'a kadar gerilemiş, halihazırda 52 araştırma görevlisi bölümümüzde görev yapmaktadır.

Öğretim üyesi sayısındaki düşüşün en önemli nedeni özellikle 2008 yılı itibarıyla yaş sınırı nedeniyle emekli olan öğretim üyelerimizin sayısındaki artış ve buna karşın yeni öğretim üyesi istihdamı konusunda karşılaşılan güçlüklerdir. Bu güçlüklerin en önemli nedeni, ülkemizde itibarsızlaştırılmaya çalışılan temel bilim eğitimi ve buna bağlı olarak üniversitelerin temel bilim bölümlerine verilen kadro sayısındaki ciddi kısıtlamadır. Araştırma görevlisi sayısındaki düşüş de aynı sebep ile ilişkilendirilebilir.

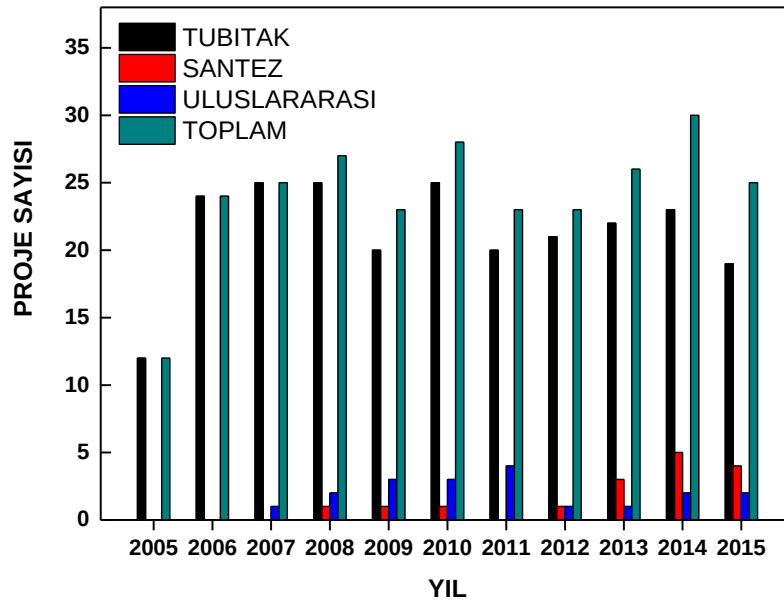
2005-2015 yılları arasında öğretim üyesi sayımızdaki önemli düşüşün en önemli sonuçlarından biri bölümümüzde açılan seçmeli derslerin sayısındaki önemli azalmadır. Yukarıda da bahsedildiği üzere, Kimya Bölümü gerek kendi gerek servis dersi verdiği birçok bölümün zorunlu derslerinin yükünü çekmektedir. Azalan öğretim üyesi sayısına rağmen, zorunlu derslerin verilmesinde herhangi bir problem yaşanmaması için, öğretim üyelerimizin çoğu kendi uzmanlık alanları kapsamında hazırladıkları seçmeli derslerini veremez duruma gelmişlerdir. Bu da maalesef, son yıllarda bölümümüzde eğitim alan öğrencilerimizin çok kısıtlı sayıda seçmeli dersin içerisinde ders seçmek zorunda kalmasına ve daha da önemlisi kimyanın bazı özel konularını uzmanlarından öğrenme fırsatını kaçırmalarına neden olmuştur. Son yıllarda, bölümümüze yeni katılan öğretim üyelerinin açtıkları yeni dersler sayesinde (Nanotechnology, Chemistry in Popular Culture, Synthetic Organic Chemistry of Polymers) bölümümüzün seçmeli ders sayısında kısıtlı da olsa bir artış yakalanmıştır. Ancak bu derslerin açılması ile ilgili öğretim üyelerimizin dönem başı ders yükü 2 dersten 3 derse çıkmış, bu da öğretim üyelerimizin araştırma projeleri için daha az zaman ayırabilmesine neden olmuştur. Sonuç olarak, son yıllarda öğretim üyesi sayımızdaki önemli düşüş, mevcut öğretim üyelerimizi ancak zorunlu ders yükümüzü taşıyabilir hale getirmiştir. Öğretim üyesi sayımızın artması, sınıf mevcutlarının düşmesini, derslerin daha etkin gerçekleştirilmesini ve öğretim üyelerinin enerjilerinin daha önemli bir bölümünü araştırmaya ayırmalarını da sağlayacaktır.

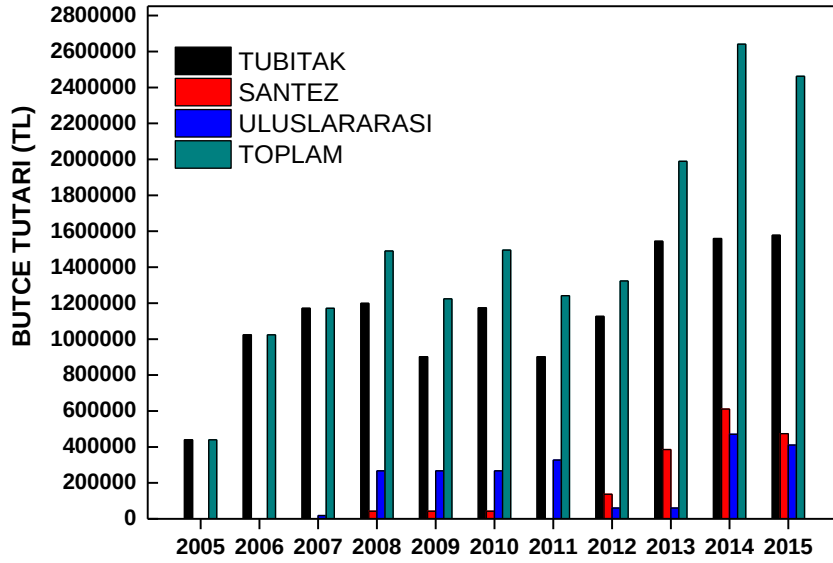
Şekil 2.1. Panel A: 2005-2015 yılları arasında Kimya Bölümü öğretim üyesi sayısının yıllara göre dağılımı. İçi dolu semboller 2016-2020 yılları arasında beklenen dağılımı göstermektedir. Bu sayılar, mevcut öğretim üyesi sayısından emekli olacak öğretim üyelerinin sayısı çıkarılarak elde edilmiştir. **Panel B:** 2005-2015 yılları arasında Kimya Bölümü araştırma görevlisi sayısının yıllara göre dağılımı.

2005-2015 yılları arasında öğretim üyesi sayımızdaki önemli düşüşe rağmen bölümümüz öğretim üyeleri tarafından alınan proje sayısı son üç yılda en yüksek değerlere ulaşmış, TÜBİTAK projelerinin yanı sıra SANTEZ ve uluslararası projelerin de toplam proje sayısına katkısı artmıştır. Bu projelerin önemli bir kısmı başarıyla tamamlanmış, bir kısmı da halen devam etmektedir. 2005-2015 yılları arasında bölümümüzce yürütülen toplam TUBİTAK, SANTEZ ve uluslararası projelerin sayılarının yıllara göre dağılımı, Şekil 2’de gösterilmektedir. 2005 yılında sadece 12 TÜBİTAK projesi yürütmekte olan bölümümüz, 2014 yılında 23 TÜBİTAK, 5 SANTEZ ve 2 uluslararası projeye ev sahipliği yapmıştır. Öğretim üyesi sayımızdaki önemli düşüşe rağmen bölümümüzde yürütülen proje sayılarının korunmasının altındaki en önemli neden bölümümüz öğretim üyelerinin özverili ve yoğun çalışmalarıdır. Bu projeler kapsamında birçok yüksek lisans ve doktora öğrencisine burs tahsis edilmiş olup, bu öğrencilerin başarılı araştırmacılar olarak akademi ve sanayiye kazandırılması amaçlanmaktadır.

2005-2015 yılları arasında artan proje sayısı bölümümüzün sahip olduğu proje bütçesine de yansımaktadır. Örneğin, 2005 yılında 440.000 TL’lik dış kaynaklı proje bütçesine sahip Kimya Bölümü, özellikle 2008 yılı ve sonrasında SANTEZ ve uluslararası projelerin de bölüme kazandırılması ile önemli ölçüde artmış, 2014 yılı ve sonrasında bu miktarın yaklaşık altı katına (2.500.000 TL) ulaşmıştır. Bölümümüzün sahip olduğu dış kaynaklı proje bütçeleri üniversitemizin sahip olduğu proje bütçelerinin önemli bir kısmını oluşturmaktadır.

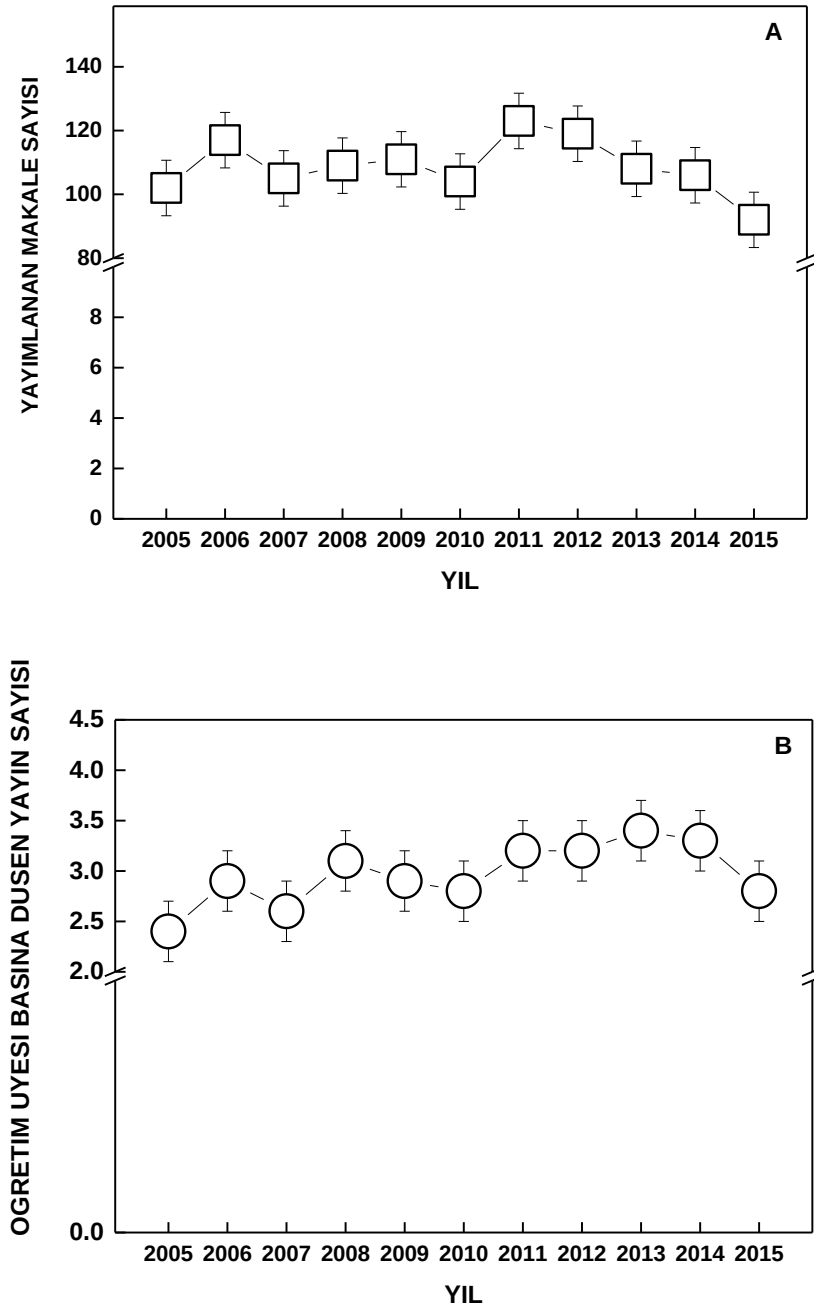

Şekil 2.2. 2005-2015 yılları arasında Kimya Bölümü’nde yürütülen TUBİTAK, SANTEZ ve uluslararası projelerin sayılarının yıllara göre dağılımı. Bu sayılar belirlenirken projenin başladığı ve bittiği yıllar projenin devam ettiği yıllara dahil edilmiştir.

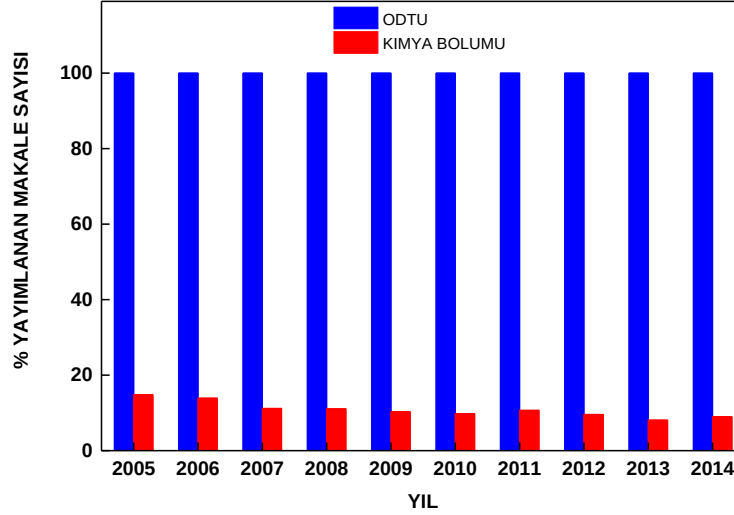
Şekil 2.3. 2005-2015 yılları arasında Kimya Bölümü'nde yürütülen TUBITAK, SANTEZ ve uluslararası projelerin bütçelerinin yıllara göre dağılımı. Projelerin yıllık bütçeleri belirlenirken toplam bütçe, projenin devam ettiği toplam yıl sayısına bölünmüştür.

Bölümümüz tarafından yürütülen projelerin çıktıları değerlendirildiğinde de Kimya Bölümü'nün üretkenliği dikkat çekmektedir. 2005-2015 yılları arasında öğretim üyesi sayımızdaki önemli düşüşe ve son yıllarda bölüme yeni öğretim üyeleri katılmış olması ve bu öğretim üyelerimizin bölümdeki ilk yıllarında laboratuvarlarını yeni kurmalarından dolayı istemsiz olarak düşen üretkenliklerine rağmen, bölümümüz tarafından yayımlanan makale sayısında önemli bir düşüş gözlenmemektedir. 2005-2015 yılları arasında her yıl bölümümüz adresli yaklaşık 100 civarı bilimsel makale yayımlanmıştır. **Şekil 2.4**, 2005-2015 yılları arasında Kimya Bölümü tarafından yayımlanan makale sayısının ve öğretim üyesi başına düşen makale sayısının yıllara göre değişimini göstermektedir. Öğretim üyesi sayısındaki önemli düşüşe rağmen, yıl bazında yayımlanan makale ve öğretim üyesi başına düşen makale sayılarının korunması öğretim üyelerinin araştırma çıktılarını yayına dönüştürmek için gösterdikleri özverili çaba ile ilişkilendirilebilir.

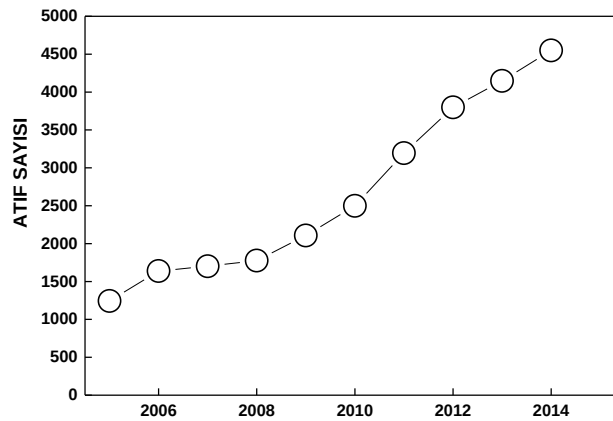
Şekil 2.4. Panel A: 2005-2015 yılları arasında Kimya Bölümü tarafından yayımlanan makale sayısının yıllara göre dağılımı. **Panel B:** 2005-2015 yılları arasında öğretim üyesi başına düşen yayın sayısının yıllara göre dağılımı. Öğretim üyesi başına düşen yayın sayısı, her yıl yayımlanan makale sayısının o yıl görev yapan öğretim üyesi sayısına bölünmesi ile bulunmuştur. **Kaynak:** Web of Science

Bölümümüz tarafından her yıl yayımlanan makalelerin sayısı, üniversitemiz genelinde yayımlanan makale sayısının da önemli bir kısmını oluşturmaktadır. Şekil 2.5, 2005-2015 yılları arasında ODTÜ Kimya Bölümü adresli yayınların, ODTÜ adresli yayımlanan tüm makaleler içerisindeki oranını karşılaştırmalı olarak sunmaktadır.

Şekil 2.5. 2005-2015 yılları arasında ODTÜ Kimya Bölümü adresli yayınların ODTÜ adresli tüm makaleler içerisindeki oranının yıllara göre dağılımı. **Kaynak:** Web of Science

2005-2015 yılları arasında Kimya Bölümü'nün toplam atıf sayısı ve atıf sayısındaki artış da öne çıkmaktadır. 2014 yılında bölümümüzün atıf sayısı 4549'a ulaşmıştır. Öğretim üyesi sayımızdaki önemli düşüşe rağmen, bölümümüzün atıf sayısındaki düzenli artış, öğretim üyelerimizin çalışma konularının güncel olmasının yanısıra yapılan çalışmaların etki değerlerinin yüksek ve dünya bilimine katkılarının da önemli olduğunun bir göstergesidir.

Şekil 2.6. 2005-2015 yılları arasında Kimya Bölümü atıf sayılarının yıllara göre değişimi. **Kaynak:** Web of Science

Lisans Eğitim Programında Yapılan Düzenlemeler ve Yansımaları

ODTÜ Kimya Bölümü eğitim programındaki en büyük değişiklik 1991-1994 yılları arasında yapılmıştır. O yıllarda, temel derslerin sayısı çok fazla seçmeli ders sayısı ise daha azdı.

Dört yıllık temel eğitim programında bulunan iki adet temel analitik kimya dersi, CHEM 221 ve CHEM 222, 2. sınıfta laboratuvarlı olarak verilmekte idi ve laboratuvarları da vardı. İlk dönem laboratuvarında, grup anyon ve katyon tayinleri yapılmakta idi. İkinci dönem ise şu andakine benzer deneyler yapılmakta idi. İlk laboratuvarın içeriği bu değişiklikler yapılırken Genel Kimya laboratuvarına eklenmiştir. Instrumental Analiz dersi ise yine laboratuvarlı olarak 4. sınıfta, CHEM 421 ve 422 olarak 2 ders olarak verilmekte idi. Bu süreç içinde Analitik ve Instrument dersleri, tek ders, tek laboratuvar olmuştur. Instrument Analiz dersi eskiden 4. sınıfta verilirken şu sakınca da oluşuyordu: Staj, 3. sınıftan sonra yapılmaktadır. Staja giden öğrenci, hiçbir cihazı görmemiş tanımamış oluyordu. Staj dönemini tamamlayan öğrenciler programın bu bölümünü eleştirmekte idiler. Bu nedenle Instrumental Analiz dersi daha erken bir döneme alınmıştır. Temel analitik ise 3 saat tüm konuların anlatılması için yetersiz kalmaktaydı. Bu nedenle 4 saate çıkarıldı. Aslında, sıra ile 3+3, 3 ve 4 oldu. Instrument dersi ise ilk değişiklikte tek derse indirilmiş ama 4 saat olarak kalmıştır.

Bu dönemde yapılan önemli değişiklik, ana dersleri azaltmak, daha çok seçmeli derse olanak tanımak ve alan dışı seçmeli derslerin de sayısını artırmak idi. Bu değişikliklerin gerekçesi ise 4. sınıf öğrencilerinin geleceğe yönelik düşüncelerini seçmeli derslerle geliştirmelerinin beklemesi idi.

2005 yılında Kimya Bölümü ders programında değişiklikler yapılmıştır. Bu değişiklikler şu şekilde özetlenebilir:

1. Şeref (honor) programı kaldırıldı.

Bu program ile ortalaması yüksek olan öğrencilerin aldıkları derslerin diğer öğrencilerin derslerine göre daha kapsamlı olması amaçlanmıştır. Ancak süreç içinde bu öğrencilerin küçük gruplar halinde aldıkları derslerde sosyalleşmelerinin azaldığı ve bölüm içinde yalnızlaştıkları gözlenmiştir. Bunun yanında diğer grubun ise rekabet ortamından yoksun kalmaları nedeni ile bu programa son verilmiştir.

2. Seçenek (options) programı kaldırıldı.

Bu program ile mezun durumunda olan öğrencilerde hangi seçenek programında iseler sadece o anabilim dalını içeren konuları bilmekle sorumlu oldukları ve diğer anabilim dallarından kendilerini soyutladıkları sonucunun ortaya çıkması da bu programın kaldırılmasına neden olmuştur.

3. Birinci sınıf programında hiçbir değişiklik yapılmamıştır.

4. Haftada iki saatlik yeni bir Organik dersi eklenmiş ve eski programda 5. ve 6. dönemlerde verilen Organik dersleri 3. dönemden itibaren verilmeye başlanmıştır.

Genel Kimya dersinde tüm anadalların temel sayabileceği konulara bir giriş yapılırken Organik Kimya konularına değinilmemesi nedeni ile 2. sınıfın 1. dönemine 2 saatlik bir giriş dersi konulmuştur.

5. 2. sınıfın 1. döneminde verilen CHEM 261 Inorganic Chemistry I dersi 3. sınıf 1. döneme alınmış ve kodu CHEM 361 olarak değiştirilmiştir.

Chem 261 ile Chem 362 dersi arasında 3 dönem olması nedeni ile öğrenciler Chem 261 aldıktan sonra konuları tamamen unutarak Chem 362 dersini alıyor olmaları nedeni ile bu değişikliğe gidilmiştir. Bu nedenle öğrencilere anket dağıtılmış ve görüşleri sorulmuştur. Öğrencilerden gelen istek üzerine de bu değişiklik yapılmıştır. İkinci neden ise, Chem 261 dersinin 2. sınıfın 1. dönemini için erken olması idi.

6. 2. sınıfın 2. döneminde verilen CHEM 222 Analytical Chemistry II dersinin ders saati 3 saatten 4 saate çıkarılmış ve bu ders 3. sınıfın 2. dönemine konulmuştur.

Bu ders öğrencilerin staj dönemi olan 3. sınıf bitimindeki yaz stajından hemen önceki döneme konulmuştur. 3 saatte tüm konuları kapsamada yetersiz olması nedeni ile 4 saate çıkarılmıştır.

7. Eski programda 7. Dönemde zorunlu ders olan CHEM 405 Advanced Laboratory Practice kaldırılarak yerine CHEM 413 Biochemistry dersi zorunlu ders olarak konulmuştur. Bu ekleme ile zorunlu ders sayısı 28 den 29 a çıkmıştır.

Almanya ve Avrupa'daki üniversitelerin Kimya Bölümlerinin bir kısmında öğrenciler 5 yıllık eğitim sonrası "diploma" derecesi almakta olup bu derece Türkiye'de Yüksek Lisans derecesine karşılık gelmektedir. Bu tür derece veren Kimya Bölümlerinin 5. yılı programında ders olmayıp sadece laboratuvar çalışması yapılmaktadır ve her anabilim dalından belirli sayıdaki deneyleri yapmak zorundadırlar. Hatta laboratuvar da asistansız çalışmaktadırlar ve örneğin öğrenci maddesini sentezlediği zaman sorumlu asistana maddesini göstererek notunu almaktadır. CHEM 405 Advanced Laboratory Practice dersi de buna benzer bir amaçla konulmuştur. Öğrencinin her anabilim dalından belirli sayıda deneyleri yapması ve kendisini laboratuvar konusunda geliştirmesi amaçlanmıştır. Ancak bu ders amacına ulaşamamıştır. İlk başlarda laboratuvar iyi gidiyorsa da zaman içerisinde sorumluluğun büyük ölçüde asistanlara bırakılması, bazı deneylerden çok iyi sonuçlar alınamaması gibi nedenlerden dolayı bu laboratuvar dersi kaldırılmıştır. Bunun yanında, CHEM 499-Undergraduate Research Project dersi de aynı amaçla verilmekte idi ve bu iki ders zaman açısından öğrenciyi zorlamakta idi. Bu nedenle CHEM 405 dersi kaldırılmıştır.

8. 4. sınıfa 4 adet "Zorunlu Seçmeli" zorunlu ders olarak konulmuştur. Öğrenci bu 4 dersi belirlenmiş 6 dersin içinden seçmektedir. Bu derslerin tamamı 400 kodludur. Bu şekli ile teknik seçmeli ders sayısı 7 den 3 e azaltılmıştır. Azaltılan 4 teknik seçmeli ders yerine 4 adet "Restricted Elective" dersi konulmuştur.

9. Bu değişiklikler ile toplam kredi sayısı 131'den 134'e çıkarılmıştır.

10. 400 kodlu elektif derslerin önkoşul dersleri belirlenirken öğrencinin 1. ve 2. sınıf zorunlu derslerini tamamlamış olması öngörülmüştür. Bu değişiklik ile 4. sınıftaki bir öğrencinin 2. sınıftan dersi kalmayacaktır.

2005-2015 yılları arasında yapılan diğer değişiklikler:

1. 2012 yılında sadece 1. ve 2. sınıftaki derslerin irregular dönemlerde açılmasına ancak 3. ve 4. sınıf derslerinin irregular dönemlerde açılmamasına karar verilmiştir. Ancak bu karar daha sonraki yıllarda CHEM 361 dersinin irregular dönemde açılması ile şu anda tam olarak uygulanmamaktadır.

CHEM 361 dersinin önkoşul dersi CHEM 252'dir. Ancak öğrenciler özellikle 1. ve 2. sınıfta almak zorunda oldukları matematik derslerini MATH 119, MATH 120 ve CHEM 257 çoğu zaman tekrar etmek

zorunda kaldıkları için CHEM 252 dersi 3. sınıfa kalmaktadır. Bu durumda da CHEM 361 dersini CHEM 252 bağladığı için CHEM 361 dersini ancak 4. sınıfta alabilmektedirler. Bu dersten kalmaları durumunda da 4 yıllık eğitim süreci 5 yıla uzatmaktadır. Bu uzama dönemlerini azaltmak amacı ile CHEM 361 dersinin irregular dönemde de açılması kararı alınmıştır.

2. 2014 yılında Chem 499 dersi teknik seçmeli ders iken “restricted elective” olarak değiştirilmiştir.

Daha önce Industrial Chemistry dersi zorunlu seçmeli ders olarak belirlenmiş ancak bu dersi veren öğretim üyesinin emekli olması nedeni ile artık açılmadığı için azalan zorunlu seçmeli ders sayısını artırabilmek için CHEM 499 dersi zorunlu seçmeli ders listesine eklenmiştir.

2005 yılında önerilen “Restricted Elective” dersleri:

1. CHEM 402 Analytical Chemistry III
2. CHEM 403 Industrial Chemistry I
3. CHEM 441 Reaction Mechanism in Organic Chemistry
4. CHEM 455 Polymer Chemistry I
5. CHEM 472 Spectroscopic Methods in Chemistry
6. CHEM 481 Advanced Inorganic Chemistry

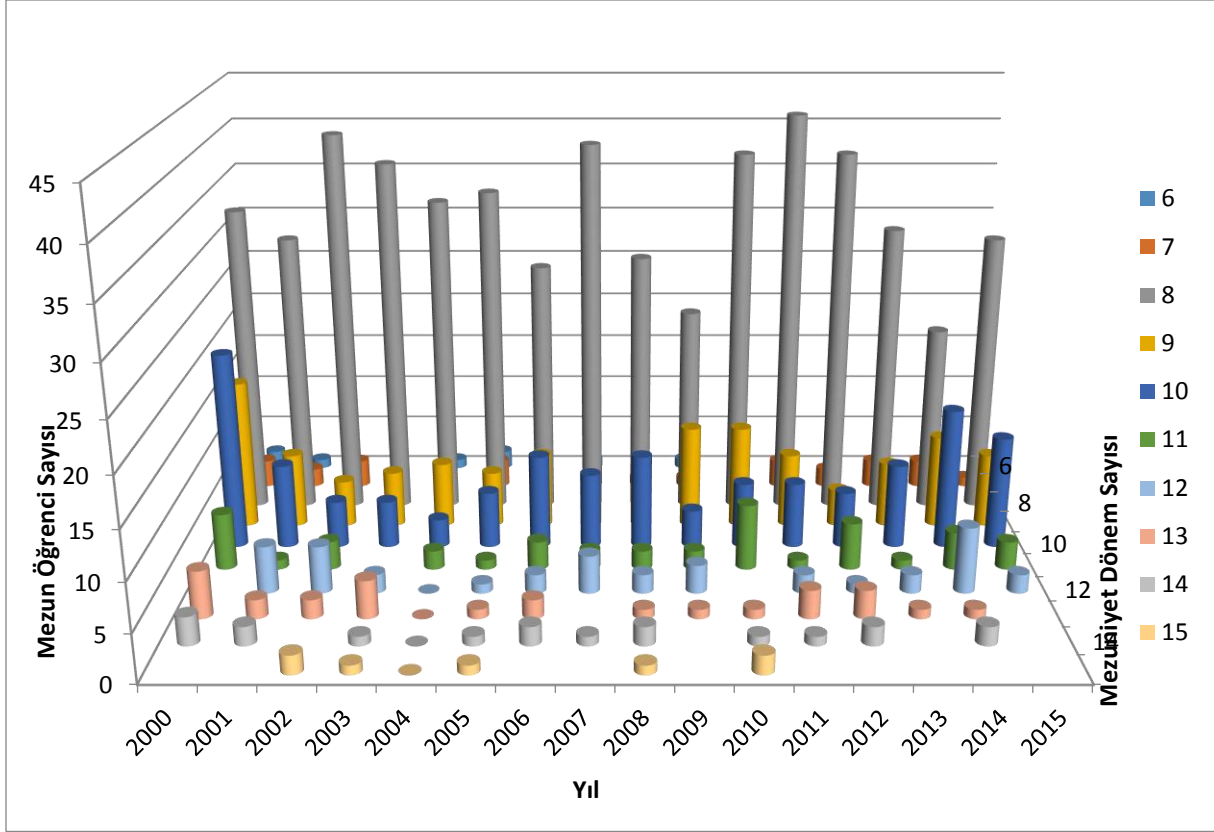
2015 yılına gelindiğinde “Restricted Elective” dersler’de yapılan değişiklikler:

CHEM 499 dersi bu listeye eklenmiştir. CHEM 403 dersi ise şu anda bu dersi açacak öğretim üyesi olmaması nedeni ile açılmamaktadır.

2000-2015 yılları arasında Eğitim programında yapılan değişikliklerin öğrenci başarısı üzerindeki yansımaları:

1. Yıllara göre mezuniyet dönem sayıları:

2005 yılında yukarıda özetlenen lisans programındaki değişikliklerin öğrencilerin mezuniyetlerine etkilerini incelemek için 2000 ile 2014 yılları arasında öğrencilerin kaç dönemde mezun olduklarını gösteren grafik Şekil 3.1’de verilmektedir. Burada amaç 2005 yılında yapılan değişikliklerin öğrencilerin dönem uzatmadan mezun olmalarında etkili olup olmadığını saptamaktır. Şekil 1’de de görüldüğü gibi 2005 yılından sonra mezuniyet dönem sayısında önemli bir farklılık gözlenmekle birlikte son 3 yılda öğrencilerin mezuniyet dönemlerinde uzamalar görülmektedir. Ancak bunun nedenini eğitim programındaki değişikliğe bağlamak zordur. Bu artış üniversiteye giriş puanlarındaki düşüş ile ilişkilendirilebilir.

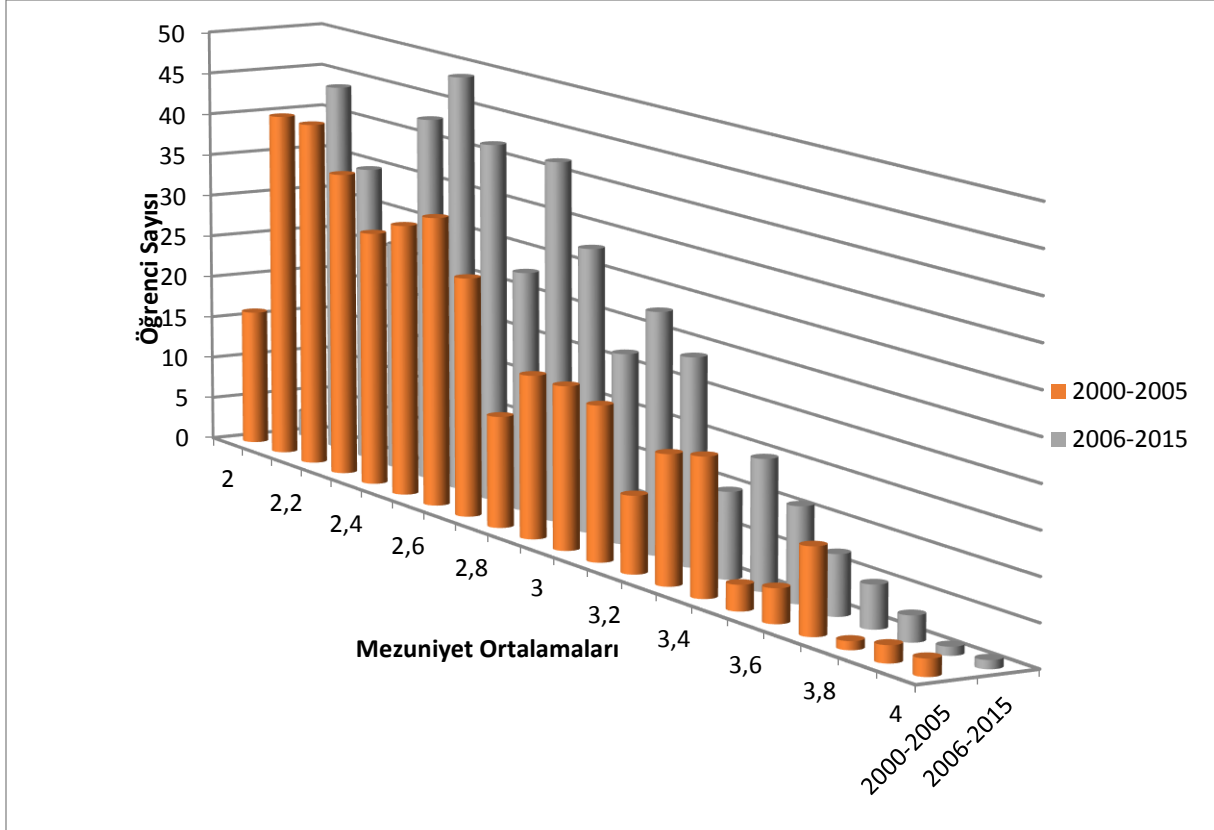

Şekil 3.1. 2005-2015 yılları arasında Kimya Bölümü lisans öğrencilerinin mezuniyet dönemlerinin yıllara göre değişimi.

2. Yıllara göre mezuniyet ortalamaları:

2005-2015 yılları arasında Kimya Bölümü lisans öğrencilerinin mezuniyet ortalamalarının yıllara göre değişimi Şekil 3.2’de gösterilmektedir. 2000 ile 2005 yılları arasında mezuniyet ortalamalarının 2 ile 2.8 arasında yoğunlaştığı gözlenirken 2006 yılından itibaren mezuniyet ortalamalarının 2.4 ile 3.2 arasında artış olduğu görülmektedir. Mezuniyet ortalamalarındaki bu artışın pek çok farklı nedeni olabilir. Ancak eğitim programında 2005 yılında öğrencinin başarısını artıracakları düşünülerek yapılan değişikliklerin de önemli bir katkısı olduğu varsayılabilir.

2005’ten şu ana kadar her yılın ayrı ayrı mezun ortalama histogramları ise Ek 1’de verilmektedir.

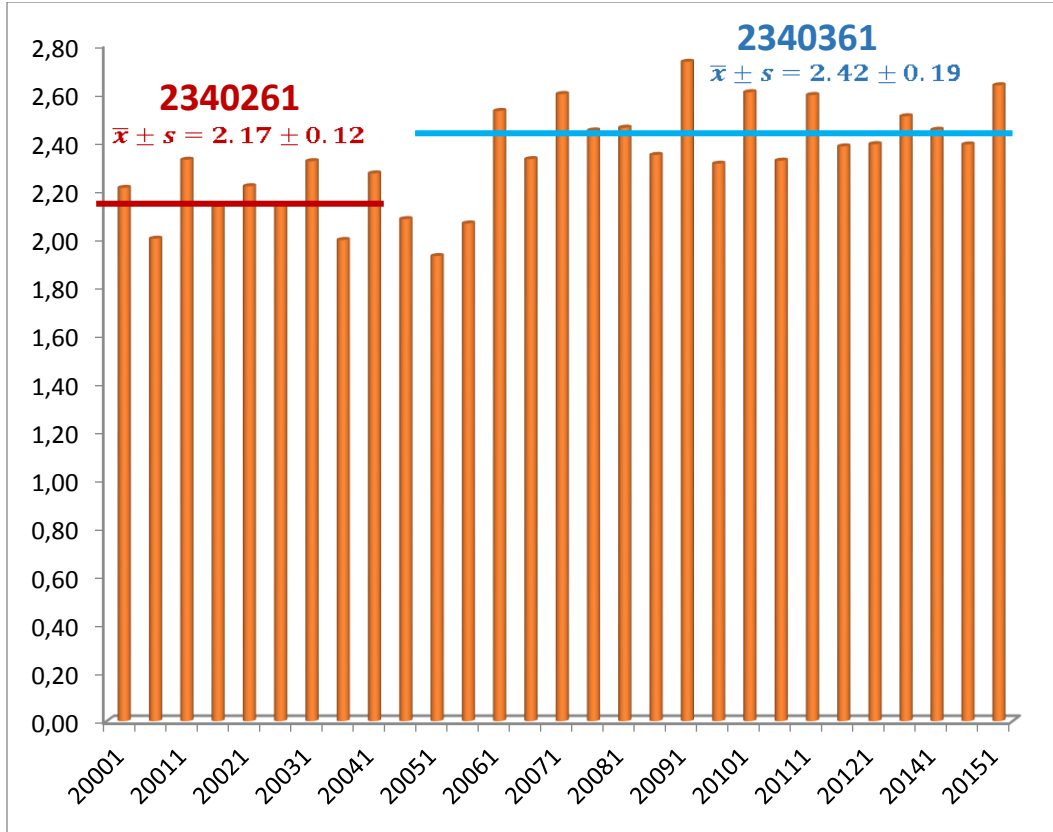

Şekil 3.2. 2005-2015 yılları arasında Kimya Bölümü lisans öğrencilerinin mezuniyet ortalamalarının yıllara göre değişimi.

3. Ders ortalamaları:

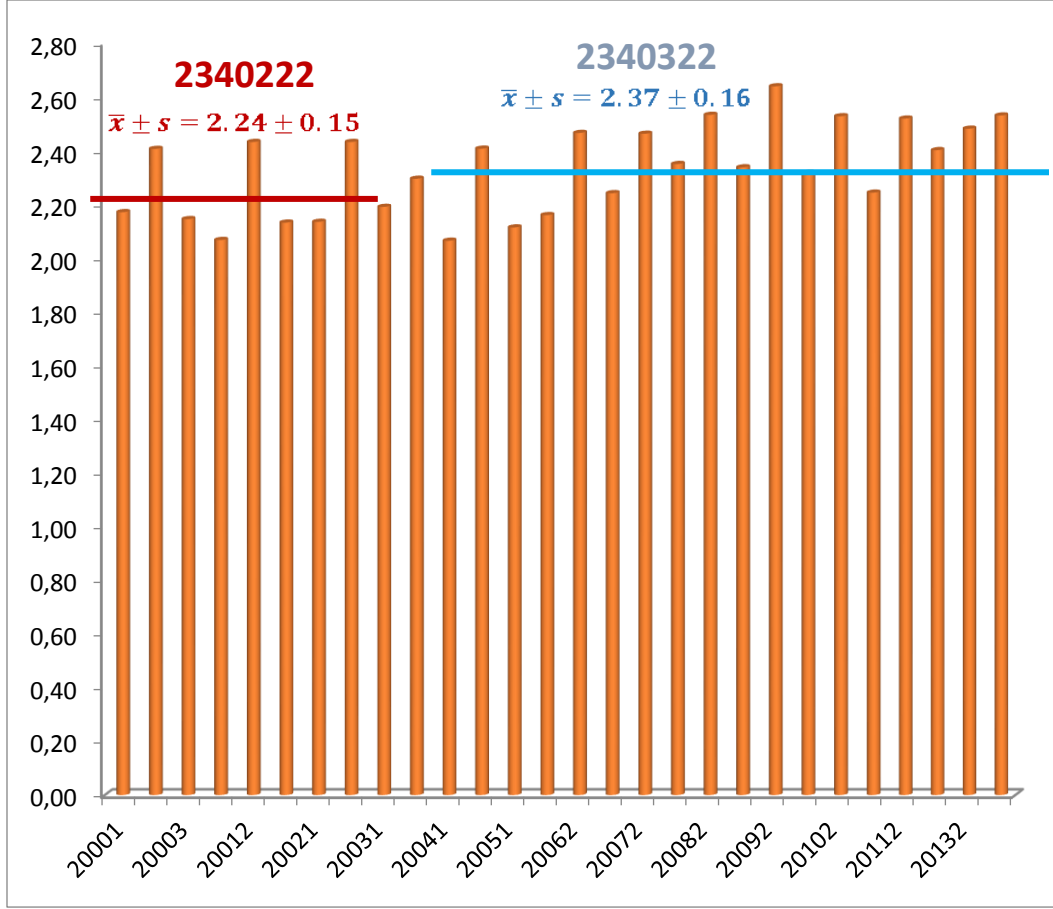
2005 ile 2015 yılları arasında eğitim programında yapılan değişikliklerin etkileri ders bazında incelenmiştir.

- a) İlk olarak CHEM 261 dersinin yeri 4. dönemden 6. döneme değiştirilmiştir. Bu değişikliğin dersin ortalamasına olan etkisi Şekil 3.3'te gösterilmektedir. *Inorganic Chemistry I* dersi 2. sınıftan 3. sınıfın programına alınmış ve Şekil 3.3'te de görüldüğü gibi ders ortalamasında 2.17 den 2.42 ye önemli bir artış olmuştur.

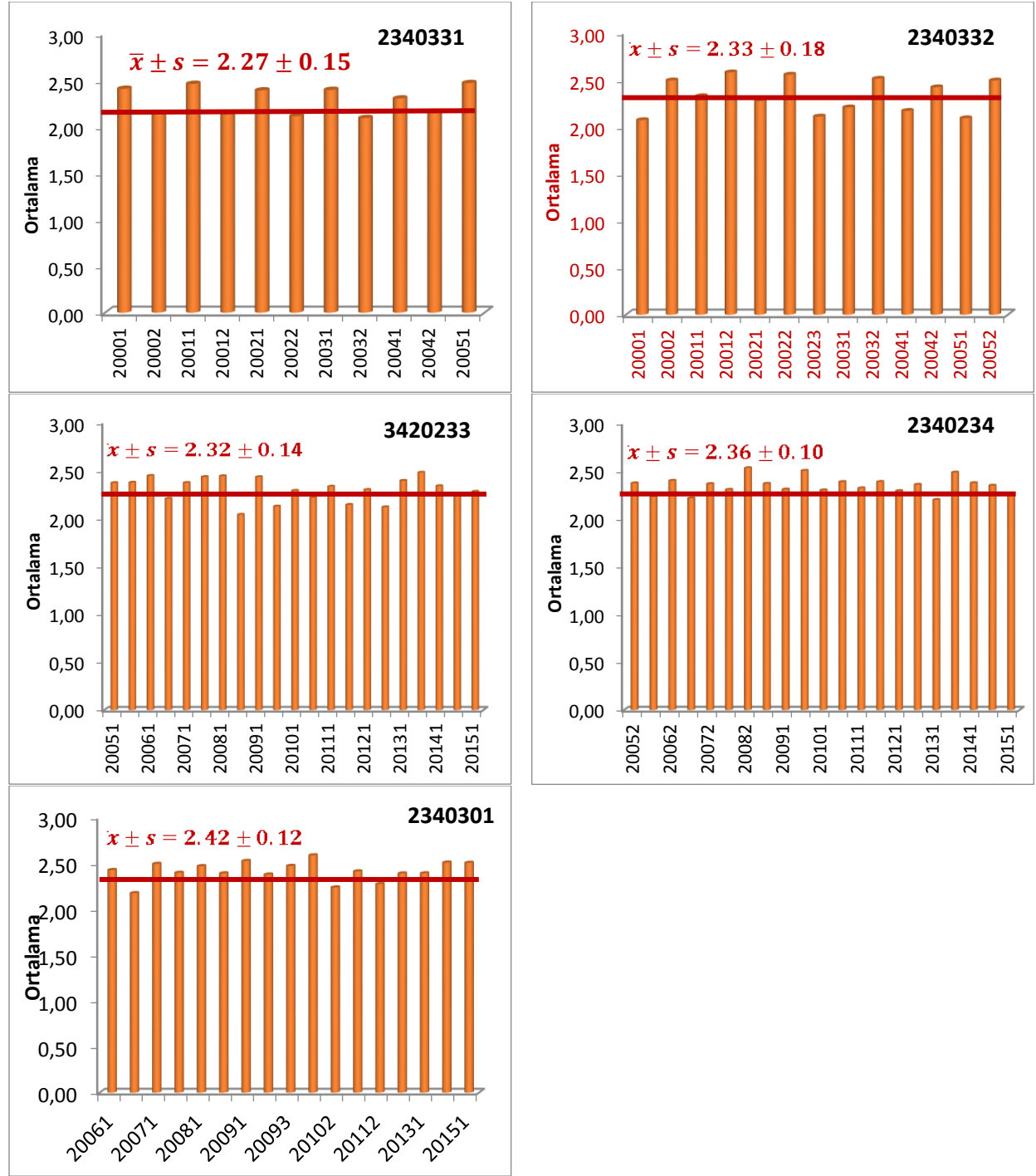
Şekil 3.3. CHEM 261 ve CHEM 361 *Inorganic Chemistry I* dersinin verildiği 2000-2015 yılları arasında ders ortalama değişimi grafiği.

- b) İkinci olarak CHEM 222 dersi 4. dönemden 6. döneme yeri değiştirilmiştir. Bu değişikliğin dersin ortalamasına olan etkisi Şekil 3.4'te gösterilmektedir. *Analytical Chemistry II* dersi 2. sınıftan 3. sınıfın programına alınmış ve Şekil 4.4'te de görüleceği gibi ders ortalamasında 2.24 den 2.37'ye bir artış olmuştur. Chem 261 dersindeki artış kadar fazla olmasa da yine de dersin ortalamasında dersin 3. sınıfa geçişi ile bir artış olduğu Şekil 4.3'te de gözlemlenmektedir. 2. sınıfın 2. dönemi için erken olması, dersin içeriğinin öğrenci için ağır olduğunun öngörülmesi ve bunun yanı sıra 3. sınıfın sonundaki yaz stajında bu dersin içeriğinin çok önemli olduğunun düşünülmesi sonucunda bu değişikliğe gidilmiştir.

Şekil 3.4. CHEM 222 ve CHEM 322 *Analytical Chemistry II* dersinin verildiği 2000-2015 yılları arasında ders ortalama değişimi grafiği.

- c) 2005 yılında Organik Kimya derslerinde de değişiklik yapılmıştır. Genel Kimya derslerinin Organik Kimya dersinin konularını içermemesi nedeni ile 2. sınıfın 1. dönemine haftalık ders saati 2 saat olan yeni bir ders konulmuş (CHEM 233) ve Organic Chemistry I (CHEM 331) ve II (CHEM 332) dersleri de birer dönem öne alınmıştır. Böylelikle şu anda CHEM 233 Introduction to Organic Chemistry (3. dönem), CHEM 234 Organic Chemistry I (4. Dönem) ve CHEM 301 Organic Chemistry II (5. Dönem) dersleri müfredatta yer almaktadır. Daha önce verilmekte olan CHEM 331 ve CHEM 332 ile 2005 ten sonra verilmeye başlanılan CHEM 233, CHEM 234 ve CHEM 301 derslerinin yıllara göre ders ortalamaları Şekil 3.5'te gösterilmektedir. 2005 öncesi verilen CHEM 331 Organic Chemistry I ve 2005 sonrası verilen CHEM 234 Organic Chemistry I derslerinin ortalamaları sırası ile 2.27 ve 2.36'dır. 2005 öncesi verilen CHEM 332 Organic Chemistry II ve 2005 sonrası verilen CHEM 301 Organic Chemistry II derslerinin ortalamaları sırası ile 2.33 ve 2.42'dir. Her iki derste de az miktarda olsa da artış görülmektedir.

Şekil 3.5. CHEM 331, CHEM 332, CHEM 233, CHEM 234 ve CHEM 301 derslerinin 2000-2015 yılları arasında ders ortalama değışimi grafikleri.

2015 Eylül ayında yapılan her grubun dünyada ilk 100’de yer alan üniversitelerin programlarını incelemeleri sonucunda alınan kararlar da şu şekildedir:

1. Analitik Kimya grubu dersleri ve şu andaki programın Dünya çapında ünlü üniversitelerle karşılaştırılması, belirlenen ihtiyaçları ve önerileri:

Şu andaki mevcut durum: ODTÜ Kimya Bölümü'nde Kimya Bölümü ve Kimya Eğitimi Bölümü öğrencilerine 2. sınıfın 1. döneminde, CHEM 221 Analytical Chemistry I (teorik) ve CHEM 223 Analytical Chemistry Laboratory I dersleri 2 grupta verilmektedir. CHEM 221 haftada 4 saat, Chem 223 dersi ise haftada 2 yarım gün şeklinde yapılmaktadır. Bu dersler bahar dönemlerinde ise tek bir grup (irregular) olarak açılmaktadır. Üçüncü sınıf öğrencilerinin almakta olduğu CHEM 322 Analytical Chemistry II (teorik) ve CHEM 324 Analytical Chemistry Laboratory II dersleri sonbahar döneminde 2 grupta verilmekte olup CHEM 322 haftada 4 saat, CHEM 324 haftada 2 yarım gün olarak yapılmaktadır. İkinci ve üçüncü sınıf Analitik Kimya laboratuvarları ya dersle birlikte, ya da dersi aldıktan sonra alınabilmektedir. Analytical Chemistry II dersi için Analytical Chemistry I önkoşul dersidir. CHEM 593 Advanced Topic in Analytical Chemistry dersi 1. yıl yüksek lisans dersleri arasında alınması gereken 3 dersten birisidir. Kimyasal denge, istatistik metotlar, cihaz geliştirme tartışılan başlıca konular arasındadır. Halen aktif olarak verilmekte olan sınırlı ve seçmeli teknik elektif dersler arasında ise CHEM 408 Analytical Chemistry III, CHEM 428 Introduction to Bioanalytical Sensors, CHEM 440 Chemistry of Nutrition I, CHEM 452 Nuclear Analytical Techniques, CHEM 453 Environmental Chemistry, CHEM 464 Sustainable Living and Green Chemistry, CHEM 532 Chemistry of Nutrition, CHEM 546 Atomic Spectrometry sayılabilir.

Dünya Üniversiteleri: Bu çalışmada Kimya Alanında dünya çapında önde gelen 50 Üniversitenin yanında Analitik Kimya alanında ABD'de ilk 10'a giren Üniversitelerin Kimya Bölümlerinin ders programları da incelenmiş ve bunlardan 22 Üniversitenin programları, Analitik Kimya derslerinin kaçınıcı sınıfta verildiği, varsa önkoşul dersleri, ders içerikleri açısından irdelenmiştir. Bu Üniversitelerde Analitik Kimya dersinin verildiği dönem sayısı, içerik ve kullanılan ders kitapları açısından farklılıklar görülmektedir. Örneğin ders içeriklerinde ilgili bölümde Analytical Chemistry II (Aletli Analiz) dersi veren öğretim üyelerinin uzmanlık alanlarına göre de farklılıklar oluşmaktadır. Bazı Kimya Bölümlerinin ACS akredite oldukları belirtilmektedir ve ACS Guidelines and Evaluation Procedures for Bachelor's Degree Programs, Spring 2015 raporunda Üniversitelerin Kimya Bölümlerinde laboratuvarlı 2 Analitik Kimya dersi önerilmektedir.

(<http://www.acs.org/content/dam/acsorg/about/governance/committees/training/2015-acg-guidelines-for-bachelors-degree-programs.pdf>) Bu derslerde ilkinin daha temel düzeyde, ikincisinin ise daha kapsamlı olması önerilmektedir. Analitik Kimya derslerinde problem tanımı, analitik metot seçimi, örnek alma ve hazırlama, veri toplama, istatistiksel değerlendirme, yorumlama ve raporlama konularına ağırlık verilmesi önerilmektedir. Ayrıca derslerin kimyasal/ biyolojik/ aletli analiz yöntemlerini kapsamaları beklenmektedir. ACS Analytical Chemistry Supplement başlıklı yazıda "inorganik ve organik laboratuvarlarında yeni izole edilmiş, ya da hazırlanmış maddelerin spektroskopik karakterizasyonu tartışılıyor olsa bile, bu içerik Analitik Kimya işlemlerinin anlatıldığı derslerin yerine konulamaz" denilmektedir.

ODTÜ Kimya Bölümünde Analitik Kimya Grubunun İhtiyaçları ve Öneriler: Bioanalytical Chemistry, Biomedical Analytical Chemistry, Electroanalytical Chemistry, Modern Analytical Methods for Separation and Characterization, Biological and Chemical Sensors gibi alanlarda kısıtlı sayıda olan teknik seçmeli ders sayılarında artış sağlanması gerekmektedir.

CHEM 223 Analytical Chemistry Laboratory I - Laboratuvarın daha güncel ve modern bir yapıya sahip olması için acil olarak alınması gereken cihazlar vardır. Örneğin pompalı bir su tankı ile laboratuvarda mevcut bidonlar kaldırılarak saf su iki musluktan doğrudan sağlanabilecektir. Mevcut Kjeldahl sisteminin sadece bir tane olması nedeni ile ilgili deneyler ancak asistanlar tarafından gösterilerek (demo) yapılmaktadır.

CHEM 324 Analytical Chemistry Laboratory II dersi öğrencilerin 3.cü sınıfta, staja gitmeden aldıkları ve gerek stajda, gerek iş hayatında çok yararlandıkları bir derstir. Öğrencilerin günceli yakalayabilmesi için yeni cihazlar satın alınıp, farklı deneyler eklenmelidir. Örneğin öğrencilerimiz bir kütle spektrometresi ile deney yapmadan mezun olmaktadır veya elektron mikroskopi ile hiç deneyim kazanamamaktadırlar. Öğrenci laboratuvarına yönelik bir kütle spektrometresinin ve SEM cihazının en kısa zamanda CHEM 324 laboratuvarına kazandırılması şarttır. Bunlara ek olarak, fazla yatırım gerektirmeyen fakat bilgi ve deneyleri çeşitlendirecek nitelikte cihazlar, XRF (X-ray fluorescence) ve Raman spektrometresi olabilir. Kütle spektrometresi, ileride HPLC ve/veya GC'nin de eklenmesine olanak vermeli ve böylece öğrenciler, GC-MS ve HPLC-MS gibi, uygulamada çok önemli olan birleşik cihaz sistemleri ile de deney yapabilmelidir.

CHEM 324 Laboratuvarında öğrenciler dönemin ilk yarısında deneylerin dersle paralel olmamasından yakınmaktadırlar. İdealde laboratuvarda her cihazdan yeterli sayıda olması ve tüm öğrencilerin teorik dersle paralel olarak deneylerini yapabilmeleri beklenmektedir. Bu nedenle laboratuvarın cihazlarının yenilenmesi, çeşitlendirilmesi ve çoğaltılması Kimya Bölümünün öncelikleri arasında olmalıdır.

2. Fiziko Kimya Anabilim Dalı ise şu değişikliklerin yapılmasını önermektedir:

- CHEM 350 Quantum Chemistry dersi şu andaki programda 6. dönemdedir. Bu dersin CHEM 257 Mathematics for Chemistry (3. Dönem) dersinin verildiği 3. dönemden hemen sonraki 4. dönemde veya en geç 5. dönemde verilebilmesi için düzenlemelerin yapılması.
- Statistical thermodynamics konularının bir teknik elektif dersinde veya CHEM 252 Physical Chemistry I ve CHEM 353 Physical Chemistry II derslerinin içeriklerinde düzenlemeler yapılarak verilmesi.

Quantum Chemistry dersi şu anda 6. dönemde verilmektedir. Ancak bu dersi veren hocalarımız bu ders içeriğinin birçok derse temel olması nedeniyle 6. dönemin geç olduğunu düşünmektedirler. Ayrıca bu ders içerisinde ihtiyaç olan ve ön koşul konulan Matematik derslerinin üzerinden zaman geçtikten sonra öğrencinin hatırlayamaması da dersteki başarıyı azaltmaktadır. Bunun yanında Fiziko anabilim dalında öğretim üyesi sayısının önemli oranda emeklilik nedeni ile azalması da bu uygulamaya geçilmek istenmesinde önemli bir etkidir.

Ayrıca öğrenciler süreç içinde CHEM 350 dersinin önkoşul derslerini de tekrar ettikleri için bu ders ancak 8. dönemde alınabilmektedir.

Statistical Thermodynamics konuları ise Fizikokimya müfredatının önemli bir bölümünü oluşturmalarına rağmen, hiçbir lisans dersinde şu anda anlatılmamaktadır. Öğrenciler ancak yüksek

lisans derslerinde karşılaşmaktadırlar. Bu nedenle bu dersin en azından seçmeli ders olarak lisans müfredatına dahil edilmesi kararlaştırılmıştır.

3. CHEM 261 Inorganic Chemistry I dersinin önkoşul dersi CHEM 252 Physical Chemistry I'dir. Ancak özellikle Fiziko Kimya grubu bunun kaldırılmasını istemektedir. Anorganik Kimya grubu Dünyaca tanınmış üniversitelerin programlarını incelemiş ve 6 adet üniversitede de önkoşul dersi olarak Physical Chemistry ve Organic Chemistry derslerinin anorganik kimya dersine önkoşul olduğunu saptamıştır. Ayrıca Physical Chemistry I dersinin önkoşul dersi olmasından sonra derste başarının (%13 oranında) arttığı belirtilmektedir. Bu nedenle önkoşulun devam etmesine karar vermişlerdir.
4. Organik Kimya grubu şu anda mevcut ana-ders programlarında bir değişiklik yapmama kararı almışlardır. CHEM 407-Organic Chemistry III dersinin teknik seçmeli ders olarak verilmeye başlanmasına ve ders kitabındaki 22-25 nolu bölümlerin (karbohidratlar, lipidler, amino asitler, proteinler ve nükleik asitler) detaylı olarak işlenmesine karar verilmiştir. Bunun yanı sıra Organik Kimya laboratuvarındaki deneylerinde güncellenmesi için gerekli değişikliklerin yapılmasına karar verilmiştir.

Organik grubu ayrıca ders işleyişlerinde şu uygulamaları başlatma kararı almışlardır:

-Problem setlerinin verilmesi: Dönem içinde en az 8 adet olmak üzere dersi veren öğretim üyesi tarafından hazırlacak ve görevli asistan tarafından değerlendirilecektir.

- Problem saatlerinin konulması: Dersi veren öğretim üyesinin kontrolünde, görevlendirilecek asistan tarafından dönem boyunca en az 3 problem saati yapılacaktır.

-Quizlerin yapılması: Dersi veren öğretim üyesi dersin son 5-10 dakikasında o gün anlattığı dersle ilgili olarak tek soruluk quiz verebilecektir Bu quizlerin sayısı dönem boyunca en az 8 olacaktır. Böylece öğrencinin derse yoğunlaşması ve günü gününe çalışması sağlanacaktır. Quizler görevli asistanlar tarafından değerlendirilecektir.

-Asistan ofis saatlerinin konulması: Bölümün belirleyeceği bir mekanda asistanların ofis saati olacaktır. Her asistanın haftada 2 saat ofis saati yapması beklenmektedir.

-Moleküler model setlerinin alımı: Bölüm tarafından satın alınacak modeller imza karşılığında bir dönemlik süre için öğrenciye verilecektir (Alımlar gerçekleştirilmiş ve öğrencilerin kullanımına sunulmuştur). Öğrenciler derslerde gördükleri moleküllerin modellerini yaparak üç boyutlu yapılarını inceleme fırsatına sahip olacaklardır.

-Modelleme programlarının faaliyete geçirilmesi: Öğrencilerin JMOL gibi ücretsiz modelleme programlarını bilgisayarlarına indirmeleri ve bu programları dersle paralel olarak kullanmalarını sağlayacaktır. Öğrenciler istedikleri molekülleri bilgisayar ekranında kolayca oluşturabilecekler ve molekülleri ekranda döndürerek kimyasal yapılarını inceleme fırsatı bulabileceklerdir.

2005 Öncesi Uygulanılan Program: (Yapılan değişiklikler boyanmıştır)

1.Dönem

CHEM 105 General Chemistry I
PHYS 111 Physics I (Mechanics)
MATH 151 Calculus I
ENG 101 Development of Reading and Writing Skills I

3.Dönem

CHEM 200 Colloquium in Chemistry I
CHEM 221 Analytical Chemistry I
CHEM 223 Analytical Chemistry Laboratory I
CHEM 261 Inorganic Chemistry I
CHEM 257 Mathematics for Chemists
HIST 2201 Principles of Kemal Atatürk I
Nontechnical Elective

5. Dönem

CHEM 331 Organic Chemistry I
CHEM 333 Organic Chemistry Lab. I
CHEM 353 Physical Chemistry II
CHEM 355 Physical Chemistry Lab. II
ENG 311 Advanced Communication Skills
TURK 303 Turkish I

7.Dönem

CHEM 400 Colloquium in Chemistry
CHEM 401 Summer Practice
CHEM 405 Advanced Laboratory Practice
Technical Elective
Technical Elective
Technical Elective

2.Dönem

CHEM 106 General Chemistry II
PHYS 112 Physics II (Electricity and Magnetism)
MATH 152 Calculus II
ENG102 Development of Reading and Writing Skills II
IS 100 Introduction to Information Technologies and Applications

4.Dönem

CHEM 222 Analytical Chemistry II
CHEM 224 Analytical Chemistry Lab II
CHEM 252 Physical Chemistry I
CHEM 254 Physical Chemistry Lab. I
ENG 211 Academic Oral Presentation Skills
HIST 2202 Principles of Kemal Atatürk I

6.Dönem

CHEM 332 Organic Chemistry II
CHEM 333 Organic Chemistry Lab. II
CHEM 350 Quantum Chemistry
CHEM 362 Inorganic Chemistry II
CHEM 364 Inorganic Chemistry Lab II
TURK 306 Turkish II

8.Dönem

Technical Elective
Technical Elective
Technical Elective
Nontechnical Elective

2015 Uygulanılan Ders Programı: (Yapılan değişiklikler boyanmıştır)

1.Dönem

CHEM 105 General Chemistry I
PHYS 111 Physics I (Mechanics)
MATH 119 Calculus with Analytical Geometry
ENG 101 English for Academic Purpose I

3.Dönem

CHEM 200 Colloquium in Chemistry I
CHEM 221 Analytical Chemistry I
CHEM 223 Analytical Chemistry Laboratory I
CHEM 233 Introduction to Organic Chemistry
CHEM 257 Mathematics for Chemists
HIST 2201 Principles of Kemal Atatürk I
Nontechnical Elective

5. Dönem

CHEM 301 Organic Chemistry II
CHEM 303 Organic Chemistry Lab. II
CHEM 353 Physical Chemistry II
CHEM 355 Physical Chemistry Lab. II
CHEM 361 Inorganic Chemistry I
TURK 105 Turkish I

7.Dönem

CHEM 400 Colloquium in Chemistry
CHEM 401 Summer Practices
CHEM 413 Biochemistry
Restricted Elective
Restricted Elective
Technical Elective

2.Dönem

CHEM 106 General Chemistry II
PHYS 112 Physics II (Electricity and Magnetism)
MATH 120 Calculus of Functions of Several Variables
ENG102 English for Academic Purposes II
IS 100 Introduction to Information

4.Dönem

CHEM 234 Organic Chemistry I
CHEM 236 Organic Chemistry Lab. I
CHEM 252 Physical Chemistry I
CHEM 254 Physical Chemistry Lab. I
ENG 211 Academic Oral Presentation Skills
HIST 2202 Principles of Kemal Atatürk I
Nontechnical Elective

6.Dönem

CHEM 322 Analytical Chemistry II
CHEM 324 Analytical Chemistry Lab II
CHEM 350 Quantum Chemistry
CHEM 362 Inorganic Chemistry II
CHEM 364 Inorganic Chemistry Lab II
ENG 311 Advanced Communication Skills
TURK 106 Turkish II

8.Dönem

Restricted Elective
Restricted Elective
Technical Elective

2005 Yılında Önkoşul Derslerinde Yapılan Değişiklikler:

Dersin Kodu ve Adı

CHEM 252 Physical Chemistry I
CHEM 353 Physical Chemistry II
CHEM 350 Quantum Chemistry
CHEM 413 Biochemistry

CHEM 455

CHEM 403 Industrial Chemistry I

CHEM 441 Reaction Mechanism in Organic Chemistry
All Chem 4XX and Restricted Elective Courses

Yeni Önkoşul

CHEM 106 ve CHEM 257
CHEM 252 veya CHE 204 ve PHYS 112
CHEM 252, PHYS 111, PHYS 112
CHEM 221, CHEM 223, CHEM 234, CHEM 236, CHEM 252, CHEM 254
CHEM 221, CHEM 223, CHEM 234, CHEM 236, CHEM 252, CHEM 254 or the consent of the department
CHEM 221, CHEM 223, CHEM 234, CHEM 236, CHEM 252, CHEM 254
CHEM 221, CHEM 223, CHEM 234, CHEM 236, CHEM 252, CHEM 254, CHEM 301
CHEM 221, CHEM 223, CHEM 234, CHEM 236, CHEM 252, CHEM 254

2005 Öncesi Önkoşul

CHEM 106 ve MATH 152
CHEM 252 veya CHE 204
CHEM 257, MATH 253 veya MATH 255
CHEM 106

Consent of the department

CHEM 106

CHEM 332, CHEM 333

2005-2015 Yıllarında Kimya Bölümü Yüksek Lisans ve Doktora Eğitim Programlarında Yapılan Düzenlemeler

2013 yılında doktora öğrencilerinin yeterlilik sınavında başarılarında düşüş gözlenmesi nedeni ile temel derslerindeki eksikliklerini gidermek amacı ile 2 tane seçmek zorunda oldukları *Advanced* ders sayısı doktora derslerini tamamladıklarında 4 olarak değiştirilmiştir. Ancak bu değişikliğin etkilerini tartışmak için şu anda elimizde yeterince veri bulunmamaktadır.

2013 yılından önce uygulanan lisansüstü ders programı:

Lisansüstü Ders Programı

CHEM 500 M.S Thesis
CHEM 501 Seminar in Chemistry I
CHEM 502 Seminar in Chemistry II
Selektif ders
2 zorunlu ders*

*2 zorunlu ders şu dersler arasından seçilir:

CHEM 591 Advanced Topics in Organic Chemistry
CHEM 592 Advanced Perspectives in Biochemistry
CHEM 593 Advanced Topics in Analytical Chemistry
CHEM 595 Advanced Topics in Inorganic Chemistry
CHEM 597 Advanced Topics in Physical Chemistry

Doktora Ders Programı

Eğer yüksek lisansını tamamlamış ise:

CHEM 600 Ph.D Thesis
CHEM 601 Seminar in Chemistry III
CHEM 601 Seminar in Chemistry IV
7 elektif ders

Eğer bütünlük doktora programı ise:

CHEM 501 Seminar in Chemistry I
CHEM 502 Seminar in Chemistry II
CHEM 601 Seminar in Chemistry III
CHEM 601 Seminar in Chemistry IV
12 elektif ders
2 zorunlu ders*

*2 zorunlu ders şu dersler arasından seçilir:

CHEM 591 Advanced Topics in Organic Chemistry
CHEM 592 Advanced Perspectives in Biochemistry
CHEM 593 Advanced Topics in Analytical Chemistry
CHEM 595 Advanced Topics in Inorganic Chemistry
CHEM 597 Advanced Topics in Physical Chemistry

2013 yılından sonra uygulanan lisansüstü ders programı (yapılan değişiklik boyanmıştır):

Lisansüstü Ders Programı

CHEM 500 M.S Thesis
CHEM 501 Seminar in Chemistry I
CHEM 502 Seminar in Chemistry II
Selektif ders
2 zorunlu ders*

*2 zorunlu ders şu dersler arasından seçilir:

CHEM 591 Advanced Topics in Organic Chemistry
CHEM 592 Advanced Perspectives in Biochemistry
CHEM 593 Advanced Topics in Analytical Chemistry
CHEM 595 Advanced Topics in Inorganic Chemistry
CHEM 597 Advanced Topics in Physical Chemistry

Doktora Ders Programı

Eğer yüksek lisansını tamamlamış ise:

CHEM 600 Ph.D Thesis
CHEM 601 Seminar in Chemistry III
CHEM 601 Seminar in Chemistry IV
5 elektif ders
2 zorunlu ders*

Eğer bütünlük doktora programı ise:

CHEM 501 Seminar in Chemistry I
CHEM 502 Seminar in Chemistry II
CHEM 601 Seminar in Chemistry III
CHEM 601 Seminar in Chemistry IV
10 elektif ders
4 zorunlu ders*

*Zorunlu dersler şu dersler arasından seçilir:

CHEM 591 Advanced Topics in Organic Chemistry
CHEM 592 Advanced Perspectives in Biochemistry
CHEM 593 Advanced Topics in Analytical Chemistry
CHEM 595 Advanced Topics in Inorganic Chemistry
CHEM 597 Advanced Topics in Physical Chemistry

2005-2015 Yıllarında Kimya Bölümü Yüksek Lisans ve Doktora Kabul Puanları ile İlgili Düzenlemeler

1.6.2006'dan bugüne kadar uygulanan yüksek lisans (YLKP) ve doktora (DKP) kabul puan için kullanılan formüller:

Yüksek Lisans

Kimya Bölümü:

$$YLKP = 35 (BS-CGPA-2.00) + 2(ALES-65) - 5(MSDS-8)$$

Kimya Eğitimi Bölümü:

$$YLKP = 35 (BS-CGPA-2.00) + 2(ALES-65) - 5(MSDS-8)$$

$$BS-CGPA=4.00, ALES=100, MSDS(Lisans Dönem Sayısı)=8$$

$$YLKP=70+70=140 \rightarrow \%50 \text{ Lisans} + \%50 \text{ ALES}$$

Doktora

$$DKP = 40 (BS-CGPA-2.50) + 20(MS-CGPA-3.0) + 2.3(ALES-65)$$

$$BS-CGPA=4.00, MS-CGPA=4.00, ALES=100$$

$$DKP=60+40+80.5=160 \rightarrow \%50 \text{ Lisans katkısı} + \%50$$

$$ALES + \%12.5 \text{ Y. Lisans katkısı}$$

$$DKP \geq 60 \text{ Doktora eğitime kabul edilir.}$$

2015-2016 Ders yılı II döneminden itibaren geçerli yüksek lisans (YLKP) ve doktora (DKP) kabul puan için kullanılacak formüller (yapılan değişiklikler boyanmıştır):

Yüksek Lisans

Kimya Bölümü:

$$YLKP = \text{Lisans Katkı Katsayısı} + ALES/2 - 3(LDS-8)$$

$$LDS: \text{Lisans Dönem sayısı}$$

$$BS-CGPA \geq 3.50, ALES=100$$

$$YLKP = \%50 \text{ Lisans katkı katsayısı} + \%50$$

$$ALES + 3(LDS-8)$$

Kimya Eğitimi Bölümü:

$$YLKP = \text{Lisans katkı}$$

$$\text{katsayısı} + ALES/2 + 3(LDS-10)$$

$$YLKP \geq 60 \text{ Yüksek Lisans eğitime}$$

$$\text{ kabul edilir.}$$

Lisans Katkı

Katsayıları:

$$2.00=20$$

$$2.10=21$$

$$2.20=22$$

$$2.30=23$$

$$2.40=24$$

$$2.50=25$$

$$2.60=27$$

$$2.70=29$$

$$2.80=31$$

$$2.90=33$$

$$3.00=35$$

$$3.10=38$$

$$3.20=41$$

$$3.30=44$$

$$3.40=47$$

$$3.50 \geq 50$$

Doktora

Kimya Bölümü:

$$DKP = \text{Lisans katkı}$$

$$\text{katsayısı} + Y. \text{ Lisans katkı}$$

$$\text{katsayısı} + ALES/2$$

$$BS-CGPA=4.00, MS-$$

$$CGPA=4.00, ALES=100$$

$$DKP = \%30 \text{ Lisans katkısı} + \%$$

$$20 \text{ Y. Lisans katkısı} + 50$$

$$ALES$$

$$DKP \geq 75 \text{ Doktora eğitime}$$

$$\text{ kabul edilir. DYK kararı}$$

Lisans Katkı

Katsayıları:

$$2.00=15$$

$$2.10=16$$

$$2.20=17$$

$$2.30=18$$

$$2.40=19$$

$$2.50=20$$

$$2.60=21$$

$$2.70=22$$

$$2.80=23$$

$$2.90=24$$

$$3.00=25$$

$$3.10=27$$

$$3.20=28$$

$$3.30=29$$

$$3.40=30$$

$$3.50 \geq 30$$

Y. Lisans

Katkı

Katsayıları:

$$3.00=10$$

$$3.10=11$$

$$3.20=12$$

$$3.30=13$$

$$3.40=14$$

$$3.50=15$$

$$3.60=16$$

$$3.70=17$$

$$3.80=18$$

$$3.90=19$$

$$4.00=20$$

Y. Lisans kabul kriterlerine lisans ortalama katkısı için bir puan cetveli hazırlanmıştır. Bunun yanında lisans mezuniyeti 8'in üzerine çıkması durumdaki negatif etki katsayısı 5'ten 3'e düşürülmüştür.

Doktora kabul kriterlerine ise hem lisans hem de Y. Lisans katkı katsayıları eklenmiştir. Bu katsayılar ile lisans ortalaması düşük olan bir öğrenci eğer yüksek lisansta ortalamasını artırmış ise bu DKP puanını olumlu yönde artırmaktadır.

Sadece doktora başvuruları sırasında 2015-2016 Ders yılı II. döneminden itibaren geçerli olmak üzere en az 75 olması gereken ALES puanı 70 olarak değiştirilmiştir. Son yıllarda ALES

sınavında yapılan değişiklikler ile öğrencilerin ALES için konulan bariyeri geçememeleri nedeni ile ALES puan barajı düşürülmüştür.

2005-2015 Yıllarında Kimya Bölümü Doktora Yeterlilik Sınavında Yapılan Düzenlemeler

26 Kasım 2013 tarihinde yapılan değişiklikler:

1. Doktora öğrencilerinin isteği üzerine doktora yeterlilik anadal (majör) ve diğer dallar (minor) sınavları arasına bir haftalık bir süre konulmuştur.
2. Yönetmelik gereği doktora sınavında ikinci kez başarısız olan öğrencilere en fazla 3 ders verilebilmektedir. Doktora öğrencilerimiz aldıkları derslerin ait olduğu anabilim dalından sınava girmemelerine ve bu derslerin herbirisi için aşağıda verilen puanların doktora yeterlilik sınavının minor kısmı için sayılmasına karar verilmiştir:
Diğer dallar için : AA(30 puan), BA (25 puan), BB (20 puan)
Anadal için : AA(10 puan), BA (9 puan), BB (8 puan)
Öğrenci isterse bu puanları kabul etmeyip, doktora yeterlilik sınavı sırasında aldığı derslerin dalları sınavlarını da alabilir. Bu durumda doktora yeterlilik sınavında aldığı notlar geçerlidir.
3. Doktora yeterlilik sınavında sorular hazırlanırken, soruların kapsamının geniş tutulmasına özen gösterilmesinin öğrencinin değerlendirilmesinde daha uygun olacağına karar vermiştir.
4. Minor ve major kısmına çalışırken öğrencilerin sorumlu oldukları lisans seviyesindeki derslerin listesinin öğrencilere sınavdan önce verilmesi kararlaştırılmıştır. Bu dersler aşağıda detaylı olarak DYS klavuzunda verilmektedir.

Şu anda uygulanmakta olan DOKTORA YETERLİK SINAVI (DYS) klavuzu:

1. Doktora yeterlik sınavı Mayıs ve Kasım ayları olmak üzere yılda iki defa yapılır. Doktora Yeterlik Sınavına girecek olan öğrenciler bu tarihlerden önce Kimya Bölüm Başkanlığına DYS gireceğini bir dilekçe ile bildirmesi gerekmektedir.
2. Doktora yeterlik sınavı yazılı (katkısı %70) ve sözlü (katkısı %30) olmak üzere iki aşamadan oluşmaktadır.
3. Doktora yazılı sınavı ise anadal (major) ve diğer dallardan (minor) oluşmaktadır.
4. Doktora yeterlik sınavının diğer dallar (minor) kısmı aşağıdaki dersleri kapsamaktadır.

Fiziko kimya için Chem 252, Chem 353 ve Chem 350,

(Chem 252 – Physical Chem. I, Chem 353 – Physical Chem. II ve Chem 350 – Quantum Chem.)

Organik kimya için Chem 233, Chem 234 ve Chem 301,

(Chem 233 – Int. to Organic Chem., Chem 234 – Organic Chem. I ve Chem 301– Organic Chem. II)

Analitik kimya için Chem 221 ve Chem 322,

(Chem 221 – Analytical Chemistry I ve Chem 322 – Analytical Chemistry II)

Anorganik kimya için Chem 361 ve Chem 362,

(Chem 361 – Inorganic Chemistry I ve Chem 362 – Inorganic Chemistry II)

Biyokimya için Chem 413

(Chem 413 – Biochemistry)

5. Doktora yeterlik sınavının anadal (major) kısmı aşağıdaki dersleri kapsamaktadır.

- **Analitik Kimya**

CHEM 221 – Analytical Chemistry I
CHEM 223 – Analytical Chemistry Lab I
CHEM 322 – Analytical Chemistry II
CHEM 324 – Analytical Chemistry Lab II
CHEM 408 – Analytical Chemistry III
CHEM 593 – Advanced Topics in Analytical Chemistry

DYS'ında analitik kimya dalından 6 soru sorulacak ve 6 tanesinin yanıtı istenecektir.

- **Anorganik Kimya**

Chem 361 – Inorganic Chemistry I
Chem 362 – Inorganic Chemistry II
Chem 481 – Advanced Inorganic Chemistry
Chem 518 – Coordination and Catalysis
Chem 540 – Group Theory and its Chemical Application
Chem 560 – Inorganic Reaction Mechanism
Chem 595 – Advanced Topics in Inorganic Chemistry

Bu derslerden **Chem 361, CHEM 362, Chem 481, Chem 540 ve Chem 595** dersleri genelde düzenli olarak açılmaktadır. Tüm öğrenciler bu konulardan sorumlu olacaklardır. Diğer derslerin son 2 yıl içerisinde açılmış olması gerekmektedir. Açılmadığı takdirde öğrenci bu ders içeriğinden sorumlu değildir.

DYS'ında anorganik kimya dalından 6 soru sorulacak ve 6 tanesinin yanıtı istenecektir.

- **Organik Kimya**

CHEM 441 – Reaction mechanisms in organic chemistry
CHEM 471 – Spectroscopic methods in organic chemistry
CHEM 591 – Advanced organic chemistry I
CHEM 520 – Nuclear magnetic resonance II
CHEM 533 – Organometallic chemistry
CHEM 529 – Organic stereochemistry
CHEM 531 – Reactive intermediates I
CHEM 534 – Reactive intermediates II
CHEM 599 – Frontier molecular orbital theory of organic chemistry
CHEM 712 – Advanced organic chemistry II
CHEM 713 – Organic synthesis

Bu derslerden **CHEM 441, CHEM 471 ve CHEM 591** dersleri düzenli olarak açılmaktadır. Öğrenciler bu konulardan sorumlu olacaklardır. Diğer derslerin son 2 yıl içerisinde açılmış olması gerekmektedir. Açılmadığı takdirde öğrenci bu ders içeriğinden sorumlu değildir.

DYS'nda organik kimyadan 7 soru sorulacak ve bunlardan 6 tanesinin yanıtı istenecektir.

- **Fiziko Kimya**

	Zorunlu	Seçmeli*
CHEM 252 – Physical Chemistry I	2 soru	-----
CHEM 353 – Physical Chemistry II	2 soru	-----
CHEM 350 – Quantum Chemistry I	1 soru	1 soru
CHEM 597 – Advanced Topics in Physical Chemistry II		----- 1 soru
CHEM 455-456 – Polymer Chemistry I ve II	-----	1 soru
*Üç sorudan biri seçilecek)		

Zorunlu soru sayısı 5 + Seçmeli soru sayısı 1 = Toplam 6 soru cevaplanmalı.

Doktora öğrencilerimiz ders içeriklerini Kimya Bölüm Başkanlığından temin edebilirler.

6. **Anadaldan** (major) geçme notu 100 üzerinden en az **70**'tir.
7. **Diğer dallardan** (minor) geçme notu 100 üzerinden en az **60**'tir.
8. Yönetmelik gereği doktora öğrencisi doktora yeterlik sınavından iki defa başarısız olmuşsa, ilgili öğrenciye en fazla üç ders verilebilir, verilen bu derslerden en az BB almak zorundadır ve verilen bu dersleri en fazla iki dönemde tamamlamak zorundadır.
9. Doktora öğrencisi verilen bu dersleri geçmişse doktora yeterlik sınavına üçüncü defa girme hakkı verilir.

Altyapı Çalışmaları, Durum ve İhtiyaçlar

2005-2015 yılları arasında bölüm altyapımızda gerçekleşen gelişmeler aşağıda, Eğitim, Araştırma ve Bina ana başlıkları altında özetlenecektir. Bu özeti ardından alt yapı eksikliklerimiz/taleplerimiz yine Eğitim, Araştırma ve Bina ana başlıkları altında tartışılacaktır.

2005-2015 arası gelişmeler:

(Bölüm bütçesinden yapılan harcamalar koyu karakterler ile belirtilecektir)

Eğitim altyapısı:

- 2010 yılından itibaren öğrenci laboratuvarlarını geliştirilmesi için Rektörlük tarafından ayrılan ödenek kullanılarak altyapımıza şu cihazlar kazandırılmıştır:

Aletli Analiz Laboratuvarı: Refraktometre, FTIR, UV-Vis spektrometre, Polarimetre, AAS

Organik laboratuvarı: Erime noktası tayin cihazı, GC, FTIR

Analitik laboratuvarı: Azot protein tayin cihazı

Anorganik-Genel kimya Laboratuvarı: UV-Vis spektrometre, FTIR

Fizikokimya laboratuvarı: Elektronik deney setleri, AFM, Temas açısı, FTIR

- Öğrenci laboratuvarlarına sertifikalı/güvenlikli kimyasal dolapları kurulmuştur (2014).
- Öğrenci ve ortak araştırma laboratuvarlarına UPS bağlanmıştır (2012).
- Genel kimya ve analitik laboratuvarları 2011'de bölümümüzde gerçekleştirilen Uluslararası Kimya Olimpiyat'ı vesilesi ile yenilenmiştir.
- Organik ve İnorganik laboratuvarları yenilenmiştir (2008).
- Mevcut çalışma salonu yenilenmiş (2012) ve Amfi girişine yeni bir öğrenci çalışma salonu eklenmiştir (2014).
- **K5, K6, K7, K8, K15 dersliklerine klima, perde, bilgisayar ve projektör alımı yapılmıştır (2011).**
- Amfinin tahtaları ve zemini yenilenmiştir (2010).
- Seminer odası yenilenmiştir (2015).
- Öğrenci laboratuvarlarının güvenlik altyapıları yenilenmiş, gerekli uyarı ve bildirimler güncellenmiş ve kimyasal sıçrama esnasında kullanılmak üzere göz ve vücut duşları ile donatılmıştır.
- Kimyasal atıkların azaltılması ve imha işlemlerinin organize edilmesi ve bölüm öğrencilerinin mevcut laboratuvar/iş güvenlik kültürünün bir üst seviyeye çıkarılması için "güvenlik kurulu" oluşturulmuştur. Bu çerçevede lisans laboratuvarlarındaki deneyler, atıkları en aza indirecek şekilde güncellenmiştir. Bölüm içinde atıkların toplanması işlemleri yeniden düzenlenmiş ve bu amaçla "Kimyasal Atık Yönetim" web sitesi faaliyete geçirilmiştir.

Araştırma altyapısı:

- Değerli, rahmetli Ayhan Hocamızın laboratuvarındaki cihazlar ortak kullanıma açılmıştır (2012).
- GÜNAM hizmete girmiştir (2010).
- Araştırma laboratuvarlarına Rektörlük ve/veya Bölüm desteği ile aşağıda verilen cihazlar kazandırılmıştır: FTIR, elipsometre, HPLC, glove box, partikül boyut ölçme cihazı, ultra saf su cihazı, freze, sıvı azot üretim cihazı, kimyasal deposuna özel güvenlikli kimyasal dolapları (2011-2015)

- D251, D254, D255, C204 laboratuvarları Rektörlük tarafından yenilenmiştir (2014). B17, B38, B41, D253, D256, C49 laboratuvarları Hocalarımızın proje bütçeleri ve Bölüm desteği ile yenilenmiştir (2010-2015).
- NMR cihazlarımız için yeni bir kompresör alınmıştır (2011).

Bina altyapısı:

- B ve C bloğa yeni asansörler kurulmuş ve asansör kenarındaki merdivenler yenilenmiştir (2015).
- Çatı kaplamaları (C blok hariç) tamamen yenilenmiştir(2012).
- **B ve C bloktaki öğrenci tuvaletleri yenilenmiştir(2008).**
- Koridorlardaki üfleme ısıtıcılar sökülüp yerine dökme demir petekler takılmıştır(2012).
- Çeker ocak sistemi, yenilenmiştir: Çatılara yeni çekme motorları kurulmuş ve yeni kanallar döşenmiştir (2010). Ancak D blok çeker ocak sisteminde bir yenileme çalışması yapılmamıştır.
- C Blok üst kattaki eşanjör yenilenmiştir.
- **Bölüm içindeki ortak araştırma laboratuvarlarına elektronik kartlı giriş sistemi kurulmuştur (2011).**
- Bölüm ana giriş kapılarına elektronik kartlı giriş sistemi kurulmuştur(2013-2014).
- **Güvenlik amacıyla kapalı devre kamera sistemi kurulmuştur (2011).**
- **Sınav kâğıtları basımı için yüksek kapasiteli bir fotokopi/baskı makinesi alınmıştır (2012).**
- **Bölüm sekreterliğine renkli fotokopi makinesi alınmıştır (2012).**
- **Bölüm içinde araştırma laboratuvarları koridorlarına göz ve vücut duşları yerleştirilmiştir.**

Eksikliklerimiz/taleplerimiz:

Öncelikle, yukarıda detaylandırılan altyapı iyileştirmelerinin gerçekleştirilebilmesi için Bölümüze verdiği maddi ve manevi desteklerden ötürü Üniversite yönetimine teşekkürlerimizi sunmak isteriz. Ancak bu desteklerin bazı konularda yeterince hızlı ve verimli gerçekleşmediğini; Üniversite bütçesinden yapılması gereken bazı harcamaların öğrencilerimize ve çalışanlarımıza verdiğimiz hizmetlerin aksamaması için Bölüm bütçesinden karşılanmak zorunda kalındığı; Rektörlük tarafından programa alınan bazı işlerin gecikmesinden dolayı, gerek bölüm bütçesinin planlanmasında, gerekse öğrencilerimize ve çalışanlarımıza verdiğimiz hizmetlerde aksamalar/sıkıntılar yaşandığını da belirtmemiz gerekmektedir. Bu tip problemlerin ileride yaşanmaması ya da en aza indirgenebilmesi ümidiyle aşağıda altyapı eksikliklerimizi ve bunların giderilebilmesi için taleplerimizi dikkatinize sunmak istiyoruz.

Eğitim altyapısı:

- 1) Bölümümüz sınıflarındaki mevcut oturaklar çok yıpranmış bulunmaktadır. Özellikle hasar görmüş kumaş oturak kaplamaları Üniversite Atölyelerinde imal edilmiş olmasına rağmen artık bu oturakların onarım ya da imalatının Atölyeler tarafından yapılmadığı tarafımıza bildirilmiştir. Bu nedenle bu oturakların topluca yenilenmesi ya da özel bir şirkete tamir ettirilmesi gerekmektedir. Bu işlemin Rektörlük tarafından yapılmasını ya da en azından Rektörlük tarafından öğrenci laboratuvarlarının geliştirilmesine/yenilenmesine ayrılan kaynaktan bu işin gerçekleştirilebilmesi için bölümümüze ilave

kaynak sağlanmasını talep ediyoruz. Bu konuda 2012 senesinde projeler çizilmiş olmasına rağmen şu ana kadar herhangi bir ilerleme olmamıştır.

Araştırma altyapısı:

Bölümümüzün gerek toplam yayın gerekse öğretim üyesi başına düşen yayın sayısı bakımından üniversitemizin en üretken bölümlerinden olduğu Rektörlüğümüzün malumudur (sırasıyla 2. ve 5.). Bu üretkenliği devam ettirebilmenin çok önemli iki ön koşulu vardır:

- 1) Yeterli sayıda kaliteli öğretim üyesinin istihdamı
- 2) Bu öğretim üyelerinin kullanacağı araştırma altyapısının sürekli yenilenerek “teknğin son durumunun” (state of the art) yakalanması

Bu ön koşulların sağlanabilmesi için ise Üniversite yönetimin ve Bölüm idare ve akademik personelinin uyum içinde çalışması bir zorunluluktur. Bu bağlamda Kimya Bölümü alanında en başarılı genç akademisyenleri istihdam etmek için elinden gelen gayreti göstermektedir. Ancak ne yazık ki talep edilen kadroların zamanında alınamaması nedeni ile birçok başarılı akademisyen ODTÜ’de çalışmak istemelerine rağmen ekonomik sebepler dolayısı ile başka kurumları tercih etmektedirler. Örneğin Organik Kimya grubumuzun titiz bir tarama süreci sonunda teklif götürdüğü iki aday da “atama” sürecinin uzunluğu ve belirsizliği dolayısı ile başka Üniversitelerde işe başlamıştır. Bu konuda Üniversite yönetimimizin yapabileceklerinin de sınırlı olduğunu biliyoruz ancak bölümümüzün an itibari ile (bu sene 5 hocamız ve sonraki 4 sene içerisinde 6 hocamızın daha emekli olacağı göz önüne alındığında) öğretim üyesi sayısı açısından içinde bulunduğu kritik durum, yeni ve kaliteli öğretim üyelerinin istihdamı için hem Bölümümüz hem de Rektörlük tarafından normalin çok ötesinde bir gayret gerektirmektedir. Bu konuda Rektörlüğümüzün şartları zorlayarak (mevcut kanunlar/yönetmeliklerdeki mümkün olan her boşluğu değerlendirerek) bölümüze destek olmasını bekliyoruz. Eğer bu gerçekleştirilemez ve istihdam işlemleri rutin işleyişe bırakılır ise kısa vadede olmasa bile önümüzdeki 5-10 senelik süreçte bölümümüzün büyük sıkıntı yaşayacağı öngörülmektedir. En azından toplam makale sayımızın (şu ana kadar hocalarımızın özverili çalışmaları sayesinde korumayı başardığımız) ortalama değerlerin altına ineceği muhakkaktır.

Ancak, bölümümüz öğretim üyesi sayısı belli bir düzeyde tutulabilse bile akademik çıktı seviyemizin/kalitemizin yükselebilmesi (en azından düşmemesi) için bu akademik personele sağlıklı çalışabilecekleri bir araştırma ortamının oluşturulması şarttır. Bu ortamı oluşturmak için tabii ki hem Bölüm idaresi hem de öğretim üyeleri gayret göstermektedir. Ancak bu gayretlerle sağlanamayan temel bazı ihtiyaçların Üniversite yönetimi tarafından sağlanması, en azından Bölüm tarafından sağlanabilmesi için bazı kolaylıkların gösterilmesi gerekmektedir. Öğretim üyelerimiz gerek ulusal gerekse uluslararası birçok projeye imza atarak tekniğin bilinen durumunun önüne geçebilmek için çalışmaktadır. Bu bağlamda gelişen teknolojiler ışığında araştırma alt yapılarını sürekli güncellemektedirler. Ancak yüksek maliyetli bazı ekipmanların kişisel ya da birkaç kişilik küçük grup projeleri ile temin edilmesi mümkün olmamaktadır. Ayrıca yeni göreve başlayan öğretim üyelerimizin çoğu zaman sıfırdan bir araştırma laboratuvarı kurmaları gerekmektedir ki bunun için gereken zaman ve bütçe, mevcut bir laboratuvarı yenilemek için gerekenden çok daha yüksektir. Üniversitemizin yeni göreve başlayan akademik

personeler verdiği “başlangıç” desteği elbette önemlidir. Ancak bu desteğin yeni bir laboratuvar kurulumu için çok yetersiz olduğu ortadadır. Yukarıda değinildiği üzere, önümüzdeki beş sene içerisinde bölümümüzde birçok yeni öğretim üyesinin göreve başlaması gerekliliği düşünüldüğünde, bu genç personelin hızlıca akademik üretime geçebilmeleri için kendilerine bazı temel altyapı imkânlarının başlangıçta/hızlıca sağlanması büyük önem arz etmektedir. Aksi takdirde bu genç personel gerekli altyapıyı sırf kendi gayretleri ile oluşturabilmek için zaman (ve bazen motivasyon) kaybedecekler, bu da Bölümümüz akademik üretkenliğini sekteye uğratacaktır.

Yukarıda bahsedilen sebeplerden dolayı bir tıkanma yaşandığında Hocalarımız ya araştırma konularını başka alanlara kaydırmakta ya da alternatif yöntemlere yönelmektedir. Bu durum bazen çok güzel sonuçlar doğursa bile (şartların zorlaması ve alternatif yöntemlerin kullanımı ile çığır açıcı ve/veya çok verimli çalışmalar gerçekleştirilmektedir) çoğu zaman da Hocalarımızın yıllarca çalışma sonunda belli bir alanda edindikleri tecrübeyi (o alanda gerekli cihaz altyapısına sahip olmadıkları için) verimli kullanamamalarına sebep olmaktadır. Ayrıca üretilen bazı akademik çıktıların kalitesi düşebilmekte, en azından araştırma sonuçları impact factor değeri daha düşük bir dergide yayınlanmak zorunda kalılabilmektedir. Örneğin Organik Kimya alanında kaliteli ve hızlı akademik üretim yapabilmek için her an ve mümkün olan en düşük maliyetle kullanıma hazır bir NMR cihazının Bölümde olması bir zorunluluktur. ODTÜ-Kimya Bölümünde kuruluşundan beri en az bir NMR cihazı mevcut olmuştur. Bu da bu alanda Bölümümüzün seviyesinin şu andaki durumuna çıkmasını sağlamıştır. NMR cihazı gibi yüksek maliyetli bir cihazı hocalarımızın sırf kendi ya da ortak projeleri ile almaları tabii ki mümkün değildir. Merkezi laboratuvarlardaki (ODTÜ’nünkü de dâhil olmak üzere) cihazların kullanımı ise hem araştırma sürecini uzatmakta (randevu alma, sıra bekleme, rutin dışı analizler için fazladan bekleme süreleri) hem de maliyetleri (çok fazla sayıda analiz yapılması durumunda) artırmaktadır. Ayrıca “teknğin bilinen durumunun” önüne geçmeye yönelik birçok çalışma için cihazların en uç ve özel (rutin dışı) şartlarda ve yoğun bir şekilde kullanılması gerekmektedir. Ancak bu, merkezi laboratuvar bünyesindeki cihazlarda (bu laboratuvarların şartları gereği doğal olarak) çoğu zaman mümkün olmamaktadır. Yukarıda değinilen konular ışığında aşağıda bölümümüz öncelikli ihtiyaçları sıralanacaktır:

1- Sıvı azot üretim cihazı: Bölümümüzde, başta NMR olmak üzere çeşitli cihazların soğutulması, soğuk termal banyoların hazırlanması ve soğuk kapanların kurulması gibi birçok uygulama için yoğun şekilde sıvı azot kullanılmaktadır. Bu sıvı azot 2015 sene sonuna kadar merkezi labda bulunan sıvı azot üretim sisteminden temin edilmekteydi. Ancak Bölüm ve merkezi lab karşılıklı olarak ne kadar özveriyle de çalışsa bu durum bize lojistik olarak çok büyük sorunlar oluşturdu. Sıvı azotun taşındığı büyük tankı bölüm ve merkezi lab arasında taşımak için Üniversitemizin kendi kaynakları yeterli olmadığı için (bu iş için bir araç tahsis edilemedi) Bölümümüz kendi imkanlarıyla yaptırdığı iptidai bir romörk ve bölüm teknisyenlerimizin kendi özel araçlarını kullanarak bu işi uzun süre yürütmeye çalıştı. Sonrasında bölümümüze saf gaz temin eden şirketle özel bir anlaşma yapılarak sıvı azot merkezi laboratuvarından bölümümüze bu şirketin aracılığıyla taşıma yapılmaya başlandı. Ancak bu durumda bile çoğu kez, yoğun kullanım olan dönemlerde, azot bittiğinde araştırmacılarımız bir sonraki teslimatı beklemek zorunda kaldı. Nihayet 2015 senesi içinde Rektörlüğümüz bu sıkıntıyı gidermek için Bölümümüze bir sıvı azot üretme cihazı aldı. Bu desteklerinden ötürü Üniversite idaresine teşekkür ediyoruz. Cihaz bölümümüz araştırmacılarının

çalışma programlarını çok rahatlatacaktır (araştırmacılarımız, “acaba merkezi laboratuvardaki cihaz çalışıyor mu”, “bölümdeki tankta ne kadar azot kaldı acaba?” gibi sıkıntılar yaşamadan 7 gün 24 saat sıvı azota rahat bir şekilde ulaşabileceklerdir).

2-NMR: Bölümüze 1998 yılında alınan NMR cihazının ardından 2008 yılında ikinci bir NMR cihazı alınmıştır. Eski NMR cihazımız çok yaşlandığı için son üç sene içerisinde tamiri için toplam 85000 TL harcanmıştır (2013’de 55, 2014’de 30) ancak yaşı dolayısı ile arıza vermeye devam etmektedir. “Yeni” olan ikinci NMR ise ömrünün sonuna yaklaşmaktadır. Bu nedenle organik grubu başta olmak üzere öğretim üyelerimizin mevcut üretkenliklerini devam ettirebilmeleri için eski NMR cihazının emekliye ayrılıp, yeni bir NMR cihazının Bölüme kazandırılması önem arz etmektedir.

3 – Taramalı Elektron Mikroskobu (SEM): Malzeme bilimi, nanoparçacık sentezi konularında çalışan araştırmacılar ve Analitik, Anorganik ve Fiziko grubu öğretim üyelerimizin çoğu için vazgeçilmez bir karakterizasyon tekniğidir. Bu cihaz Merkezi laboratuvarda da bulunmaktadır ancak yukarıda değinilen NMR ve sıvı azot örneğinde olduğu üzere, bölüm araştırmacılarımızın çalışmalarını bir üst seviyeye çıkarabilmeleri için bu cihazı çok yoğun bir biçimde ve rutin dışı koşullarda (kendi çalıştıkları nanoparçacık sistemlerine uygun olarak optimize edilmiş koşullarda) kullanmaları gerekmektedir. Bu ise merkezi laboratuvarda SEM cihazı ile mümkün değildir. Merkezi laboratuvarda SEM analizleri için en az 1 hafta çoğu zaman çok öncesinden randevu almak gerekmektedir. Ancak bu durumda bile cihaz kullanıcılara ancak 2 saat için tahsis edilmektedir. Dolayısı ile çok sayıda örnek üzerinde ölçüm yapılması ya da detaylı analizler için bir sonraki seansın beklenmesi gerekmektedir. Bazı hocalarımız bu cihaza ödemeleri gereken yüksek meblağlar (bazı projeler için gerekli SEM ölçümlerinin toplam maliyeti onlarca bin lirayı bulabilmektedir) ve erişimdeki sıkıntılar sebebiyle bazı proje önerilerini maalesef iptal etmek zorunda kalmışlardır. Malzeme alanında çalışan herkes için SEM (hatta TEM de) olmazsa olmaz bir cihazdır. Bölümümüze böyle bir cihazın alınmasının bu alanda çalışan kişilerin çalışmalarından çıkacak olan yayın sayılarının ve kalitelerinin önemli ölçüde artmasına olanak sağlayacaktır. Ayrıca, bu cihazın bölümde olması ile birçok hocamızın da bu cihazdan faydalanabilecek şekilde yeni projelere başlamalarına vesile olacaktır. Bu da bölümümüzdeki projelerin zenginleşmesine ve çeşitliliğinin artmasına olanak sağlayacaktır. Buna en güzel örnek Metalürji ve Malzeme Mühendisliği bölümü verilebilir. Bölümlerine SEM, TEM gibi cihazların alınmasından sonra Metalürji bölümündeki hocalarımızın yayın sayılarını ve kalitelerini ciddi oranda arttırdıklarını gıpta ile takip ediyoruz. Bu cihaza sahip diğer bir bölüm de Fiziktir. Fizik bölümüne SEM cihazının alınması yine yukarıda belirtilen sebeplerden (Merkezi laboratuvardaki cihaza erişim güçlükleri ve maliyet) dolayısıdır. Bu SEM'in geniş bir spektrumdaki projelerde kullanılabildiğine bir örnektir.

4 – X-Işını foto-elektron spektrometresi: Yüzey ve ince filmlerin karakterizasyon için kullanılan en önemli tekniklerdendir. Bu cihazdan merkezi laboratuvarda iki adet bulunmaktadır (bunlardan birisi faaliyet dışıdır) ancak SEM örneğinde tartışıldığı üzere bölüm araştırmacılarımızın çalışmalarını bir üst seviyeye çıkarabilmeleri için bu cihazı çok yoğun bir biçimde ve rutin dışı koşullarda (kendi çalıştıkları nanoparçacık/ince film sistemlerine uygun olarak optimize edilmiş koşullarda) kullanmaları gerekmektedir. Bu ise merkezi laboratuvardaki XPS cihazı ile mümkün değildir.

5 – Tek kristal X-ışını kırınımı: Organik Kimyada sentezlenen malzemelerin yapısını ortaya çıkarmak için kullanılan bu cihaz bölümümüzün Organik Kimya dalındaki çıktı sayı ve kalitesini artıracaktır.

6 - Raman Spektrometresi: Raman spektrometresi özellikle FTIR gibi moleküler karakterizasyon için olmazsa olmaz cihazlardandır. Ayrıca suyun Raman aktif olmaması nedeni ile sulu ortamda analiz olanağı sağlaması FTIR cihazlarına göre moleküler spektroskopik cihazlarının arasında çok avantajlı olmasını sağlamaktadır. Anorganik grubunda malzeme sentezi çalışan her grubun ihtiyacı olan bir cihazdır. Şu anda hocalarımız Bilkent Üniversitesi Kimya Bölümünde veya Mimarlık Fakültesi içerisinde yer alan Restorasyon laboratuvarında mevcut olan Raman Spektrometrelerini bu bölümlerin sınırlarını çizdiği erişilebilirlik ölçütlerinde kullanarak deneylerini gerçekleştirmektedir. Ancak bu laboratuvarlara erişim çoğu zaman kısıtlı olmaktadır. Ayrıca bu cihazlarla ancak tek bir dalga boyundaki lazeri kullanarak SERS sinyalleri gösterebilmektedir. Oysaki şu anda yapılan yayınlara bakıldığında aynı anda 3 lazerden elde edilen SERS sinyallerinin uygulaması farklı moleküller için gösterilmektedir. Bunun yanında yüzeylerin homojen hazırlanıp hazırlanmadıklarını gösterme açısından cihazın “map” yapılabilme özelliğinin bulunması çok önemlidir. Bu kapasitede bir Raman Spektrometresi bölümümüz öğretim üyelerinin araştırmalarını bir üst seviyeye çıkaracaktır.

Bu bölümü, dünyadaki Kimya Bölümlerinin cihaz altyapılarının daha iyi anlaşılabilmesi için, bir örnekle bitirmek istiyoruz. Maryland Üniversitesi, Kimya Bölümü'nde) ortak kullanılan cihaz laboratuvarları şu şekildedir (<http://www.chem.umd.edu/sharedinstrumentation/>):

- Surface Analysis Center (XPS, AFM, Raman)
- Mass Spectrometry
- Optical Instrumentation Facility (FTIR, Raman, Diffusion reflectance, Circular Dichromism, Polarimeter)
- Biomolecular NMR
- NMR and EPR Spectroscopy [Four NMR spectrometers (600MHz, 500MHz and 400MHz)]
- Ayrıca Maryland Nanocenter'da (<https://www.nanocenter.umd.edu/equipment/>), aralarında Kimya Bölümü öğretim üyelerinin de bulunduğu bir merkezdir. Bu merkezdeki cihaz altyapısında Metrology başlığı altında 2 adet TEM, 6 adet SEM ve daha pek çok cihaz bulunmaktadır.

Bina altyapısı:

- 1) Bölümümüzün elektrik tesisatının komple yenilenmesi gerekmektedir. Bu talep gerekli makamlara daha önce defalarca ulaştırıldığı halde hala bir gelişme olmamıştır. Bölümümüz elektrik tesisatı çok eski olup, kullanıma giren yeni araştırma cihazlarını besleyebilmek için plansız ilaveler yapılmış, bu da tesisat üzerindeki yükü daha da artırmış ve tesisatı bir "yamalı bohça" haline getirmiştir. Bu durum da mal ve can güvenliği için büyük tehlike arz etmektedir. Eski senelere ait yazı numaraları istenirse arşivden temin edilebilir. Bu konudaki son talebimiz Ekim 2010'da yapılmıştır.
- 2) Bölümümüz laboratuvarlarının ısıtılması tavandan sıcak hava üflenmesine dayanan bir sistem tarafından sağlanmaktadır. Bu sistemin işleyişinde, bölüm idaresi/bütçesi tarafından giderilemeyecek

büyükölükte sorunlar mevcuttur. Rektörlük tarafında giderilmesini, istediğimiz bu sorunları ve çözüm önerilerimizi aşağıda dikkatinize sunuyoruz:

- a. Sıcak hava kanallarındaki kirlilik dolayısı ile sıcak hava ile birlikte toz parçacıkları da laboratuvarlara üflenmekte ve bu da laboratuvarların hızla tozlanmasına sebep olmaktadır. Bu durum temiz ortam gerektiren deneysel çalışmaların yapıldığı ve/veya toza duyarlı cihazların bulunduğı laboratuvarlarda büyük sorun oluşturmaktadır.
- b. Laboratuvarların tavanlarındaki sıcak hava çıkış ızgaraları çok eskidir ve mekanizmaları bozuktur: Bu nedenle ızgaralardan çıkan hava akısı ayarlanamamaktadır.
- c. Her laboratuvar da bir termostat bulunmadığı için, üfleme üniteleri gruplar halinde, belli zaman aralıkları ile ve belli süre ile çalışmaktadır. Bu durum aşağıdaki sorunları doğurmaktadır:
 - i. Isıtma üniteleri çalıştığında (sıcak hava üflendiğinde), sıcak hava üfleme süresi sonunda bazı laboratuvarlar normal ısınırken, bazıları aşırı ısınmakta diğerk bir kısmı ise yeteri kadar ısınamamaktadır. Çünkü hava üfleme süreleri her laboratuvar için ayrı ayrı ayarlan(a)mamakta ancak bir grup altındaki tüm laboratuvarlar için aynı üfleme süresi kullanılmaktadır.
 - ii. Sıcak hava üfleme süresi sonunda, en iyi ısınan laboratuvarlar bile hemen soğumakta ve bir sonraki üfleme zamanına kadar laboratuvarların büyük çoğunluğu istenen sıcaklığa sahip olamamaktadır.
 - iii. Hafta sonları ve geceleri sistem yeterince çalışmamaktadır. Bölümümüzdeki araştırma laboratuvarların çoğunda gece geç saatlere kadar ve hafta sonları da çalışılmaktadır.
 - iv. Bu durum laboratuvarların sıcaklıklarında gün içinde ve hafta boyunca büyük sıcaklık oynamaları meydana getirmektedir. Bu sıcaklık oynamaları, kontrollü şartlarda yürütölmesi gereken deneyleri, büyük paralar harcanarak temin edilen cihazları ve laboratuvar personelinin çalışma verimini olumsuz yönde etkilemektedir.
- d. Bu sorunlar kökten çözülemediğı için her laboratuvar kendi imkânları ile özel çözümler üretmek yoluna gitmektedir. Örneğın:
 - i. Bazı cihazlar için özel koruyucu hazneler kullanılmaktadır.
 - ii. Bazı laboratuvarlarda sıcaklığın sabit tutulabilmesi için sürekli klima çalıştırılmaktadır.
 - iii. Bazı laboratuvarlarda havalandırma kanallarına tozu engellemek için kendi olanakları ile filtreler takılmaktadır.
 - iv. Bazı laboratuvarlarda aşırı ısınmayı engellemek için üfleme çıkışları tamamen kapatılmıştır.
 - v. Laboratuvarların tamamında üfleme zamanları arasındaki soğuk dönemlerde ve özellikle hafta sonlarında ısınmak için elektrikli ısıtıcılar kullanılmaktadır. Yaptığımız son sayımda, bu ısıtıcıların toplam gücünün yaklaşık 50 kW olduğı tespit edilmiştir (Ek 1'deki listeye bakınız).
- e. Önceki maddede verilen geçici çözümler beraberinde daha farklı sorunları getirmektedir:
 - i. Elektrikli ısıtıcılara birden yüklenildiğinde, zaten çok eski olan (ve tamamen yenilenmesi için birçok kez talepte bulunduğumuz) elektrik tesisatımız bu yükü kaldıramamaktadır.

- ii. Elektrikli ısıtıcıların kullanılması, elektrik israfına yol açmakta ve güvenlik sorunları oluşturmaktadır (ısıtıcılar açık unutulabilmektedir, bu bağlamda son örnek olarak; bir araştırma laboratuvarındaki UV cihazı yanarak kullanılamaz hale gelmiş, daha büyük bir yangın şansı eseri engellenmiştir).
- iii. Aşırı ısınan bir laboratuvar, sıcak hava çıkış ızgaraları hava akısını azaltacak şekilde ayarlanamadığı için, ızgaraları tamamen kapamak gerekmektedir. Ancak bu seferde geceleri ve soğuk havalarda aynı laboratuvar çok soğuk olmaktadır. (Bu nedenle 2011 yılı Ocak-Şubat aylarında yaşanan çok soğuk dönemde, 40000 TL değerindeki bir cihaz kullanılamaz hâle gelmiştir) Buna ilave olarak bazı laboratuvarlardaki ızgaraların tamamen kapanması, ısıtma sisteminin genel verimini de olumsuz yönde etkilemektedir.

Tüm bu sorunların temelli olarak çözülmesi için aşağıdaki taleplerimizi dikkatinize sunuyoruz:

- a. Isıtıcı üniteleri yenilenmeli veya kapsamlı bir bakımdan geçirilmelidir.
 - b. Her laboratuvara ayrı termostat yerleştirilmeli ve sıcak hava çıkış ızgaraları bu termostatlar tarafından otomatik olarak kontrol edilerek, laboratuvar sıcaklığı istenen değere geldiğinde, sıcak hava akısı düşürülebilmelidir.
 - c. Sıcak hava üreten üniteler laboratuvarlardaki termostat sistemine bağlanarak sürekli olarak gerekli kapasitede çalıştırılabilmelidir. Bu sayede laboratuvarlardaki gün içindeki, gece/gündüz ve hafta içi / hafta sonu sıcaklık farklara en aza indirilebilir.
 - d. Sıcak hava kanalları yenilenmeli veya kapsamlı bir temizlikten/bakımdan geçirilmelidir.
- 3) Bölümümüzün B ve C blokları yumuşak zemin dolayısı ile sürekli çökmektedir. Bu konuda Rektörlüğe defalarca iletilmiş ve birçok kereler Rektörlük tarafından bölümde yerinde inceleme yapılmıştır. Bu incelemelerin sonucunda çökmenin tehlike arz etmediği tarafımıza iletilmiştir. Ancak bu çökme tehlike arz etmese bile B ve C bloklarındaki araştırma laboratuvarlarını çok olumsuz etkilemektedir. Zemin sürekli çöktüğü için duvarlarda sürekli yarıklar oluşmakta ve bu yarıklardan sürekli toz ve hava girişi olmaktadır. Dolayısı ile laboratuvar ortamının hem temizliği hem de ısı gerektirdiği gibi kontrol edilememektedir. Soruna kalıcı bir çözüm bulunamadığı için bu yarıklar rutin olarak sıvayla kapatılmakta ancak bir süre sonra doğal olarak aynı yer tekrar yarılmaktadır. Bu yarıma sırasında çatlayan sıvalar laboratuvar ortamına toz/kontaminasyon olarak girmektedir. Ek 2’de B17, B18, B29 ve B20 numaralı laboratuvarlarımızın içten ve dıştan bazı resimleri verilmiştir. Örneğin B17 numaralı laboratuvarın zemini daha 2 sene önce yenilenmesine rağmen yarıklar oluşmuş ve zeminin eğimi değişmiştir. Bu laboratuvar, ultra yüksek vakum ortamında moleküler demet çalışmaları gerçekleştirilmektedir (en azından gerçekleştirilmeye çalışılmaktadır). Bu tip çalışmalar ortam temizliğine ve moleküler demet cihazlarının üzerinde bulunduğu zeminin eğimine çok duyarlıdır. Ancak zemindeki kaymalar nedeni ile cihazların hizaları da sürekli kaymaktadır. Dolayısı ile sağlıklı sonuçlar elde edebilmek için cihazların sürekli yeniden hizalanmaları (kalibre edilmeleri) gerekmektedir. Başka bir örnek olarak Prof. Dr. Mahinur Akkaya’nın biyolojik çalışmalar gerçekleştirdiği B16 ve B20 laboratuvarı gösterilebilir. Bu laboratuvar, yürütülen deneylerde

toz/kontaminasyon çok duyarlıdır ancak Ek 2’de verilen fotoğraflarda görüleceği üzere laboratuvarın duvarı sürekli yırlanmakta ve bu yırlıklardan giren tozlar deney ortamını kirletmektedir.

- 4) B-blok zemin ve 1. katlardaki tavan kaplamaları çok eskidir. Estetik olarak oldukça çirkin görünmekle birlikte, bu kaplamaların esas sorunu çok fazla toz tutmalarıdır. Dolayısı ile bu kaplamaların bulunduğu laboratuvarlarımızda büyük bir toz sorunu mevcuttur. Ayrıca bu tavan kaplama panelleri çok eski oldukları için artık üretilmemektedir. Dolayısı ile zarar gören panelleri yenilemek için yedek panel temini de mümkün değildir. Bu tavan kaplaması sorununu bazı Hocalarımız kendi imkânları ile çözmeye çalışmaktadır ancak yapılan tüm masraflara rağmen bu çözümler sağlıklı olmamakta ve sadece kısmi iyileşmeler sağlamaktadır. Örneğin Ek 2’de (son sayfada) Prof. Dr. Mahinur Akkaya’nın araştırma laboratuvarının tavan kaplamaları gösterilmektedir. Bu tavan kaplamalarının sağlıklı bir araştırma ortamı için ne kadar uygun olduğunu Rektörlüğün takdirine bırakıyoruz.
- 5) Bölümümüzün, özellikle, koridor ve balkonlarındaki mevcut cam doğramaları ve tek katlı camlar büyük ısı kaybına neden olmaktadır. Bu nedenle bölüm dış cephe cam doğramalarının yenilenmesi; bu mümkün olmaz ise en azından tüm camların çift cama çevrilmesi gerekmektedir.
- 6) B-blok 1. kat, C-blok 1. kat, D-blok zemin, 1. ve 2. kat tuvaletlerinin kısmen yenilenmesi: Lavabo, klozet, pisuar, batarya ve diğer aksesuarların yenilenmesi, duvar ve zemin kaplamalarındaki eksikliklerin giderilmesi gibi. C-blok 2. kat tuvaletlerinin (bölüm seminer odası yanı) tamamen yenilenmesi. Bu konuda da 2011 yılından beri talebimiz Rektörlüğe sürekli iletilmekte ancak Rektörlük tarafından her sene bir sonraki seneye ötelenmektedir. (Örneğin Rektör Danışmanı Uğur Bey 2012’de Bölümümüzü bizzat gezmiş ve tuvaletlerin Şubat 2013’e yetiştirilmeye çalışılacağını belirtmiştir. Ancak şu an itibari ile herhangi bir gelişme olmamıştır) Merkezi konumu nedeni ile bölümün altyapısına çok yük binmektedir. Özellikle öğrenci tuvaletleri çok fazla sayıda kişiye hizmet vermekte ve bakımı çok sorunlu olmaktadır (Bölüm kendi bütçesinden kağıt havlu ve tuvalet kağıdı yetiştirmekte zorlanmaktadır ve kullanım sıklığı nedeniyle tuvaletler çok hızlı kirlenmektedir).
- 7) Bölümümüzdeki araştırma laboratuvarlarının birçoğu çok uzun süredir yenilenmemiştir (son on sene içerisinde yenilenen laboratuvarlar birinci bölümde listelenmiştir) ve durumları oldukça kötüdür (Su tesisatı, dolaplar, çeker ocaklar). Bu laboratuvarların bir bölümünün acilen yenilenmesi gerekmektedir. Ancak bu yenileme çalışmalarının tümünün Bölüm bütçesinden karşılanabilmesi mümkün değildir. Bu konuda Rektörlüğün desteği bölümümüz için büyük önem arz etmektedir.
- 8) Bölümümüzde çok sayıda yüksek kapasiteli klima bulunmaktadır. Bunlar öncelikle araştırma laboratuvarlarında (sabit sıcaklıkta tutulması için) ve dersliklerde kullanılmaktadır. Ancak bu klimaların bakımları ayrı ayrı yapılmaktadır. Rektörlüğün yüksek kapasiteli UPS’ler için yaptığı toplu bakım sözleşmesinin, klimalar için de yapılması bölümümüzün ve öğretim üyelerimizin klima bakımı için ayırdıkları bütçede büyük tasarruf sağlayacaktır.

Bu noktada Bina altyapısı hakkında yaşanan sıkıntılara dair somut bir-kaç örnek vermek istiyoruz:

- 1) Öğretim üyelerimizden Doç Dr. Okan Esentürk laboratuvarında gerçekleştirdiği lazer çalışmaları için gerekli olan temiz ve sabit sıcaklıktaki ortamı sağlayabilmek amacıyla laboratuvarına havalandırma sistemi kurdu muştur. Ancak çok eski olan binamızın yapısal limitleri/sorunları nedeni ile harcanan onca paraya ve zamana rağmen hala sağlıklı bir havalandırma mümkün olamamaktadır.
- 2) Öğretim üyelerimizden Doç Dr. Akın Akdağ (ilk laboratuvarına, B41) ve Doç Dr. Ali Çırpan çalışmalarını yürütebilmek amacıyla laboratuvarlarına ilave çeker ocak koydurmak zorunda kalmışlardır. Ancak yamalı bohçaya dönen çeker ocak sistemimiz yüzünden istenen verim sağlanamamaktadır.
- 3) Öğretim üyelerimizden Doç Dr. Fatih Danışman'ın laboratuvarına son 3 yılda 3 kere üst kattan su sızıntısı gerçekleşmiştir. Yüzbinlerce liralık cihazlar şans eseri olarak (ilk iki seferde suyun tavandan cihazların olmadığı bölgelere akması, üçüncü olayda ise cihazları naylon ile örtülü olması sayesinde) zarar görmemiştir.
- 4) Elektrik tesisatındaki sorunlar ve sıklıkla yaşanan elektrik kesintileri yüzünden merhum Prof. Dr. Ayhan Sıtkı Demir laboratuvarında bulunan yüksek maliyetli bir cihazı kullanılamaz hale gelmiştir.
- 5) Bodrum katımızı kanalizasyon suları basmaktadır ve bu katta bulunan cihazlar ve araştırmacılar bu durumdan tabii ki olumsuz yönde etkilenmektedir.
- 6) Isınma sorununu gidermek için kullanılan ısıtıcılar yüzünden UV cihazı yanmış, daha büyük bir yangın şans eseri engellenmiştir.
- 7) Öğretim üyelerimizden Doç. Dr. Akın Akdağ, Doç. Dr. İrem Erel Göktepe ve Yrd. Doç. Dr. Salih Özçubukçu uzun süre küçük bir labda çalışmak zorunda kalmışlardır. Küçük bir lab alanına sığdırılabilecek öğrenci ve araştırma miktarı elbette sınırlı olacaktır.
- 8) D blokta asansör bulunmaması nedeni ile gaz tüplerinin üst katlara çıkarılması problem oluşturmaktadır.

Sonuç ve çözüm önerileri

Araştırmalarını bir üst seviyeye çıkarmak için Hocalarımızın yukarıda sadece birkaç örneği verilen sorunlarla uğraşmak yerine vakitlerini yeni projeler geliştirme ve öğrencilerini yetiştirmeye harcamaları gerektiğini düşünüyoruz. Özellikle göreve yeni başlayan öğretim üyelerimiz yukarıda örnekleri verilen temel altyapı sorunları ile boğuşmak zorunda bırakılmamalıdır. Aksi takdirde, böyle küçük ama temel/altyapı sorunları ile uğraşmaktan esas işlerine yoğunlaşmamakta ve uç durumlarda motivasyon kaybına uğrayacakları muhakkaktır. Bu tip sorunların çözümünde tabii ki Bölüm yönetiminin sorumluluğu mevcuttur. Ancak çoğu kez Bölüm tarafından Rektörlüğe iletilen talepler gerekli ilgiyi görmemektedir. Örneğin, B ve C bloklarımızdaki çökme, binamızın ısınma ve elektrik sorunu, tuvaletler gibi birçok sorun uzun senelerdir Rektörlüğün bilgisi dahilindedir ancak bu konularda henüz herhangi bir gelişme yaşanmamıştır.

Yukarıda yapılmaya çalışılan durum tespitinin ardından Bölümümüzü bir üst seviyeye çıkarmak adına Rektörlüğümüzden taleplerimiz ve çözüm önerilerimiz şu şekildedir.

- Bölümümüze bir SEM, XPS, NMR, Raman ve XRD cihazlarının alınabilmesi için gerekli girişimlerin yapılması. Bunun sağlanamaması durumunda ise bu cihazların kullanımında uzmanlığını ispatlamış hocalarımıza, cihaz kullanımında ekstra kolaylıklar sağlanması (cihazın Hocanın, öğrencileri ile birlikte kendisinin kullanabilmesinin temin edilmesi; Mesai saatleri dışında da cihazın kullanımına izin verilmesi; Rutin dışı şartlarda kullanım için kolaylıklar gösterilmesi gibi).

- B ve C bloklarındaki çökme sorunun çözülmesi ya da en azından bu konuda nasıl bir planlama yapıldığının tarafımıza net bir şekilde belirtilmesi.
- Elektrik tesisatımızın yenilenmesi ve düzenli bakımının yapılması.
- Bölüm ısıtma sisteminin yenilenmesi.
- B-bloktaki tavan kaplamalarının yenilenmesi.
- Bölüm su tesisatımızın yenilenmesi ve düzenli denetimi/bakımı.
- Sınıflarımızın yenilenmesi.
- Yeni öğretim üyelerinin işe alım süreçlerinin hızlandırılması
- Yeni öğretim üyelerine verilen başlangıç desteğinin en az 100000 TL'ye çıkarılması
- Yeni öğretim üyelerine tahsis edilen laboratuvarların tüm (bina) altyapısının Rektörlük tarafından öğretim üyesinin ihtiyaç/talepleri doğrultusunda yenilenmesi.
- **Yukarıdaki taleplerimiz için kaynak oluşturulabilmesi amacıyla TÜBİTAK projelerinden Rektörlük ve Dekanlığa ayrılan kurum paylarının Bölüm tarafından kullanımının sağlanması.**

Toplumsal Hizmet Çalışmaları

ODTÜ Kimya Bölümü olarak bölüm öğrencilerimize iyi bir kimya eğitiminin yanı sıra ufuklarını açacak ve geniş bir dünya görüşü kazandıracak aktivitelere de katılmaları konusunda elimizden geleni yapmaya çalışmakta ve bu amaçla çeşitli aktiviteler düzenlemekteyiz. Ayrıca Kimya Bölümü öğretim üyelerimiz de toplumsal bilgi birikiminin artması ve Kimya'nın yaşamımız için olan öneminin toplumumuza aktarılması adına çeşitli aktivitelerde bulunmaktadırlar. Bölüm olarak Ülkemizin ve ODTÜ'nün tanıtımı, Kimya Bölümünün başarılarının aktarılması, bilgi ve tecrübenin paylaşılması adına değişik faaliyet ve aktivitelerde bulunmaktayız. Aşağıda verilen listemiz 2005-2015 yılları arasında ODTÜ Kimya Bölümü'nün aktivitelerinin seçili bir kısmını listelemektedir.

- ODTÜ - Darmstadt Üniversiteleri Kimya Bölümleri arasında dönüşümlü yaz-okulları (1990-2000)
 - o Dönüşümlü yaz okulları esnasında kurul tarafından belirlenmiş konularda verilen derslerin yanında her iki okuldan seçili öğrencilerin etkileşmesi ve kültür alış verişinin de gerçekleşmesi adına aktiviteler düzenlenmiştir. Yaz okulu öğrencilerimizin gelişimlerine katkı sağladığı gibi, ülkemizin ve üniversitemizin tanıtılmasına da imkan sağlamıştır. Ayrıca iki üniversite akademisyenleri arasında ikili işbirliklerinin de oluşmasına destek olmuş, çok verimli ve üretken çalışmaların yapılmasına imkan sağlamıştır. Bu program yaşanan maddi sıkıntılar nedeniyle 2005 yılında sonlandırılmıştır. Programın yeniden canlandırılabilmesi için çalışmalarımız başlamıştır.
- Fabrika ve üretim alanı gezileri
 - o Öğrencilerimizin temel bilim ve seçmeli derslerde almış olduğu teorik bilgilerin pratik uygulamalarını görmeleri açısından fabrika ve üretim alanları gezileri düzenlenmektedir. Bu gezilerin bir kısmı bölüm tarafından düzenlenirken, büyük bir çoğunluğu ise Kimya Bölümü bünyesinde bulunan Kimya Topluluğu tarafından bölüm desteği ile düzenlenmektedir. Bu geziler öğrencilerin birbiri ile kaynaşması ve eğitim ortamının dışında ortak etkinliklerde bulunarak gelecekte de devam edecek arkadaşlıkların oluşmasına da destek olmaktadır. Bunların yanında geziler esnasında toplumun birçok kesiminden bireylerle olan etkileşimlerde üniversite ve bölüm tanıtımlarımızın yanında bilimin önemi de aktarılmaya çalışılmaktadır.
- Kimya Olimpiyat Eğitimleri
 - o ODTÜ Kimya Bölümünün önemli sayıda öğretim üyesi 1993 yılından başlayarak 2014 yılında TÜBİTAK'ın bir öğretim üyemizi görevden almasına kadar kimya olimpiyatlarına öğrenci yetiştirmiştir. Bu eğitimlerin sonucunda ülkemiz öğrencileri uluslararası olimpiyatlarda sayısız madalyalar kazanmışlardır. Ülkemiz ve ODTÜ'nün çeşitli eğitim ve yarışma etkinliklerinde tanıtılmasının yanında Türkiye'nin en iyi öğrencileri de ODTÜ'ye kazandırılmıştır. Bu öğrencilerin birçoğu daha sonra öğretim üyesi olarak çeşitli yerli ve yabancı üniversitelerde görev almışlardır. Şu an ODTÜ Kimya bünyesinde olimpiyat çalışmaları esnasında kazanılmış ve eğitimini ODTÜ Kimya Bölümün'de tamamlamış, doktorasını yurt dışında yaparak kadromuza katılmış öğretim elemanımız bulunmaktadır.
- 2011 Kimya Olimpiyatı

- Kimya Olimpiyatlarındaki başarılarımız sayesinde 2011 Kimya Olimpiyatlarının ODTÜ'de yapılması sağlanmıştır. 40 ülkeden 300 den fazla yarışmacının katıldığı uluslararası büyük bir etkinliktir. Bu etkinliğin gerçekleşmesinde ODTÜ Kimya Bölümü Öğretim üyeleri özveri ile çalışmış ve çok başarılı, takdir edilen bir organizasyon gerçekleştirmişlerdir. Bu organizasyonun zorluğu 300 den fazla adayın aynı anda aynı şartlarda deney yapabileceği bir ortamı ve sınavı oluşturmaktır. Ayrıca, sınav sonunda bir gecede tüm adayların değerlendirilmesinin de yapılabilmesi gerekmektedir. Tüm bu zorluklar özverili çalışmalar ile başarıyla aşılmış ve uluslararası komite tarafından takdirle karşılanmıştır.
- Tanıtım Günleri
 - ODTÜ Tanıtım günlerinde bölümümüz yapılan deneyler ve hazırlanan broşürlerle en iyi şekilde tanıtılmaya çalışılmaktadır. Tanıtım günlerinde etkinliğimizi ve adaylarla olan etkileşimimizi arttırmak adına her yıl tanıtım öncesi yapılabilecekler ve tanıtım sonrası ise öz eleştiri için toplantılar yapılmaktadır. Yapılan çalışmalar sonrasında poster ve broşür hazırlamanın yanında her öğretim üyemizin çalışma alanları ve başarılarını özetleyen A4 boyutunda küçük posterlerle çalışmalar daha çekici bir şekilde bize ayrılan birimimizde sergilenmekte ve ziyaretçilere bu aktif çalışmalar ilgilerini çekecek şekilde aktarılmaya çalışılmaktadır. Ayrıca ilgilerini daha da uyandırabilmek adına çeşitli demo deneyler yapılmakta veya yaptırılmaktadır.
- İlköğretim Okullarına Yardım Vakfı (İLKYAR) Yaz Kampı Desteği
 - Bir süredir düzenli olarak yapılan İLKYAR yaz kampı etkinliğine bölüm öğretim üyelerimiz ve asistanlarımız gönüllü olarak katılım sağlamaktadırlar. Bu kampta dersler vererek, laboratuvarında demo deneyler yaparak ve çeşitli araştırma laboratuvarlarını gezdirerek ilköğretim çocukları özelinde kimya biliminin önemini aşlamakla birlikte bilimin hayatımızdaki yerini de benimsetme uğraşı verilmektedir. Böylelikle genç fidanlarda temel bilim sevgisi oluşturulmaya çalışılmaktadır.
- Toplumsal Seminerler
 - Öncelikle toplumun genel kültürüne katkı sağlamanın yanında bilimin önemi ve toplumdaki yerini anlatabilmek amacıyla halka açık düzenlenen çeşitli etkinliklerde Bölüm Öğretim Üyelerimiz davet edildikçe konuşma vermektedirler.
- Kimya Bölümü Gezileri
 - ODTÜ Kimya Bölümü olarak özel ve devlet okullarının tanıtım ve gezi taleplerini destekliyoruz. Bu gezi programında kurumumuz içerisinde bilimin ön planda tutulduğu bir program düzenlemekteyiz. Alanında en son tekniklerle donatılmış araştırma laboratuvarlarının tanıtılmasının ve bölümümüzde yapılan güncel bilimsel çalışmaların aktarılmasının yanı sıra öğrencilerin ODTÜ Kimya Bölümü'nü tercih etmeleri durumunda alacakları temel bilim dersleri ve ufuk açan seçmeli derslerimizden de bahsediyoruz. Ayrıca program çerçevesinde öğrenci laboratuvarlarımızı gezdirmekteyiz ve yapılan deneylerden de bahsetmekteyiz.
 - Yıl bazında 5-10 arasında değişen okul öğrencileri bölümümüzü ziyaret etmektedir.

- Okullardan bazıları düzenli olarak her yıl bu geziyi yapmaktadırlar. ODTÜ Geliştirme Vakfı Okulları Lise kısmı düzenli olarak her yıl ziyaretimize gelmekte ve tanıtım programımıza katılmaktadır.
 - Bölümümüzü ziyaret eden öğrencilerden almış olduğumuz geri bildirimler olumlu olmaktadır. Bölümümüzü tercih eden başarılı öğrenci sayısına katkısının olacağına inanmaktayız.
- Çeşitli kurum ve kuruluşlara danışmanlık desteği verilmektedir. Öğretim üyelerimiz birikimleri ile oluşturdukları tecrübeleri ile sanayinin gelişmesinde ve toplum sorunlarının çözülmesinde destek olabilecek projelerde ücretli veya ücretsiz danışmanlık hizmeti vermektedirler. Bu danışmanlıkların sağlıklı bir sayısının bulunması maalesef mümkün olmamaktadır. Döner sermaye kayıtlarımıza göre bu süre içerisinde 35 çalışmada danışmanlık desteği verilmiş ve 10 adet proje yapılmıştır.
- Kurum ve Kuruluşlara Analiz/Deney Desteği
 - ODTÜ Kimya Bölümü çeşitli konularda kurum ve kuruluşlara yardımcı olabilmek adına döner sermaye üzerinden son teknoloji aletler kullanılarak ve en son geliştirilen ölçüm teknikleri ile çeşitli ölçümler/deneyler gerçekleştirmektedirler.
 - 2005-2010 yılları arasında Fen-Edebiyat Fakültesine gelen 917 deney talebinden 890 tanesi Kimya Bölümüne yapılmıştır ve bu ölçümlerden döner sermaye aracılığı ile 500000 TL'nin üzerinde gelir elde edilmiştir.
- ODTÜ Kimya Topluluğu Faaliyetleri
 - ODTÜ Kimya Topluluğu, "Amatör Polimer Topluluğu" devralınarak 1999 yılı Şubat ayında kurulmuştur. Topluluğun amacı bilimi sevdirmekle birlikte sosyal, kültürel ve bilimsel bir iletişim ağı kurmaktır.
 - Bilimi tanıtmayı ve sevdirmeyi amaçlayan topluluğumuz, bu amaçla birçok etkinliğe de imza atmaktadır. Bunlardan en dikkat çekici olanı "Her Yönüyle Kimya Sempozyumu". diyebiliriz. 2011'in Birleşmiş Milletler tarafından "Uluslararası Kimya Yılı" ilan edilmesi sebebiyle Bilkent ve Hacettepe Üniversiteleri Kimya Kulüp ve Toplulukları ile 19-21 Ekim 2011 tarihleri arasında "Her Yönüyle Kimya Sempozyumu" adlı etkinlik düzenlenmiştir. Bunun yanı sıra topluluk 2000-2004 yılları arasında tepkime isimli bir dergi çıkarmıştır. 2000 ve 2011 yılları arasında düzenli olarak Kimya haftası düzenleyen topluluğumuz, 2012 ve 2014 yıllarında yapılan ODTÜ'de Bilim Eğlencelidir etkinliklerinde aktif rol oynamıştır. Ayrıca, geçtiğimiz yıl ikincisi düzenlenen ODTÜ Biyokimya Konferansı ODTÜ Biyogen ve Evrim Ağacı toplulukları ile birlikte organize etmiştir. Her yıl farklı sanayi alanlarında teknik geziler düzenleyerek kimya sektörü ile öğrencileri de bir araya getirmeye çalışmaktadır.
- Mühendislik, diğer Fen Edebiyat Fakültesi Bölümleri ve Fen Bilimleri Enstitüsü Altındaki Lisansüstü Bölümlere olan katkılarımız
 - Kimya Bölümü temel bilim dersleri ile 2015 yılı itibari ile yaklaşık 3000 mühendislik öğrencisine temel kimya dersi vermektedir. Bunun yanında yaklaşık 2000 lisans ve yüksek lisans öğrencisine diğer temel bilim ve yüksek lisans dersleri verilmektedir. Bu sayılar her yıl kontenjan artışları nedeniyle artmaktadır. Kimya Bölümü kendi öğrencilerini

yetiştirmenin yanında diğer bölüm öğrencilerinin temel bilimde yetişmeleri ve güncel konularla ufuklarının genişlemesine yardımcı olmaktadır. Aynı zamanda Kimya Bölüm öğrencileri ve diğer bölüm öğrencileri arasında olan etkileşimlerde öğrencilerin ODTÜ kültürünü kazanmaları konusunda yardımcı olmaktadır.

- Komisyon, Kurul, Senato vb. Üyelikler
Kimya Bölümü Öğretim Üyeleri
 - o Üniversitemizin çeşitli komisyon ve kurullarında üyelikleri bulunmakta ve üniversitemizin işleyişi ve geleceğini belirleyen programların oluşturulmasında tecrübe ve birikimleri ile katkı sağlamaktadırlar.
 - o ODTÜ Geliştirme Vakfı'nda çeşitli komisyon ve kurullarda, yönetim kurulu dahil, görevler almışlardır ve almaktadırlar.
 - o Şu an görev yapmakta olan öğretim üyelerimiz ve emekli öğretim üyelerimiz çeşitli özel kuruluşların kurucu üyesi veya kurul üyesidir.
- Türk Kimya Derneği'nin çeşitli kademelerinde Kimya Bölümü Öğretim Üyeleri çeşitli görevler almışlardır ve bahsi geçen yıllar içerisinde sempozyum, kongre ve çalıştaylar düzenlemiş veya düzenlenmesine destek olmuşlardır. 2017 yılı Kimya Kongresi yine ODTÜ'de Kimya Bölümü Öğretim üyeleri tarafında ODTÜ'de düzenlenecektir.
- Kongre, Sempozyum vb Etkinliklerin Düzenlenmesi ve Katılımı
 - o ODTÜ Kimya Bölümü Öğretim Üyeleri çok sayıda kongre, sempozyum, çalıştay vb etkinliklerin düzenlenmesinde başkan, düzenleme kurulu üyesi, bilim kurulu üyesi olarak görev almışlardır.

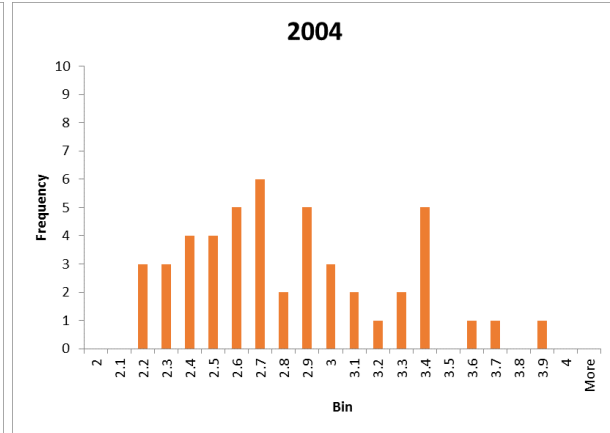
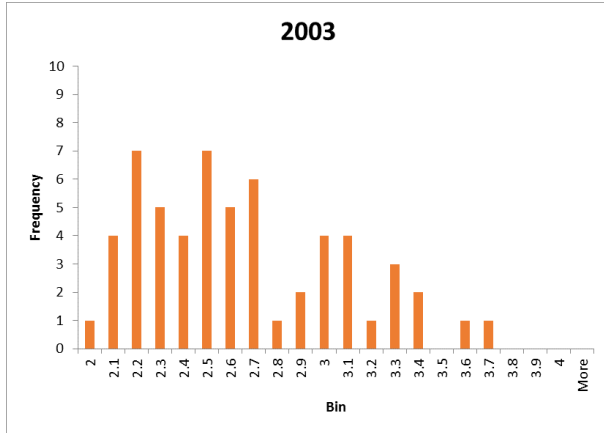
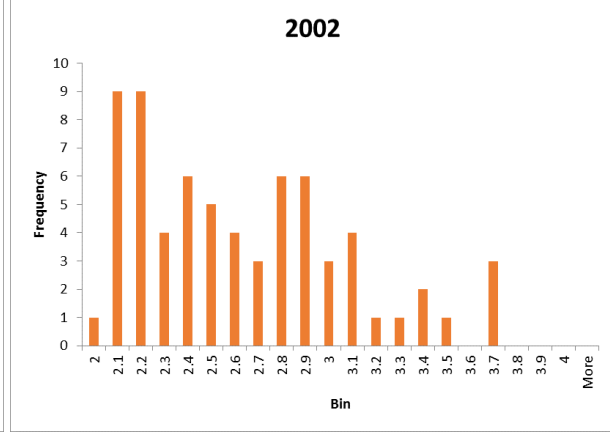
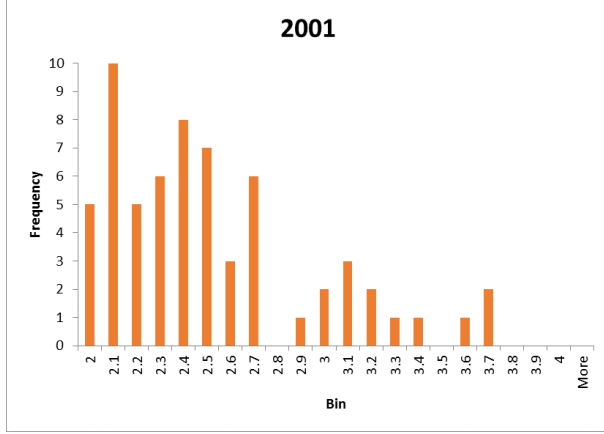
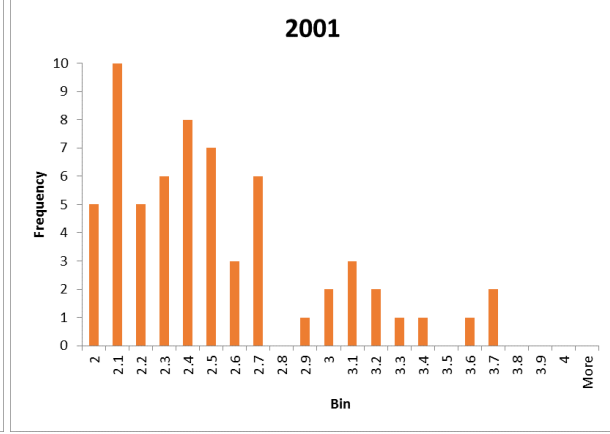
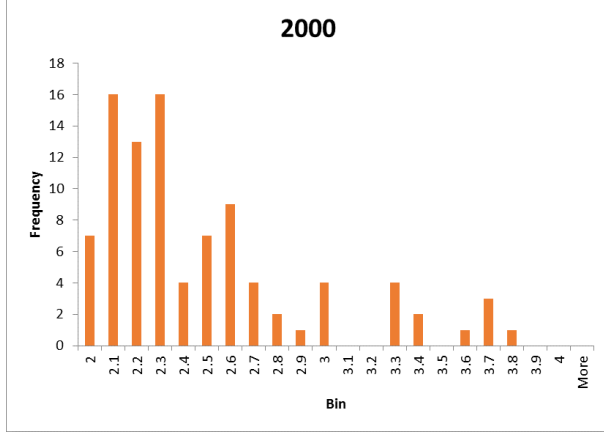
Bu aktiviteler ODTÜ Kimya Bölümünün ulusal ve uluslararası bilim camiasında tanınırlığının arttırılmasına katkıda bulunmakla birlikte Öğretim Üyelerimizin uluslararası camiadaki saygınlığını da göstermektedir.

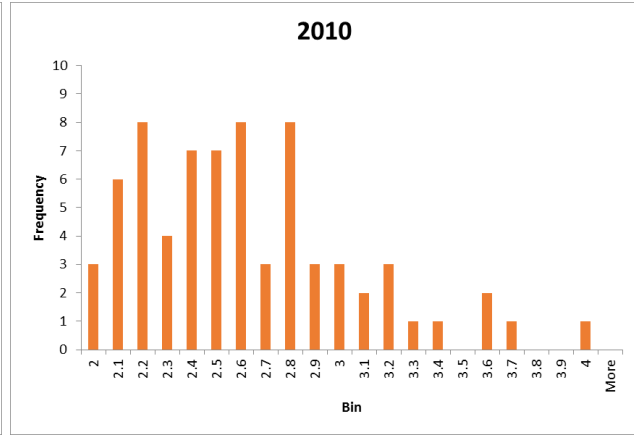
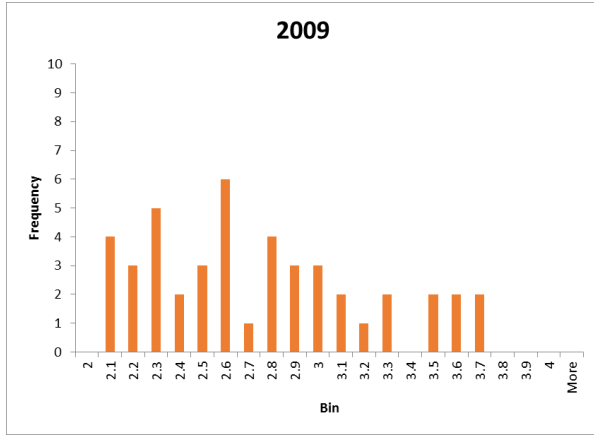
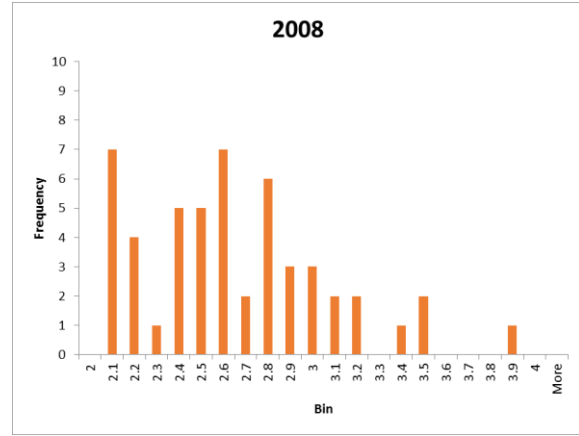
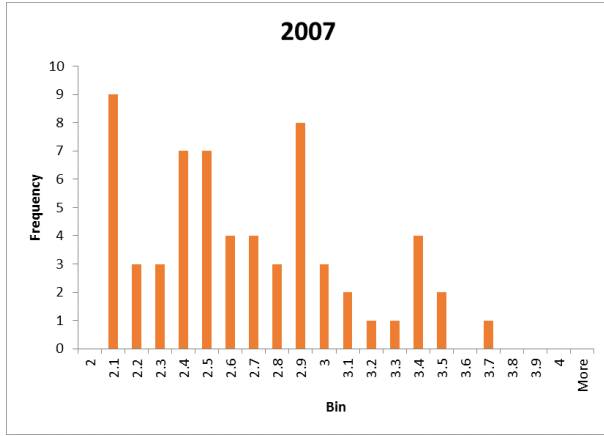
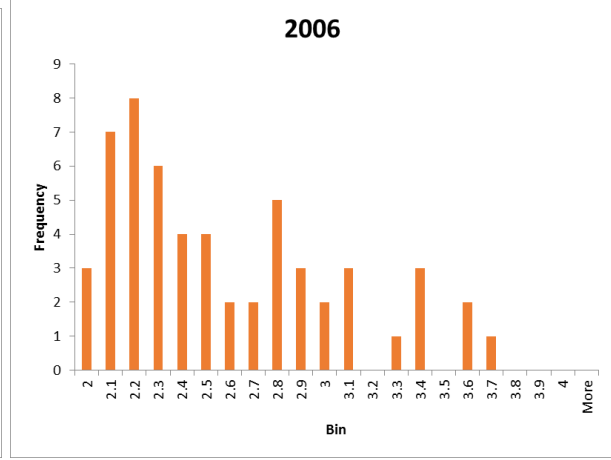
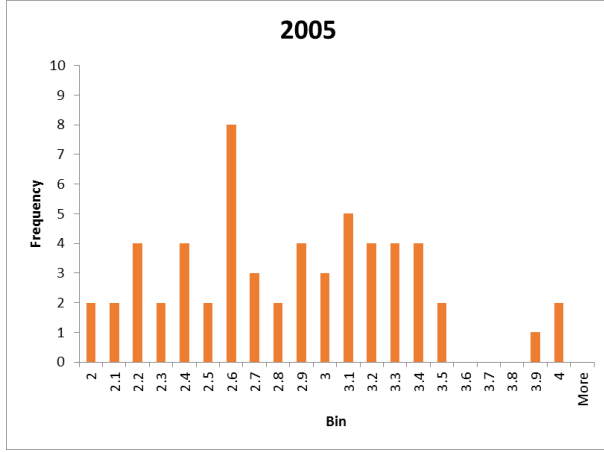
Öğretim Üyelerimiz 2005-2015 yılları arasında sayısız ulusal ve uluslararası toplantılarda bilimsel çalışmalarını paylaşarak bilim camiasına katkıda bulundukları gibi ODTÜ Kimya Bölümünün tanınırlığının ve prestijinin artmasında da katkı sağlamışlardır.

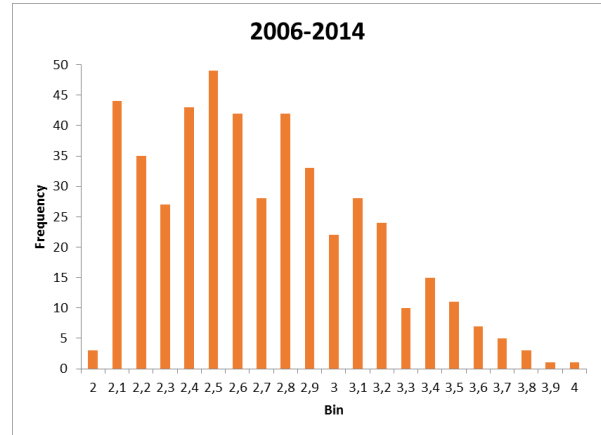
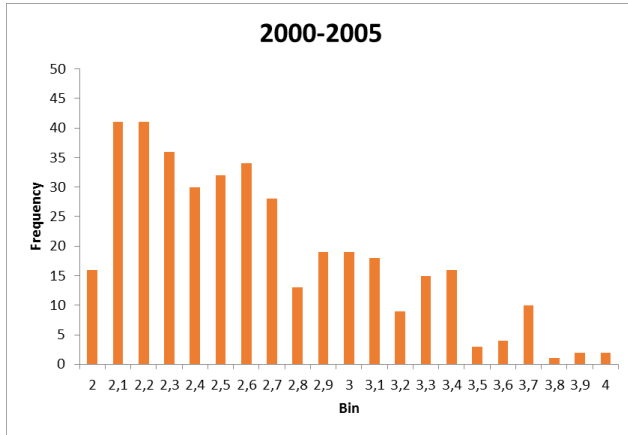
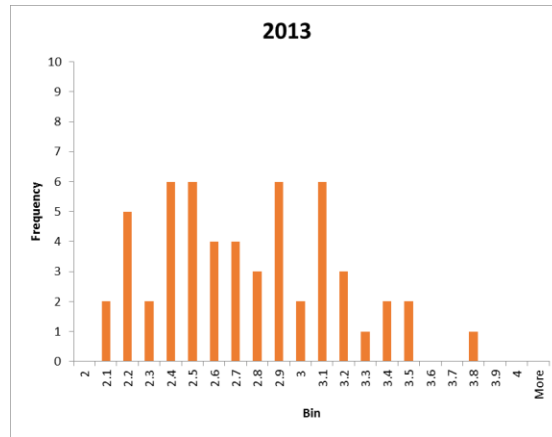
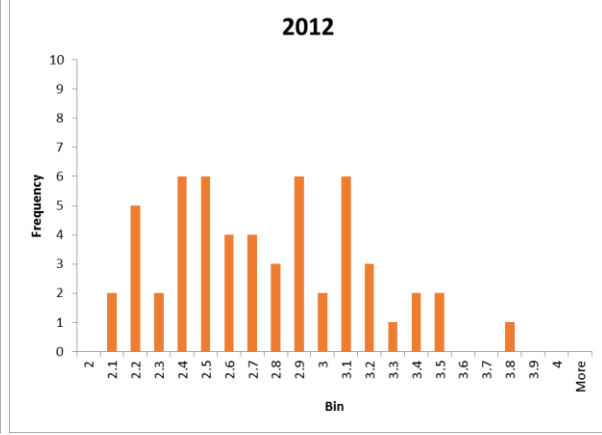
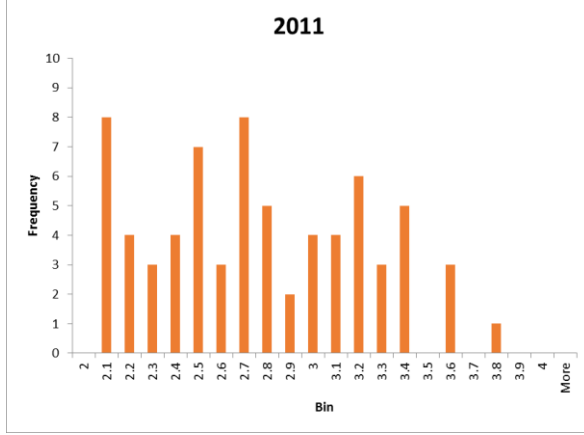
- Teknokent Bünyesi Altındaki Çalışmalar
 - o Öğretim Üyelerimiz yıllarca yapmış oldukları çalışmalar esnasında edinmiş oldukları tecrübeleri toplum hizmetine sunabilmek amacıyla Teknokent bünyesinde şirket kurmaktadırlar. Teknokent bünyesinde 2015 yılı itibari ile 2 şirket kurulmuş ve ürün geliştirme çalışmaları yapılmaktadır.
 - o ODTÜ Kimya Bölümü Öğretim Üyeleri ODTÜ Teknokent bünyesindeki çeşitli kuruluşların yapmış olduğu araştırmalara danışmanlık desteği vermektedirler.
 - o Öğretim Üyelerimiz Teknokent'in ihtiyaç duyduğu durumlarda proje hakemlikleri, proje takibi konusunda da destek vermektedirler.

- Öğretim Üyelerimiz ODTÜ KKK bünyesinde açılan Kimya temel bilim derslerinde de ihtiyaç olması durumunda katkı vermişlerdir. 2005 – 2015 yılları arasında hemen hemen her dönem 1-2 Öğretim Üyemiz ders vermiştir.
- Proje Panel Üyelikleri
 - o Öncelikle TÜBİTAK olmak üzere çeşitli özel ve devlet kurumlarının proje değerlendirme panellerinde öğretim üyelerimiz görev almışlardır. Ayrıca bilim camiasındaki uluslararası tanınırlıkları nedeniyle uluslararası proje panellerinde de görevlendirilmektedirler.
- Colloquium Dersleri
 - o Colloquium dersleri kapsamında Kimya Bölümü öğrencileri her hafta toplumda başarılı konumlarda bulunan bireylerin eğitim seminerlerini dinlemekte ve sorular sorabilmektedirler. Bu seminerlerle öğrencilerimizin başarılarını arttırabilmesi, geleceklerine umutla bakabilmesi ve temel bilimin akademik ve sanayideki yerinin iyi kavrayabilmeleri amaçlanmaktadır.

EK 1. 2000 ile 2015 yıllarında mezun olan öğrencilerin yıllara göre mezuniyet ortalama histogramları:

MATEMATİK BÖLÜMÜ

2005-2015 Dönemi

Eğitim

Lisans Eğitimi

Genel Bilgi

Matematik bölümü olarak matematiğin birçok alanını içeren kapsamlı bir lisans eğitimi vermekteyiz. Son on yılda müfredatımızda ciddi bir değişiklik yapılmasa da, matematiğin güncel konularının derslerimizde işlenmesini sağlamak amacı ile birçok seçmeli ders tasarlanıp müfredatımızın güncelliği korunmuştur. Öğrencilerimize pür ve uygulamalı matematiğin değişik alanlarında dersler alma şansı sunulmaktadır. Ayrıca, arzu eden öğrencilerimizin bilgisayar ve programlama konusunda kendilerini geliştirebilmeleri için bu alanlarla ilgili seçmeli dersler açılmaktadır.

Diğer Bölümlere Verilen Dersler

Bölümümüz, başta mühendislik bölümleri olmak üzere üniversitemizdeki birçok bölümün ilk iki yıl matematik derslerini vermektedir. Akademik kadromuzun büyük bir kısmı bu derslerde görevlendirilmektedir. Uzun yıllardan gelen deneyimler sonucunda, öğrenci sayıları binlerle ifade edilen bu derslerde, etkili koordinatörlükler sayesinde bir standardizasyon sağlanmıştır. Bölümümüzün bu hizmetinin dünyadaki emsallerinin üzerinde olduğunu düşünmekteyiz. Geçtiğimiz on yıl içerisinde üniversitemizde birçok bölümün müfredatında yer alan Calculus derslerinde yeniden yapılandırmaya gidilmiştir. Daha önce

Math 125-126	Eğitim Fakültesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi (İktisat Bölümü Hariç)
Math 151-152	Fen Edebiyat Fakültesi ve İktisat Bölümü
Math 155-156	Elektrik Elektronik, Bilgisayar ve Endüstri Mühendisliği bölümleri
Math 157-158	Mühendislik Fakültesi'nin diğer Bölümleri

şeklinde verilen Calculus dersleri, üniversite genelinden bölümlerin talepleri sonucunda,

Math 125-126	İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi (İktisat ve İşletme Bölümü Hariç)
Math 119-120	Mühendislik Fakültesi, Fen Edebiyat Fakültesi (Fizik Bölümü Hariç) ve İktisat Bölümü

Math 117-118 Fizik, İşletme, Genetik ve Moleküler Biyoloji, Biyoloji,
Eğitim Fakültesi Bölümleri

olarak değiştirilmiştir. Bu değişiklik ile bu derslerdeki öğrenci seviyeleri biraz daha homojen hale gelmiştir. Ders içerikleri bölümlerin ihtiyaçları doğrultusunda yeniden belirlenmiştir.

Çift Ana dal/Yan dal Programları

Bölümümüz çift ana dal programı, matematiğe ilgi duyan veya üniversiteye girdikten sonra matematiğe olan ilgisini fark eden, farklı bölümlerdeki öğrencilere kapsamlı bir matematik eğitimi alıp, matematik bölümü lisans diploması alma fırsatı sağlamaktadır. Bu bağlamda geçtiğimiz on yıl içerisinde çeşitli bölümlerden gelen öğrenciler çift ana dal programını tamamlayıp, matematik bölümü diploması almaya hak kazanmışlardır. Çift ana dal programını tamamlayan birçok öğrenci de, matematik alanında yüksek lisans/doktora eğitimi almaya karar vermişlerdir. Çift anadal mezunu öğrencilerimizin bir kısmı halen bölümümüzde öğretim üyesi olarak görev yapmaktadır. Bu nedenle bu programın, öğrenciler ve üniversitemiz açısından çok faydalı olduğunu düşünmekteyiz. Yandal programımız ise, lisans eğitimlerini daha çok matematik dersi olarak zenginleştirmeyi amaçlayan öğrencilere yöneliktir. Bu programı tamamlayan öğrencilere matematik bölümü yandal sertifikası verilmektedir. TÜBİTAK'ın temel bilimleri tercih eden ve üniversite giriş sınavında yüksek başarı gösteren öğrencilere verdiği teşvik bursu sayesinde çift ana dal programımıza başvurularda belirgin bir artış olmuştur.

ODTÜ Kuzey Kıbrıs Kampüsü

Kurulduğundan bugüne kadar iki kampüs arasındaki matematik derslerinin koordineli verilmesini sağlamak amacıyla, her dönem bir öğretim üyemiz dersler vermek ve araştırma yapmak amacı ile ODTÜ Kuzey Kıbrıs Kampüsü'ne misafir olmaktadır. Araştırma işbirliğini kuvvetlendirmek amacı ile bölümümüz öğretim üyeleri geçtiğimiz on yılda Kuzey Kıbrıs Kampüsü'nde konferans ve çalıştaylar düzenlemişlerdir. Ayrıca, ODTÜ Kuzey Kıbrıs Kampüsü'nde Matematik Araştırma ve Eğitim Grubu'na eleman alımında bölümümüz aktif rol oynamaktadır ve bölümümüz için aranan kıstaslar burada da uygulanmaktadır.

Lisansüstü Eğitim

Genel Bilgi

Bölümümüz dünya standartlarında yüksek lisans/doktora eğitimi vermektedir. Yüksek lisans/doktora müfredatımız hem nitelik hem nicelik açısından yurt dışındaki emsalleri seviyesindedir. Bölümümüz 2014 yılında İngiltere merkezli Quacquarelli Symonds kuruluşu

tarafından yapılan sıralamada, dünyadaki en iyi 200 matematik bölümü arasına girerek, üniversitemizdeki bu başarıya ulaşan 9 bölümden birisidir. Bölümümüzde matematiğin çeşitli dallarında yüksek lisans ve doktora eğitimi alan öğrenciler bulunmaktadır. Bölümümüz, 2012 yılında, üniversitemizdeki lisansüstü eğitimin ilk 50 yılında, 110 doktora derecesi vermesi ile en fazla doktora veren ilk beş anabilimdalı arasında yer almış ve rektörlük tarafından bir plaket ile ödüllendirilmiştir. Doktora seviyesinde alınması gereken temel derslerin dışında, araştırma alanlarına göre özelleşmiş ileri seviye dersler de sunulmaktadır. Geçtiğimiz on yılda, akademik kadromuz, birçok yeni yüksek lisans/doktora dersi tasarlayıp bu dersleri çeşitli dönemlerde verip, yüksek lisans/doktora müfredatımızın çeşitlenmesini sağlamışlardır. Ayrıca, bu sayede matematiğin güncel konuları derslerimize girmiş ve eğitimimizin güncel kalması sağlanmıştır. Ayrıca, bölümümüz Université Louis Pasteur-Fransa ve University of the Basque Country-İspanya ile ortak doktora programları açarak işbirliği yapmıştır.

Bütünleşik Doktora Programı

Bölümümüzde lisans sonrası bütünleşik doktora programı 2000'li yılların başında öğrenci kabul etmeye başlamıştır. Bu program, doktora seviyesinde matematik eğitimi almak isteyen öğrencileri daha hızlı ve verimli bir şekilde araştırmaya yönlendirmek için tasarlanmıştır. Programa kabul edilen öğrencilerin, ilgi alanlarına göre matematiğin temel alanlarından dört tane temel matematik sınavında başarılı olup, araştırma yapacak seviyeye gelmeleri beklenmektedir. Bu sınav sistemi dünyanın birçok önde gelen üniversitesinde uygulanmakta olup matematikte doktora eğitimi açısından önemlidir. Bu bağlamda bölümümüzün doktora eğitimi bakımından iyi bir konumda olduğunu düşünmekteyiz.

Yüksek Lisans Programı

Bütünleşik doktora programının yürürlüğe girmesiyle beraber yüksek lisans programına öğrenci alımı durdurulmuş, ancak gelen talep doğrultusunda 2015 güz döneminden itibaren bu programa yeniden öğrenci kabul edilmesine başlanmıştır. Bu değişiklik, doktora gibi uzun bir sürece başlamadan önce, nispeten daha kısa bir süreç olan yüksek lisans eğitimi alıp, daha sonra koşullara göre doktora eğitimine devam etmek isteyen, not ortalaması ile bütünleşik doktora programına kayıt yaptıramayan öğrencilerimiz göz önünde bulundurularak yapılmıştır. Ayrıca, bölümümüze yeni katılan genç öğretim elemanlarımıza, yükseltme kıstaslarında yer alan tez yöneticisi olmak şartını sağlamak amacıyla, doktora öğrencisi danışmanlığı yapmadan önce, yüksek lisans danışmanlığı yapma fırsatı doğmuştur.

Öğretim Üyesi Yetiştirme Programı (ÖYP)

Öğretim Üyesi Yetiştirme Programı uygulaması 2002 yılında ülkemizdeki gelişmekte olan üniversitelere öğretim üyesi yetiştirmek amacıyla ilk olarak Orta Doğu Teknik Üniversitesinde başlatılmıştır. 2016 yılı Ocak ayına kadar 16 mezun verilmiş ve bu mezunlar üniversitelere dönmüşlerdir. (Birçoğu üniversitelerinde kadro sıkıntısı yaşamıştır/yaşamaktadır.) Halen, ÖYP programı dahilinde bölümümüzde doktora yapan 11 doktora öğrencimiz vardır.

Araştırma

Genel Bilgi

Matematik araştırmaları konusunda oldukça köklü bir geleneğe sahip olan bölümümüzde pür ve uygulamalı matematiğin birçok alanı temsil edilmektedir. Her sene bu alanlarda yapılan araştırma sonuçları ulusal ve uluslararası dergilerde yayınlanmakta ve konferanslarda sunulmaktadır. Ayrıca bölümümüz birçok konferans ve çalışmaya ev sahipliği yapmakta ve öğretim elemanlarımız bu etkinliklerin düzenleme ve bilim kurullarında görev almaktadır. Matematik kültürünün bir parçası olan seminerler konusunda da bir hayli aktif olan bölümümüzde düzenli olarak çeşitli haftalık ve aylık seminerler düzenlenmektedir.

Seminerler

Bölümümüzde düzenli olarak haftalık genel seminerler düzenlenmektedir. Bu seminerlere ülkemiz ve yurtdışından konuşmacılar davet edilmektedir. Matematik kültürünün bir parçası olan bu seminerler ile matematik alanındaki bilgi alışverişinin artırılması amaçlanmaktadır. Genel matematik kitlesine hitap eden bu seminerlere, sadece bölümümüz mensupları değil, zaman zaman Ankara'daki diğer matematik bölümlerinin mensupları da katılmaktadır. Genel seminerler dışında, bölümümüz elemanları kendi ilgi alanlarında haftalık seminerler düzenlemektedirler. Yine bu seminerlere Ankara'daki diğer üniversitelerden de katılım olmaktadır.

Bunların dışında, bölümümüzdeki araştırma grupları kendi aralarında haftalık çalışma seminerleri düzenlemektedirler. Bu seminerler, yeni sonuçların sunumundan ziyade, belirli bir konuya odaklanıp o konu hakkında var olan literatürü tarayıp, konu ile ilgili önemli sorulara odaklanmak amacı ile düzenlenmektedir. Bunlara ek olarak, yüksek lisans ve doktora öğrencilerimiz, gerek seminer verme kültürlerini geliştirmek, gerekse öğrenmekte oldukları alan ile ilgili bilgilerini paylaşmak amacı ile haftalık seminerler düzenlemektedirler. Bölümümüzde yaşatılan bu seminer geleneğinin bizlere ve öğrencilerimize büyük katkıları olduğunu düşünmekteyiz.

Antalya Cebir Günleri

Başlatılmasına bölümümüz öğretim üyelerinin öncülük ettiği Antalya Cebir Günleri ülkemizde yapılan uluslararası katılımlı en büyük cebir konferansıdır. Günümüze kadar on yedi defa düzenlenen ve artık bir gelenek halini alan bu konferans, başladığı yıllardan beri ulusal ve uluslararası matematik çevrelerinde çok büyük ilgi görmüş ve her geçen sene katılımcı sayısını artırmıştır. Konferansın düzenleme ve bilim kurullarında bölümümüz öğretim üyeleri birçok defa yer almışlardır. Bu konferans sayesinde matematik alanında uluslararası işbirliği fırsatları artırılmış olup birçok uluslararası projenin başlamasına vesile olmuştur. Yüksek lisans öğrencilerimiz, bu konferansta tanıştıkları matematikçiler vasıtası ile yurt dışında doktora eğitimi alma fırsatına kavuşmuşlardır. Bölümümüzün, ülkemiz matematiğine büyük katkısı olan bu konferansın yürütülmesi ve daha da gelişmesine katkıları devam edecektir.

Gökova Geometri-Topoloji Konferansları

Gökova Geometri-Topoloji Konferansları her yılın Mayıs ayında düzenlenen 60-90 katılımcı kapasiteli ileri düzey çalıştaylardır. Her yıl Bilim Komitesi tarafından belirlenen davetli konuşmacılar tarafından geometri ve topoloji alanındaki en son gelişmeleri sunan ve tartışmaya açan konuşmalar yapılmaktadır. 1992 yılından günümüze kadar 22 çalıştay düzenlenmiştir; bu yıl (2016) yirmi üçüncüsü düzenlenecektir. Bu konferanslar çeşitli yıllarda TÜBİTAK, NSF, TMD ve IMU gibi kuruluşlar tarafından desteklenmiştir. Her yıl basılan konferans kitaplarının, merkezi Boston'da bulunan International Press tarafından dünya kütüphanelerine ve önemli sergilerine dağıtımı yapılmaktadır. Ayrıca bu kitapların içeriği konferans web sitesinden de elektronik olarak daha geniş kitlelerin kullanımına açılmaktadır.

Bu çalıştaylara pek çok önde gelen ve tanınmış matematikçi katılmış, öğrenciler ve genç araştırmacılar bu çalıştaylar sayesinde çalışmalarına yön vermişler, yurt içinde ve yurt dışında çok sayıda üst düzey araştırmacı ve bilim insanı Türkiye'ye kazandırılmıştır. Yine bu konferanslar sayesinde geometri ve topoloji alanında Türkiye'nin çeşitli merkezlerinde çalışma grupları oluşturulmuş, yurt içi ve dışında pek çok ortak çalışma gerçekleştirilmiştir. Bölümümüz elemanları, gerek bu konferansların başlatılmasında, gerekse yürütücü ve düzenleme komitesi üyeleri olarak çok kapsamlı katkılarda bulunmuşlardır.

Arf Konferansları

Ülkemiz matematiğinin gelişmesini büyük katkıları olan değerli matematikçi Cahit Arf anısına bölümümüzde her sene "Arf Lectures" adıyla bir konferans düzenlenmektedir. Bu konferansta, alanında dünyaca ünlü isimler seminerler vermiştir. Türk Matematik Derneği, TÜBİTAK ve Orta Doğu Teknik Üniversitesi'nin katkılarıyla bölümümüz tarafından organize edilen bu konferans, büyük matematikçilerin ülkemizi ziyaret etmesinin yolunu açmıştır. Yapılan konferansların ülkemiz matematiğine ve üniversitemizin tanıtımına büyük katkıları olmuştur.

Kadın Matematikçiler Derneği Çalıştayları

Bölümümüz kadın öğretim üyelerinin katkılarıyla başlatılan Kadın Matematikçiler Derneği çalıştayları, kadın araştırmacıların, yüksek lisans ve doktora öğrencilerinin araştırma konularını, fikirlerini ve deneyimlerini paylaşabilecekleri ek bir platform oluşturmak amacı ile 2014 yılından beri düzenlenmektedir. İki tane çalıştay yapılmış, üçüncüsü de bu yıl Mayıs ayında yapılacaktır. Şimdiye kadar bölümümüz öğretim üyeleri, lisansüstü ve lisans öğrencilerinin katılımı oldukça yüksek olmuştur.

Ankara Matematik Günleri

Ankara Matematik Günleri 2005 yılından başlayarak, Ankara'daki sekiz üniversitenin matematik bölümlerinin ortak organizasyonu olarak düzenlenen ulusal nitelikte bir sempozyumdur. Sempozyuma, her yıl bu sekiz üniversitenin biri (dönüşümlü olarak) ev sahipliği yapmaktadır. Başlangıçta amacı Ankara'daki matematikçileri bir araya getirmek olan AMG, kısa zamanda Türkiye geneline yaygınlaşmış ve özgün bildirilerin sunulduğu ve karşılıklı bilimsel tartışmaların yapıldığı bir toplantı haline dönüşmüştür. 4. ve 10. Ankara Matematik günlerine bölümümüz ev sahipliği yapmıştır. Bölümümüz, Türkiye'deki matematiğin ilerlemesine katkısı olduğuna inandığı AMG konferanslarına desteğini sürdürmektedir.

Diğer Etkinlikler

Yukarıda belirtilen düzenli konferans/çalıştayların haricinde, son on yılda bölümümüzde çeşitli konferans ve çalıştay düzenlenmiştir.

Ödüller

Son on yılda bölümümüz elemanlarının almış olduğu ödüller:

- Marat Akhmet , 2015 TÜBİTAK Bilim Ödülü
- Canan Bozkaya, 2015 ODTÜ Geliştirme Vakfı Genç Araştırmacı Başarı Ödülü
- Emre Coşkun, 2014 ODTÜ Genç Araştırmacı Ödülü
- Zeynep Kayar (Danışmanı: Ağacık Zafer), 2013-2014 Akademik yılı lisansüstü tez ödülü
- M.Onur Fen (Danışmanı: Marat Akhmet), 2012-2013 Akademik yılı lisansüstü tez ödülü
- Sevin Gümgüm (Danışmanı: Münevver Tezer), ODTÜ Prof. Dr. Mustafa N. Parlar Eğitim ve Araştırma Vakfı 2009-2010 Öğretim Yılı ODTÜ Yılın Tezi Ödülü
- Canan Bozkaya (Danışmanı: Münevver Tezer), ODTÜ Prof. Dr. Mustafa N. Parlar Eğitim ve Araştırma Vakfı 2007-2008 Öğretim Yılı ODTÜ Yılın Tezi Ödülü
- Songül Kaya Merdan, Hales Distinguished Research Award, En İyi Tez Ödülü, University of Pittsburgh, 2005.
- Yıldıray Ozan, TÜBA GEBİP ödülü 2004-2007.
- Ferruh Özbudak, TÜBA GEBİP ödülü 2003-2006.
- Mustafa Korkmaz, TÜBA GEBİP ödülü 2003-2006.

Topluma Hizmet

İLKYAR Çalışmaları

İlköğretim Okullarına Yardım Vakfı (İLKYAR), temelleri 1978 yılında atılmış olan, üniversitemiz bünyesinde faaliyet gösteren, Milli Eğitim Bakanlığı tarafından desteklenen ve gönüllülerin çabaları ile faaliyet gösteren bir yardım vakfıdır. Temel amaçları arasında, Yatılı İlköğretim Bölge Okullarında (YİBO) ve köy okullarında eğitim görmeye çalışan çocuklara ulaşmak, bu çocuklara bilimi sevdirmek amacıyla etkinlikler düzenlemek olan bu vakıf, aynı zamanda bu okullardaki öğretmenlere eğitim ve destek programları düzenlemektedir. Bu etkinlikler gerek bu okullar ziyaret ederek, gerekse bu öğrencileri 23 Nisan'da ve yaz aylarında Ankara'da ağırlayarak gerçekleştirilmektedir. Ek olarak bu öğrencilere kitap yardımı ve burs olanakları sunulmaktadır.

Bölümümüzün İLKYAR 'a kapsamlı bir desteği söz konusudur. Öğretim elemanlarımız İLKYAR çerçevesinde, öğrencilere matematik yaz okulları düzenlenmesinin öncüleri olmuşlardır. Bölümümüz öğretim üyeleri bu yaz okullarında ilköğretim öğrencilerine yönelik seminerler vermişlerdir. Bu seminerlerde ilköğretim öğrencilerine matematiği ve düşünmeyi sevdirmek amaçlı dersler verilmiş, matematiğin uygulamaları hakkında bilgiler verilmiştir. Bu etkinliklerin, küçük yaşta matematiğe olan ilgiyi ve sevgiyi artırdığını gözlemlemiş bulunuyoruz. Daha sonra bu etkinlikler üniversitemizin diğer bölümleri tarafından da örnek alınmıştır. İLKYAR 'a katkılarımızın artarak devam edeceğini düşünmekteyiz.

Matematik Köyü Etkinlikleri

İzmir/Selçuk Şirince'de kurulmuş olan Nesin Matematik Köyü, matematikçiler ve matematik sevenleri bir araya getirmek amacıyla Nesin Vakfı tarafından bağışçıların katkısıyla oluşturulmuş bir köydür. Her sene birçok konferans, çalıştay ve derslere ev sahipliği yapmaktadır. Bölümümüz öğretim üyeleri son on yılda Matematik Köyü'nde birçok defa dersler ve seminerler vermiş, burada konferans ve çalıştaylar organize etmişlerdir. Bu etkinliklere, ülkemizdeki ve dünyadaki çeşitli üniversitelerden öğrenciler ve akademisyenler katılmıştır. Bu sayede ülkemizdeki matematikçiler dünyadaki meslektaşları ile yüz yüze iletişim kurma olanağına kavuşmuşlardır. Ayrıca, ülkemizde matematik eğitimi almakta olan öğrenciler, kendi kurumlarında verilemeyen birçok konuda derslere ve çalıştaylara katılıp, bilgi birikimlerini artırma fırsatına kavuşmuşlardır. Ek olarak, lise öğrencileri, burada yapılan yaz okullarına katılıp üniversitelerde çalışan akademisyenlerin derslerine katılma fırsatları bulmuşlardır. Bu olanakların ülkemiz ve dünya matematiğine büyük katkıları olduğunu düşünmekteyiz.

Matematik Dünyası Dergisine Katkılar

Bölümümüz öğretim üyeleri, ülkemizdeki en popüler bilim dergilerinden olan Matematik Dünyası Dergisine makaleleri ile katkıda bulunmaktadır. Abone sayısı ciddi bir seviyede olan bu dergi sayesinde, matematiğe ilgi duyan gençler, mesleği matematik yapmak olan insanlar tarafından yazılmış Türkçe makalelere erişim olanağı bulmaktadırlar. Bunun ülkemizdeki matematik eğitime ve matematiğin geniş kitlelere yayılmasında ciddi katkıları olduğunu düşünmekteyiz.

OYAK Matematik Yarışması

2003 yılını Verimlilik ve Matematik yılı ilan eden OYAK Çimento Grubu'nun, matematiğin gerçek yüzü ile tanıtılması, sevdirmesi ve yaygınlaştırılması amacı ile tüm organizasyon külfeti OYAK, akademik sorumluluğu ODTÜ Matematik Bölümü öğretim üyelerince üstlenilmek üzere 2003 yılında TÜBİTAK BİDDB katkısıyla başlatılmıştır. İlk olarak Adana, Bolu, Elazığ, Mardin ve Ordu illerinde düzenlenen yarışma, gösterilen yoğun ilgi sonucunda geleneksel hale gelmiş ve 2012 yılına dek 3000'den fazla okuldan 15.000'e yakın öğrencinin katılımı ile gerçekleştirilmiştir. Yarışma birçok yönden öğrencilerimizin alışık oldukları matematik sınavlarından farklılıklar taşımaktadır. İl birinciliği ve final sınavlarının her birisinde dört soru sorulmakta ve üç saat süre tanınmaktadır. Sorular lise müfredat programında yer alan bilgilerle çözülebilecek özellikte olup bilginin yanı sıra matematiksel muhakemeyi değerlendirmeye yöneliktir. Yarışmanın bir diğer özelliği de öğrencilerin dört kişilik takımlar halinde çalışmalarınıdır. Yarışmaya gösterilen ilgi, gözetilen amaca ulaşıldığının bir göstergesi sayılabilir. Yarışmaya katılan liselerin sınava yönelik hazırlık çalışmalarının, ilgili öğrencilerin matematikle daha yakından tanışmasına vesile olduğunu görmek sevindiricidir.

Program kapsamında, yarışmanın düzenlendiği illerde büyük ilgi gören konferans konuşmaları düzenlenerek matematiğin tanıtılması açısından önemli fırsatlar değerlendirilmiştir. Ayrıca matematik yarışmalarına katılan öğrencilerin hazırlanmasına yönelik bir ders kitabı yazılmıştır. Öğrencilerin yanı sıra, yarışmanın düzenlendiği illerden seçilen öğretmenlere yönelik programlarla öğretmenlerin yetiştirilmesine yönelik çalışmalar da yer almıştır.

Matematik Topluluğu Etkinlikleri

ODTÜ Matematik Topluluğu, Matematik Bölümü bünyesinde bulunan ve tamamen gönüllü olarak çalışmalarını sürdüren öğrencilerden oluşan bir öğrenci topluluğudur. Amaçlarını bölüm içi oryantasyon, bölüm-dışı oryantasyon ve kültürel etkinlikler olarak özetlenebilir. Bölüm içi oryantasyon kapsamında bir dönemde üç tane olmak üzere, ODTÜ Matematik Bölümünden veya başka üniversite bölümlerden hocaların katılımıyla bir popüler bilim seminerleri dizisi sürdürmekte, ayrıca öğrencilerin matematik kültürlerini arttırma amacıyla öğrenci seminerleri, okuma grupları ve ders destek grupları düzenlemektedir. Topluluk ayrıca her yıl düzenlediği yarışmalar ve turnuvalar (Az Kelime Çok İşlem yarışması, Bahar Futbol Turnuvası vb.) vasıtasıyla topluluğun hem kendi içerisinde kaynaşmasını hem de diğer öğrenciler ve öğrenci toplulukları ile etkileşimini sağlayacak sosyal bir doku oluşturmaya çalışmaktadır.

Muhtelif Faaliyetler

TÜBİTAK BİDDB (Bilim İnsanı Destekleme Daire Başkanlığı) tarafından düzenlenen Ulusal Matematik Proje Yarışmaları değerlendirme jürisinde üyelik.

TÜBİTAK BİDDB tarafından düzenlenen Ulusal ve Uluslararası Matematik Olimpiyatları hazırlık çalışmaları kapsamında eğitim programlarında yer almak.

Uluslararası Matematik Olimpiyatları, Balkan Matematik Olimpiyatları ve Balkan Gençler Matematik Olimpiyatlarına takım lideri ve/veya lider yardımcısı sıfatı ile katılmak.

TÜBİTAK tarafından desteklenen, Ulusal ve Uluslararası Matematik olimpiyatlarına katılacak öğrencilerin eğitime katkı sağlayacak öğretmenlerin yetiştirilmesine yönelik projelerin düzenlenmesinde görev almak.

TÜBİTAK tarafından yayınlanan Bilim ve Teknik Dergisinde Matematik Havuzu isimli köşenin hazırlanması.

Milli Eğitim Bakanlığı tarafından düzenlenen “Bu Benim Eserim” yarışmasında jüri üyeliği.

Milli Eğitim Bakanlığı (YEĞİTEK) OBS, TMOG ve benzeri sınavlarının soru bankasının oluşturulmasında alan uzmanı olarak görev almak.

Milli Eğitim Bakanlığı (TTK) Orta Okul ve Lise Matematik Derslerinin müfredat programlarının yenilenmesi amacıyla kurulan komisyonlarda görev almak.

Milli Eğitim Bakanlığı (TTK) Seçmeli Matematik dersinin tasarlanması ve ders kitabının yazılması.

ÖYS Soru Bankasına soru hazırlama kapsamında katkı sağlamak.

TÜBİTAK UEKAE (Ulusal Elektronik Kriptoloji Araştırma Enstitüsü), BİLGEM, ASELSAN, Genel Kurmay Başkanlığı, Başbakanlık - Danışmanlık ve Proje çalışmaları.

TÜBA'nın telif ve çeviri eserler ödülü programında jüri üyeliği.

2020 beklentileri**Genel beklentiler**

Öğretim üyesi başına düşen verilen not sayısı dikkate alındığında, bölümümüz kendisine en yakın bölümün iki katı kadar not vermektedir. Bu da bölümün ders yükünün ne kadar fazla olduğunun bir göstergesidir. Bölümümüz ile ilgili beklentilerimizin başında, bu ortalamayı biraz daha aşağı çekebilmek için akademik kadromuzun genişlemesi yer almaktadır. Bu sayede

bölümümüzdeki araştırma ve eğitim faaliyetlerinin artırılması ve çeşitlendirilmesi söz konusu olacaktır. Akademik araştırma çıktılarımızın nitelik ve nicelik olarak artırılması buna bağlıdır. Kadromuzun genişlemesi sonucu olarak yüksek lisans/doktora ve çift ana dal/yan dal kontenjanlarında artış olması beklenmektedir. Özellikle yüksek lisans/doktora öğrencisi sayısındaki artış ile birlikte, daha çeşitli derslerin açılması olanağı doğacaktır. İleriye dönük olarak bölümümüzün dünya sıralamalarındaki yerini daha da yukarılara taşımak amacındayız. İlk bölümde de bahsedildiği gibi, 2014 yılında bölümümüz sıralamada ilk iki yüz bölüm arasına girmiştir. Akademik kadromuzun genişlemesinin de sonucu olarak daha üst sıralarda yer almayı hedeflemekteyiz.

İleriye dönük beklentilerimiz arasında atama ve yükseltme süreçlerinin kısılması yer almaktadır. Atama sürecinin görece uzunluğu, bölümüze yapılan başvuruları etkilemekte olup, bu süreçlerin kısılması daha donanımlı akademisyenlerin istihdam edilebilmesinin yolunu açacaktır.

Bölümümüzün fiziki ve altyapı olanaklarından genel olarak memnun olsak da, bölümümüzdeki dersliklerde yapılan ve bazı durumlarda derslik kontenjanını aşan öğrenci sayılarından dolayı sıkıntı yaşamaktayız. Akademik kadromuzun artmasının bir diğer etkisi de sınıf kontenjanlarının düşmesi olacaktır. Ayrıca, diğer bölümlere verdiğimiz derslerimiz çok kalabalık sınıflarda yapılmaktadır. Hatta zaman zaman sınıf kapasitesinin üstünde öğrenci oluyor. Üniversitemize kabul edilen öğrenci sayısındaki artışlar dolayısıyla yaşanan ve yıllardır süregelen derslik sorununun bir ölçüde olsun çözülmesini bekliyoruz.

ERASMUS programına kabul kıstaslarının yüksek olması nedeni ile bu program ile eğitiminin bir kısmını yurtdışında tamamlayan öğrencilerimizin sayısı beklenenden düşüktü. Bu kıstaslarda yakın zamanda yapılan değişiklikler ile daha çok öğrencimizin ERASMUS programından faydalanmasını bekliyoruz.

Araştırma görevlisi sayısında artış

Matematik bölümü olarak diğer bölümlere verdiğimiz derslerinin fazlalığı nedeni ile mevcut araştırma görevlilerimizin büyük bir kısmını bu derslerde istihdam etmekteyiz. Bunun sonucunda matematik bölümü lisans ve özellikle yüksek lisans/doktora derslerinde yeteri kadar araştırma görevlisine görev verememekteyiz. İleriye dönük bir başka beklentimiz de, araştırma görevlisi sayısındaki artıştır. Bu sayede özellikle lisans, ve lisansüstü derslerimizde görevlendirebileceğimiz araştırma görevlileri sayesinde bu derslerdeki verimliliği (ödev, proje vb. gibi etkinlikleri artırarak) yükseltmeyi planlamaktayız.

Araştırma olanaklarının artırılması

Bölüm olarak var olan araştırma alanlarımız geliştirmek ve aynı zaman da araştırma alanlarımızdaki çeşitliliği artırmak ana hedeflerimiz arasındadır. Bölümümüz eleman alma komisyonu kararları bu doğrultuda şekillenmektedir. Araştırma olanaklarının artırılması amacıyla, gelecekte beklenimiz, üniversitemiz tarafından bölümümüze ayrılan araştırma bütçesinin artırılması yönündedir. Bu sayede bölümümüz genel seminerlerine daha farklı alanlardan konuşmacı çağırabileceğimiz ve düzenleyebileceğimiz konferans ve çalıştayları daha da çeşitlendirebileceğimizi

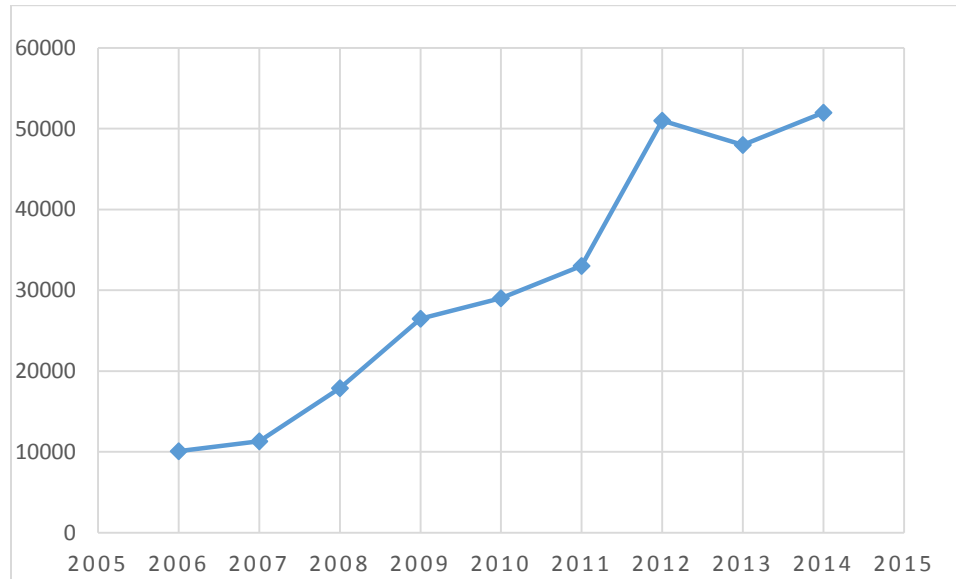
düşünmekteyiz. Bölümümüz araştırma alanları olarak bir hayli çeşitlilik gösterse de, özellikle reel ve karmaşık analiz ve kısmi diferansiyel denklemler alanında çalışan akademisyen eksikliği hissedilmektedir. Bu bağlamda bu alanlarda araştırma yapan yetkin öğretim elemanlarının bölüme katılması ileriye yönelik planlarımız arasındadır.

Yabancı Öğretim Üyelerinin Beklentileri

Matematik bölümü olarak üniversitemiz ortalamasının üzerinde yabancı uyruklu öğretim üyesi bulundurmaktayız. Bunun bölümümüze ve üniversitemize büyük katkıları olduğunu düşünmekteyiz. Farklı kültür ve matematik eğitime sahip üyelerimizin, bölümümüz içindeki çeşitliliği artırarak, dünyadaki diğer matematik bölümleri ile olan ilişkilerine olumlu etki ettiğini gözlemledik. İleriye yönelik bu durumun artarak devam etmesini umuyoruz.

Taban puanlarının düşmesi

Aşağıdaki tablodan da görülebileceği üzere, bölümümüze gelen öğrencilerin üniversite sınavındaki sıralamaları son on yılda ciddi bir düşüş göstermiştir. Bunun altında yatan nedenler birçok etkenin (sosyal, ekonomik vb.) birleşimi olsa da, bölüm olarak bu düşüşün önüne geçmek amacıyla önümüzdeki yıllarda bölümümüzün tanıtım faaliyetlerine daha çok önem vermeyi planlıyoruz.

ODTÜ Matematik Bölümü'ne kabul edilen öğrencilerin üniversite sınavındaki başarı sıralamaları.

PSİKOLOJİ BÖLÜMÜ

2005-2015 FAALİYET VE ÖZDEĞERLENDİRME RAPORU

Hazırlayanlar (60. YIL Bölüm Komisyonumuz):

Doç. Dr. Mine Mısırlısoy
Yrd. Doç. Dr. Bahar Öz
Yrd. Doç. Dr. Emre Selçuk
Yrd. Doç. Dr. Yonca Toker
Yrd. Doç. Dr. Banu Cingöz Ulu

Psikoloji Bölümü Genel Bilgiler

ODTÜ Psikoloji Bölümü, Üniversitemizin kuruluşundan 3 yıl sonra, 1959 yılında açılmış; 20 Haziran 1963 tarihinde ilk mezunlarına Psikoloji Lisans Diploması vermiştir. Bölüm, 1959'da "Psikoloji Bölümü" adıyla kurulmuş olmakla birlikte, o yıllarda psikolojinin farklı alanlarında ders verebilecek nitelikte ve sayıda öğretim elemanı bulmanın neredeyse imkansız olması nedeniyle, mevcut psikoloji programının sosyoloji, antropoloji gibi sosyal bilim dersleriyle takviye edilmesinin uygun olacağı düşünülmüş ve Bölüm 1960 yılında "Sosyal İlimler Bölümü" adını almıştır. Bu noktada, önceden tarih, felsefe ve sosyoloji derslerinin verilebilmesi için servis bölümü olarak kurulması düşünülmüş olan Sosyal İlimler Bölümü fikrinden vazgeçilmiş; Psikoloji Bölümü "Sosyal İlimler Bölümü" adını almış; sosyoloji dersleri de psikoloji öğrencilerinin devam etmekte olduğu Sosyal İlimler Bölümü içinde verilmeye başlamıştır.

a. Vizyon ve Misyon

Vizyon:

ODTÜ Psikoloji Bölümü'nün vizyonu, eğitim, araştırma ve toplumsal hizmet alanlarında uluslararası standartlarda, dünyada tanınmış, Türkiye'de öncü ve örnek bir bölüm olmaktır.

Misyon:

Eğitim ve Öğretim: Psikolojinin temel alt alanları ile ilgili kapsamlı kuramsal, ulusal ve uluslararası güncel bilgiyle donanmış, gelişmiş bilimsel düşünce ve araştırma becerilerine sahip, uygulama alanlarının ve psikolojik değerlendirmenin temel ilkelerini ve etik prensiplerini kavramış, ülkemizin kültür ve ihtiyaçları konusunda bilgili ve duyarlı lisans öğrencileri yetiştirmektir.

Yüksek lisans ve doktora düzeyinde misyonumuz, “araştırmacı-uygulamacı modeli” temelinde mezunlar vermektir. Ayrıca, ülkemizde yeni açılan ve gelişmekte olan üniversitelere öğretim elemanı yetiştirmek de hedeflenmektedir.

Araştırma: Bilimsel araştırmaya yönelik misyonumuz, psikolojinin farklı alanlarında araştırmalar yürüterek bilgi üretimine ve bu bilginin ulusal ve uluslararası platformlarda (kongre ve bilimsel dergiler aracılığıyla) yayılmasına katkıda bulunmaktadır. Türkiye’nin ihtiyaçlarına yönelik, uygulanabilir araştırmalar yürütmek ve disiplinler arası çalışmalar ile araştırma konu ve yöntem çeşitliliğini artırmak da önceliklerimiz arasındadır.

Toplumsal Hizmet: ODTÜ Psikoloji Bölümü’nün toplumsal hizmet alanındaki temel misyonu, nitelikli öğrenci yetiştirmenin yanı sıra; ürettiği bilgiyi, mesleki eğitimler, danışmanlıklar, seminerler ve medya aracılığıyla paylaşmak ve bu yolla toplumsal iyileşme ve gelişmeye katkı yapmaktır.

b. Akademik Kadro

2005 öğretim yılına 14 öğretim üyesi ile başlayan Psikoloji Bölümü, dönemi kapsayan 5 sene içerisinde 5 yeni öğretim üyesini bünyesine katarak 19 öğretim üyesi sayısına ulaşmış, bu sayede sağlık psikolojisi, trafik psikolojisi, bilişsel psikoloji ve sosyal psikoloji alanlarında kendisini zenginleştirmiştir.

2010-2014 döneminde Trafik ve Ulaşım Psikolojisi, Gelişim Psikolojisi, Endüstri ve Örgüt Psikolojisi ve Bilişsel Psikoloji alanlarında uzmanlaşmış öğretim üyelerinin bölüme katılmasıyla birlikte “Trafik ve Ulaşım Psikolojisi” ve “Bilişsel Psikoloji” Yüksek lisans opsiyonlarının ve “Trafik ve Ulaşım Psikolojisi”, “Gelişim Psikolojisi” ve “Endüstri ve Örgüt Psikolojisi” Doktora opsiyonlarının açılması mümkün olmuştur. Ayrıca Sosyal Psikoloji ve Klinik Psikoloji alanlarına katılan öğretim üyelerimiz ile de ilgili alanların yüksek lisans ve doktora opsiyonları zenginleşmiştir. 2010 öğretim yılından bu yana ise, bölümümüze yeni katılan 5 öğretim üyesi ve emekli olan bir öğretim üyesi ile bölümümüzde, halihazırda, 11’i Profesör, 6’sı Doçent ve 6’sı Yardımcı Doçent olmak üzere 23 öğretim üyesi görev yapmaktadır.

Psikoloji Bölümünün önümüzdeki 20 senesi incelendiğinde 2015-2024 döneminde 3, 2025-2029 döneminde ise 9 öğretim üyesinin yaş haddinden emekli olması beklenmektedir. Mevcut yapının korunması için öğretim elemanı ihtiyacı tüm alt alanlar için önümüzdeki 20 senede artarak devam edecektir.

Araştırma Görevlisi kadrolarımız incelendiğinde ise bölümümüzde görev yapmakta olan 45 ÖYP araştırma görevlisinden 40’ının 2020 senesine kadar mezun olması beklendiğinden, önümüzdeki 5 sene içinde araştırma görevlisi ihtiyacımızın ortaya çıkacağı öngörülmektedir.

c. Türkiye ve Dünyadaki Yeri

i. Lisans Eğitim ve Öğretimi

2014 yılında ulusal düzeyde Türk Psikologlar Derneği tarafından akredite edilen bölümümüz, lisans öğrencisi alımında yıllardır %1'lik dilimden lisans öğrencisi olarak ülkedeki lider konumunu sürdürmektedir. Psikoloji lisans eğitiminde önde giden grubu üniversitemiz ve Boğaziçi olmak üzere iki devlet üniversitesi, Koç ve (geçtiğimiz yıldan itibaren) Sabancı olmak üzere iki özel üniversite oluşturmaktadır. Bu üniversiteler arasında, bölümümüz her sene en yüksek sayıda lisans öğrencisini almasına rağmen üniversite giriş puanlarında üst gruptaki yerini muhafaza etmektedir. Diğer üniversitelerle karşılaştırıldığında bölümümüz, ders sayısı, ders çeşitliliği ve lisans öğrencilerinin araştırmalara dâhil edilmesi kriterlerinin her birinde önde gitmektedir. Lisans eğitiminde psikolojinin 7 farklı alt alanına (gelişim, sosyal, bilişsel, endüstri-örgüt, klinik, sağlık ve trafik) ilişkin seçmeli dersleri aktif olarak önerebilen ülkedeki tek psikoloji bölümü üniversitemizdedir. Lisans öğrencilerimizin bu zengin ders seçkisi sayesinde hem psikolojinin farklı alanlarında bilgi sahibi olmaları hem de seçtikleri alanlarda 3. ve 4. sınıftan itibaren uzmanlaşabilmeleri sağlanmaktadır. Ayrıca, öğrencilerimizin bu birikimi araştırma dersleri ile de desteklenmektedir. Öğrencilerimiz lisans eğitimleri boyunca, öğretim üyelerimizin laboratuvarlarında araştırma asistanı olarak 9 krediye kadar ders tamamlayabilmektedirler.

ii. Lisansüstü Eğitim ve Öğretimi

Bölümümüz ülke içindeki liderliğini lisansüstü eğitimde de sürdürmektedir. Psikolojinin altı alt alanında birden aktif olarak yüksek lisans ve doktora programı yürütebilen ülkedeki tek bölüm yine üniversitemiz Psikoloji Bölümü'dür. Bölümümüz, üniversitemizin kuruluşunda başı çektiği ÖYP programında ilk günden bu yana etkin olarak yer almıştır. Halen, ülkede psikoloji ÖYP öğrencilerinin en çok yer aldığı program bölümümüzdür. Ayrıca, Psikoloji Bölümü üniversitemiz içinde de en yüksek ÖYP öğrencisine sahip olan bölümdür. Bu program çerçevesinde Türkiye dâhilindeki 30'a yakın farklı üniversitede öğretim üyesi olarak görev yapacak meslektaşlarımızı yetiştirmektediriz.

2011-2012 eğitim-öğretim yılı sonunda ilk kez uygulamaya konulan Mezun Çıkış Anketi, Psikoloji Bölümü lisansüstü programlarından mezun olan öğrencilere uygulanmakta ve kendilerinden mezun oldukları programa yönelik ayrıntılı değerlendirme yapımları istenmektedir. Bu anketin amacı, yüksek lisans programlarının kuvvetli olduğu ve/veya gelişime açık olduğu alanları tespit edebilmek ve elde edilen bilgileri program güncelleme, iyileştirme ve yenilemelerinde kullanabilmektir.

iii. Araştırma

Bölümümüz araştırma etkinliği açısından da toplam yayın, öğretim üyesi başına düşen yayın, alınan ulusal ve uluslararası projeler gibi ölçütlerde Türkiye'de önde gelmektedir. Araştırma

performansı, bölümümüzün önümüzdeki yıllarda daha da güçlü hale getirmeyi hedeflediği bir alandır. Her ne kadar araştırma performansı açısından Türkiye'nin önde gelen bölümlerinden biri olsak da, uluslararası araştırma dünyasında bölümümüz halen istediği yerde değildir. Dünyadaki psikoloji bölümlerine bakıldığında araştırmada başı çeken kümenin, bütçesi diğer üniversitelerin çok üstünde olan ve kamu eğitimi misyonunu araştırma misyonunun gerisinde konumlandırmış olan birkaç üniversiteden oluştuğu görülmektedir (Avrupa'da Oxford ve Cambridge; Amerika Birleşik Devletleri'nde Harvard, Princeton, Columbia, Yale, Cornell, Stanford gibi üniversiteler). Gerek bütçemizin hiçbir zaman bu kadar yüksek olmayacağı, gerekse kamu eğitimi misyonumuzun araştırma misyonunun gerisinde bırakılamayacağı düşünüldüğünde bu birinci grup üniversitelerin araştırma performansına ulaşmak gerçekçi bir hedef değildir. Ancak bu üniversitelerin hemen ardından gelen, kamu eğitimi ve araştırma misyonu daha dengeli konumlandırılmış, ikinci bir grup üniversitenin psikoloji bölümlerinin araştırma performansı bölümümüz için de gerçekçi bir hedeftir (Bu grup üniversitelere en iyi örnek University of California sistemi içinde örgütlenmiş üniversitelerdir.) Geçtiğimiz yıllarda bu araştırma performansına ulaşabilmek için bölümümüzün kendi bütçesi ve hareket kabiliyeti içerisindeki adımlar atılmaya başlanmış, üniversite düzeyinde desteklenmesi gereken adımlar da formüle edilip Dekanlık ve Rektörlüğümüzün dikkatine sunulmaya başlanmıştır:

- Önümüzdeki 5-10 sene bandında emekli olabilecek öğretim üyelerimizin olduğu da gözetilerek kendi aralarında şimdiye kadar toplam 40 civarı yayını olan aktif araştırma programlarına sahip 5 yardımcı doçent geçtiğimiz 5 sene içerisinde bölümümüze katılmıştır. Bu katılımlarla birlikte bölümümüzün kadrosu 23 öğretim üyesine çıkmıştır. Hedeflediğimiz performansa ulaşmak için yakalamamız gereken 30 öğretim üyesi sayısı önümüzdeki yıllar içerisinde bölümümüzün öncelikleri arasındadır.

- Araştırma performansımızı olumsuz etkileyen en önemli sıkıntılardan biri laboratuvar sayısının azlığıdır. Hedeflediğimiz performansı tutturun uluslararası üniversitelerin çoğunda öğretim üyelerinin kendi laboratuvarları varken, bölümümüzde çok az sayıda laboratuvar bulunduğu için yürütülmekte olan araştırma kapasitesini karşılamakta oldukça yetersiz kalmaktadır. Geçtiğimiz iki sene içerisinde mevcut laboratuvar alanlarına biri Beşeri Bilimler, biri de MODSIMMER'de olmak üzere ortak kullanıma açık iki laboratuvar eklenerek, sıkıntılar karşısında bir miktar nefes almaya çalışılmıştır ancak bu çözümler kesinlikle kalıcı değildir. Bölümün en az 6 yeni laboratuvar alanına daha ihtiyacı vardır. Bu ihtiyaçların mahiyeti ve gerekçeleri 2014-15 yılları içerisinde çok ayrıntılı olarak hem Rektörlüğe hem de Dekanlığa sunulmuştur.

- Araştırma yazılım altyapısının geliştirilmesi için son iki yılda Bölüm bütçesinden karşılanmak üzere kapsamlı çevrimiçi veri toplama çözümleri satın alınmış ve insan araştırmaları için katılımcı havuzu kurulmuştur. ÖYP lisansüstü araştırmalarını desteklemek için gereken yeni iyileştirmeler için 259.750 TL bütçeli bir BAP Araştırma Kapasitesi Geliştirme Projesi önerisi 2015 sonunda Rektörlüğün değerlendirmesine sunulmuştur.

- Psikoloji alanında rekabet etmeyi hedeflediğimiz üniversitelerde standart bir uygulama kurum dışı büyük proje önerilerinin ikna ediciliğini artırmak için ilk deneylerin kurum içi fonlarla desteklenmesidir. Üniversitemizde de BAP-1 projelerinin bölümümüzün bu anlamda özellikle AB proje önerilerini geliştirebilmek için rekabetçi avantajını ciddi oranda artırabilecek bir destek olma potansiyeli vardır. Ne var ki bu potansiyelin gerçekleşmemesinin bir nedeni BAP-1 projelerinin katılımcı ücreti ödemeye müsaade etmemesidir. Tüm dünyada sosyal bilimler alanında destek ihtiyacının başında katılımcılara yapılan ödemeler gerekmektedir. Katılımcılar projelere veri sağlamak için bazen saatlerini vermektedir. Böyle bir katkıya hem teşekkür etmek hem de katılımı teşvik etmek için katılımcılara ödeme yapılabilmesi gerekir. Katılımcılara teşvik ödeme hususu sosyal bilimlerde yarıştığımız ülkelerde (Kuzey Amerika ve Batı Avrupa ülkeleri) standart bir uygulamadır. Katılımcılara ödeme yapılabilirdiği durumlarda sosyal bilimler projelerinde veri toplama süreci çok hızlanacaktır. Sosyal bilimlerde önde giden üniversitemizde bu sorunun çözülmesinin araştırma çıktılarımıza yapacağı olumlu katkı alternatif her iyileştirmeden kat kat fazla olacaktır ve özellikle büyük ölçekli proje önerileri için gereken ilk bulguların daha hızlı ve kapsamlı bir şekilde elde edilmesini sağlayacaktır.

Bir kısmı geçtiğimiz beş sene içinde tamamlanan, bir kısmının da üniversitemizin desteğiyle önümüzdeki birkaç sene içinde tamamlanmasını umut ettiğimiz bu iyileştirmeler sayesinde önümüzdeki 15 sene içinde araştırma çıktılarımızı yukarıda bahsedilen ikinci grup uluslararası üniversiteler düzeyine çıkartmayı hedefliyoruz.

Eğitim Faaliyetleri

a. Müfredat Değişiklikleri

Bölümümüzde halen etkin bir biçimde açılan lisans derslerinin sayısı 61'dir. Mezuniyet aşamasında tamamlanması gereken toplam kredi 139'dur. Genişleyen akademik kadro ve ilgi alanları doğrultusunda 2005 yılından bugüne birçok yeni ders önerilmiştir. 2005-2009 yılları arasında 5'i lisansüstü düzeyde, 8'i de lisans düzeyinde olmak üzere toplam 13 yeni ders önerilmiştir. Buna ek olarak, 2010-2015 yılları arasında yeni açılan yüksek lisans ve doktora program opsiyonları ve doktora programlarının yeniden yapılanmasına paralel olarak 28'i lisansüstü ve 10'u da lisans düzeyinde olmak üzere toplam 38 yeni ders açılmıştır.

Lisans eğitim öğretiminde artık çoğu programda zorunlu hale gelmiş ve Türk Psikologlar Derneği Akreditasyon kılavuzunda da önemi vurgulanan PSY 300 "Summer Practice" (2008) ve PSY 200 "Ethics in Research and Practice of Psychology" dersleri zorunlu ders olarak müfredata dahil edilmiştir.

b. Yeni Açılan Yüksek Lisans ve Doktora Program Opsiyonları

Bölümümüzde özellikle 2010-2014 yılları arasındaki genişleyen akademik kadroyla paralel olarak 2011 yılında Trafik ve Ulaşım Psikolojisi ve 2015 yılında Bilişsel Psikoloji Yüksek Lisansı programları açılmış; ayrıca 2000 yılından beri öğrenci almayan Gelişim Psikolojisi Yüksek Lisans programı da 2012 yılında tekrar öğrenci almaya başlayarak yeniden canlandırılmıştır. Bu opsiyonların yanı sıra 2011 yılında, mezunlarının uygulamacı ya da uygulamalı alanda araştırmacı olarak, aile ile ilgili kurumlarda görev yapmasını hedefleyen Aile Psikolojisi ikinci öğretim yüksek lisans programımız da açılmıştır.

Buna paralel olarak Endüstri ve Örgüt Psikolojisi (2012), Gelişim Psikolojisi (2015) ve Trafik ve Ulaşım Psikolojisi (2015) alanlarında da doktora programı opsiyonları geliştirilmiş ve bu opsiyonlar da faaliyete geçmişlerdir. Bu sayede Bölümümüz, özellikle 2010-15 yılları arasındaki atılımla psikoloji doktora programında psikolojinin neredeyse her alanında uzmanlaşabilme imkanı veren toplam 5 alanda doktora düzeyinde akademik eğitim sunar hale gelmiştir. Psikoloji bölümümüz bünyesindeki doktora programlarının çeşitliliğine, içeriklerine ve ürünlerine bakıldığında bölümümüzün psikolojinin temel alanlarında ülke ve dünya akademik camiasına etki yapacak ve katkıda bulunacak akademik personel yetiştirme yönündeki katkıları görülmektedir.

c. Doktora Programlarında Yeniden Yapılandırma

Bölümümüz yüksek lisans ve doktora programları ve opsiyonlarının çoğalmasıyla birlikte, alanlar arası işbirliğini artırma, birden fazla alt alana hitap edecek tezler ve araştırmaları destekleme, aynı zamanda doktora düzeyinde öğrenciler tarafından yürütülecek bağımsız araştırmaları desteklemek amacıyla psikoloji doktora programları yeniden yapılandırılmıştır. Bu çerçevede Klinik Psikoloji dışında kalan 4 opsiyonun (Sosyal, Gelişim, Endüstri ve Örgüt, Trafik ve Ulaşım) müfredatlarına psikolojinin farklı alanlarından okuma ve tartışmalar yürüttükleri PSY 601 “Proseminar in Psychology” dersi eklenmiş; öğrencilerin bağımsız araştırma projelerinin destekleneceği PSY 671-72 ve 73 kodlu “Supervised Research in Psychology” dersleri eklenmiştir. Bu yapılandırma ile alt alanlar arasındaki iletişim ve etkileşim artmış; öğrencilerin kuramsal ders yükümlülüklerine ek olarak araştırma ve uygulama konusunda da desteklenmeleriyle de, mezuniyet sırasında araştırma deneyimleri ve yayın potansiyelinin artırılması hedeflenmiştir.

d. Eğitim ve Öğretimde Uluslararası İşbirlikleri

Bölümümüz lisans düzeyinde hem öğrenci gönderme hem de kabul anlamında Erasmus programının aktif bir üyesidir. Lisansüstü düzeyde Hollanda’da Tilburg Üniversitesi ile Sosyal Psikoloji Ortak Doktora Programının tasarlanma çalışmaları tamamlanmış, süreç Sosyal Bilimler

Enstitüsünce de onaylanmıştır. Programın Senato tarafından onaylanmasının ardından hayata geçmesi planlanmaktadır.

Bunların yanı sıra Psikoloji Bölümü 2010 yılında, ABD'deki Güney Florida Üniversitesi (University of South Florida, USF) Psikoloji Bölümü ile karşılıklı ve kapsamlı bir öğrenci (lisans ve lisansüstü düzeyde) değişimi protokolü imzalanmıştır. Bu protokol kapsamında 2012 yılına kadar beş doktora öğrencisi USF'de en az iki dönem geçirmiş ve bu süre içerisinde birçok ders almış ve araştırma yapmışlardır. Bu protokolün kapsamı daha da genişletilerek, 2011-2012 öğretim yılında geliştirilen İş ve Örgüt Psikolojisi Doktora Programı öğrencilerinin 3. akademik yıllarını USF'de ders alarak ve araştırma yaparak geçirmelerine olanak tanıyacak bir işbirliği anlaşması da yapılmıştır. Halen üç öğrencimiz bu kapsamda USF'te bulunmaktadır. Aynı zamanda USF Psikoloji Bölümü'nün alanında önde gelen iki profesörü (Prof. Dr. Carnot Nelson [2009-2010 Akademik Yılı, Bahar Dönemi] ve Prof. Dr. Michael Brannick [2014-2015 Akademik Yılı, Bahar Dönemi]) Bölümümüze gelerek tüm lisansüstü öğrencilerinin yararlanabileceği yeni dersler sunmuşlardır.

Araştırma Faaliyetleri

a. Yayınlar ve Atıflar

2005-2009 yıllarını kapsayan 5 yıllık dilimde 19 öğretim üyesi toplam 112 uluslararası yayın, 42 ulusal yayın, 4 uluslararası kitap/kitapta bölüm/editörlük, 18 ulusal kitap/kitapta bölüm/editörlük, 162 uluslararası konferans sunumu, 106 ulusal konferans sunumu, 31 tamamlanmış doktora tezi ve 80 tamamlanmış yüksek lisans tezi üretmiştir. Beş yıllık dilimler ve aktivitelere göre toplam sayı ve kişi başına düşen ortalamalar Tabloda verilmiştir. 2010-2014'ü kapsayan 4 yıllık dilimde 2009 tarihinden itibaren farklı senelerde bölüm kadrosuna dâhil olan 5 öğretim üyesi ile beraber 23 (1 emekli) öğretim üyesi toplam 144 uluslararası yayın, 17 ulusal yayın, 12 uluslararası kitap/kitapta bölüm/editörlük, 10 ulusal kitap/kitapta bölüm/editörlük, 17 uluslararası konferans sunumu, 80 ulusal konferans sunumu, 45 tamamlanmış doktora tezi ve 91 tamamlanmış yüksek lisans tezi üretmiştir. Psikoloji bölümü öğretim üyeleri Eylül 2012 tarihi itibarıyla toplam 3167 atıf almıştır. Ayrıca bölümümüz öğretim üyeleri çeşitli ödüller almaya hak kazanmışlardır; bunların arasında Doç. Dr. Türker Özkan ve Doç. Dr. Ahmat Uysal'ın almaya hak kazandığı TUBA GEBİP (Üstün Başarılı Genç Bilim İnsanı) ödülleri de bulunmaktadır.

Tablo. 2009-2014 Araştırma ve Araştırma Çıktısı Performansı

	Makale		Kitap/Bölüm/ Editörlük		Konferans		Proje		Tez	
	Uluslar arası	Ulusal	Uluslar arası	Ulusal	Uluslar arası	Ulusal	Uluslar arası	Ulusal	Doktora	YL
2005-2009										
Toplam	112	42	4	18	162	106	6	47	31	80
2010-2014										
Toplam	144	17	12	10	171	80	14	45	45	91

b. Projeler

2005-2009 yıllarını kapsayan 5 yıllık dilimde 19 öğretim üyesi toplam 6 uluslararası, 47 ulusal proje; 2010-2014'ü kapsayan 4 yıllık dilimde 2009 tarihinden itibaren farklı senelerde bölüm kadrosuna dâhil olan 7 öğretim üyesi ile beraber 23 öğretim üyesi toplam 14 uluslararası proje, 45 ulusal proje yürütmüşlerdir. 2015 yılında da destekli üç ulusal proje tamamlanmış ve iki uluslararası destekli projeye başlanmıştır.

Ulusal platformda projeler ODTÜ BAP, DPT, TÜBİTAK, Genel Kurmay, Türk Silahlı Kuvvetleri, İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğü, T.C. Merkez Bankası, T.C. Başbakanlık Kadın ve Sosyal Hizmetler Müsteşarlığı, Aile ve Sosyal Araştırma Genel Müdürlüğü, TEPAV, TCDD, Belediyeler gibi kamu kuruluşları ve çeşitli özel kuruluşlar ile yürütülmüştür. Uluslararası platformdaki projeler ise AB, Dünya Bankası ve EUROPLAT desteği ile yürütülmüştür. Aşağıda gerek projeler gerekse eğitim-öğretim kapsamındaki akademik faaliyetlerle ilgili olarak bölümümüzün uluslararası ve üniversite çapındaki işbirlikleri detaylandırılmıştır.

c. Uluslararası İşbirlikleri

Psikoloji Bölümü 2009 yılından itibaren, psikolojinin öğrenilmesini ve öğretilmesini desteklemek için kurulmuş olan ve 38 ülkenin katılım gösterdiği Avrupa Akademik Ağı EUROPLAT (Avrupa'da Psikoloji Eğitimi ve Öğretimini Geliştirme) projesindeki beş çekirdek ortaklardan biridir. Öğretim üyelerinden Prof. Dr. Nebi Sümer ve Doç. Dr. Mine Mısırlısoy EUROPLAT Türkiye temsilciliğini yürütmüşlerdir.

Yedinci Çerçeve Avrupa Birliği projelerinden, 2011-2014 yılları arasında yürütülmüş olan ve 10 ortaklı olan “Building Societal Resilience Against Natural Disasters” başlıklı projenin Türkiye ortağı

ve yürütücüsü de Psikoloji Bölümü öğretim üyelerinden Prof. Dr. A. Nuray Karancı'dır. Nuray Karancı aynı zamanda Doğal Afetleri Önleme ve Azaltma Derneği Başkan yardımcısı ve Canterbury Earthquakes, Yeni Zelanda Danışmanlar Komitesi Üyesidir.

Bölümümüz öğretim üyelerinden Prof. Dr. Nebi Sümer, 2011 yılında Türk Psikologlar Derneğinin ev sahipliğini yaptığı 12. Avrupa Psikoloji Kongresi Bilimsel Komite Eş Başkanlığı'nı yapmış; Prof. Dr. H. Canan Sümer de çekirdek Bilimsel Komite içinde yer almıştır.

Bölümümüz öğretim üyeleri, European Federation of Psychology Associations'ın (EFPA) çeşitli komisyonlarında da aktif temsilcilikler/görevler üstlenmektedir. Prof. Dr. A. Nuray Karancı "EFPA Scientific Committee on Crisis and Disaster Psychology"nin başkanıdır. Ayrıca, Prof Dr. H. Canan Sümer "EFPA Board of Assessment"da, Prof. Dr. Nebi Sümer de "EFPA Board of Scientific Affairs" de, TPD temsilcisi olarak görev yapmaktadır.

Doç. Dr. Timo Lajunen yürütücü, Doç. Dr. Türker Özkan ve Yrd. Doç. Bahar Öz araştırmacı olarak Finlandiya Üniveristeleri, Finlandiya Trafik Araştırma Merkezi, Girit Teknoloji Eğitim Enstitüsü ve ODTÜ işbirliği kapsamında yürütülen "Toward safer road traffic in Turkey through continuous education and lifelong learning of driving instructors" başlıklı AB Leonardo da Vinci projesinde yer almışlardır (2007-2009).

Doç. Dr. Türker Özkan BM Kararına İlişkin Dünya Sağlık Örgütü'nün idare ettiği Johns Hopkins Üniversitesi İşbirliği ile yürütülen Yol Güvenliği 10 - Türkiye projesi yöneticisidir. 2015 yılında başlayan ve koordinatörlüğünü Avusturya'nın yaptığı, Finlandiya, Türkiye, Yunanistan, Estonya, Arnavutluk ve ABD'nin yer aldığı "Traffic Safety Cultures and the Safe Systems Approach – Towards a Cultural Change Research and Innovation Agenda for Road Safety" başlıklı H2020-MSCA-RISE AB projesinde Türkiye yöneticiliğini de Doç. Dr. Türker Özkan yürütmektedir ve Yrd. Doç. Bahar Öz bu projede araştırmacıdır.

Yrd. Doç. Yonca Toker, TEPAV ve Dünya Bankası ortaklığında yürütülen işe eleman çekme sürecinde cinsiyetin ve sosyal-duygusal kişilik faktörlerinin rolünü araştıran Audit Study in Turkey (2015) başlıklı projede araştırmacı görevi üstlenmiştir.

Bölüm öğretim üyelerimiz pek çok uluslararası dergide hakemlik yapmaktadır. Bunun yanı sıra Trafik Psikolojisi alanının prestijli dergilerinden olan "Transportation Research Part F: Traffic Psychology and Behaviour" dergisinin editörlüklerini Bölüm öğretim üyelerinden Doç. Dr. Türker Özkan ve Doç. Dr. Timo Lajunen yürütmektedir. Emekli öğretim üyemiz Prof. Dr. Olcay İmamoğlu International Journal of Behavioral Development dergisinde editörlük yapmıştır.

Eğitim ve Araştırmaya Destek Sağlayan Alt Yapı

a. Yerleşim Özellikleri, Öğretim Üyesi ve Araştırma Görevlisi Ofisleri

Bölümümüz Sosyal Bilimler Binası'nı Tarih, Sosyoloji ve Felsefe bölümleri ile paylaşmaktadır. Araştırma görevlilerimizin ofisleri fiziksel mekan yetersizliğinden dolayı hem Sosyal Bilimler Binası'nın farklı katlarında hem de Modelleme ve Simülasyon Araştırma ve Uygulama Merkezi'nde (MODSIMMER) yer almaktadır. Son yıllarda ÖYP programı ile bölümümüzde araştırma görevlisi olarak çalışan yüksek lisans ve doktora öğrencilerimizin sayısının artmasıyla ofis dağılımında bu şekilde bir düzenlemeye gidilmesi gerekmiştir. Mekan yetersizliği sebebiyle birçok araştırma görevlimiz diğer araştırma görevlileriyle ortak bir şekilde kalabalık ofis ortamlarında çalışmaktadırlar. Bölüm öğretim elemanlarının yürütmekte olduğu projelerde görevli proje asistanları da birkaç kişilik ofislerde çalışmaktadır. Artan öğretim üyesi, araştırma görevlisi ve son yıllarda artan proje sayımız Ankara kampusu içinde bir ek bina ihtiyacımızı ortaya koymaktadır.

b. Derslikler

Bölümümüze alınan öğrenci sayısının ve açılan ders sayısının artmasıyla hem derslik sayımız hem de bulunan dersliklerin büyüklüğü ihtiyacı karşılamamaktadır. Bu sebeple ihtiyaç olması durumunda diğer bölümlerdeki (ör. Fizik, Matematik, İşletme) derslikler de kullanılabilir. Mevcut sınıflarımız bölüm öğrencilerimizin aldığı zorunlu dersler için kapasite yetersizliği sebebiyle kullanılamaz duruma gelmeye başlamıştır. Bu durum da daha fazla sayıda ve büyüklükte derslik ihtiyacımızı ortaya koymaktadır. Ayrıca son yıllarda ihtiyaç duyabilecek kullanıcılar için Sosyal Bilimler binasında bir adet asansör de yaptırılmıştır.

c. Laboratuvarlar ve Merkezler

Psikoloji Bölümü'nde hem lisans hem de lisansüstü öğrencilerinin araştırma yürütebildikleri toplam beş araştırma laboratuvarı mevcuttur. Bu laboratuvarların çoğu Sosyal Bilimler Binası içinde yer almaktadır. Bunun yanında MODSIMMER binasında da bölümümüz akademik personeli ve araştırmacılarının kullanımında laboratuvarımız bulunmaktadır. Bu laboratuvarların bazıları 2000, bazıları 2005 bazıları da 2010 yılı sonrası kurulmuşlar ve çalışmalarına artarak devam etmektedirler. Bahsi geçen bu laboratuvarlar ile ilgili ayrıntılı bilgiler aşağıda yer almaktadır:

Bilişsel Psikoloji Laboratuvarı (CPL): 2008 yılı Eylül ayında kurulan Bilişsel Psikoloji Laboratuvarı Sosyal Bilimler Binası'nda yer almaktadır (B110/1, 12m²). Dikkat, bilişsel kontrol, bellek, dil ve bireysel farklılıkların çalışıldığı bir araştırma laboratuvarıdır. CPL ile ilgili daha ayrıntılı bilgiye ve yayın listesine internet adresinden erişilebilir (<http://www.cpl.metu.edu.tr/index.html>)

İnsan Faktörü Laboratuvarı: Savunma Sistemlerinde İnsan Faktörü Araştırma Laboratuvarı adı altında ODTÜ Teknokent’de bulunan MODSIMMER içinde yer almaktadır. MODSIMMER, ODTÜ ve Türk Silahlı Kuvvetleri ve Savunma Sanayii Müsteşarlığı'nın ortak girişimiyle 1998 yılından bu yana Modelleme ve Simülasyon alanında hedeflere ulaşabilmek amacıyla farklı disiplinlerin bir arada çalıştığı ve projelerin yürütüldüğü idari ve akademik bir birimdir.

Benlik Laboratuvarı: 2012 yılında kurulan Benlik Laboratuvarı kendini belirleme kuramı kapsamında benlikle ilgili defansif süreçleri deneysel yöntemlerle incelemeyi hedeflemektedir. Laboratuvar Sosyal Bilimler Binası bodrum katında (BZ 8B, 16m²) bulunmaktadır.

Güvenlik Araştırma Birimi (GAB):SAFEAST ve TÜBİTAK projeleri kapsamında ve ODTÜ'nün desteğiyle 2005 yılı Ağustos ayında kurulmuştur. GAB, Genel Güvenlik Bölümü ve Trafik Güvenliği Bölümü olmak üzere iki kısma ayrılmıştır. Genel Güvenlik Bölümü, iş güvenliği ve örgütsel güvenlik kültürü, hastanelerdeki hastaların güvenliği, günlük yaşamdaki kasıtsız yaralanmalar gibi konuları içermektedir. Trafik Güvenliği Bölümü ise yol kullanıcılarının güvenliği ile ilgili olarak çok çeşitli araştırmalar yürütmektedir. Bu bölümün laboratuvarı “SAFEAST Trafik Araştırma Laboratuvarı Sürücülük Yeterliliği Kliniği” adı altında Sosyal Bilimler Binası bodrum katında (BZ 8C, 21m²) yer almaktadır. GAB’ın temel amacı, genel olarak hayatta, özel olarak trafikte güvenliği ve sağlığı artırıcı davranışlarla ilgili yüksek akademik değere sahip uygulamalı çalışmalar yapmaktır. Bu amaç doğrultusunda, araştırma ekibi gözlem ölçümleri, psikoteknik ve nöropsikolojik laboratuvar testleri ve anket gibi farklı teknik ve ölçümlerden yararlanmaktadır. Doğası gereği, çalışmaları güçlü bir disiplinlerarası yaklaşım gerektirmektedir. Bu nedenle, GAB’da yürütülen araştırmalar üniversiteler, devlet kurumları, kamu kuruluşları ve özel şirketlerle sıkı bir işbirliği içerisinde yürütülmektedir. Bu laboratuvar, simülatörle yapılan araştırmalar aracılığıyla güvenli ve çevreci bir trafik toplumuna katkı sağlamaktadır.

İlişki Araştırmaları Birimi: İlişki Araştırmaları Laboratuvarı (İAL) Kasım 2005'te kurulmuştur. Laboratuvarın amacı, yakın ilişkiler konusunu bağlanma kuramı temelinde incelemektir. Yaşam boyu bağlanma ilişkili dinamikleri anlamanın yanı sıra, İAL Türkiye’de bağlanma konusunda çalışan araştırmacılara destek vermeyi ve bu konuda bir araştırma merkezi olmayı amaçlamaktadır. Yakın ilişkiler ve bağlanma konularında çalışma yapan araştırmacılar arasındaki bilgi akışının hızlanması amacıyla İAL çeşitli çevrimiçi kaynaklar sağlamayı hedeflemektedir.

Sağlık Psikolojisi Araştırma Grubu: (Öğretim Üyesi Ofisi! 10 m²) Araştırma grubunun amacı psikolojinin son yıllarda hızla büyüyen çalışma alanlarından birisi olan Sağlık Psikolojisi alanında bilimsel çalışmalar yapmaktır. Grup üyelerinin büyük çoğunluğunu tez konularını Sağlık Psikolojisi alanında yapan yüksek lisans/doktora öğrencileri ve Sağlık Psikolojisine ilgi duyan lisans öğrencileri oluşturmaktadır. Bu öğrencilere çalışmalarının her aşamasında akademik destek vermek ve bu süreç sonunda çalışmaların literatüre kazandırılması grubun temel hedeflerindendir. Sağlık Psikolojisi çalışma konularında seminerler düzenlemek ve bu alana ilgi duyan araştırmacı ve öğrencilerin Sağlık Psikolojisinin Türkiye’deki uygulamaları hakkında bilgi

sahibi olması grubun diğer bir hedefidir. İnternet sayfasında da (<http://hpert.metu.edu.tr/main.html>) ayrıntılı olarak görülebileceği gibi, çeşitli kurumlarda farklı bilim dallarında çalışan araştırmacılarla yürütülen çalışmalarla disiplinler arası bilgi birikiminin oluşmasına da hizmet etmeyi hedeflemektedir.

Yaşam Boyu Gelişim Laboratuvarı: (Öğretim Üyesi Ofisi! 9 m²) Yaşam Boyu Gelişim Laboratuvarı'nda yürütülen çalışmalar yakın ilişkilerin psikolojik, fiziksel ve sosyal faktörlere etkileri; yaşam boyu bağlanma süreçleri; sosyal ilişkilerin oluşması ve korunmasında rol oynayan mekanizmalar; ilk izlenimi ve algıyı etkileyen sosyal ve gelişimsel faktörler; eş seçim süreçleri gibi konulara odaklanmaktadır.

Uygulama Araştırma ve Eğitim Merkezi: Uygulama Araştırma ve Eğitim Merkezi (UYAREM), psikolojinin herhangi bir alt alanında araştırma, eğitim ve danışmanlık hizmetleri vermek üzere 2002 yılında kurulmuş, ODTÜ Psikoloji Bölümü'ne bağlı bir merkezdir. Bu merkeze bağlı "AYNA Klinik Psikoloji Destek Ünitesi", ODTÜKENT Lojmanları bölgesinde 1605/1 adresindeki, iki odalı bir mekânda hizmet vermektedir. Ayna, UYAREM'in kişilere veya gruplara psikolojik değerlendirme ve terapi hizmetleri veren ve Psikoloji Bölümü yüksek lisans ve doktora öğrencilerine süpervizyon altında staj olanağı sunan alt birimidir ve destek veren dört klinik psikoloji profesörü ve beş kadrolu araştırma görevlisi vardır. Ancak AYNA Klinik Psikoloji Destek Ünitesi'nde yürütülen hizmetlerin yoğunluğu nedeniyle söz konusu mekan oldukça yetersiz kalmaktadır. Bu nedenle Beşeri binası zemin katında da bu hizmetler için 2 ofis ayrılmıştır; ancak AYNA Klinik Psikoloji Destek Ünitesi'nde yılda toplam 3000'i aşkın, herbiri en az birer saat süren psikoterapi hizmeti verildiği değerlendirildiğinde, takdir edilir ki bu mekanlarda söz konusu hizmetlerin yürütülmesinde büyük zorluklar yaşanmaktadır; ayrıca Beşeri binasında yapılan seanslarda sekreteryaya olmaması da sıklıkla önemli sorunlara yol açmaktadır.

Gözlem Odası: Gözlem odası Sosyal Bilimler Binası'nın ikinci katında yer almaktadır (B 110/4). Oda, lisansüstü psikoloji öğrencilerinin uygulamalı psikoloji derslerine ayrılmıştır. Katılımcıların aktiviteleri bölünmeden araştırmanın devam ettirilebilmesi için odada tek yönlü bir ayna yer almaktadır. Tek yönlü ayna gözlemsel çalışmaların yapılmasını olanaklı kılmaktadır; böylelikle test uygulama ve terapi amaçlarıyla kullanılmaktadır.

Psikoloji Bölümü Uygulamalı Araştırma Laboratuvarı: Sosyal Bilimler Binasında bulunan ve 2015 yılında faaliyete geçmiş olan laboratuvarımız, öğretim üyelerimiz, araştırma görevlilerimiz ve lisansüstü öğrencilerimizin özel deney ve gözlem ortamları yaratılmasını gerektirecek çalışmalarda kullanılmak üzere tasarlanmıştır. Laboratuvarımız bünyesinde ses izolasyonuna sahip ve görüntü kaydı alınması imkanı sunan 2 adet oda bulunmaktadır; bugüne kadar Sosyal Psikoloji, Gelişim Psikolojisi ve Klinik Psikoloji alanlarında 20'den fazla araştırma yürütülmüştür.

d. Teknik Donanım ve Ekipman

SONA Katılımcı Havuzu Yürütme Yazılımı: Psikoloji Bölümü'nde yürütülen çalışmaların veri toplama sürecinin sistematik takibini yapabilmek amacıyla 2014 yılından bu yana SONA yazılımı kullanılmaktadır. Bu yazılım dahilinde 2015-2016 eğitim-öğretim yılı 1. Döneminde bölümümüzde yürütülen 36 araştırma bulunmaktadır ve toplam 876 katılımcıdan veri toplanmıştır. SONA yazılımı 2015-2016 eğitim-öğretim yılı 1. Döneminde bölümümüzün verdiği servis derslerine ek olarak, bazı zorunlu bölüm derslerimiz ve İşletme Bölümünden bazı dersler kapsamında da kullanılmıştır.

Online Veri Toplama aracı Qualtrics Web Anket Sunum Yazılımı: Qualtrics yazılımı Psikoloji Bölümünde 2014 yılından bu yana anket yoluyla veri toplayacak araştırmalarda verinin Web üzerinden toplanması için kullanılmaktadır. Bugüne kadar bölüm öğretim üyelerimizin, lisans ve lisansüstü öğrencilerimizin ve araştırmacılarımızın yürüttüğü/dahil olduğu toplam 137 çalışmada Qualtrics yazılımı kullanılmış ve yaklaşık 60 bine yakın kişiden veri toplanmıştır.

Deney Sunum Yazılımı: Psikoloji Bölümü'nde sadece sınırlı sayıda lisansı bulunan deney sunum yazılımı kullanılmaktadır. Bilişsel çalışmalarda uyaranlara tepki zamanının milisaniyelerle ifade edilebilecek şekilde çok hassas bir şekilde ölçen psikoloji deneyleri için özel olarak geliştirilmiş bu yazılımlar hem tepki süresini hassas bir şekilde ölçmekte; hem de psikoloji deneylerinde ihtiyaç duyulan uyaranların esnek bir şekilde sunulmasına olanak sağlamaktadır.

Simülatör yazılımı: MODSIMMER'de İnsan Faktörü Laboratuvarında sürücü ölçümü, rehabilitasyonu, eğitimi gibi amaçlar kapsamında kullanılabilen STISIM yazılımı M100W sistemi ve 3 ekranı ile 135 derecelik bir alanı kapsamaktadır. Mevcut sistem yol üzerinde ve çevresinde olabilecek olaylar hakkında kısıtlı bir çeşitlilik sağlamakta, sağladığı değişkenlerin üzerinde ise araştırmacıya sınırlı bir kontrol imkanı sunmaktadır.

e. Teknik Altyapıyı Geliştirme Çalışmaları

Psikoloji Bölümü olarak temel veri toplama ve bilimsel araştırma yapma teknik gereksinimlerine sahip olsak da son yıllarda teknolojinin gelişmesi ve bunun araştırma dizayn ve uygulamalarına yansımaları, akademik kadronun genişlemesi, lisansüstü programların çeşitlenmesi, öğrenci sayısının artması, çalışma alanlarının farklılaşması ve ayrıntılaşması gibi sebeplerle ileri zamanlardaki araştırma projeleri için teknolojik ve teknik alt yapının çeşitlendirilmesi, genişletilmesi ve sabitlenmesi gerekmektedir. Buna dayanarak bölümümüz ÖYP öğrencilerinin tez çalışmalarının önemli bir kısmını oluşturan temel bilişsel, sosyal bilişsel, uygulamalı bilişsel, bilişsel gelişim ve klinik psikoloji araştırmaları için teçhizat ve yazılım kapasitemizin geliştirilmesi amacıyla 2015 yılında bir ÖYP-PLUS-P (Öğretim Üyesi Yetiştirme Programı – Program Altyapı Unsurlarının Sağlamaştırılması-Psikoloji) projesi başvurusu yapmıştır. Projeden beklenen fayda genel olarak psikolojide en güncel soruları araştırmak için en gelişmiş teçhizat ve yazılımlardan yararlanabilme imkanı elde etmek; bu imkanı çok disiplinli ulusal ve uluslararası akademik

platformlarda kullanabilmek, ulusal ve uluslar arası yeni işbirlikleri oluşturabilmek şeklinde ifade edilebilir.

Topluma Hizmet Faaliyetleri

Öğretim üyelerimiz, üniversitemizdeki diğer lisansüstü programlar, eğitim ve sertifika programlarına verdikleri destekler; üniversite dışına verdikleri seminer ve dersler ile çeşitli danışmanlıkları içeren faaliyetler aracılığıyla toplumsal hizmetlerde bulunmaktadır. Bu faaliyetler aşağıdaki gibi özetlenebilir.

a. Üniversite İçi İşbirlikleri

Psikoloji Bölümü, Üniversite içinde ve dışında disiplinler-arası yürütülen birçok programa katkı sağlamıştır ve sağlamaya devam etmektedir. Bu programlara örnek olarak Kadın Çalışmaları, Deprem Çalışmaları, İş Sağlığı ve Güvenliği ve Bilişsel Bilimler yüksek lisans programları sayılabilir. Psikoloji Bölümü öğretim üyeleri, bu programlara kayıtlı olan öğrenciler için ders açmakta ve bu bölümlerden yüksek lisans öğrencilerinin tez danışmanlığını yürütebilmektedirler. Örneğin, İş Sağlığı ve Güvenliği Disiplinler-arası Enstitü Anabilim Dalı Başkanlığı'na 2015 yılında Doç. Dr. Türker Özkan atanmıştır. Bu programa ayrıca Prof. Dr. Reyhan Bilgiç ve Prof. Dr. A. Nuray Karancı da açtıkları derslerle destek olmaktadır.

Psikoloji Bölümü'nün ODTÜ bünyesindeki önemli bir başka işbirliği de ODTÜ Kuzey Kıbrıs Kampusu (ODTÜ KKK) Psikoloji Bölümü ile gerçekleştirdiğidir. Ankara Kampusu Psikoloji Bölümü öğretim üyeleri, 2012 yılından itibaren KKK Psikoloji Lisans Programı'na ihtiyaç duyuldukça ders desteği sağlamak ve gerek haftada bir seyahat ederek, gerekse akademik görevlendirme ile dönemlik olarak bu programa da ders vererek destek olmaktadır.

Psikoloji Bölümü ODTÜ Uygulamalı Etik Araştırma Merkezi bünyesindeki İnsan Araştırmaları (İA) faaliyetlerine de aktif destek sağlamaktadır. Prof. Dr. H. Canan Sümer 2003 yılından bu yana UEAM Yönetim Kurulu üyesi, 2012 yılından bu yana İA Komitesi üyesi ve 2015 yılından beri İA Etik Kurulu Başkanıdır. İA Etik Kurulunun 31 değerlendircisinden 10'u Psikoloji Bölümü öğretim üyesidir. 2014 UEAM raporundaki bilgilere göre, 2014 yılında yapılan 431 araştırmanın etik ilkelere uygunluğu ile ilgili değerlendirmenin 137 tanesi Psikoloji Bölümü hakemleri tarafından yapılmıştır. İAK etik başvuru formları 2014 tarihinde Prof. Dr. Canan Özgen başkanlığında Psikoloji Bölümü'nün beş öğretim üyesinin (Canan Sümer, Emre Selçuk, Başak Şahin Acar, Yonca Toker, Ahmet Uysal) oluşturduğu bir alt komisyon tarafından yenilenmiş ve 2015 yılında Web üzerinden kullanıma açılmıştır.

Görüldüğü gibi ODTÜ Psikoloji Bölümü, birçok farklı bölümün öğrencilerine sunulan yan dal programı, katkı sağlanan yüksek lisans programları, KKK Psikoloji Bölümü için verilen lisans

dersleri, araştırma merkezlerine yapılan katkılar ve araştırmaların etik değerlendirme sürecine yapılan katkılar temelinde Üniversite ile bütünleşmiş, Üniversite içinde ve dışında önemli işbirlikleri yürüten bölümlerden biridir.

Eğitim programları kapsamında 4 öğretim üyemiz düzenli olarak her sene bir ya da birden fazla gruba Sürekli Eğitim Merkezi (SEM) aracılığıyla seminerler vermektedir. Bu seminerler Aile ve Evlilik Terapisi Eğitimi Sertifika programı (Prof. Dr. Hürol Fıçıoğlu tarafından verilen üç modül ile toplam 150 saat), İnsan Kaynakları Yönetimi Sertifika programı (Prof. Dr. H. Canan Sümer tarafından verilen 28 saat ve Yrd. Doç. Yonca Toker tarafından verilen 12 saat) ve çevrimiçi olarak sunulan Doğal Afet Risk Yönetimi Sertifika Programı (Prof. Dr. A. Nuray Karancı tarafından verilen 1 hafta) kapsamındadır.

Katkıda bulunduğumuz diğer eğitim seminerleri ODTÜ İdari Personel Gelişim Programı (İGEP) ve Öğrenme ve Öğrenci Gelişim Birimi (ÖGEB) kapsamındadır. ODTÜ idari personeline İGEP kapsamında Prof. Dr. H. Canan Sümer tarafından İşyerlerinde Psikolojik Taciz ve Yrd. Doç. Yonca Toker tarafından İşyerlerinde Cinsel Taciz konularında ikişer saatlik seminerler verilmektedir. Prof. Dr. Tülin Gençöz ÖGEB kapsamında Etkili Eğitim Semineri: Eğitimde Etkili İletişim konulu semineri vermektedir. Düzenli olarak verilen seminerlerin yanı sıra ODTÜ personeline yönelik bilgilendirici seminerler de verilmiştir. Örneğin, Prof. Dr. Tülin Gençöz 2005 ve 2011 yıllarında iletişim becerilerini geliştirme konusunda ODTÜ yurt personeli, ODTÜ Sağlık, Kültür ve Spor Daire Başkanlığına bağlı birimlerin çalışanlarına ve şef kadrosuna yükseltilecek idari personele yönelik seminerler vermiştir. Prof. Dr. H. Canan Sümer ve Yrd. Doç. Yonca Toker 2011 yılında şef kadrosuna yükseltilecek idari personele yönelik olarak İşyerlerinde Psikolojik ve Cinsel Taciz konulu seminerler vermişlerdir.

b. Üniversite Dışı Kurumlara Verilen veya Halka Açık Seminerler

Eğitim ve bilgilendirme faaliyetleri üniversite dışında da sürdürülerek çeşitli kurum ve organizasyon çalışanlarının psikolojinin farklı alanlarında bilgilendirilmesi amaçlanmaktadır. Bu faaliyetlere örnek olarak, Prof. Dr. Faruk Gençöz'ün Deniz Kuvvetleri'nde (2007) Psikolojik Problemlerle Mücadele ve Emniyet Müdürlüğü'nde (2006) Sigara Bırakma konularındaki seminerleri; Prof. Dr. A. Nuray Karancı'nın Afet ve Acil Durum Başkanlığı'nda (AFAD) 2009 yılından bu yana halkın afet bilincini geliştirmek, okullarda afet eğitimi ve afet yönetiminde halk katılımını sağlamak üzerine verdiği seminerleri; Prof. Dr. Nebi Sümer'in Türk Silahlı Kuvvetleri'nde katkıda bulunduğu "Yurttaşlık Eğitimi", Emniyet Genel Müdürlüğü Trafik Araştırmaları Dairesi'nde verdiği "Trafik Psikolojisi" ve "Trafik Denetiminde Psikolojik Faktörler" başlıklı eğitim ve seminerleri; Prof. Dr. H. Canan Sümer'in Kara Harp Okulu'nda verdiği eğitimler; Doç. Dr. Özlem Bozo'nun Kırıkkale İl Sağlık Müdürlüğü organizasyonu ile Kırıkkale'de görev yapan doktorlara verdiği "Hasta-Doktor İlişkisinde Doğru İletişimin Önemi" adlı semineri; Yrd. Doç. Yonca Toker'in Fulbright Eğitim

Komisyonunca düzenlenen English Teaching Academics (ETA) oryantasyon programı kapsamında ABD'den gelerek Türkiye'nin çeşitli illerindeki Üniversitelerde İngilizce eğitimi verecek olan üniversiteli gönüllülere Türkiye Kültüründe Cinsel Taciz konulu semineri (2014, 2015) sayılabilir. Bunlarla beraber öğretim üyelerimiz düzenli olarak Ankara içi ve dışındaki Üniversitelerde uzmanlık alanları ile ilgili bilgilendirici seminerler vermektedirler. Bölümümüz öğretim üyeleri Doç. Dr. Mine Mısırlısoy ve Yrd. Doç. Dr. Emre Selçuk Sürekli Eğitim Merkezi tarafından sunulan Dönem Arası seminerlerine düzenli olarak katkı sağlamaktadır. Ayrıca, bölümümüz öğretim üyeleri ODTÜ'de Bilim Eğlencelidir kapsamındaki etkinliklere de verdikleri seminerlerle katkı sağlamaktadırlar. Bölüm içinden ve dışından konuşmacıların davet edildiği Psikoloji Bölümü Cuma Seminerleri düzenli olarak 10 senedir devam etmektedir. Bunlara ek olarak, Psikoloji bölümünün kuruluşunun 50. Yılı dolayısıyla ve emekli olan öğretim üyelerimizin onuruna seminer ve sempozyumlar da düzenlenmiştir.

Bu seminerlerin yanı sıra, öğretim üyelerimiz Üniversite dışındaki eğitim programlarına da ders açarak katkı sağlamaktadır. Bunların arasında Kara Harp Okulu Savunma Bilimleri Enstitüsü, Savunma Yönetimi Yüksek Lisans Programı sayılabilir. Psikoloji Bölümü öğretim elemanları, bu programlara kayıtlı olan öğrenciler için ders açmakta ve bu bölümlerden yüksek lisans öğrencilerinin tez danışmanlığını yürütebilmektedirler. Bunların yanı sıra, öğretim üyelerimiz Psikoloji Bölümünde açtıkları lisansüstü derslere diğer Üniversitelerin Psikoloji Bölümlerinin öğrencilerini kabul edebilmektedirler.

c. Komite, Komisyon Üyelikleri ve Danışmanlıklar

Eğitim faaliyetlerinin yanı sıra öğretim üyelerimiz toplumu bilinçlendirmeye yönelik komite ve komisyonlarda yürütücü veya danışman olarak aktif rol üstlenmişlerdir. Örneğin Prof. Dr. A. Nuray Karancı Afet ve Acil Durum Başkanlığı (AFAD) eğitim komisyonu üyeliği, Türk Ulusal Deprem Konseyi üyeliği; Prof. Dr. Sibel Kazak Berument Adalet Bakanlığı Danışma Kurulu üyeliği; Prof. Dr. Nebi Sümer Türkiye Uyuşturucu ve Uyuşturucu Bağımlılığı İzleme Merkezi Bilim Kurulu üyeliği; Prof. Dr. Tülin Gençöz TÜBİTAK Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırma Destek Grubu (SOBAG) Danışma Kurulu üyeliği ve Yrd. Doç. Başak Şahin Acar Ankara Gönüllü Topluluğu, Üniversite-Toplum Derneği ve ODTÜ Erasmus oryantasyon programında danışmanlıklar yürütmektedir.

Bölüm öğretim üyelerimiz ayrıca Meslek Örgütümüz olan Türk Psikologlar Derneği (TPD) yönetiminde, komisyon, komite ve kurullarında aktif rol almış ve almaya devam etmektedirler. Bunlara örnek olarak, Dernek Başkan Yardımcılığı (Prof. Dr. Nebi Sümer), Saymanlığı (Prof. Dr. Belgin Ayvaşık), Dergi Editörlüğü (Prof. Dr. Olcay İmamoğlu, Prof. Dr. Nebi Sümer, Prof. Dr. Belgin Ayvaşık, Prof. Dr. Tülin Gençöz), Editör Yardımcılığı (Prof. Dr. H. Canan Sümer, Prof. Dr. Belgin Ayvaşık, Prof. Dr. Tülin Gençöz, Doç. Dr. Sibel Kazak Berument ve Doç. Dr. Türker Özkan), Yardımcı Yayın Yönetmenliği (Doç. Dr. Mine Mısırlısoy); Etik Kurul üyeliği ve temsilciliği (Prof. Dr. H. Canan

Sümer, Doç. Dr. Mine Mısırlısoy), Denetleme Kurulu Üyeliği (Prof. Dr. Nebi Sümer) yürütmüşlerdir. Ayrıca öğretim üyelerimizden Prof. Dr. Tülin Gençöz Psikolojik Testler Komisyonu üyeliği; Prof. Dr. Nebi Sümer ve Prof. Dr. H. Canan Sümer Akreditasyon Komitesi üyeliği; Prof. Dr. Nuray Karancı Akreditasyon Üst Kurul üyeliği ve TPD Travma Komisyonu Başkanlığını; Prof. Dr. Nebi Sümer Trafik Test ve Kalibrasyon Komisyonu üyeliği; Doç. Dr. Türker Özkan Trafik Komisyonu üyeliğini yürütmüşlerdir. Bölüm öğretim üyelerimizin çoğu halen SSCI'de taranan Türk Psikoloji Dergisi ve ULAKBİM'de taranan Türk Psikoloji Yazıları'nda Akademik Danışmanlar Kurulu üyeliği yapmaktadır.

ODTÜ Psikoloji Bölümü'ne bağlı olarak çalışan UYAREM Ayna Klinik Psikoloji Ünitesi, başvuran kişi veya gruplara psikolojik değerlendirme, danışmanlık ve psikoterapi hizmetleri vermektedir. Bu hizmetlerin yanı sıra; UYAREM Ayna Klinik Psikoloji Ünitesi, Klinik Psikoloji Yüksek Lisans ve Doktora Programları öğrencilerine süpervizyon altında uygulama imkânı sunmakta ve birçok seminer, çalışma grubu ve sempozyum düzenlemektedir.

İleriki Yıllarda Uluslararası Düzeydeki Hedeflerimizi Karşılatabilmek için En Temel İhtiyaçlarımız/Eksikliklerimiz:

- ☐ **Öğretim Üyesi:** Lisans ve lisansüstü eğitimdeki kaliteyi sürdürerek ilerleyebilmemiz için 30 öğretim üyesine ulaşma hedefimiz bulunmaktadır
- ☐ **Laboratuvar:** Laboratuvarda yürütülen, tüm alt-alanlardaki deneylerde/araştırmalarda artış sağlama hedefimiz için önemli bir ihtiyaçtır
- ☐ **Derslik ve Ofisler:** Asistanlarımız 10 kişi bir ofiste olacak kadar sıkışık bir ortamda yerleştirilebilmektedir, son ÖYP asistanlarımıza henüz her bulunamamıştır; öğretim üyesi ofislerimiz çok yetersizdir, ek-görevli hocalarımıza sağlayabileceğimiz hiç bir mekan bulunmamaktadır
- ☐ **BAP-1 projelerinde katılımcı ödeneği:** Sosyal bilimlerde araştırmalar katılımcıların destekleriyle sürdürülebilmektedir. Bu desteğin niteliğini ve niceliğini arttırmak için katılımcılara teşvik ödeme hususu önemlidir, bu uygulama sosyal bilimlerde yarıştığımız ülkelerde (Kuzey Amerika ve Batı Avrupa ülkeleri) standart bir uygulamadır.

SOSYOLOJİ BÖLÜMÜ

Sosyoloji Biliminin İlgili Alanı Nedir ve Bölümün Kısa Tarihi

Sosyoloji, toplumsal gerçekliği, değişebilirliği içinde inceleyen, hem teorik hem de uygulamalı bir temel bilim dalıdır. Bu bilim dalı günümüzde toplumsal, ekonomik, teknolojik, siyasi ve kültürel değişmelere paralel olarak artan bir önem kazanmıştır. Bu nedenle sosyoloji aileden ekonomik faaliyete, kır topluluklarından metropoliten merkezlere, bireyin yakın toplumsal çevresinden kamusal alanın anonim ilişkilerine, özel amaçlı toplumsal kuruluşlardan devletin bürokratik örgütlenmelerine kadar geniş bir olgular yelpazesindeki yapılaşma ve yapı değişikliklerini incelemektedir. Disiplinin uygulamalı yönünü oluşturan araştırma faaliyetine devlet ve özel kuruluşlarca duyulan talepte görülen çarpıcı artış da sosyolojinin gelinmesinde önemli rol oynamıştır.

1950'li yılların sonunda Fen ve Edebiyat Fakültesinin temel bölümleriyle birlikte kurulan Sosyal Bilimler Bölümü'nün içinden doğmuş ve gelişmiştir. 1964 yılında, Psikoloji ve Sosyoloji Lisans programları birbirinden ayrı bağımsız diploma dereceleri olarak kurulmuş ve Sosyoloji lisans derecesi unvanı da ilk kez resmi olarak verilmiştir. 1982 yılında ise Sosyoloji ve Psikoloji, Yüksek Öğretim Kurumunun oluşturduğu müfredatlar doğrultusunda iki bağımsız bölüme dönüşmüştür. 1980 yılların sonlarına gelindiğinde doktoralı Bölüm üyesi sayısı 10'u bulmuştur ve bu üyelerin çoğunluğu yurt dışı doktoralıdır. 1985 yılında Bölümde doktora ve yüksek lisans programları ilk defa açılabilmiştir. 1985 yılı sonrasında Bölüm özellikle yurt dışı doktoralı öğretim üye sayısını genişletmek üzere büyüme politikası izlemiş ve 2005 yılında 2 yabancı öğretim üyesi ile beraber kadrosu 24'e yükselmiştir.

Ancak 2005 yılından sonra Bölümde hareketlilik artmıştır. 2015 yılına kadar emeklilik ve diğer nedenlerle Bölümden ayrılan öğretim üyesi sayısı 10 olurken, diğer yandan da yurt dışından doktoralı YÖK burslusu ve diğer öğretim üyesi istihdamı da 7 olmuştur. Bölüm göreceli olarak bir küçülme yaşamıştır, ancak 2010-2015 arasında yeni öğretim üyelerinin kadroya katılımı ile 2016 yılında 15 öğretim üyesi ile büyüme potansiyeli olan bir bölümdür.

Sosyoloji Bölümünün Misyonu

- Yerel, Bölgesel ve Küresel düzeyde sosyal, kültürel, ekonomik ve siyasi dönüşümlere ilişkin bilgi üretmek
- Lisans öğrencilerine sosyolojinin esas alt alanları üzerine uluslararası standartlar düzeyinden temel bir bilgi sağlamak
- Öğrencilerin nicel ve nitel yöntem ve teknikleri hakkında pratik yapmalarını ve bu konularda yetenek edinmelerini sağlamak

- Öğrencilerin sosyolojinin farklı alanlarında ilgilerini geliştirme ve ilgi alanlarında disiplinlerüstü bir yaklaşımla çalışabilmelerini ve karşılaştırmalı ve tarihsel yaklaşıma yakınlık duymalarını sağlamak

Sosyoloji Bölümünün Vizyonu

- Sosyolojinin, araştırma ve nesnellik standartlarına bağlı bilimsel bir disiplin olarak görülmesi,
- Uluslararası standartlara uygun olarak sosyolojik eğitim ve araştırmalarına katkı yapılması,
- Teori ve pratiğin birleştirilmesi,
- Öğrencilerimizde bilimsel merak duygusu, kanıt ve eleştirel değerlendirmeye saygı ve karşıt görüşlere hassasiyet uyandırılması,
- Sosyal bilim eğitiminde, disiplinlerarası yaklaşım ile karşılaştırmalı, tarihsel perspektiflere dayanılarak araştırmanın desteklenmesi

Sosyoloji Bölümünün Akademik İlgi Alanı/Alanları ve Yeterliliği

Bölümün güçlü olduğu alanlar sosyolojinin temel kuramları, araştırma yöntem ve teknikleri, ve temel alt alanlar olan toplumsal değişim ve dönüşüm, toplumsal eşitsizlikler, sosyal sınıflar ve toplumsal hareketlilik, kır- kent sosyolojisi, kent ve kentsel dönüşümler, göç sosyolojisi, sanayi ve çalışma yaşamı sosyolojisi, siyaset sosyolojisi, kimlik ve aidiyetler, toplumsal cinsiyet çalışmaları, etnisite, toplumsal hareketler, aile sosyolojisi, ekonomik sosyoloji, iletişim ve medya çalışmaları sosyolojisi, din sosyolojisi, demografik ve nüfus çalışmaları, yoksulluk, kırsal ve sosyal kalkınma, çevre ve ekoloji alanlarıdır. Ancak tüketim, gözetim, suç, boş zamanlar ve gündelik yaşam, gibi yeni alanlarda yeni bölüm üyeleri tarafından yoğunlukla çalışılmakta ve Bölümün ilgi alanları içinde temsil edilmektedir.

Önümüzdeki senelerde eğitim sosyolojisi, kültürel sosyoloji, demografi, bilim ve teknoloji, hukuk, sağlık ve farklı sosyal politika alanlarına doğru akademik çalışma alanlarını genişletmenin mevcut toplumsal dinamikler ve sosyoloji kuramlarındaki yeni tartışmalar içerisinde doğru bir strateji olacağı düşünülmektedir.

Sosyoloji Bölümü Türkiye’de çoğunluk öğretim üyelerinin doktora dereceleri yurt dışından ve sosyoloji ve antropoloji dallarından olan ve yüksek kaliteli eğitim veren, en çok yüksek lisans ve doktora öğrencisine sahip, yurt dışı yayınları açısından Türkiye sosyolojisini en iyi temsil eden, konularında en kaliteli dergi ve kitaplarda ve diğer sosyoloji bölümlerine kıyasla en yüksek sayıda yayın yapabilen yüksek standartları olan bir bölümdür. Bu nedenle mezunlarımız kamu ve özel sektörde çok aranan özelliklere sahip olup iş ve istihdam konusunda verili koşullar altında çok büyük bir sıkıntı yaşamamaktadırlar.

Eğitim Öğretim

Lisans:

2006 yılından itibaren ODTÜ Sosyoloji Bölümü'ne kabul edilen bütün öğrenciler genelde en başarılı %10'luk dilimde yer alan adaylar arasından alınmıştır.

2010 yılından itibaren puan türü değişip, TM-3 kategorisine göre alınan öğrencilerin matematik bilgilerinin daha iyi olduğu gözlenmiştir.

Kayıd silinen öğrenci sayıları %2 ila %3 arasındadır.

Normal sürede mezuniyet oranları 2005 -2015 arasında %45-50 civarında seyretmiştir.

Sosyoloji Bölümünün öğrenci kalitesini 2005-2015 yılları arasında muhafaza ettiği ve puan türüne göre bir miktar arttırdığı sonucu çıkmaktadır (bakınız tablo1).

Tablo da görüldüğü üzere 2005 de 55 olan 1. sınıfa kabul edilen öğrenci sayıları 2014'de 87 olarak yaklaşık 1,5 misli artmıştır. Ders tekrarı yapan öğrenciler ve yan dal – çift ana dal öğrencileri ve Sosyoloji Bölümü dışından seçmeli ders alan öğrenciler de eklenince zorunlu derslerde sınıf mevcutları 130 u bulmaktadır. Bu durum sosyoloji eğitimi için çok gerekli olan sınıf içi tartışma olanaklarını olumsuz etkilemiş ve derslere devamsızlığı arttıran bir unsur olmuştur. Var olan sınıf kapasiteleri de bu mevcutları kapsayabilecek bir durumda değildir. Bu durum eğitimin kalitesini ve verimliliğini direkt olumsuz etkileyebilmektedir.

TABLO 1: Sosyoloji Bölümü 2005-2005 Giriş Taban Puanı ve Lisans Öğrenci Sayıları

ÖSYS Giriş Taban			Öğrenci sayıları*				
Yıl	Puanı	Sıralaması	1. Sınıf	2. Sınıf	3. Sınıf	4. Sınıf	TOPLAM
2005	331.695	28402	55	40	46	43	184
2006	312.679	24423	51	49	37	48	185
2007	328.221	14087	40	45	48	39	172
2008	321.569	21327	72	42	34	48	196
2009	322.165	25202	63	63	40	36	202
2010	451,500	20465	86	74	54	51	265
2011	438,750	27035	92	72	71	57	292
2012	413.003	25105	84	66	74	56	280
2013	404,510	26131	92	65	66	81	304
2014	400.931	29038	87	81	60	70	298
2015	397.776	24900	109	77	74	67	327

Yüksek Lisans ve Doktora:

Sosyoloji Bölümü Yüksek Lisans ve Doktora programlarında 2005-2010 yılları arasında öğrenci sayısı 200 civarında iken, Bölümün bu dönemde azalan öğretim üyeleri sayısına bağlı olarak öğrencilere danışman atama / bulma sorunu ile karşılaşılınca, 2009-2015 yıllarında yüksek lisans ve doktora öğrenci alımı sayısında kısıtlamaya gidilmiştir. 2010-2015 yılları arasında yüksek lisans ve doktora öğrencilerinin alım sayılarında ve toplam öğrenci sayısında bu nedenle az bir düşüş olmuştur.

Sosyoloji Bölümünün oldukça geniş ve yeterli bir öğrenci kitlesine hizmet vermeye devam ettiği, yüksek lisans ve doktora öğrencilerinin danışmanlık hizmeti talepleri ve bu hizmeti düşünülürse toplam 200 civarında yüksek lisans ve doktora öğrencisine tez danışmanlığı yapmanın bölüm üyelerinin vaktinin çok önemli bir kısmını almakta olduğu da bir gerçektir.

Sosyoloji Bölümü, bünyesinde yer alan ve katkıda bulunduğu sosyoloji lisans, yan dal, çift ana dal, tezli yüksek lisans, tezsiz yüksek lisans, doktora, sosyal antropoloji yüksek lisans

programları ile birlikte; sosyal politika tezli ve tezsiz yüksek lisans, Türk-Alman uluslararası tezsiz yüksek lisans, kadın çalışmaları yüksek lisans, Ortadoğu çalışmaları yüksek lisans, Avrasya çalışmaları yüksek lisans, Asya çalışmaları yüksek lisans, medya ve kültürel çalışmalar yüksek lisans, bilim ve teknoloji politikaları çalışmaları yüksek lisans programları ile oldukça geniş bir kitleye hizmet sunmaktadır.

İlaveten, bölümümüz yurtdışı ortak yüksek lisans programlarına destek vermektedir. Sosyoloji Bölümü ile Berlin-Humboldt Üniversitesi arasında halen sürmekte olan Türk-Alman Yüksek Lisans ortak programı vardır. Halen Avrupa'daki birçok saygın üniversite ile Erasmus ve değişim antlaşmamız bulunmaktadır. Bölümümüzden Erasmus değişim programına katılan ve Bölüme dışardan gelen öğrenci sayısı ODTÜ içinde yüksek bir düzeyde gerçekleşmektedir. Ayrıca Bölümümüzden bazı üyelerimiz AB Marie Curie eğitim ve araştırma projelerine katılmışlardır.

TABLO 2: Sosyoloji Bölümü 2005-2005 Yüksek Lisans ve Doktora Öğrenci Sayıları

Lisansüstü Öğrenci Sayıları		
Yıl	Y. Lisans	Doktora
2005	76	62
2006	81	73
2007	82	86
2008	74	101
2009	80	127
2010	53	145
2011	60	143
2012	48	144
2013	27	125
2014	32	126
2015	49	109

TABLO 3: Mezun Sayıları

Yıl	Lisans	Y.Lisans	Doktora
2005	38	7	3
2006	44	9	2
2007	38	14	3
2008	45	17	4
2009	34	12	2
2010	41	20	9
2011	47	9	3
2012	48	14	9
2013	75	8	10
2014	62	2	9
2015	52	3	8

Bölüm başarı kriterleri açısından mezun sayıları önemli bir göstergedir. Bu anlamda lisans ve lisansüstü düzeyde Bölümden mezuniyet oranlarında normal süre içinde mezun olan lisans ve yüksek lisans öğrencileri arasındaki oranlara bakınca ve artan öğrenci mevcutları ile kıyaslayınca bir miktar ilerleme söz konusudur. Bu bilgilerden ODTÜ Sosyoloji Bölümü'nün öğrenci kalitesini geçen yıla nazaran az çok muhafaza ettiği ve bir miktar arttırdığı sonucu çıkmaktadır.

Öğretim Üyeleri Sayıları ve Değişimi

Bölümümüz bünyesinde yer alan akademisyenlerin çoğu doktora derecesini dünya çapında isim yapmış üniversitelerden almıştır.

Sosyoloji Bölümü kadrosunda 2005-2011 yılları arasında öğretim üyesi sayısı 15'e düşmüştür. 2011-2015 yılları arasında yeni öğretim üye ve görevlisi istihdamı gerçekleşmiş ve 2015 de üye sayısı 18 e çıkmıştır. 2013-2015 yılları arasında bölümde 4 yeni profesörlük ve 2 doçentlik kadrosu kazanılmıştır.

Bölümün uzmanlaşmak ve genişlemek istediği alanlar göz önüne alınarak, yeni kadro tahsislerinin gerekli olduğu düşünülmektedir. Ayrıca, profesör ve doçent kadrosunda yer alanların sayısı ile yardımcı doçent ve öğretim görevlisi kadrosunda yer alanların sayısı arasında bir dengenin kurulması istihdam edilecek genç üyelerimize bağlı olacaktır. Bölümde giderek artan öğrenci sayısı da, kaliteli bir eğitim düzeyini koruyabilmek için daha fazla akademisyen istihdam edilmesini zorunlu kılmaktadır. Büyüme için iki önemli konu vardır. Birincisi önümüzdeki 5 yılda emekli olacak öğretim üyelerimizin sayısı 4 olup, bunların yerine yeni istihdam gerekmektedir. İkinci konu ise Sosyolojide yeni tartışmaların ve kuramların Bölümde temsilini olanaklı kılacak şekilde yeni kadrolara ve yeni öğretim üyesi istihdamına gerek duyulmaktadır.

TABLO 4: Öğretim Üyesi Sayıları

Öğretim Üyesi Sayısı						
Yıl	Prof.	Doç.	Y. Doç.	Öğr. Gör.	Arş. Gör.	TOTAL
2005	9	4	4	3	6	26
2006	9	5	3	3	7	27
2007	8	5	4	2	6	25
2008	8	5	4	4	6	27
2009	7	5	4	3	6	25
2010	5	4	6	2	6	23
2011	3	4	6	3	4	20
2012	4	4	5	3	6	22
2013	4	5	4	3	4	20
2014	7	2	6	1	4	20
2015	8	4	4	1	5	22

Araştırma Olanakları

Sosyoloji Bölümünde ulusal ve uluslararası düzeyde etkisi olan ve çeşitli kuruluşlara politika geliştirebilmeleri yönünde katkı sağlayan birçok araştırma yapılmaktadır. Sosyoloji

Bölümünün en başta gelen hedefleri arasında yurt dışındaki akademik dünya ile bilimsel ilişki ve faaliyetleri geliştirmek gelmektedir.

Akademisyenler ve öğrenciler bu araştırmalara etkin bir şekilde birlikte katılmaktadırlar. Akademisyen profilinin zengin olması yürütülen araştırmalara da yansımaktadır. Elde edilen bulgular derslerdeki tartışmaları beslemek için kullanılmaktadır. Sonuçlar daha sonra yayına dönüştürülüp farklı formatlarda hem bilim camiasına hem de kamuoyuna sunulmaktadır.

2005-2015 yılları arasında Bölüm üyelerimiz çeşitli uluslararası kuruluşlar tarafından finanse edilen araştırmaları başarı ile yürütmeye devam etmişlerdir. 2010-2015 yılları arasında ise Bölüm öğretim üyelerinin ortak olduğu pek çok sayıda uluslararası ve ulusal proje, etkinlik ve girişim mevcuttur

Uluslararası kuruluşlar arasında en önemlileri Dünya Bankası, Birleşmiş Milletlerin UNDP, UNICEF, UNFPA, UNESCO, IOM (uluslararası göç örgütü) gibi alt kuruluşları, AB kurumları, Ford Vakfı ve Friedrich Ebert Vakfı, WHO (dünya sağlık örgütü), ILO (uluslararası çalışma örgütü) gibi kuruluşlardır. 2005-2015 yılları arasında bölümde bu yabancı kuruluşlar tarafından desteklenen birçok proje gerçekleştirilmiştir. Özellikle 2006 yılından bu yana birçok AB projesine ortaklıklar düzeyinde katılım olmuştur. Genellikle araştırma konuları göç ve göçmenlik, toplumsal cinsiyet, kentsel dönüşüm ve hareketler, etnisite, sivil toplum, sürdürülebilir kalkınma vb. konulardır.

Bölümde büyük bir araştırma potansiyeli Lisansüstü tezlerle gerçekleşmektedir. Tezlerde ortaya çıkan bilimsel bulgular kaliteli dergilerde yayınlanabilme niteliğine sahipse de bu tez çalışmalarının çok sınırlı miktarda yayına dönüşmesi Bölümde üzerinde önemle durulması gerekli bir eksikliktir. Aslında yapılan kaliteli çalışmaların daha çok yayına dönüşmemesinin en önemli nedeni tez çalışmasını bitiren mezunların biran önce yaşamlarında iş arama ve geçimlerini sağlama çabalarına girişmek zorunda kalmaları ve yayın konusunu bu nedenle ertelemeleridir.

Araştırma konularına bakıldığında çok geniş bir yelpazede ve sosyolojinin tüm temel alanlarında araştırmalar yapılmaktadır. Ancak en yaygın olarak

- Göç ve göçmenlik,
- Kentleşme dinamikleri ve kentsel dönüşüm; Kent Kültürü
- Türkiye’de sözlü ve yazılı basın, İletişim ve sinema,
- Kadın ve toplumsal cinsiyet, Aile içi şiddet;
- Kuşaklararası transferler ve dayanışma; ,
- Suç ve güvenlik araştırmaları;
- Gençlik, yaşlılık, çocuk ve engellilik üzerine sosyal dışlanma/ içirme
- Enformel sektörde iş ve istihdam (bakım sektöründe kadın emeği, gençlik, çocuk, tarımda çocuk, mevsimlik işçilik)
- Sağlıkta eşitsizlikler ve sağlık hizmetleri
- Türkiye’de yoksulluğun bileşenleri
- Küreselleşme ve yerellik
- Türkiye’nin Modernleşme dinamikleri
- Türkiye’de sivil toplum inisiyatifleri
- Depremlerin sosyal-ekonomik etkileri, afetlerde ortaya çıkan kırılganlıklar
- Din ve inanç sistemlerinde farklılıklar; Orientalizm (Şarkiyatçılık) çalışmaları; Kültürel ve siyasi kimlik çalışmaları gibi ve diğer birçok temel alanda sosyolojik çalışmalar gerek projeler gerek tezler aracılığıyla yürütülmektedir.

Ulusal proje destekleri kapsamında Sosyoloji Bölümü olarak 2005-2015 yılları arasında ulusal kurumlardan DPT, DİE, TÜBİTAK-TUBA, TKV, KSSG Müdürlüğü, T.C. Başbakanlık Güneydoğu Anadolu (GAP) Projesi Bölge Kalkınma İdaresi, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı, yeni olarak da Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Göç İdaresi Genel Müdürlüğü, Emniyet birimleri, AFAD, gibi birçok kurumdan destek alarak projeler gerçekleştirmektedir. Ayrıca Türkiye’de bölgesel düzeyde kalkınma projeleri yapmakta olan Kalkınma Ajansları ile ortak çalışmalar yapılmaktadır. BAP projelerinden her sene en az 3-4 proje ile destek alınmaktadır.

Akademik Faaliyetler, Yayınlar, Konferanslar

Akademisyen profilinin zengin olması yürütülen araştırmalara da yansımaktadır. Elde edilen bulgular derslerdeki tartışmaları beslemek için kullanıldığı kadar daha sonra yayına dönüştürülüp farklı formatlarda hem bilim camiasına hem de kamuoyuna sunulmaktadır. Yurt dışı ve yurt içi konferans katılımları, kitap bölümleri, uluslararası dergi ve kitap hakemlikleri oldukça fazladır.

Sosyoloji Bölümünün SSCI-AHCI yayını 2005-2010 arası yurtdışı makale sayıları ile 2011-15 yılları arasında çok fazla bir değişim gözlenmemektedir. Ortalama yıl başına 2-3 yayın yapılmaktadır.

Ancak Sosyoloji Bölümünün önemli bir özelliği ve güçlü yanı araştırma bulgularını yurt dışında önemli ve konuya özel davetli konferanslarda sunması ve yine davetli kitap bölümleri yazmasıdır. Bu tür çalışmalar değerlendirmeye alınamadığı için aslında yüksek olan yurt dışı yayın faaliyetleri olduğundan düşük görünmektedir.

TABLO 5: Ulusal ve Uluslararası Yayınlar

Yıllar	Ulusal	Uluslararası					
	Makale	SSCI	SCI	Makale	Kitapta Makale	Tebliğ	Kitap
2005	22	NA	NA	5	2		
2006	21	7		5	7	12	3
2007	18	4		9	4	16	2
2008	14	6			11	23	3
2009	12	3		6	7	10	
2010	13	10		2	2	10	
2011	13	4		2	5	13	
2012	17	2			6	14	
2013	12	3	2	1	3	3	1
2014	11	4			2	7	
2015	4	2		1		17	
Toplam	157	45	2	31	49	125	9

Topluma Hizmet

Topluma hizmet konusunda Sosyoloji Bölümü halka açık seminerlere, belediye ve diğer sivil toplum kuruluşlarının düzenlediği konferanslara katılarak bilgi birikimini aktarma konusunda birçok faaliyette bulunur. Genellikle toplumsal cinsiyet, aile, yoksulluk, sosyal kalkınma ve sosyal politika konularında birçok bilgilendirme konferansına katılım sağlanmıştır.

Sosyoloji Bölümünün Güçlü Yönleri

Sosyoloji Bölümü kurumsal olarak, hayata geçirdiği kaliteli eğitim ve akademiye sağladığı bilimsel çıktılar açısından, hem ODTÜ içinde, hem akademi alanında, hem de ülke genelinde Sosyoloji alanında güçlü bir konuma sahiptir.

Bölüm Türkiye'deki diğer bölümlere kıyasla en büyük kadrolu ve sosyoloji doktoralı öğretim üyesi bulunduran ve yurt dışı yayın açısından da en önde gelen sosyoloji bölümüdür. Uluslararası bağlantıları giderek artmaktadır.

Bölüm üyeleri kamu kurumları içinde danışmanlıklarına sürekli başvurulanan bir konumdadır. Mezunlarımız kamu ve özel sektörde tercih edilen elemanlardır.

Geleceğe yönelik beklentiler ve iyileştirilmesi gereken alanlar

Öncelikle bölüm elemanlarının yurt dışı yayınlarının özendirilmesi, desteklenmesi ve bölümün yurt dışında tanınmış dergilerdeki yayın sayısının artırılması için ve yürütülen araştırmaların sonuçlarının geniş kitlelere sağlıklı ve yaygın bir şekilde aktarılması amaçlarına yönelik olarak mevcut insan gücü ve teknik altyapının geliştirilmesi gereği vardır. İlaveten, mali ve fiziksel altyapı yetersizlikleri eğitimi ve araştırmayı olumsuz etkilemektedir.

Bölüm kadrolarının artan öğrenci sayılarına göre yetersiz kalması, artan yüksek lisans ve doktora danışmanlık iş yükü ve yeni istihdam gereksinimi, özellikle önümüzdeki 4-5 sene içinde emeklilik nedeniyle ayrılacak öğretim üyeleri göz önüne alındığında acilen temel konularda yeni istihdam yapılmalıdır.

ÖYP asistanlarında yaşanan yeni durum ile artan araştırma asistanı desteğine gerek vardır.

Öğretim üyelerinin tez öğrencilerine destek vererek tezlerden bireysel ve ortak yayın yapılmasını sağlaması için daha çok çaba harcamaları gerekmektedir. Ancak son yıllarda uygulamaya konulan intibak sisteminin mezuniyet sürelerini uzattığı ve tezlerin bitmediği gözlenmektedir. Yanı sıra, öğretim üyelerinin de çalışma yükünün artması nedeniyle tez bitirme yönündeki çabaların gelişmediği görülmektedir. Bölümün önemli bir güçlüğü bireysel olarak veya tez öğrencileri ile birçok araştırma yapılmasına rağmen bu çalışmaların yayına dönmesinin önündeki zaman, mekân ve mali konulardaki engellerdir.

Öğrencilerle daha yakın ilişkilerin kurulabilmesi ve katılım kalabalık sınıflarda olanaksız hale gelmiştir. Ayrıca sınav sistemi giderek test usulüne dönmektedir. Öğrencilerin saha deneyimini arttıracak uygulamalı derslerin arttırılmasına gereksinim vardır.

Bölümün eğitim hedeflerinde önemli bir yer tutan disiplinlerarası yaklaşımın gereği olarak, ders programı gözden geçirilmeli, farklı disiplinlerden öğrencilerin ilgi duyduğu ve sosyolojik

bilgiyi zenginleştirecek olan derslerin alınması sağlanmalıdır. Doğal olarak bu amacın geliştirilmesi yeni öğretim üyesi istihdamı ile mümkün olabilecektir.

TARİH BÖLÜMÜ

2005-2015 Raporu

Giris

Orta Doğu Teknik Üniversitesi-Tarih Bölümü, Fen-Edebiyat Fakültesi bünyesinde 1982 yılında kurulmuştur. Kurucusu, ODTÜ'nün eğitim sunmaya başladığı ilk yıllardan itibaren zorunlu T.C. İnkılap Tarihi ve Medeniyet Tarihi derslerini veren Yuluğ Tekin Kurat'tır. Bölümün ilk yılındaki tek öğretim elemanı ise Seçil Karal Akgün olmuştur.

Tarih Bölümü'nün ilk öğrencileri 1982 yılında Üniversite Giriş Sınavı ile alınmıştır. 20 kişilik kontenjan içerisinde alınan öğrencilerden bölüme kaydolananların hepsi o sene İngilizce Hazırlık Programı'na devam etmiş ve başarılı olanlar 1984 ders yılı başında Sosyal Bilimler Binası'nda bölüm derslerini almaya başlamıştır.

Bölüm dersleri verilmeye başlanırken ODTÜ'nün diğer bölümlerinden Sevim Buluç, Suraiya Faroqi, Mustafa Uz ve İsenbike Togan da bölüm kadrosuna katılmıştır. ODTÜ dışından gelen öğretim üyeleri de yarı zamanlı olarak ders vermiştir. 1983 yılında Atatürk İlkeleri ve Türkiye Cumhuriyeti Tarihi dersi, üniversitelerdeki her bölümde zorunlu ders olarak okutulmaya başlanmıştır. ODTÜ'de bu görev, yeni yapılanmakta olan Tarih Bölümü'ne verilmiş ve adı geçen dersin verilmesi için bölüme okutmanlar alınmıştır. Takip eden yıllarda bölümde görevlendirilen diğer okutman ve öğretim üyeleriyle bölümün akademik kadroları oluşturulmuştur.

“Kuruluş yılları” olarak da adlandırabileceğimiz bu sürecin tamamlanmasından sonra Tarih Bölümü'nün gelişme dönemi başlamıştır. 1996 yılında bölüm bünyesinde yüksek lisans programı açılmış ve ilk öğrencileri programa kabul edilmiştir. Farklı çalışma alanlarından gelen genç akademisyenlerle bölümün öğretim üyesi kadrosu genişletilmiştir. Buna bağlı olarak, sadece bölüm öğrencilerine değil, üniversitedeki bütün öğrencilere yönelik yeni dersler açılmıştır. Balkanlar'dan Orta Doğu'ya, Amerika'dan Güney Asya'ya yayılan geniş bir coğrafya tarihiyle bölümümüzde okutulmaktadır. Çevreden emek tarihine, bilgisayardan azınlıklara ve de Latince ve Farsça tarihi metinleri okumayı da kapsayan geniş bir ders yelpazesine sahip olmakla iftihar ediyoruz. Yaz okulu hariç olmak üzere, 2014-2015 öğretim yılının I. döneminde bölümümüzün açmış olduğu lisans derslerinin sayısı 30, lisansüstü derslerin sayısı ise 9 olmuştur. Tarih Bölümü, üniversitemizin tamamına “Atatürk İlkeleri ve Türkiye Cumhuriyeti Tarihi” dersini vermeyi de sürdürmektedir.

Bölümümüzün kurucu başkanı Yuluğ Tekin Kurat'tır. Daha sonrasında seçilen Seçil Karal Akgün uzun bir süre başkanlık yapmıştır. Mehdi İlhan ve Uygur Kocabaşoğlu ise bölümümüzde başkanlık yapmış olan diğer hocalarımızdır. Tarih Bölümü'nün mevcut bölüm başkanı Ömer Turan'dır. 2015 yılı sonu itibarıyla bölümümüzde 4 profesör, 3 doçent, 3 yardımcı doçent, 2 öğretim görevlisi ve 3 okutman görev almaktadır. Bölümümüzde kendi asistanlarımızın yanı sıra ÖYP programı kapsamında Türkiye'deki başka üniversitelere de öğretim elemanı yetiştirilmektedir. Bu

bağlamda, 3 tanesi dekanlık kadrolu ve 10 tanesi de ÖYP'li olmak üzere Tarih Bölümü'nde toplam 13 araştırma görevlisi bulunmaktadır. Bölümümüzde yurtiçi ve yurtdışından gelen ve sayıları 12'yi bulan akademisyen, diplomat ve uzmanlar da yarı zamanlı olarak ders vermeyi sürdürmektedir.

Eğitim

Taban ve tercih sıralaması puanları:

Aşağıdaki tablo, 2005-2014 yılları arasında ÖSS sınavı sonucu ODTÜ Tarih Bölümü'ne girmeye hak kazanan öğrencilerin taban puanlarını 4 farklı devlet üniversitesiyle karşılaştırmalı olarak göstermektedir. Taban puanların belirlenmesinde üniversitemizin yıllık faaliyet raporları ve ÖSYM web sitesinde bulunan ÖSYS Sınav Arşivi kaynak olarak kullanılmıştır.

Tablo 1-2005-2014 Yıllarında Tarih Bölümlerine Giriş Taban Puanları

	2005	2007	2009	2011	2012	2013	2014
Boğaziçi	332,74 3	336,62 3	336,96 2	479,62 3	462,04 6	466,55 8	469,681
Hacettepe	318,63 7	315,45 8	307,11 1	412,89 3	370,28 0	377,98 2	366,198
İstanbul	316,54 9	313,62 8	308,17 2	429,55 7	390,97 9	399,49 4	394,015
Marmara	318,41 4	316,03 5	309,24 2	422,81 0	376,73 9	388,22 2	376,567
ODTÜ	325,47 2	330,25 4	326,48 0	462,53 0	433,42 1	441,03 5	442,188

(Kaynak: ÖSYS Sınav Arşivi, <http://www.osym.gov.tr/belge/1-4128/ogrenci-secme-ve-verlestirme-sistemi-osys.html>; Orta Doğu Teknik Üniversitesi Faaliyet Raporları, Ankara: ODTÜ)

Olumlu ve olumsuz yanlar:

2015 yılına ait üniversite yerleştirme puan sıralaması incelendiğinde, bölümümüzün ülkemizdeki devlet üniversiteleri arasında Boğaziçi Üniversitesi Tarih Bölümü'nden sonra ikinci en yüksek puanlı bölüm olduğu anlaşılmaktadır. 3. sırada İstanbul, 4. ve 5. sıralarda da Marmara ve Hacettepe üniversitelerinin Tarih bölümleri yer almaktadır. ODTÜ Tarih Bölümü'ndeki kontenjan sayısı 2005 yılında 41 iken, 2014 yılında 47'ye yükselmiştir. Boğaziçi Üniversitesi Tarih Bölümü'ne ise 2014 senesinde 52 öğrenci kabul edilirken, İstanbul Üniversitesi'nde (birinci öğretim) bu sayı 93 olmuştur. Marmara ve Hacettepe üniversitelerinin Tarih bölümlerine de 2015 yılında 82'şer öğrenci kabul edilmiştir.

Boğaziçi Üniversitesi Tarih Bölümü'nde de eğitim dili İngilizce'dir ve bölümümüzle karşılaştırıldığında daha fazla sayıda öğretim elemanı bulunan (18 tam zamanlı, 3 misafir öğretim elemanı) bir bölüm olarak daha farklı alanlarda eğitim vermeyi hedefleyen bir programa sahiptir (Ortaçağ İslam Tarihi, Asya Tarihi, Sanat Tarihi ve Sözlü Tarih gibi). ODTÜ Tarih Bölümü de yenilenen müfredatıyla öğrencilerine farklı seçenekler sunmayı hedeflemektedir. Konunun ayrıntılarına ilgili başlık altında değinilecektir.

Lisans ve lisansüstü öğrenci sayıları ve başarı sıralamaları:

Tarih Bölümü'nün sayısı 8 olan ilk lisans öğrencileri 1988 yılında mezun olmuştur. Bu yıldan 2015 I. Döneminin sonuna kadar bölümümüzden toplam 616 lisans öğrencisi mezun olmuştur. 2014-2015 I. Dönemi sonu itibarıyla, Tarih Yan Dal Programı'nda kayıtlı toplam öğrenci sayısı 10, toplam mezun sayısı ise 20'dir. Uluslararası öğrenci sayısı 2005 yılında 11 iken (10 lisans ve 1 özel öğrenci) bu sayı 2014'te 9 olmuştur (7 lisans, 1 lisansüstü ve 1 özel öğrenci).

ODTÜ Tarih Bölümü'nün yanı sıra, bir önceki kısımda bahsi geçen diğer 2 üniversitenin ve ülkemizdeki diğer üniversitelerin Tarih bölümlerine öğrenciler TS-2 puanıyla yerleştirilmektedir. Temel olarak teknik bir üniversite olan kurumumuzda bu puan türüyle öğrenci kabul eden tek bölüm Tarih Bölümü'dür. ÖSYS tercih sıralamasındaki bölüm tercih listelerine bakıldığında, bölümümüzün öğrencilerimizin seçenekleri arasında çoğunlukla birinci ve ikinci tercih olduğu görülmektedir. Bölüme 2005 yılında en düşük SÖZ puanıyla girmiş öğrenci sıralamada 39884. iken, 2014 yılında kabul edilen en düşük TS-2 puanlı öğrencimiz sınav sıralamasında 3715. olmuştur.

Tablo 2- 2005-2014 Yıllarında Tarih Bölümü Tercih Sıralaması

	2005	2007	2009	2011	2012	2013	2014
Tercih1	19	15	10	13	13	18	18
Tercih2	3	12	19	14	10	15	9
Tercih3	6	1	5	6	15	10	10
Tercih4	1	2	2	1	2	1	4
Tercih5	3	0	0	3	4	2	0

(Kaynak: Orta Doğu Teknik Üniversitesi Faaliyet Raporları, Ankara: ODTÜ)

Tarih Bölümü'nde 2005 ve 2015 yılları arasında (2015 yılı II. Dönemi hariç) kayıtlı olan lisans, yüksek lisans ve doktora öğrencilerinin sayısı aşağıdaki tabloda ayrıntılı bir biçimde belirtilmiştir. Bölümümüzün hem lisans hem de doktora programlarına kayıtlı öğrencilerinin sayısında 2008-2009 akademik yılıyla birlikte belirgin bir artış olmuş ve bu yükseliş eğilimi 2010-2011 senesinden itibaren daha somut bir hal almıştır.

Tablo 3- 2005-2015 Yılları I. ve II. Dönemlerinde Tarih Bölümü'ne Kayıtlı Toplam Öğrenci Sayısı

	2004 - 2005 (II)	2005 - 2006 (II)	2006 - 2007 (II)	2007 - 2008 (II)	2008 - 2009 (II)	2009 - 2010 (II)	2010 - 2011 (II)	2011 - 2012 (II)	2012 - 2013 (II)	2013 - 2014 (II)	2014- 2015 (I)
Lisans	100	104	110	105	122	136	140	140	143	153	158
Yüksek lisans	14	8	7	5	8	4	4	8	4	4	6
Bilimsel hazırlık	2	5	1	0	2	0	1	0	0	0	3
Doktora	9	11	9	10	12	15	17	19	19	20	22

Lisans sonrası doktora	1	0	1	1	1	2	3	2	1	1	1
L.üstü toplam	26	24	18	16	23	21	25	29	24	25	32
Toplam	126	128	128	121	145	157	165	169	167	178	190

(Kaynak: Orta Doğu Teknik Üniversitesi Faaliyet Raporları, Ankara: ODTÜ)

Öğrencilerimizin başarı oranı da geçen zamanla birlikte ve artan öğrenci sayısına paralel olarak yükselmiştir. Dönem tekrarı (sınama) yapan öğrencilerin sayısında ise inişli çıkışlı bir eğilim gözlenmektedir. 2013-2014 yılı II. ve 2014-2015 yılı I. dönemlerinde fakültemizin sosyal bilimler ağırlıklı bölümlerinde de benzer bir tablo ortaya çıkmıştır.

Tablo 4- 2004-2015 Yılları I. ve II. Dönemlerinde Tarih Bölümü Lisans Öğrencilerinin Başarı Durumu

	2004 - 2005 (II)	2005 - 2006 (II)	2006 - 2007 (II)	2007 - 2008 (II)	2008 - 2009 (II)	2009 - 2010 (II)	2010 - 2011 (II)	2011 - 2012 (II)	2012 - 2013 (II)	2013 - 2014 (II)	2014-2015 (I)
Yüksek şeref	10	7	12	7	12	11	10	14	18	21	19
Şeref	17	12	21	16	17	19	23	24	22	25	27
Başarılı	48	47	40	43	50	45	60	63	57	60	57
Başarısız	21	29	17	27	25	40	33	25	25	20	41
Dönem tekrarı	4	8	12	9	16	21	13	10	18	25	9
İlişği kesilen	0	1	0	9	0	0	0	0	0	0	0

(Kaynak: Orta Doğu Teknik Üniversitesi Faaliyet Raporları, Ankara: ODTÜ)

Tablo 5- 2004-2015 Yılları I. ve II. Dönemlerinde Tarih Bölümü Lisansüstü Öğrencilerinin Başarı Durumu

	2004 - 2005 (II)	2005 - 2006 (II)	2006 - 2007 (II)	2007 - 2008 (II)	2008-2009 (II)	2009-2010 (II)	2010-2011 (II)	2011-2012 (II)	2012-2013 (II)	2013-2014 (II)	2014-2015 (I)
Başarılı	25	23	15	15	9	18	21	25	19	15	28
Başarısız ve sınamalı	0	0	0	0	1 başarı sız	0	1 sınamalı	2 başarısız 2 sınamalı	1 başarısız 1 sınamalı	2 başarısız 5 sınamalı	1 başarısız 3 sınamalı
İlişği kesilen	1	1	2	0	0	1	0	0	0	0	0

(Kaynak: Orta Doğu Teknik Üniversitesi Faaliyet Raporları, Ankara: ODTÜ)

2005-2015 yılları arasında bölümümüzde eğitim görmüş olan lisansüstü öğrencilerin akademik performansı da olumlu bir biçimde gelişmiştir. Yine de, lisans programına kayıtlı öğrencilerin durumuna benzer bir şekilde, 2013-2014 akademik yılından beri artmakta olan sınamalı lisansüstü öğrenci sayısı dikkat çekicidir

Olumlu ve olumsuz yanlar:

Olumlu yanlar olarak belirtmemiz gerekir ki bölümümüzün, ÖSYS tercih sıralamasında öğrencilerimizin büyük bir çoğunluğunun birinci veya ikinci sırada olduğu belirlenmiştir. Örneğin bölümümüz 2014 yılında ÖSYS’de öğrencilerimizin %38’sinin 1., %19’unun 2. ve %21’inin 3. tercihi olmuştur. Öğrenciler arasındaki yüksek şeref ve şeref derecelerinin yükselme eğilimi de Tarih Bölümü açısından önem taşımaktadır. Lisansüstü öğrencilerimiz çok büyük bir çoğunluğu da başarılı bir şekilde programı tamamlamaktadır.

Olumsuz yanlar olarak, hem lisans hem de lisansüstü programa kayıtlı öğrenciler arasında sınamalı durumda olanların sayısının artışı olumsuz yanlar olarak görülmektedir. Özellikle doktora öğrencileri arasında sınamalı öğrenci sayısında görülen artış, yüksek lisans programına kayıt yaptıran öğrencilerde gözlenmemiştir. Ayrıca bölümün yabancı öğrenci sayısında da son 10 yıl içerisinde bir çoğalma olmamıştır. Bu durumun, bölümümüzün yurtdışında gerektiği biçimde ve sıklıkla kendini tanıtmaya şansına sahip olamamasından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Araştırma ve Yayınlar

Tarih Bölümü’nün 2005-2010-2015 5 yıllık dönemlerinde yapmış olduğu araştırma projelerinin sayıları aşağıdaki tabloda ayrıntılı olarak verilmiştir.

Tablo 6- 2005-2014 Yıllarında Tarih Bölümü’nde Yapılan Projeler

	2005-2010	2011-2014
BAP	0	6
TÜBİTAK kaynaklı	1	0
Döner Sermaye	1	0

(Kaynak: Orta Doğu Teknik Üniversitesi Faaliyet Raporları, Ankara: ODTÜ)

Bahsi geçen dönemlerde verilen yurtdışı tebliğ ve yapılan yayınların sayıları da aşağıdaki gibidir:

Tablo 7- 2005-2014 Yıllarında Tarih Bölümü Yurtdışı Tebliğ ve Yayınları

	2005-2010	2011-2014
Yurtdışı makale + kitap bölümü	24	35
Yurtdışı kitap	2	3 1 (çeviri)
Yurtdışı tebliğ	17	31

(Kaynak: Orta Doğu Teknik Üniversitesi Faaliyet Raporları, Ankara: ODTÜ)

Olumlu ve olumsuz yanlar:

Bu bölümde üzerinde odaklanan hususlar göz önüne alındığında, Tarih Bölümü'müzde artan öğretim elemanı sayısı ile beraber araştırma projeleri ile yurtdışı yayın ve özellikle tebliğlerin de sayısının çoğalma eğilimi gösterdiğini belirtmek isabetli olacaktır. Yine de sosyal bilimlerde yapılan çalışmaların doğası gereği, hakemli kitap ve dergilere gönderilen ve en önemli araştırma çıktıları olan makalelerin değerlendirilme süreci çok uzun sürdüğünden hedeflenen yayın sayısının biraz altında kaldığı da belirtilmelidir. Özellikle 2010-2015 yıllarını kapsayan dönem boyunca yapılan ve sayısı artan araştırma projelerinin çıktılarının bir sonraki 5 yıllık dönemde (2015-2020) makale, kitap bölümü ve kitap olarak yayınlanması neticesinde yayın sayısının daha da fazla olacağı öngörülmektedir. BAP çalışmalarında belirgin bir biçimde artan proje sayısının yanı sıra, önümüzdeki 5 senelik dönem içinde TÜBİTAK ve benzeri fonlardan faydalanma yoluyla gerçekleştirilecek araştırma sayısının da çoğalması bölüm hedefleri arasında yer almaktadır.

Mevcut Ders Programı, Müfredat Değişiklikleri ve Uluslararası Hareketlilik

Tarih Bölümü'nde verilen dersler gerek üzerinde durulan zaman dilimleri, gerekse coğrafi bölgeler açısından çeşitlilik göstermektedir. Zorunlu derslerin haricinde sunulan çeşitli seçmeli dersler yalnızca bölümümüzün öğrencilerinin değil birçok farklı fakültede, farklı disiplinlerde eğitim gören öğrencilerin seçenekleri arasında yer almaktadır. 2005 ve 2015 yılları arasında verilmiş olan derslere bakıldığında, ders sayısındaki istikrarın bozulmadığı ve hatta hafif bir yükselme eğiliminde olduğu gözlenmektedir.

Tablo 8- 2005-2015 Yılları I. ve II. Dönemlerinde Tarih Bölümü'nde Açılan Lisans ve Lisansüstü Dersler

	2004 - 2005 (II)	2005 - 2006 (II)	2006 - 2007 (II)	2007- 2008 (II)	2008- 2009 (II)	2009- 2010 (II)	2010- 2011 (II)	2011- 2012 (II)	2012- 2013 (II)	2013- 2014 (II)	2014- 2015 (I)
Lisans	31	34	34	28	29	33	33	30	29	36	30
L.üstü	7	8	7	7	6	7	6	6	6	5	9
Toplam	38	42	41	35	35	40	39	36	35	41	39

(Kaynak: Orta Doğu Teknik Üniversitesi Faaliyet Raporları, Ankara: ODTÜ)

Aşağıdaki tablo ise 2005 ve 2015 yılları arasında açılan dersleri göstermektedir. Dersler arasında her ne kadar Osmanlı tarihi ile ilgili olanları çoğunlukta olsa da Selçuklu Devleti, Hindistan, Avrupa, Rusya ve Birleşik Devletler hakkında verilen dersler diğer üniversitelerin Tarih bölümlerinde verilen derslere nazaran kaydadeğer bir çeşitlilik göstermektedir. Sosyal, siyasal, askeri ve entelektüel tarih, ekonomi, çevre, din, kadın ve kültür tarihi hakkında verilen seçmeli dersler Tarih Bölümü'nün çok disiplinli çalışmalara verdiği önemi de yansıtmaktadır.

Tablo 9- 2005-2015 Yıllarında Tarih Bölümü'nde Açılan Lisans ve Lisansüstü Dersler

Ders kodu	Ders adı	Alanı	Yılı
2400563	Emergence and Evolution of Armenian Question	Ermeni Meselesi	2005
2400565	History of Ottoman-Italian Relations in Renaissance	Osmanlı-İtalya ilişkileri	2006
2400568	History of India	Hindistan	2007
2400570	Ottoman Urban History	Osmanlı Şehir Tarihi	2008
2400490	Exploring Environmental History	Çevre Tarihi	2010
2400301	The Beginnings: From Paleolithic to Neolithic Societies	Paleolitik ve Neolitik Toplamlar	2011
2400420	Main Research Themes in the Early Modern Period	Erken Modern Dönem	2011
2400427	American Cultural History I	Amerika Tarihi	2011
2400428	American Cultural History II	Amerika Tarihi	2011
2400520	Crisis and Change in Ottoman History (1300-1700)	Osmanlı Tarihi	2011
2400443	History of the USSR I	Rusya Tarihi	2012
2400444	History of the USSR II	Rusya Tarihi	2012
2400437	Ottoman Women in Historical Perspective (1500-1922 c.)	Osmanlı Kadın Tarihi	2012
2400336	Computer Aided Research Techniques in History	Tarih Alanında Bilgisayar Teknikleri	2014
2400438	Culture of the Seljuks of Rum	Selçuklu Tarihi	2014
2400462	Sources and Methods for Early Modern Ottoman History	Erken Modern Çağ Osmanlı Tarihi	2014
2400530	Themes in Ottoman Economic History	Osmanlı Ekonomi Tarihi	2014
2400556	The Caucasus: History and Politics	Kafkasya Tarihi	2014
2400557	Women in Turkey from a Historical Perspective	Türkiye Kadın Tarihi	2015

(Kaynak: Fen-Edebiyat Fakültesi Kurulu Kararları, Ankara: ODTÜ, 2005-2015)

2005-2015 yılları arasında Tarih Bölümü, Erasmus Hareketlilik Programı kapsamında farklı Avrupa üniversiteleriyle anlaşmalar yapmış ve program dahilinde yurtdışına daha fazla sayıda öğrenci göndermiştir. Bahsi geçen dönemde Leiden Üniversitesi (Hollanda), Tartu Üniversitesi (Estonya), Autonoma de Madrid Üniversitesi (İspanya), Primorska Üniversitesi (Slovenya), Berzsenyi Koleji (Macaristan), Szeged Üniversitesi (Macaristan), Krakow Pedagoji Üniversitesi (Polonya), Lüksemburg Üniversitesi, Leeds Üniversitesi (İngiltere), Keele Üniversitesi (İngiltere), Manchester Metropolitan Üniversitesi (İngiltere), Venedik Üniversitesi (İtalya), Viyana Üniversitesi (Avusturya) ve Konstanz Üniversitesi (Almanya) ile değişim programı anlaşmalarına varılmıştır. 10 yıllık süre boyunca toplam 25 bölüm öğrencimiz yukarıda adı geçen üniversitelere gitmiş, toplam 15 öğrenci ise bölümümüzü ziyaret etmiştir (Kaynak: ODTÜ Uluslararası İşbirliği Ofisi verileri).

Olumlu ve olumsuz yanlar:

Tarih Bölümü'nde verilen derslerin sayısında bir azalmadan çok yeni derslerle birlikte bir artmanın gözlenmesi bölümün gelişen kapasitesini yansıtmaya açısından önem taşımaktadır. Bölümümüzde verilen lisans ve lisansüstü derslerin değişik dönem ve alanları kapsamaya öğrencilere aktarılan bilginin çeşitliliği açısından olumlu bir göstergedir. 2013 yılı öncesinde her akademik yıl 4 farklı öğretim elemanı tarafından verilmiş olan “Readings in History I” ve “Readings in History II” başlıklı zorunlu dersler, 2 senedir aynı öğretim elemanı tarafından 2 gruba verilmektedir. Bu durum, öğrencilerimizin Tarih alanında İngilizce bilgisini geliştirmeyi hedefleyen dersimizin aynı şekilde verilmesini sağlamıştır.

Tarih Bölümü'nde verilen derslerin üniversitemizin Sosyal Bilimler Enstitüsü tarafından açılmış olan Asya Çalışmaları, Latin ve Kuzey Amerika Çalışmaları ile Toplumsal Cinsiyet ve Kadın Çalışmaları gibi lisansüstü programların öğrencileri tarafından alınıyor olması da bölümün çok disiplinli çalışmalara verdiği desteğe dikkat çeken önemli bir göstergedir. Bu olumlu faktörlerin yanı sıra Tarih Bölümü'nde Orta Asya/Türk tarihiyle ilgili derslerin müfredata eklenmesi de öngörülmektedir.

2005-2015 yılları arasında yapılan Erasmus Değişim Programı anlaşmaları neticesinde bölüm öğrencilerimiz Avrupa Birliği üniversitelerinde uluslararası eğitim tecrübesinden yararlanmış ve eşit sayıda olmasa da farklı Avrupa ülkelerinden gelen yabancı öğrencilerin üniversitemizde eğitim görmeleri sağlanmıştır.

Araştırma Destek Yöntemleri

Türkiye ve farklı yabancı ülkelerde pek çok saygın araştırma ve bilim merkezinin üyesi olan ve çeşitli ödüller kazanan öğretim üyelerimizin yurt içinde ve yurt dışında yayınladıkları çok sayıda makale, kitap ve kitap bölümü bulunmaktadır. Ayrıca, öğretim üyelerimiz ulusal ve uluslararası birçok dergide editör, yayın kurulu üyesi, danışma kurulu üyesi ve hakem olarak görev almaktadır. Tarih alanında Türk Tarih Kurumu'nun yayınladığı Türkiye'deki en eski ve muteber akademik dergi olan *Belleten*; Atatürk Kültür Merkezi'nin yayınladığı *Erdem*; Atatürk Araştırma Merkezi'nin yayınladığı *Atatürk Araştırmaları Merkezi Dergisi*; Ankara Üniversitesi Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi'nin yayını olan *OTAM*; Ankara Üniversitesi Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü'nün yayınladığı *Atatürk Yolu*; *ODTÜ Gelişme Dergisi*; Ankara Üniversitesi Güneydoğu Avrupa Çalışmaları Dergisi *GAMER*; *Uluslararası Suçlar ve Tarih*; *Ermeni Araştırmaları*; *History Studies*; *Journal of American Studies Association of Turkey (JAST)* gibi Türkiye'de yayınlanmakta olan dergilerin yanı sıra, *Polygraphia (Journal of Interdisciplinary Study of Religion)*; *Journal of Applied Quantitative Methods*; *Journal for the Study of Religions and Ideologies*; *The International Journal of Russian Studies*; *International Journal of Cultural Policy*; *Journal of Medical History* ve *International Journal of Turkish Studies* gibi yurtdışında yayınlanan saygın akademik yayınlar bunların belli başlıcalarıdır.

Bölümümüz tarafından çeşitli konu başlıkları hakkında konferanslar düzenlenmektedir. *Çanakkale Savaşları*, *Nutuk*, *Avrupa'da Türk İmajı, 1877-78 Osmanlı-Rus Savaşı, 17. Yüzyılda Osmanlı İmparatorluğu'nda Kriz ve Dönüşüm: “İktisadi Kriz ve Değişimler”* ve *Avrasya'da Birinci*

Dünya Savaşı: Tarih Yazımı ve Toplumsal İmaj -Uluslararası Çalıştay gibi konularda ulusal ve uluslararası toplantılar düzenlenmiş ve bu konferanslarını bir kısmı bölümümüz ve üniversitemizin yayını olarak kitaplaştırılmıştır. *ODTÜ 30. Kuruluş Yıldönümü; “Çanakkale Savaşları’nın Askeri ve Siyasi Yönü” Sempozyum Bildirileri, 18 Mart 1986*, Mete Tuncoku (Der.), Ankara: ODTÜ, 1987 (34 s.); *70. Yılında Ulusal ve Uluslararası Boyutlarıyla Atatürk’ün Büyük Nutku ve Dönemi*, Gül E. Kundakçı (Der.), Ankara: ODTÜ, 1999 (266 s.); *The Ottoman-Russian War of 1877-78*, Ömer Turan (ed.), Ankara: METU Department of History, Meiji University Institute of Humanities, 2007 (344 s.) bu şekilde ortaya çıkmıştır.

Bölüm toplantı odamız aynı zamanda bölüm kütüphanesi olarak öğretim elemanlarımız ve öğrencilerimize hizmet vermektedir. Kütüphanemizde nadir yazma eserler vardır, mikrofilm koleksiyonumuz ise araştırmalarımız açısından değer taşımaktadır.

Olumlu ve olumsuz yanlar:

Üniversitemiz ve bölümümüz tarafından gerçekleştirilen konferanslar, alanlarıyla ilgili araştırma sonuçlarının çok disiplinli ortamlarda farklı akademik kuruluşlardan gelen yerli ve yabancı bilim insanlarıyla paylaşılmasını sağlamıştır. Bu konferansların sonuçları olan yayınlar ise elde edilen bilginin ulusal ve uluslararası ortamlarda paylaşılmasını kolaylaştırmıştır. Bu bağlamda, benzer akademik organizasyonların devam etmesi öngörülmektedir.

Özellikle 2010-2015 yıllarını kapsayan dönem içinde yurtdışı mali desteklerden yararlanılarak yapılmış olan araştırma çalışmalarının sayısında da bir artış olmuştur. Bu durum, hem üniversitemizin ve bölümümüzün yurtdışında daha fazla temsil edilmesine destek olmuş, hem de kurum dışı kaynaklı bütçelerle gelişen projelerin çıktılarının bölüm performansına olumlu bir katkı yapmasıyla neticelenmiştir.

Sayısı artan BAP çalışmaları esnasında bölümümüzün araştırma görevlilerinin öğretim elemanlarıyla birlikte yurtiçi ve yurtdışı arşiv ve literatür çalışması yapmış olmaları, lisansüstü öğrencilerimizin önemli araştırma yöntem ve tekniklerini saha çalışmaları yoluyla öğrenmeleri açısından kaydadeğer bir gelişme olarak gözlenmiştir.

Topluma Hizmet Faaliyetleri

Bölümümüz öğretim elemanları, hem üniversitemizin Sosyal Bilimler Enstitüsü’ne bağlı farklı lisansüstü programlarda, hem de üniversite dışında ders vermekte ve seminerlere iştirak etmektedir. Bu bilgilendirme hizmeti kapsamında yalnızca yüksek öğretim programları değil, orta eğitim kurumları ve sivil toplum kuruluşları da yer bulmaktadır. Ayrıca öğretim üyelerimiz televizyon ve radyo programları yoluyla toplumun tarih bilincini yükseltmeye ve farklı sosyal kesimlerden gelen sorulara da yanıt bulmayı hedeflemektedir.

ODTÜ Tarih Bölümü mezunlarıyla da iletişimi devam ettirmeye özen göstermektedir. Özellikle, bölümümüzden lisans ve lisansüstü derecelerini aldıktan sonra ülkemizin başka yüksek öğretim kurumlarında öğretim elemanı olarak çalışan mezunlarımızla mesleki konular hakkında da düzenli bir şekilde haberleşilmektedir. Bu noktada, bölümümüzden mezun olduktan sonra Türkiye'nin farklı şehirlerindeki üniversitelerin tarih bölümlerinde öğretim görevlisi ve üyesi olarak görevlendirilmiş olan mezunlarımızın sayısının oldukça yüksek olduğu da belirtilmesi gereken önemli bir husustur.

Sonuç

Hedefler:

Öğrencilerine farklı dönemler ve coğrafi bölgeler hakkında bilgi aktarmayı esas hedef olarak belirlemiş olan bölümümüz, yakın bir zaman içinde verdiği dersler listesine Türk Tarihi dersini de eklemeyi amaçlamaktadır.

Öneriler:

2005 ve 2015 yılları arasında ODTÜ Tarih Bölümü kendini yurtdışında yeterli bir şekilde ve sıklıkla tanıtmaya şansına sahip olamamıştır. Bu bağlamda, üniversite yönetimiyle birlikte yapılacak bir işbirliği neticesinde, bölüm müfredatının farklı ülkelerdeki değişik öğrenci gruplarına tanıtılması önerilmektedir.

2020 Yılı Beklentileri: Öncelikle başta araştırma görevlisi olmak üzere bölümümüz öğretim elemanı kadrosunun arttırılması hedeflenmektedir. Bununla birlikte bölümümüz öğrencilerin başarısının yükseltilmesi, akademik yayın ve ulusal ve uluslararası proje sayısının çoğaltılması, bölümümüzün yurtdışında tanıtımının yapılarak yabancı öğrenci sayısının arttırılması da hedeflerimiz arasındadır,